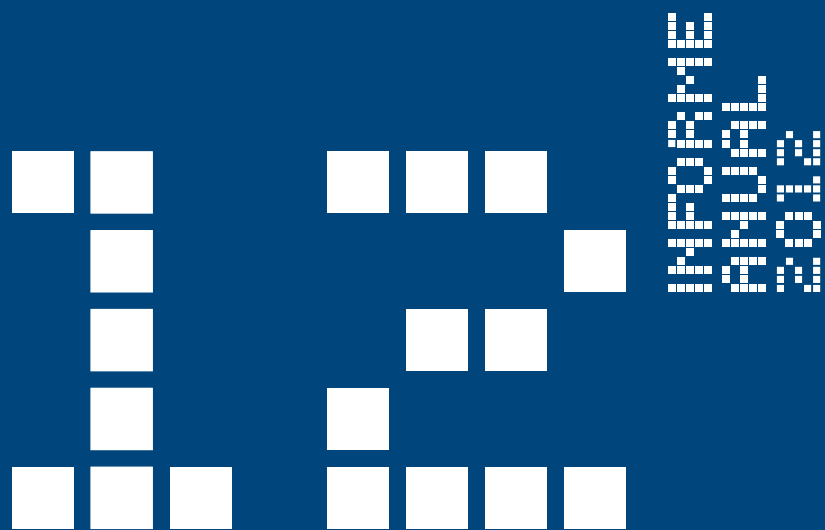
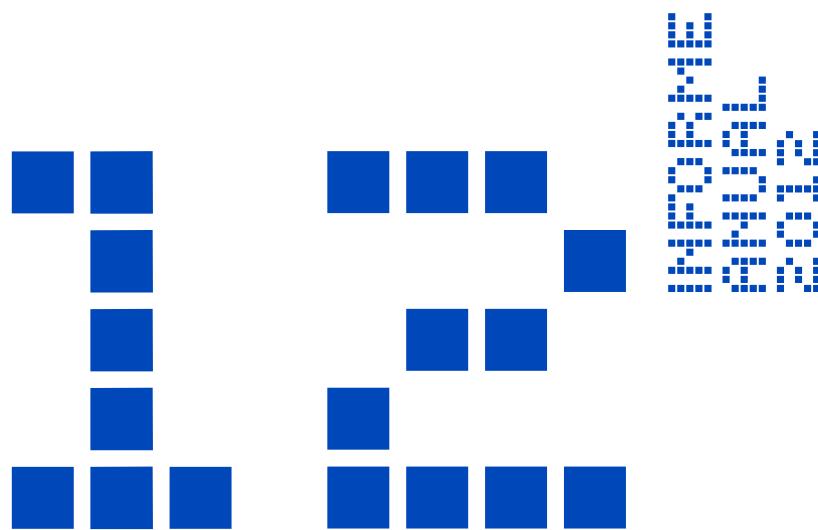

Caixa d'Enginyers

Caixa d'Enginyers

President

Aquest exercici del Grup Caixa d'Enginyers és una prova evident del lema que defineix la nostra Entitat: "Som diferents".

Caixa d'Enginyers ha consolidat el seu model de negoci, que va més enllà del vessant financer i que es caracteritza per les relacions a llarg termini i la solidesa de la seva estructura financera. A més, el Grup continua apostant per la diversificació del negoci i, gràcies a la consolidació de la seva estructura, podem ampliar l'oferta de serveis financers.

Durant el meu primer any com a president he tingut el privilegi de continuar avançant en els objectius de la Fundació Caixa d'Enginyers, un fet que reafirma l'expressió de la vocació de responsabilitat social corporativa de Caixa d'Enginyers. La raó de ser de la Fundació es basa en els principis ètics de l'Entitat i de compromís amb els socis, els proveïdors, els professionals i amb el conjunt de la societat. La seva missió és aportar a la societat un valor sostenible en els àmbits financer, professional i personal.

Mirant al futur, apostem per la innovació i per la millora contínua, moguts per la nostra voluntat d'oferir el millor servei a cada soci, perquè cada persona és diferent.

Director General

Benvolguts socis,

L'exercici 2012 passarà a la història econòmica del nostre país com l'exercici en què es va endegar la reestructuració del sistema financer. També per ser el pitjor exercici de la història en un entorn economicofinancer europeu inestable i dubtós sobre la irreversibilitat de la zona euro. A conseqüència d'aquests factors, hem assistit a la desaparició de 75 entitats financeres, a la recapitalització de la banca no viable amb fons europeus, a la creació d'un memoràndum d'enteniment (MoU) que desenvolupa el full de ruta de les reformes que ha de dur a terme el govern espanyol i, també, a l'inici d'allò que serà un llarg procés d'estructuració d'un mercat bancari únic en l'àmbit europeu, el qual es fonamentarà en un supervisor únic, en un mecanisme únic de resolució d'entitats i en un sistema únic de garantia de dipòsits. Aquesta intensa agenda permet considerar el 2012 com un any en què la UEM ha declarat la seva decisió d'avançar en el procés d'integració malgrat les contradiccions que els esdeveniments posen, sovint, de manifest.

En aquest entorn, Caixa d'Enginyers s'ha posicionat consolidant el model de negoci propi del Grup, caracteritzat per les relacions a llarg termini i la solidesa de l'estructura financera, i mantenint el compromís amb l'estabilitat financera, la reactivació econòmica i l'activitat creditícia cap als socis. El Grup ha enfortit la seva solvència, reforçada per uns resultats molt positius en l'Stress Test d'Oliver Wyman, els quals, si s'apliquen a Caixa d'Enginyers, la situa (segons la classificació feta pels supervisors del Grup) com una de les entitats que no té dèficit de capital i que no requereix l'adopció de mesures addicionals.

Aquest any, la nostra cooperativa de crèdit i de serveis compta amb un 5,3% més de socis, als quals volem aportar un valor sostenible en els àmbits financer, professional i personal. Amb aquest objectiu hem assolit un volum de recursos de tercers de 3.029,9 milions d'euros, un 7% més que l'any anterior. El benefici net del Grup Caixa d'Enginyers durant l'exercici 2012 ha estat de 8,5 milions d'euros, un 49% més que el 2011. L'Entitat ha enfortit la seva estructura financera, tal com mostren els principals indicadors, entre els quals destacariem la ràtio de liquiditat estructural -ha crescut tres punts fins a situar-se en un 102,55%, 40 punts per sobre de la mitjana del sector bancari-, el coeficient de solvència consolidat -situat en un 12,71%- i la ràtio de morositat -un 2,04%, substancialment per sota de la mitjana sectorial-. Les agències de qualificació Fitch i Moody's van atorgar la màxima valoració (AAA) a la titulització hipotecària de l'Entitat emesa a principis de l'exercici.

Atesa la tipologia i la qualitat de la nostra cartera creditícia, hem implementat les exigències incorporades en els dos Reials Decret-Llei per al sanejament i venda d'actius immobiliaris, sense que aquests tinguin repercussions substancials per a l'Entitat. També hem assumit les noves exigències de Capital Principal que s'han incorporat en el Decret Guindos III (Reial Decret-Llei 24/2012, de 31 d'agost), que eleven l'exigència del 8% al 9% a partir del gener de 2013, amb una ràtio de l'11,34%, substancialment per sobre de la nova exigència legal.

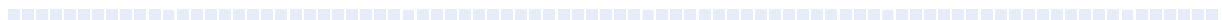

A més, el Grup continua assentant les bases de la seva expansió i apostant per la diversificació del negoci. La consolidació de l'actual estructura societària ha permès millorar els nivells d'eficiència i ampliar l'oferta integrada de serveis financers. L'any 2012, la inversió creditícia ha suposat un 43,2% de l'activitat; la gestió d'actius, un 36,3%; i les assegurances i la resta d'operacions amb la clientela, un 20,5%.

Aquests resultats ens han permès seguir invertint per millorar la disponibilitat dels serveis i la proximitat als 113.691 socis del Grup Caixa d'Enginyers. Durant l'últim exercici, l'Entitat ha inaugurat una oficina a Alacant, una nova Oficina d'Atenció Personalitzada (OAP) a Lleida, una línia d'assistència telefònica Oficina Directa i ha posat en marxa quatre caixers automàtics. També ha continuat impulsant nous canals per consolidar els serveis de Banca Electrònica i Banca Mòbil, així com el comerç on-line a través d'Ingenium.

Durant aquest exercici hem pogut potenciar la nostra acció en l'àmbit de la Responsabilitat Social Corporativa multiplicant l'activitat de la Fundació Caixa d'Enginyers, la qual, durant el 2012, ha dut a terme més de 80 projectes de suport a la innovació, a la inserció laboral i a l'esport, als quals hem destinat 0,6 milions d'euros.

Però també amb intangibles, que són la base de la fortalesa del Grup i constitueixen la nostra essència per abordar amb èxit els importants reptes de futur que se'ns plantegen. Un equip professional excel·lent i la confiança dels socis, dos factors que impulsen l'Entitat cap al futur amb les qualitats que requereix un cicle financer tan complex com el que les economies desenvolupades han d'afrontar en els propers anys. Som Banca de Persones, som diferents.

2012 INFORME ANUAL

Informe Anual 2012

Llegit a l'Assemblea General celebrada el dia 28 de maig de 2013

Caixa de Crèdit dels Enginyers Societat Cooperativa de Crèdit, Caixa d'Enginyers, es va fundar l'any 1967.

Figura inscrita en el Registre Especial del Banc d'Espanya amb el número 3.025.

Inscrita en el Registre de Cooperatives Central amb el número 14.651 clau 1698-SMT del Ministeri de Treball.

Inscrita en el Registre Mercantil de Barcelona, foli 1, tom 21.606, full B-25.121, inscripció 1ª.

Caixa d'Enginyers és membre del Fons de Garantia de Dipòsits.

Caixa d'Enginyers té atorgada la condició d'Entitat Gestora d'Anotacions en Compte de Deute de l'Estat.

Caixa d'Enginyers té atorgada la condició d'Entitat Dipositària de Fons d'Inversió Mobiliària.

Caixa d'Enginyers té atorgada la condició d'Entitat Dipositària de Fons de Pensions.

Caixa d'Enginyers és membre de la Unió Nacional de Cooperatives de Crèdit (UNACC).

Caixa d'Enginyers és membre d'AIAF Mercat de Renda Fixa SA.

Caixa d'Enginyers és participant directe en TARGET2-Banc d'Espanya.

Caixa d'Enginyers és membre de la Central d'Anotacions del Mercat de Deute Públic.

Caixa d'Enginyers és participant del Servei de Compensació i Liquidació de la Borsa de Valors de Barcelona.

Caixa d'Enginyers és col·laboradora en el programa d'Emissions de Deute de la Generalitat de Catalunya.

Caixa d'Enginyers és membre liquidador de MEFFRepo.

Caixa d'Enginyers és membre d'Spainsif - Fòrum Espanyol d'Inversió Socialment Responsable.

El Consell Rector convoca l'Assemblea General Ordinària dins del primer semestre natural de l'any mitjançant anunci publicat en premsa d'àmplia difusió en l'àmbit d'actuació de l'Entitat. En aquesta Assemblea s'hauran de tractar els següents temes: examen i aprovació de l'Informe Anual, Balanç, Compte de Resultats, distribució de Beneficis i aplicació del seu repartiment. També es tractarà l'aplicació concreta del Fons d'Educació i Promoció.

Domicili Social: Via Laietana, 39 08003 Barcelona

Número d'Identificació Fiscal: F-08216863

Telèfon: 93 268 29 29

Fax: 93 310 00 60

Internet: www.caixa-enginyers.com

Correu electrònic: grup@caixa-enginyers.com

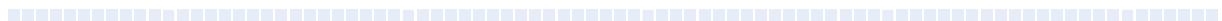
SWIFT: CDENESBB

1. Grup Caixa d'Enginyers	13
2. Model estratègic del Grup Caixa d'Enginyers	17
2.1. Missió	19
2.2. Visió	19
2.3. Valors	19
3. Aplicació del model estratègic	21
3.1. Estructura organitzativa	22
3.2. Capital humà	24
3.3. Innovació i tecnologia	25
3.4. Canals i xarxes	26
3.5. Segmentació comercial	27
3.5.1. Banca Universal	27
3.5.2. Banca Personal	28
3.5.3. Banca Institucional	28
3.6. Productes i serveis	28
3.6.1. Comptes i dipòsits	28
3.6.2. Serveis de finançament	29
3.6.3. Mitjans de pagament	29
3.6.4. Productes d'inversió	30
3.6.5. Gestió de la inversió	30
3.6.6. Negoci assegurador	32
3.6.7. Servei d'Atenció al Soci	33
3.6.8. Comunicació	33
3.7. INGENIUM (Cooperativa de Consumidors)	33
3.8. Fundació Caixa d'Enginyers	34
3.9. Fons d'Educació i Promoció	35
4. Entorn macroeconòmic	37
4.1. Mercats financers	40
4.2. Sistema financer espanyol	43
5. Estats financers	47
5.1. Estats financers individuals	48
5.2. Estats financers consolidats	58

6. Informe financer del Grup Caixa d'Enginyers	71
6.1. Informe de l'Activitat	72
6.1.1. Actiu	72
6.1.2. Passiu i altres recursos gestionats	77
6.1.3. Fons propis	80
6.2. Resultats	82
6.2.1. Resultat consolidat	82
6.2.2. Resultats individuals de les entitats del Grup	84
6.2.3. Retribució dels òrgans de govern	84
6.2.4. Proposta de distribució de resultats	84
6.3. Gestió del Risc	85
6.3.1. Introducció	85
6.3.2. Risc de crèdit	85
6.3.3. Risc de contrapart	86
6.3.4. Risc de concentració	87
6.3.5. Risc estructural de tipus d'interès	88
6.3.6. Risc estructural de liquiditat	88
6.3.7. Risc de mercat	89
6.3.8. Risc operacional	89
6.3.9. Direcció de Gestió Global del Risc	90
6.4. Solvència	90
7. Informe d'Auditoria	93
8. Comptes Anuals i Informe de Gestió	97

2012 INFORME ANUAL

Grup Caixa d'Enginyers

Caixa d'Enginyers és un grup financer i assegurador que desenvolupa un model de banca personal, comercial i institucional al territori espanyol i que té la vocació de prestar servei als professionals, tant si són enginyers com si tenen altres professions.

Més de 113.000 socis confien en nosaltres

El Grup Caixa d'Enginyers està format per diverses societats que potencien la capacitat de servei i atenció al soci: Caixa d'Enginyers Gestió, societat gestora de fons d'inversió; Caixa d'Enginyers Vida, companyia d'assegurances i reassegurances i societat gestora de plans i fons de pensions; Caixa d'Enginyers Bancassegurances, operador de bancassegurances; Fundació Caixa d'Enginyers; ingenium, cooperativa de Consumidors i Usuaris dels Enginyers i Norbolsa, societat de valors, com a entitat associada. Caixa d'Enginyers, societat cooperativa de crèdit, actua com a societat matriu.

El 1967 un grup d'enginyers industrials va decidir constituir una societat cooperativa de crèdit: així va néixer Caixa d'Enginyers. En els seus 46 anys d'història, el seu creixement ha estat continu.

Caixa d'Enginyers té una vocació ben definida des de l'origen: prestar serveis financers personalitzats amb les millors condicions. Com que és una societat cooperativa de crèdit, els beneficis obtinguts reverteixen directament en tots els socis, la qual cosa permet oferir-los nombrosos avantatges addicionals. El model cooperatiu, base del Grup Caixa d'Enginyers, impulsa principis de responsabilitat social i, per tant, un retorn per als socis i també per al conjunt de la societat.

2012 INFORME ANUAL

Model estratègic del Grup Caixa d'Enginyers

2.1. Missió

El Grup Caixa d'Enginyers és un grup cooperatiu de serveis orientat a les comunitats professionals amb la missió d'aportar als socis valor sostenible en els àmbits financer, professional i personal.

Per fer-ho estableix relacions a llarg termini que es basen en l'ètica, el compromís i la confiança, i vetlla per la fortalesa del grup com a mitjà per proporcionar un retorn als socis, els col·laboradors, les comunitats professionals i la societat.

Per la seva focalització i excel·lència de servei és el líder i la referència del sector per a les comunitats professionals, a les quals destina, a través de la Fundació Caixa d'Enginyers, la seva acció social.

2.2. Visió

Volem ser l'entitat de referència de les comunitats professionals amb què ens relacionem i, més concretament, la principal dels nostres socis, amb una vinculació que vagi més enllà del vessant purament financer.

Per a això, proporcionem assessorament i solucions adaptades a la realitat i les necessitats individuals de cada soci amb un servei diferencial. Comptem amb un equip humà qualificat i compromès amb la missió de l'entitat, apostem per la innovació i la tecnologia i treballem constantment en la millora de l'eficiència com a camí per dotar de sostenibilitat la nostra proposta de valor.

2.3. Valors

Integritat. Fidelitat als nostres principis i a nosaltres mateixos. Actuar amb honestat, fiabilitat, responsabilitat i transparència en la gestió dels negocis, el treball, les relacions i el compliment dels compromisos establerts.

Compromís. Capacitat d'entrega i de persistència per aconseguir els objectius establerts; és la manifestació de la constància i la iniciativa.

Excel·lència. Fer la nostra feina de forma excel·lent, per ser la referència de banca per a professionals, per buscar enèrgicament solucions imaginatives per als nostres socis, per millorar de forma contínua.

Professionalitat. Treballar amb eficàcia, rigor i empatia gràcies a l'esforç, al treball en equip i a la formació contínua.

Proximitat. Proximitat física i emocional al soci. Construir relacions sòlides, estables i duradores amb els nostres socis, basades principalment en la confiança mútua i el coneixement de les seves necessitats.

Creixement, excel·lència en servei, eficiència, persones i solvència i transparència són els cinc pilars del nostre pla estratègic

2012 INFORME ANUAL

Aplicació del model estratègic

3.1. Estructura organitzativa

PRESIDENTA D'HONOR

Isabel de P. Trabal Tallada

PRESIDENT

José Oriol Sala Arlandis

DIRECTOR GENERAL

Joan Cavallé Miranda

CONSELL RECTOR

President

José Oriol Sala Arlandis

Vicepresident

Manuel Bertran Mariné

Secretari

Manuel Espiau Espiau

Vocals

Antoni Sansalvadó Tribó

Pedro Hernández del Santo

Carlos Alemany Martínez*

Jaime Roure Pagés

José María Pera Abadía

Félix Masjuán Teixidó

Isidoro Murtra Ferré

Enric Homs Martínez

Francisco Mor Capell

Pere Estalella Murtró

COMISSIÓ EXECUTIVA

President

José Oriol Sala Arlandis

Secretari

Manuel Espiau Espiau

Membres

Manuel Bertran Mariné

COMITÈ DE DIRECCIÓ

Joan Cavallé Miranda

Agustí López Millán

Jordi Marsan Ruiz

Federico Ariza González

Montse Bertran Bergua

Víctor Cardona Vernet

Francesc Durán Lorenzo

Mario Guardia Alonso

Joan Antoni Mateu Sendra

José L. Sánchez Rabaneda

Isabel Sánchez Soria

Lluís Sust Híjar

GRUP FINANCER CAIXA D'ENGINYERS

Caixa Enginyers Gestió, Societat Gestora d'Institucions d'Inversió Col·lectiva, SAU

President

Màxim Borrell Vidal

Director General

Xavier Fàbregas Martori

Consellers

Ferran Sicart Ortí

Màxim Borrell Vidal

Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU

Administrador Únic

Agustí López Millán

Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU

President

Jaume Bassa Pasqual

Director General

Francesc Durán Lorenzo

Vicepresident

Joan Cavallé Miranda

Vocal

Màxim Borrell Vidal

Caixa Enginyers Serveis Integrats, AIE

Administrador Únic

Joan Antoni Mateu Sendra

FUNDACIÓ CAIXA D'ENGINYERS

President

José Oriol Sala Arlandis

Vicepresident

Manuel Bertran Mariné

Secretari

Manuel Espiau Espiau

Patrons

Antoni Sansalvadó Tribó

Pedro Hernández del Santo

Carlos Alemany Martínez *

Jaime Roure Pagés

José María Pera Abadía

Félix Masjuán Teixidó

Isidoro Murtra Ferré

Enric Homs Martínez

Francisco Mor Capell

Pere Estalella Murtró

Josefina Cambra Giné

Aurelio Luis Azaña García

Francisco Javier Turégano Gómez

Salvador Domingo Comeche

Benjamín Manuel Calvo Pérez

Ramon Ferrer Canela

Joan Cavallé Miranda

*Va morir el dia 20/12/12.

3.2. Capital humà

A l'actualitat 339 professionals integren el Grup Caixa d'Enginyers. Els professionals de Caixa d'Enginyers són joves, amb una mitjana d'edat de 38 anys, amb experiència i amb una qualificació notable (55,88% amb titulació superior). Pràcticament tots els professionals tenen una vinculació laboral de caràcter indefinit (97,7%). El 44% de les persones són dones i el 56% són homes.

Professionals que formen un gran equip

Les competències que comparteixen són el dinamisme, la professionalitat i el compromís amb la consecució dels objectius. La gestió de persones promou i acompanya els professionals perquè es formin i desenvolupin respectant els principis d'igualtat d'oportunitats i de conciliació de la vida personal i professional. A Caixa d'Enginyers les persones es preparen constantment per potenciar el seu talent, les seves competències i les seves habilitats, de manera que el desenvolupament d'un model d'interrelació i organització entre els professionals és un dels aspectes més rellevants de la generació de valor a l'Entitat.

El percentatge de noves incorporacions ha estat del 9,92%.

Desenvolupament professional

Durant l'any 2012, a Caixa d'Enginyers s'han fet 94 accions formatives, algunes de les quals tindran continuïtat durant l'any 2013. Hi han assistit 1.706 participants i equival a 18.593 hores de formació (61,50 hores per professional). La inversió mitjana en formació ha estat de 1.096 euros per persona, que per a Caixa d'Enginyers representa l'1,95% del total de la massa salarial.

Caixa d'Enginyers és membre corporatiu de l'Associació Europea de Planificació Financera (European Financial Planning Association, EFPA), la principal associació europea d'assessors i planificadors financers. El seu objectiu és contribuir i garantir

el desenvolupament adequat de la professió i unir els interessos d'inversors, entitats i professionals. Una de les seves activitats principals és acreditar i certificar els professionals amb l'objectiu d'oferir la màxima garantia professional a les entitats financeres i als inversors. Per aconseguir-ho, ha elaborat un programa de formació específic per tal que l'assessor financer pugi obtenir l'acreditació professional d'assessor financer europeu (European Financial Advisor, EFA) mitjançant un examen de certificació. Actualment, 66 professionals de Caixa d'Enginyers ja han obtingut aquesta acreditació; això vol dir que el 50% dels assessors financers de nivell mitjà i alt ja la tenen.

Aquest any cal destacar la implantació d'una plataforma de formació e-learning. Aquesta millora tecnològica permetrà desenvolupar els continguts formatius i cursos e-learning propis. Amb això, a l'aprenentatge flexible, sense limitacions d'horari o geogràfiques, s'afegeix la creació d'una comunitat en xarxa de professionals que aprenguin i que comparteixin els seus coneixements i les seves experiències amb els altres.

Aquest any també s'ha promogut la formació interna. Amb les accions formatives que s'han impartit com ara "Renda fixa, renda variable i gestió de carteres" a càrrec de les persones amb més experiència en mercat de capitals o "Filosofia de la gestió de fons d'inversió a Caixa d'Enginyers" a càrrec dels gestors de fons d'inversió de Caixa d'Enginyers Gestió, s'ha

completant un doble objectiu: formar els professionals i generar sinergies entre àrees del Grup Caixa d'Enginyers.

També cal esmentar la formació en millora de processos de programari basats en CMMI, adreçada als professionals de les Unitats de Projectes i Desenvolupament de l'àrea de Sistemes d'Informació i Tecnologia. Aquesta formació tenia com a objectiu millorar la metodologia en la gestió dels projectes que es duen a terme en aquesta àrea.

Nous projectes i activitats compartides

Destaca la posada en marxa del programa de retribució flexible "Flexs@lary", que té com a objectiu optimitzar el salari net dels professionals de manera que cada persona, voluntàriament, pot dissenyar la composició de la seva retribució i destinar part del seu salari monetari a la contractació de determinats productes o serveis amb la finalitat d'optimitzar les percepcions salarials.

Aquest any tots els professionals del Grup Caixa d'Enginyers s'han reunit a ESADE per participar en la Jornada de presentació del Pla Estratègic 2015. Per a la elaboració del pla es van portar a terme una sèrie d'accions per extreure conclusions sobre la valoració i el posicionament de l'Entitat, tant des de la visió interna com de l'externa. En concret, es van realitzar diversos *focus group*, sessions de treball amb socis i no socis, entrevistes amb els directius de direcció del Grup i amb els directius de les oficines i enquestes a tots els empleats.

S'ha implementat una nova iniciativa: els "Esmorzars amb la Direcció General". Amb aquesta iniciativa es pretén apropar els diferents professionals del Grup Caixa d'Enginyers que, en grups reduïts i seleccionats a l'atzar, es reuneixen quinzenalment i en un entorn informal amb el Director General als efectes de poder compartir idees, propostes, dubtes i projectes amb l'alta direcció. Al llarg d'aquest any 2012 hi han participat 130 persones.

Conscients de la importància de promoure la salut dels professionals del Grup, s'ha continuat el projecte «Conducta preventiva responsable», que, mitjançant la posada en marxa

de diverses accions de comunicació, formació i sensibilització, pretén difondre hàbits de vida saludable entre les persones.

Foment dels hàbits saludables

En concret, aquest any 2012, per tal d'impulsar la pràctica d'exercici físic, un equip de professionals de Caixa d'Enginyers ha participat, igual que, l'any anterior en un campionat de futbol interempreses. També s'ha organitzat un grup de "Runners" i "Bikers", que han participat en diferents carreres oficials. Així mateix, s'ha impartit el seminari "Stop a l'estrès", que ha ajudat els professionals que hi van participar a reduir la sensació d'estrès en el treball a través de les tècniques de coaching i de les eines que s'hi van oferir. Finalment cal indicar que es manté el conveni amb una cadena de gimnasos gràcies al qual els professionals gaudeixen, a més d'una subvenció mensual per part de Caixa d'Enginyers, d'una tarifa amb un descompte especial.

3.3. Innovació i tecnologia

En la línia dels últims anys, durant l'exercici 2012 Caixa d'Enginyers ha mantingut una forta inversió en tecnologia com a factor clau en la personalització dels serveis als seus socis i en la millora de la qualitat i l'eficiència de la seva gestió.

L'àrea de Sistemes d'Informació i Tecnologia continua de forma progressiva la implantació del programa de transformació de les tecnologies de la informació de Caixa d'Enginyers, en línia amb el pla estratègic presentat per l'Entitat l'any 2012, que té com a objectiu aconseguir millores significatives en els sistemes d'informació i innovació en els processos de negoci.

Entre les actuacions més rellevants en tecnologia de l'any 2012, cal destacar la renovació integral dels sistemes que gestionen l'accés i la publicació de serveis d'Internet i la posada en marxa d'una granja de servidors i d'una cabina d'emmagatzematge, que constitueixen la nova plataforma de virtualització de servidors i de solucions d'escriptori virtual.

Aquesta plataforma nova permet l'evolució progressiva dels serveis d'aplicacions i dels llocs de treball suportats per equips Wintel en serveis gestionats en un núvol privat, per així obtenir una millora significativa en l'eficiència, la ubicuïtat i la flexibilitat dels sistemes.

Aposta tecnològica per a un procés de transformació i la millora en l'eficiència operativa

Una gran part de la inversió dedicada als sistemes d'informació durant l'any 2012 s'ha utilitzat per adaptar i millorar els productes i serveis als nostres socis i per donar resposta als continus i nous requisits normatius dels organismes reguladors del sector bancari, que requereixen un nivell important d'esforç i recursos per adaptar i evolucionar els sistemes per tal de poder satisfer els nous requisits del marc normatiu, de control i d'informes, com en és el cas de la llei de Transparència i la nova CIR del Banc d'Espanya.

D'altra banda, seguint l'estratègia de potenciar la comunicació i l'oferta de serveis als nostres socis a través de nous canals no presencials, durant any s'han finalitzat els projectes del portal del Web corporatiu nou de Caixa d'Enginyers i la remodelació de **telenginyersweb**, que inclou un disseny nou, una nova operativa i millores en la usabilitat.

Tot seguit es relacionen altres projectes destacables desenvolupats durant l'any 2012 que, al costat d'un gran nombre de millores efectuades en els sistemes d'informació, tenen com a objectiu millorar la qualitat del servei als socis, el compliment normatiu, la reducció del risc operatiu i la millora de l'eficiència operativa.

- Implantació de la segona fase del projecte de Correspondència a socis, que té com a objectiu potenciar la comunicació digital i reduir l'ús del paper.
- Finalització del sistema de digitalització i de gestió de documents identificatius requerits per la llei de prevenció de blanqueig de capitals, que representa un primer pas en el tractament digital de documents en l'Entitat.
- Adquisició i posada en marxa d'una nova aplicació de gestió de participis i fons de pensió i inversió.

- Migració del correu electrònic corporatiu a Microsoft Exchange Outlook 2010 i preparació del desplegament de Windows7 i Office2010 durant el 2013.
- Inici de la implantació d'una aplicació de Gestió Discrecional de Cartera de Valors i d'una nova aplicació de gestió d'ALM bancari (Asset Liability Management).

3.4. Canals i xarxes

Caixa d'Enginyers continua aprofundint en la seva estratègia multicanal, que aporta oportunitats de creixement noves i que dota l'Entitat de més flexibilitat en la seva relació amb el soci.

En aquesta línia, s'ha instal·lat una nova Oficina d'Atenció Personalitzada (OAP) a Lleida, dins de les instal·lacions de la demarcació en aquesta ciutat del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya. Amb aquests centres es pretén apropar els serveis de Caixa d'Enginyers als socis que resideixen en zones geogràfiques on l'Entitat no disposa d'una xarxa d'oficines, així com captar nous socis.

Nova Banca Electrònica: usabilitat i accessibilitat

El 2012 s'ha posat en marxa una nova Banca Electrònica amb la voluntat d'optimitzar els serveis al conjunt dels socis i de potenciar els serveis telemàtics. Es tracta d'un projecte ambiciós, el qual ha donat com a resultat una Banca Electrònica totalment renovada i dissenyada, tot seguint criteris d'usabilitat i sent pionera en accessibilitat (certificació AA d'accessibilitat web segons les pautes WCAG 1.0 W3C/WAI). D'aquesta manera donem als socis que pateixen alguna discapacitat visual, no només la possibilitat de navegar sense barreres sinó també la possibilitat d'operar amb una targeta 100% accessible.

El 2011 vam estrenar la venda directa de productes exclusius que només es poden contractar a través del canal online. Durant el 2012, la contractació d'aquests productes s'ha

consolidat i és de destacar la gran acceptació que els dipòsits on-line han tingut entre els nostres socis.

Durant aquest exercici s'ha incorporat la possibilitat de veure els documents d'**e-docs**, la correspondència electrònica de Caixa d'Enginyers, directament a través de la consulta de moviments de **telenginyersweb**. També s'ha obert la consulta d'**e-docs** a tots els usuaris de **telenginyersweb**, la qual cosa permet al soci que així ho desitgi continuar rebent la seva correspondència en paper i poder-la consultar electrònicament.

Usuaris de Banca Electrònica: continuen creixent i cada vegada més prefereixen el canal mòbil

Pel que fa als serveis de Banca Electrònica, el nombre d'usuaris de **telenginyersweb** ha estat de 85.948, la qual cosa suposa un creixement del 6,10% respecte a la xifra de l'any 2011, i que representa un 75% sobre el total, ràtio que se situa entre els més elevats del sector. Així mateix, s'han assolit més de 50.000 usuaris actius, un 5% més que el 2011. A més a més, destaca l'increment d'un 14% en el número d'operacions dutes a terme des del canal on-line, que fan un total de 32,9 milions d'operacions el 2012.

Aquest any 2012, el canal mòbil adquireix més protagonisme respecte a l'any anterior: tanquem l'any amb un total de 258.771 accessos davant dels 150.000 de l'any anterior. Del total d'usuaris de **telenginyersweb**, 4.168 són usuaris actius de la versió mòbil de la Banca Electrònica i durant el 2012 van fer 912.475 operacions, una xifra que representa un increment del 67% respecte al 2011.

No obstant això, Caixa d'Enginyers continua treballant en aquest canal per dotar-lo de més funcionalitats. L'objectiu és proporcionar un canal de qualitat d'acord amb les demandes dels nostres socis: ser soci d'una entitat multiplataforma en la qual ell tria en cada moment el canal que més li interessi.

Una menció a part mereix el servei **e-docs**: 44.326 persones ja tenen el servei. A més, com hem comentat abans, el més important és que la consulta de la documentació s'ha posat a disposició de tots els nostres socis usuaris de **telenginyersweb**,

amb independència de si disposen o no d'aquest servei. Estem convençuts que els nostres socis prenen consciència de la necessitat de reduir l'emissió de paper en la mesura que puguin i que valoren la comoditat i facilitat de consulta i arxiu de tota la documentació amb un sol clic.

La consulta d'**e-docs** s'ha convertit en la quarta operativa més utilitzada dins del rànquing d'Operacions/Consultes de **telenginyersweb** i de la **BANCAMòbil**.

El 2012, els usuaris que disposen d'un compte de correu electrònic del servei **telenginyerse-mail** sumen un total de 16.665, xifra que representa el 19,39% del total dels usuaris de **telenginyersweb**.

Pel que fa als serveis de Banca Telefònica, el 61,50% del total dels socis de l'Entitat disposa del servei de **telenginyersfono**, i 4.155 socis en són usuaris actius. Durant el 2012 aquests socis han efectuat 464.650 operacions mitjançant aquest canal.

3.5. Segmentació comercial

3.5.1. Banca Universal

Els serveis de Banca Universal de Caixa d'Enginyers estan integrats a la xarxa d'oficines i punts d'atenció que estan a la disposició dels socis. També formen part d'aquests serveis els d'accés remot (**telenginyersfono**, **telenginyersweb** i **BANCAMòbil**) i els SMART Centers.

3.5.2. Banca Personal

Els serveis de Banca Personal permeten als socis gaudir d'un assessorament financer personalitzat, ofert pels gerents de comptes, que els permet adequar les inversions financeres i els plans d'estalvi a les seves necessitats particulars segons el seu perfil de risc, l'objectiu de l'estalvi o la inversió, l'horitzó temporal triat i els escenaris econòmics.

Atenció personalitzada i gestió de les inversions per a cada perfil de risc

El servei de Banca Personal es regeix per la directiva europea MiFID, que garanteix a l'inversor aquesta adequació personalitzada. En acabar l'exercici 2012, Caixa d'Enginyers té 52 Gerents de Comptes de Banca Personal. En total, el nombre de socis que utilitza aquest servei personalitzat d'assessorament financer és de 13.327.

3.5.3. Banca Institucional

Caixa d'Enginyers duu a terme col·laboracions amb diverses institucions dels àmbits acadèmic i professional que permeten a l'Entitat oferir els seus serveis tant a aquestes institucions com als seus membres.

Els acords es formalitzen mitjançant convenis de col·laboració en què es desenvolupen i dissenyen productes i serveis a la mida dels sectors representats pels col·legis o les associacions professionals, així com de les escoles universitàries i altres institucions acadèmiques.

Nous convenis amb col·lectius i col·laboracions

El 2012 s'han formalitzat nous convenis amb col·legis professionals i escoles politècniques de tot Espanya i s'ha superat la xifra de 155 convenis signats. Això comporta posar a l'abast de més de 40.000 nous professionals i estudiants els serveis financers de Caixa d'Enginyers.

L'any 2012 s'han establert nous convenis amb col·lectius professionals i altres institucions associatives i s'han desenvolupat col·laboracions amb col·legis professionals de tot l'àmbit nacional, amb especial rellevància als llocs on ja hi ha presència de Caixa d'Enginyers, tant d'oficines com d'OAP (Oficines d'Atenció Personalitzada).

En destaquen els col·lectius relacionats amb l'Enginyeria Tècnica Industrial i l'Enginyeria de Camins, Canals i Ports, tant des del punt de vista col·legial com de les seves escoles universitàries.

També s'han dut a terme activitats relacionades amb la promoció de Caixa d'Enginyers dins del món acadèmic i universitari a diverses escoles i associacions. En molts casos s'ha premiat l'excel·lència acadèmica.

3.6. Productes i serveis

En línia amb els anys anteriors, durant el 2012 s'ha treballat intensament per desenvolupar nous productes, tant financers com asseguradors, adaptats a les condicions de l'entorn econòmic i les seves conseqüències financeres per als socis. D'altra banda, s'han implementat nombrosos projectes, relacionats amb la tecnologia i els serveis a distància per ampliar el perímetre de prestació de serveis.

3.6.1. Comptes i dipòsits

Atès l'actual context econòmic, en què encara hi ha una certa incertesa amb l'evolució dels mercats, durant el 2012 hem continuat llançant productes amb un perfil conservador.

Dipòsits amb perfil conservador, tant a curt com a llarg termini

La regulació imposada el 2012 respecte a la dotació extraordinària al Fons de Garantia de Dipòsits per als dipòsits que superin un determinat nivell de rendibilitat no ha estat objecte d'arbitratge regulatori per part de Caixa d'Enginyers i, en conseqüència, es

va adaptar l'estructura d'aquest tipus de productes a la millor oferta possible per als socis.

Durant el 2012 s'han creat els següents dipòsits de contractació exclusiva pel canal web, que faciliten operar amb els canals a distància amb múltiples avantatges:

- Dipòsit Trèvol. Imposició a quatre mesos amb liquidació a venciment.
- Dipòsit Jove. Per a joves de fins a 30 anys.

Pel que fa a productes a un termini més llarg, s'han comercialitzat dos dipòsits estructurats:

- Dipòsit Strategic Index. Dipòsit estructurat que paga el millor entre un cupó a venciment del 3% o el 70% del comportament d'una cistella vinculada a l'evolució de tres índexs: l'IBEX 35, el Hong Kong Hang Seng Index i el Dow Jones, en un sistema Himàlaia. S'han fet dues emissions d'aquest producte (6 de juny i 7 de setembre).
- Dipòsit Win! Dipòsit vinculat a l'evolució de tres índexs en un sistema Rainbow, és a dir, es calcula la revaloració mitjana mensual dels tres índexs, la ponderació dels quals dins de la cistella dependrà de la revaloració individual que hagi aconseguit cadascun dels índexs des de l'inici fins al venciment. S'ha comercialitzat una sola emissió d'aquest dipòsit (16 de novembre).

3.6.2. Serveis de finançament

Malgrat una notable disminució de la demanda de crèdit i d'unes exigents condicions de viabilitat del finançament per a projectes

d'inversió al llarg de 2012, s'ha seguit treballant amb l'objectiu de que el finançament no sigui un obstacle per tirar endavant els nous projectes dels socis, per això disposem d'una completa gamma de productes hipotecaris i de préstecs personals.

Els socis posen els seus projectes. Caixa d'Enginyers les hipoteques, els préstecs personals, les comptes de crèdit i els avals

El 2010, l'oferta de préstecs personals es va ampliar amb l'adhesió a les línies ICO, que ens van permetre canalitzar recursos públics per finançar operacions amb els nostres socis.

El 2012, amb la finalitat de millorar el servei al sector professional, principalment emprenedors i empresaris, Caixa d'Enginyers s'ha adherit a les línies ICO INVERSIÓ 2012, ICO LIQUIDITAT 2012 i ICO EMPRENEDORS 2012. D'aquesta manera es potencia el finançament en aquests col·lectius professionals i empreses associades.

Així mateix, Caixa d'Enginyers continua distribuint la Línia de Microcrèdits de la qual va ser adjudicatària per part de l'IFEM l'any 2010, i és actualment l'única entitat financera que distribueix aquesta línia i que permet finançar les inversions dels professionals autònoms i de les petites empreses a Catalunya.

3.6.3. Mitjans de pagament

Seguim ampliant el nostre catàleg de targetes i durant aquest any s'ha comercialitzat la targeta VISA per al Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Pèrits Agrícoles de Catalunya (COETAPAC).

Més compres amb targetes

A l'acabament de l'exercici 2012, el parc de targetes està format per 60.504 targetes de dèbit i 46.955 targetes de crèdit. També hi ha 4.582 dispositius VIA-T de pagament en autopistes.

La facturació realitzada amb totes les targetes durant aquest any ha estat de 313 milions d'euros en compres i de 203 milions d'euros en disposicions d'efectiu.

També és significatiu destacar el gran nombre de targetes que s'acullen als beneficis aplicats a estudiants residents a l'estranger amb beca ERASMUS.

Caixers a nous emplaçaments

A més a més, s'ha ampliat el parc dels nostres caixers automàtics amb quatre noves unitats. Els nous caixers instal·lats aquest any estan a:

- Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya (Lleida).
- Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears (Mallorca).
- Escuela Universitaria de Ingeniería Técnica Industrial de Madrid (Madrid).
- Oficina Marqués de Paradas de Sevilla.

3.6.4. Productes d'inversió

Les especials i canviants condicions dels mercats financers no han estat un obstacle per ampliar l'horitzó de possibilitats d'inversió atenent les necessitats i la identificació dels diferents perfils de risc dels socis. Aquest procés d'identificació s'ha desenvolupat incorporant nous elements de valoració que han de permetre una millor selecció de propostes de valor per als socis.

El 2012 s'han desenvolupat un total de tres productes estructurats en format dipòsit amb capital protegit, indexats a diversos subjacents com índexs borsaris espanyols, nord-americans i emergents. L'import total gestionat en aquest apartat és de 9 milions d'euros.

El 2012, Caixa d'Enginyers ha participat com a entitat asseguradora i col·locadora en l'emissió de deute destinat al mercat detallista de la Generalitat de Catalunya i de la Junta de Andalucía. En aquestes emissions l'Entitat ha generat un total de més de 3.100 subscripcions.

Pel que fa als fons d'inversió, Caixa d'Enginyers Gestió ha renovat la garantia de tres fons d'inversió garantits de renda

fixa sota la denominació de Caixa Enginyers 2015 2E Garantit, FI, Caixa Enginyers 2017 Garantit, FI, i Caixa Enginyers 2016 Garantit, FI. A més, per tal d'optimitzar la seva gamma de fons de renda variable, s'ha modificat la política d'inversió del fons Caixa Enginyers Emergents, FI, i ha passat a fer la seva inversió en accions de països emergents amb una comissió de gestió mixta sobre patrimoni i resultats.

Possibilitats d'inversió per a tots els perfils inversors

Durant el quart trimestre, Caixa d'Enginyers Gestió va obtenir l'autorització de la Comissió Nacional del Mercat de Valors per a la gestió, administració i representació de fons d'inversió lliure, amb la vocació de fondipòsit. D'aquesta manera, l'entitat supervisora reconeix la capacitat de l'equip que integra l'Entitat i la transparència i el rigor amb què gestiona la seva gamma de productes.

Caixa d'Enginyers Gestió va tancar l'exercici 2012 amb un patrimoni gestionat de 290 milions d'euros, la qual cosa representa un augment del 27% respecte a l'any anterior.

El Servei de Gestió Discrecional de Carteres de Fons, iniciat el juliol de 2009, ha registrat a finals de 2012 un total de 418 carteres gestionades, la qual cosa representa un patrimoni gestionat total de més de 45 milions d'euros.

Durant l'exercici, en què s'ha dut a terme la fusió de les carteres de perfil conservador amb el perfil moderat s'han registrat, tot i les fortes fluctuacions dels mercats, rendibilitats importants alhora que van complir folgadoament amb els pressupostos de risc que actuen com a límits per a cada tipologia de cartera.

3.6.5. Gestió de la inversió

La gestió de les inversions financeres i de la liquiditat es realitza per mitjà del departament Mercat de Capitals, la gestió del qual se centra tant en la seva optimització com en l'ampliació de l'horitzó de productes i serveis financers que s'ofereixen als socis.

El departament Mercat de Capitals gestiona les carteres pròpies de Caixa d'Enginyers amb el doble objectiu de preservar la liquiditat a curt i a llarg termini i, així mateix, d'optimitzar la rendibilitat dels recursos de l'Entitat. La gestió s'adequa a les decisions preses tant en el Comitè d'Actius i Passius com en el Comitè de Mercats, sempre amb un compliment rigorós dels límits respecte als riscos de crèdit.

Optimització de la gestió

La política conservadora de riscos ha permès que Caixa d'Enginyers disposi d'una cartera d'actius financers sòlida amb una qualitat creditícia i una liquiditat elevades.

L'àrea d'intermediació comprèn el conjunt d'operacions financeres entre contrapartides de mercat i socis de Caixa d'Enginyers. El 2012 l'activitat d'intermediació s'ha ampliat al segment institucional; és a dir, institucions financeres, fundacions, cooperatives, centres tecnològics, enginyeries i altres empreses.

Ampliació de l'activitat d'intermediació

La intermediació s'ha dut a terme en un gran ventall d'actius financers. En aquest sentit, és primordial la vocació de servei integral per a qualsevol necessitat d'inversió que puguin tenir els socis.

El compliment de la normativa MiFID té una importància fonamental en totes les operacions d'intermediació, per la qual cosa qualsevol proposta d'inversió es filtra mitjançant el control del risc i el perfil del soci. Així mateix, s'inclouen els perfils de risc i termòmetres de risc en la informació comercial dels productes i serveis financers.

Caixa d'Enginyers participa en els mercats primaris i secundaris de deute públic i renda fixa corporativa, tant nacionals com internacionals; és membre del mercat AIAF de renda fixa espanyola i té accés als sistemes i a les plataformes de liquidació amb més reconeixement, com ara Iberclear, CADE, Euroclear o Cedel.

A més, és entitat participant del Servei de Compensació i Liquidació de la Borsa de Valors de Barcelona (SCLBARNA) i entitat col·laboradora del programa d'emissions de deute de la Generalitat de Catalunya. També participa en els mercats internacionals de derivats, tant europeus (MEFF, Eurex i LIFFE-Euronext) com nord-americans (Chicago Mercantile Exchange).

El 2012 Caixa d'Enginyers ha potenciat la liquidació de les operacions de finançament per la Cambra de Contrapartida Central MEFFRepo, la cambra de compensació per a operacions de finançament de valors de renda fixa (operacions simultànies).

La liquidació d'aquestes operacions de finançament per aquesta cambra significa una reducció del risc de contrapart, ja que la contrapartida és MEFFRepo en lloc de l'entitat financera amb què s'ha negociat l'operació.

S'ha ampliat la negociació per mitjà de plataformes d'execució electrònica en diversos mercats amb l'objectiu de garantir-ne la millor execució, maximitzar-ne la liquiditat i reduir-ne els costos i els riscos operacionals.

Estructuració i originació dels productes

El procés de generació de productes financers engloba una anàlisi exhaustiva de les oportunitats que hi ha en els mercats financers i dels requeriments d'inversió dels socis amb el doble propòsit d'oferir solucions d'inversió amb protecció del capital inicial i potencial de rendibilitat.

L'originació i l'estructuració dels productes s'especifiquen tant d'acord amb paràmetres estàndards per a solucions d'inversió relacionades amb la banca comercial com amb paràmetres a mida per a la banca personal i institucional, generalment vinculada a inversions de més quantia.

Durant el 2012, Caixa d'Enginyers va originar i va emetre una nova titulització hipotecària, Caixa Enginyer AyT2, Fons de Titulització d'Actius. La titulització hipotecària és el procés mitjançant el qual una entitat financera cedeix els drets de crèdit hipotecari que té en l'actiu del seu balanç i els transforma en actius financers negociables en mercats organitzats.

És, per tant, un instrument de finançament pel qual els drets de crèdit il·liquids són utilitzats com a col·laterals per convertir-se en actius financers líquids negociables. L'emissió, que es va fer per un import total de 450 milions d'euros, va obtenir la màxima qualificació creditícia (Aaa, AAA) per part de les agències de qualificació Moody's i Fitch i va reflectir la qualitat creditícia elevada de la cartera hipotecària i l'òptim estat financer de l'Entitat.

3.6.6. Negoci assegurador

El negoci assegurador del Grup Caixa d'Enginyers està representat per dues companyies en dos àmbits diferenciats:

- A l'àmbit de les assegurances de vida i dels plans i fons de pensions, a través de Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU, que ofereix als socis productes propis en assegurances de vida i també duu a terme l'activitat com a gestora de plans i fons de pensions.
- A l'àmbit de la mediació, a través de Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU, que duu a terme l'activitat de mediació en assegurances generals com a operador de bancassegurances vinculat de diferents companyies.

Assegurances de vida

Caixa d'Enginyers Vida va iniciar la seva activitat en assegurances de vida el novembre de 2008. El 2012 s'han generat 100.113 milers d'euros en primes emeses netes, corresponents a una emissió neta de 4.212 pòlisses durant el 2012 i a un total de 13.578 pòlisses en vigor al final de l'exercici. A més a més, s'han pagat 3.024 milers d'euros en concepte de prestacions als beneficiaris.

Fons de pensions

Tot aquest volum s'ha assolit gràcies a les diferents modalitats de productes posats a disposició dels socis: Pla de Previsió Assegurat, Pla Individual d'Estalvi Sistemàtic, Assegurança de Vida Anual Renovable, Rendes Vitalícies i Assegurances de Vida Estalvi.

Durant el 2012, en l'activitat de gestió de plans i fons de pensions, activitat per a la qual Caixa d'Enginyers Vida està autoritzada des de desembre de 2009, data en què també es va autoritzar l'absorció de Caixa d'Enginyers Pensions, l'import total d'aportacions i traspassos d'entrada en els 14 fons de pensions gestionats ha estat de 16.578 milers d'euros, el total de prestacions pagades a beneficiaris ha estat de 2.607 milers d'euros i el total de participants registrats és de 9.817.

Cal destacar que el 2012 Caixa Enginyers Mixt, PP, ha rebut el guardó "Premi Fons de Pensions 2013", dins de la categoria "Multiactiu-Moderat", atorgat pel diari Expansión i Allfunds Bank.

El total de recursos gestionats per Caixa d'Enginyers Vida és de 283.936 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012, dels quals 115.403 milers d'euros corresponen al patrimoni dels fons de pensions gestionats, 156.739 milers d'euros a provisions matemàtiques d'assegurances de vida i 11.794 milers d'euros a recursos propis. Durant l'exercici s'ha assolit un resultat del marge de solvència de 6.529 milers d'euros, un 160% per sobre de la quantia mínima exigida.

Mediació d'assegurances

El 2012, Caixa Enginyers Bancassegurances ha continuat reforçant la seva oferta d'assegurances als socis a través de l'activitat de mediació, comercialitzant productes de diferents companyies asseguradores entre les quals està Caixa d'Enginyers Vida. En aquest sentit, al tancament de l'exercici 2012, el nombre total

de contractes gestionats és de 36.284, ha incrementat el nombre de socis assegurats fins a 24.755 i ha intermediat un volum total de 105.014 milers d'euros en primes.

Com a fet destacat de l'exercici 2012, Caixa d'Enginyers Bancassegurances ha absorbit la companyia Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances, pertanyent al Grup Caixa d'Enginyers, amb la qual cosa ha simplificat l'estructura organitzativa d'aquest àmbit de negoci.

3.6.7. Servei d'Atenció al Soci

Durant el 2012, en el Grup Caixa d'Enginyers es van gestionar un total de vint-i-quatre queixes i reclamacions. Totes han estat contestades pel Servei d'Atenció al Soci/Client o pel Defensor del Soci/Client, segons les competències establertes en el Reglament del Servei d'Atenció al Client del Grup Caixa d'Enginyers, aprovat pel Consell Rector, o bé s'han estat resoltes pels organismes oficials corresponents. D'aquestes, deu s'han resolt favorablement per al Grup, sis estan de moment pendents de resposta per part de l'organisme al qual s'han presentat, i vuit s'han resolt de manera favorable per al soci.

Durant aquest exercici, a més, s'han resolt cinc queixes o reclamacions pendents de l'exercici anterior: dues s'han resolt favorablement per al Grup i tres per al soci.

3.6.8. Comunicació

Caixa d'Enginyers ha seguit celebrant durant l'any 2012 les «Trobades Caixa d'Enginyers», unes conferències en què s'exposen als socis diferents temes seleccionats que es consideren d'interès. Són unes reunions informatives basades en la interacció i el debat que permeten donar a conèixer, per mitjà del contacte directe amb els gestors d'inversions, les perspectives i l'entorn dels mercats, la qual cosa permet potenciar la cultura financera dels socis i adaptar el disseny dels productes a les necessitats dels socis.

Durant el 2012, les «Trobades Caixa d'Enginyers» s'han celebrat a les diferents ciutats on l'Entitat és present, amb els títols «Perspectives 2012. Podem trobar oportunitats en temps de crisi? », «Escenari d'inversió i estratègies de mercats per al 2012», «És possible un model de banca d'èxit? », «Perspectives 2012. Sabem trobar oportunitats en temps de crisi?», «Prepari

avui la tranquil·litat del seu futur» i «Perspectives dels mercats financers i escenaris d'inversió per al 2013». Hi han intervingut com a ponents professionals dels departaments de Mercat de Capitals, Caixa d'Enginyers Gestió i Caixa d'Enginyers Vida.

El Grup Caixa d'Enginyers també ha participat en diferents ponències relacionades amb els mercats financers organitzades a Madrid (Conferència Structured Products España 2012 i Universidad de verano de la Complutense), a Amsterdam (Structured Retail Products Conference), a Monterrey, Mèxic (Instituto Tecnológico de Monterrey) i a Barcelona (Conferències Col·legi Censors i ASSET), i la premsa financera ha destacat les fites més importants assolides pel Grup.

3.7. ingenium (Cooperativa de Consumidors)

Durant l'exercici 2012, un any després del seu relançament, hem augmentat un 300% el volum d'operacions, que sumen un total d'1.427.907 euros. Això representa un estalvi en compres per als nostres socis de 146.466 euros.

Descomptes als comerços
adherits només per utilitzar les
targetes de Caixa d'Enginyers

Ja són més de 75 establiments els que s'han adherit a ingenium. Cada mes s'hi van incorporant nous i destacats establiments de sectors d'activitat que l'Entitat considera interessants i amb les marques de més prestigi.

Amb ingenium, tots els socis que facin transaccions als comerços adherits amb les targetes emeses per Caixa d'Enginyers poden beneficiar-se d'aquests descomptes.

3.8. Fundació Caixa d'Enginyers

Caixa d'Enginyers ha mantingut un enfocament de responsabilitat basat en els principis d'ètica i transparència financera, el govern responsable i el compromís amb totes les parts interessades, les necessitats de les quals determinen l'actuació de l'Entitat en els seus diferents àmbits.

Quan diem «parts interessades», ens referim a:

- Els socis de l'Entitat.
- El proveïdors.
- Els professionals de l'Entitat.
- Els supervisors i les administracions públiques.
- La societat en conjunt.

Aportar valor sostenible i contribuir al desenvolupament social, econòmic i cultural dels socis i la societat a través de relacions basades en l'ètica, el compromís i la confiança

El model cooperatiu defineix Caixa d'Enginyers i determina la seva missió primordial: resoldre els problemes reals de les persones, per davant de la maximització dels beneficis.

Aquest model projecta l'Entitat cap a un futur que es presenta ple de reptes.

Conscient d'aquests reptes, i amb l'objectiu de reforçar la seva acció social i optimitzar l'eficiència dels recursos, l'Entitat vehicula des de l'any 2011 les seves accions de Responsabilitat Social Corporativa a través de la Fundació Caixa d'Enginyers.

Enginyeria, retorn social, medi ambient i reinserció laboral

La Fundació optimitzarà l'eficiència dels recursos destinats a la promoció i el foment d'activitats d'interès cultural, social, mediambiental, beneficoassistencial, professional i tecnològic.

La Fundació Caixa d'Enginyers promou i utilitza el diàleg i els principis cooperatius per reforçar la cohesió social i aporta iniciatives per solucionar els problemes que la nostra societat té plantejats en diversos àmbits.

A la Memòria social 2012 de la Fundació Caixa d'Enginyers es detalla el funcionament i les activitats de Responsabilitat Social Corporativa dutes a terme durant el 2012.

Proximitat, compromís amb les persones, integritat, sensibilitat social i cooperació

Els socis són la principal raó de ser de Caixa d'Enginyers. Per aquesta motiu, l'Entitat investiga constantment quins mercats, productes i serveis els ofereixen les solucions més adequades i s'ajusten millor a les seves necessitats i al seu perfil personal en cada moment i en cada situació.

Sempre atent a les noves oportunitats que es puguin presentar en benefici del soci. Amb anticipació i flexibilitat.

La xarxa de proveïdors amb què actualment compta Caixa d'Enginyers és fonamental per a l'Entitat. Al llarg de la seva història, la cooperativa de crèdit ha viscut un creixement sostingut que ha evolucionat de forma paral·lela al plantejament i la consecució de nous reptes, cada cop més ambiciosos.

Aquest camí, aquesta evolució de l'Entitat, s'ha transitat juntament amb aquesta xarxa de proveïdors, els quals han respost a les necessitats de Caixa d'Enginyers, enfocades sempre a l'assoliment dels objectius establerts, en matèria de tecnologia, informació, màrqueting, accessos a mercats financers, marc jurídic, formació i gestió logística, entre altres.

El factor mediambiental és l'altre vector que impulsa la Responsabilitat Social Corporativa de Caixa d'Enginyers. Tot i que és cert que, com que es tracta d'una empresa de serveis, l'activitat de Caixa d'Enginyers no té un impacte ambiental elevat, aquest fet no ens fa defugir del problema.

En aquest àmbit, tots tenim la doble responsabilitat de prendre mesures perquè tenen efectes positius directes i, també, per tot allò que implica donar un exemple de responsabilitat als qui encara es mostren incrèduls davant d'aquest problema.

Caixa d'Enginyers ho fa des d'una conscienciació profunda i ho aplica, en la mesura que ho fan possible les especificitats de l'activitat que desenvolupa, amb totes les conseqüències i destinant-hi els recursos més adequats.

3.9. Fons d'Educació i Promoció

L'objectiu del Fons d'Educació i Promoció de Caixa d'Enginyers és finançar activitats que compleixin alguna de les següents finalitats:

- a) La formació i l'educació dels socis i treballadors de la cooperativa de crèdit en els principis i els valors cooperatius, o en matèries específiques de la seva activitat societària o laboral i altres activitats cooperatives.
- b) La difusió del cooperativisme, així com la promoció de les relacions intercooperatives.
- c) La promoció cultural, professional i assistencial de l'entorn local o de la comunitat en general, així com la millora de la qualitat de vida i del desenvolupament comunitari i les accions de protecció mediambiental.

Caixa d'Enginyers destina com a mínim el 10% del seu excedent disponible al Fons d'Educació i Promoció per dotar-lo dels recursos necessaris per poder complir els objectius establerts. L'any 2012 s'hi han destinat 466 milers d'euros.

El pressupost per a l'any 2013 és de 583 milers d'euros, amb el desglossament següent:

	Euros
Formació	250.000
Amortitzacions	2.824
UNACC	30.000
Obra social	300.000
Aportació a la Fundació Caixa d'Enginyers	300.000
TOTAL	582.824

2012 INFORME ANUAL

Entorn macroeconòmic

A escala mundial, el 2012 es va tornar a caracteritzar per ser un any de retallades de la despesa pública, un fet que impacta negativament en les economies i llastren les taxes de creixement mundial.

A meitat d'any, la zona euro va tornar a viure un nou brot d'avversió al risc pels dubtes sobre la capacitat de l'economia espanyola de tornar a la senda del creixement i no veure empitjorats els seus nivells de deute. Aquest punt va portar el cost de finançament d'Espanya a cotes que no es podien assumir i la pressió es va contagiar a la majoria dels països de la perifèria. Els dubtes sobre la viabilitat monetària del projecte comú es van dissipar davant del rotund suport del BCE, que va aconseguir apaivagar les tensions.

A EUA, l'any va estar marcat per la reelecció dels demòcrates per governar en un mandat addicional i pels dubtes generats sobre les discrepàncies entre demòcrates i republicans en no arribar a un acord en les partides pressupostàries que calia retallar un cop assolit el sostre de deute.

A diferència de les seves homòlogues desenvolupades, les economies emergents es van beneficiar d'una millor posició econòmica, ja que comptem amb nivells de deute públic més reduïts, creixements econòmics vigorosos i resistents a l'entorn global i taxes d'inflació moderades. Aquest fet permetrà que continuïn amb el seu increment progressiu de pes específic en la contribució al PIB mundial.

UEM

L'entorn macroeconòmic a Europa va continuar feble a causa de l'alentiment en el creixement global i de l'excés de deute en determinats països membres. Això va fer que les economies patissin els efectes dels creixements baixos i dels nivells alts de desocupació.

Així, Europa va continuar immersa en el seu procés de despallanquejament especialment a la perifèria, sobretot davant de l'episodi d'avversió màxima al risc viscut a meitat d'any pels dubtes sobre la viabilitat de l'esdevenir de l'economia espanyola i que va llançar les rendibilitats del deute a nivells de 1997.

Les mesures estructurals introduïdes a Espanya i, sobretot, el comunicat rotund efectuat pel BCE liderat per Mario Draghi, en el qual es comprometia a realitzar qualsevol tipus d'acció per

emparar el projecte comú, van actuar de tallafocs i van permetre un final d'any plàcid per als mercats financers després d'un segon semestre en què la majoria d'actius financers es van veure beneficiats pel suport del banc central.

En el seu comunicat del 2 d'agost de 2012, el nou president de l'autoritat monetària europea va suggerir una intervenció en el mercat de bons a través d'un nou programa de compra de deute públic a terminis de fins a 3 anys. A més a més, i ajudat per uns nivells d'inflació continguts, els tipus d'interès de referència es van rebaixar fins a nivells mínims històrics del 0,75%. Aquest fet va posar de manifest les diferències entre l'estil de gestió de Draghi i el del seu antecessor Trichet, el qual anteposava els objectius de control d'inflació per damunt de la resta.

En l'àmbit estadístic, el PIB europeu va baixar un 0,3% en termes interanuals malgrat els avenços en matèria d'ajust fiscal i l'aferment de les mesures implementades en resposta a la crisi. Per països, malgrat ser incapaç d'apropar-se a taxes semblants a les del 2011, Alemanya va ser novament el país rellevant amb un creixement més alt en registrar una taxa del 0,7%, mentre que França, per la seva part, va finalitzar l'any amb creixements plans. Tanmateix, clarament la nota negativa la van posar Espanya i, sobretot, Itàlia amb caigudes en el PIB de l'1,4% i del 2,4%, respectivament.

L'índex de preus de consum a la Unió Europea va finalitzar amb un increment interanual del 2,6%, la qual cosa representa un descens notable si es compara amb la xifra de l'any anterior, que va ser del 3,1%. Si s'exclouen els preus energètics i de productes alimentaris, l'increment de l'índex encara va ser inferior. Els components amb més impacte en l'índex van ser els productes amb demanda més inelàstica i que estan subjectes als augments d'impostos dels governs com són el tabac i l'alcohol.

Espanya

A començaments de 2012, la pressió dels mercats financers sobre Espanya va incrementar a causa de la rigidesa excessiva de la seva economia, de la necessitat de recapitalització d'algunes de les seves entitats financeres i dels nivells elevats de desocupació. Entre d'altres, aquests factors van retornar l'economia espanyola a la senda de la recessió en finalitzar l'any amb una caiguda del seu PIB de l'1,5% en termes interanuals.

Els problemes derivats de l'endeutament dels països perifèrics de l'Eurozona van continuar sent una constant al llarg de 2012 i, en aquest sentit, Espanya va tornar a patir de primera mà els seus efectes mitjançant un increment de la prima de risc i, en el seu punt àlgid, la rendibilitat del deute espanyol a 10 anys va arribar fins al 7,5%, un nivell només vist abans de l'entrada a la UEM. No obstant això, gràcies al reconeixement de Draghi, les tensions es van relaxar i els nivells de finançament van tornar a nivells més assequibles, per sobre del 5%.

Mentrestant, amb l'entrada del nou govern, diverses són les reformes estructurals que s'han emprès durant l'any i entre les quals destaca, per sobre de totes, la reforma del sistema bancari en la llei denominada Guindos (1 i 2) després de l'anàlisi d'estrès realitzada per la consultora externa Oliver Wyman. Una de les conseqüències és la creació de la Societat de Gestió d'Actius Immobiliaris procedents de la Reestructuració Bancària (SAREB), a la qual es traspassen els actius immobiliaris problemàtics de les entitats que han rebut suport públic.

Durant l'any també es van introduir dues grans reformes: la reforma laboral, en la qual bàsicament es redueix la indemnització per acomiadament, i la reforma de les pensions, en la qual es retarda l'edat de jubilació i s'incrementa el període per al càlcul. Les dues reformes, unides a la reforma del sector financer, estaven incloses dins del paquet exigint per Brussel·les per continuar emparant l'economia.

Malgrat no complir amb l'objectiu de dèficit que havia imposat Brussel·les establert en el 6,3%, Espanya va ser capaç de reduir de manera significativa el dèficit gràcies a la reducció en matèria de despesa pública amb els augments de l'IRPF i de l'IVA iniciats el 2011 i amb les retallades en sanitat i educació en un dels ajustos més grans efectuat en la història espanyola moderna.

En termes estadístics, el PIB espanyol va tancar l'any amb un descens de l'1,5% en termes reals, una dada que va iniciar la seva senda en l'últim trimestre del 2011 amb un retrocés del 0,3% trimestral. Els preus al consum, per la seva part, van mostrar un cert respir i van tancar l'any amb un creixement anual del 2,4%, significativament menor que el 3,1% de l'any anterior. Malgrat l'augment de l'IVA durant la segona meitat de l'any, la caiguda de la demanda interna va portar els preus a nivells més controlats.

Malgrat la reforma del mercat de treball, les dades de desocupació no van mostrar símptomes de millora i Espanya va finalitzar el 2012 amb una taxa de desocupació del 26%

enfrent del 22,85% del tancament del 2011, un fet que es tradueix en un nombre d'aturats proper als 6 milions de persones, en el qual destaca la desocupació elevada entre el segment més jove de la població activa amb una taxa propera al 55%. A conseqüència de les reformes introduïdes el 2012, per primera vegada el sector públic va destruir més ocupacions que el sector privat.

EUA

Les incerteses que van envoltar l'economia europea i l'alentiment del creixement global també van impactar en l'economia americana de forma negativa. De tota manera, les dades d'ocupació a EUA donaven símptomes de recuperació i situaven la taxa de desocupació per sota del 8%.

Amb la moderació de la taxa de desocupació, la Reserva Federal va aplicar diverses mesures expansives amb l'objectiu de reactivar l'economia. Entre aquestes destaca l'ampliació, a començament del segon trimestre, de la denominada Operació Twist, en la qual el banc central substitueix bons a curt termini per bons a mitjà i a llarg termini, la dota de 267.000 milions de dòlars addicionals i desplaça la seva data de finalització a final d'any. Després de constatar l'impacte limitat, durant l'últim trimestre aquesta mesura es va complementar amb una tercera ronda expansiva, QE3. Amb aquest paquet d'estímul, la Reserva Federal es va comprometre a comprar 40.000 milions de dòlars mensuals en bons hipotecaris mentre la taxa de desocupació no es reduís. A més a més, es van mantenir els tipus d'interès en nivells pròxims a zero i s'espera mantenir aquesta situació fins al 2015.

Políticament, els electors americans van tornar a dipositar la seva confiança en Barack Obama, que va ser reelegit el mes novembre. La configuració de les cambres de govern després dels comicis va ser una font de preocupació a causa dels problemes de governabilitat que pogués portar, ja que mentre el Senat va seguir sota control demòcrata, la cambra de representants es va mantenir sota control republicà. Aquestes dificultats es van posar de manifest durant l'últim mes de l'any, quan els dos partits es van veure obligats a negociar per evitar el denominat "precipici fiscal", una sèrie de retallades automàtiques que entrarien en vigor l'1 de gener de 2013 arran de l'acord al qual es va arribar després de les negociacions sobre el sostre de deute el 2011. S'estimava que aquestes retallades podrien frenar el creixement del PIB en quatre dècimes. Malgrat això, no van arribar a cap acord.

En termes estadístics, el PIB dels Estats Units va registrar un creixement anualitzat de l'1,7%. L'IPC va tancar l'exercici en un 2,0%, mentre que la taxa de desocupació va tancar l'any en el 7,8% i el dèficit federal en el 8,5%. No obstant això, les preocupacions continuen centrades en com reduir els nivells alts de deute públic, que al tancament d'any superava el 100% del PIB.

Economies emergents

A diferència de les economies desenvolupades i malgrat l'alentiment en el creixement mundial, les economies emergents van mantenir taxes de creixement elevades gràcies a la seva millor posició financera i a les reformes estructurals. Aquestes reformes es van orientar cap a una flexibilitat més gran de l'economia i un control de les pressions inflacionistes.

A més a més, el procés migratori de les àrees rurals cap a les grans urbs, unit a poblacions amb grans percentatges de joves, va continuar facilitant mà d'obra qualificada al sector privat. Aquesta tendència va suposar uns increments importants de la productivitat. Així, el procés d'augment de la renda disponible de les classes mitjanes es va continuar gestant, la qual cosa ajudarà aquestes economies en la transició de models basats en l'exportació cap a models més basats en el consum intern.

Malgrat els dubtes i la desacceleració respecte a l'any anterior, l'economia que va oferir un millor comportament durant l'any va ser Xina amb una taxa de creixement del PIB del 7,8%. Per regions, va destacar el creixement de l'Àsia Emergent amb una

taxa de creixement agregada del 6,6%, seguida de l'Àfrica Central amb un creixement del 4,8% i de Llatinoamèrica amb una alça del 3%.

Després de patir forts xocs interns amb les denominades primaveres àrabs, les regions del nord de l'Àfrica i l'Orient Mitjà van ser capaços de tornar a créixer en el seu conjunt a taxes del 5,2%. Finalment, l'Europa de l'Est, molt vinculada a la demanda dels seus veïns rics i molt dependent de la concessió creditícia, va patir una forta desacceleració i va passar de créixer el 5,3% el 2011 a l'1,8% el 2012.

A causa dels forts moviments de capitals i de les dificultats per assolir els objectius preestablerts, els bancs centrals respectius van adoptar polítiques monetàries expansives per tornar a la senda del creixement un cop les taxes d'inflació es mantinguessin fixes. Alguns d'aquests bancs també van actuar de manera activa en els mercats de divises per evitar fluctuacions significatives que desestabilitzessin les economies.

4.1. Mercats financers

Durant l'any 2012 hem assistit a nous episodis en la crisi de deute públic europeu, i són Espanya i Itàlia els protagonistes principals.

Protagonisme de les autoritats monetàries europees

El paper que ha jugat el BCE com a subministrador de liquiditat il·limitada no ha estat nou, tot i que en el 2012, i a causa que el tancament dels mercats primaris impossibilitava el refinançament del deute que anava vencent en el sector financer perifèric, decidís crear les LTRO "Long-Term Refinancing Operation" o subhastes de liquiditat a 3 anys, les quals van suposar un impuls estabilitzador a uns mercats amb unes perspectives molt incertes.

Un cop superada l'eufòria generada en els primers mesos de l'any gràcies, sobretot, al paper del BCE, la incertesa pel creixement global i l'absència de notícies positives en la concreció de solucions definitives de la crisi fiscal europea van fer augmentar l'aversion al risc dels inversors. Els nous dubtes creats sobre l'enèsim tram d'ajuda financera a Grècia, el canvi de govern a França i el rescat europeu al sistema financer espanyol van tornar a posar la situació europea en el punt de mira del mercat. Les primes de risc dels països amb majors desequilibris fiscals van arribar a marcar nivells de màxims i van fer que la situació fos insostenible i que es temés que economies com l'espanyola i la italiana poguessin necessitar un rescat sobirà.

Va ser aleshores quan les autoritats europees van decidir fer un pas més en el seu compromís amb la viabilitat de l'Eurozona. Després d'una cimera d'urgència, els màxims mandataris dels països membres, juntament amb les autoritats monetàries pertinents, van acordar la possibilitat de compres de deute sobirà per part dels fons europeus (EFSF "European Financial Stability Facility" i ESM "European Stability Mechanism") en canvi de la firma d'un Memoràndum d'Enteniment (MoU) de condicions que es basa en l'assoliment del desitjat reequilibri dels comptes públics. Aquest acord va ser emparat pel BCE, que es comprometia a intervenir en els mercats comprant bons sobirans a través dels OMT "Outright Monetary Transactions", a risc de provocar la no desitjada monetització directa de deute en Europa.

Aquestes fites van apaivagar els riscos d'una ruptura imminent de l'euro i van crear l'escenari necessari per continuar treballant en la necessària unificació bancària i fiscal.

Renda fixa amb rendibilitats a la baixa

Els tipus de referència en els mercats de renda fixa han continuat

en nivells mínims, amb els bancs centrals exercint d'actors principals en els comportaments de les corbes, gràcies a les predominants polítiques monetàries ultraexpansives basades en el subministrament al mercat de liquiditat il·limitada i a molt baix cost.

Les úniques divergències que s'han observat en l'univers sobirà estan a la zona euro, amb diferències importants en les corbes dels països, tot i que aquestes corbes, a mesura que la incertesa va anar revertint durant l'última part de l'any, van disminuir considerablement.

Les rendibilitats dels actius de renda fixa denominats "refugi", com el Bund alemany o el Treasury nord-americà, han tornat a ser negatives en termes reals, per la qual cosa els inversors van assumir més riscos per obtenir, com a mínim, la inflació estimada.

Pel que fa a la Renda Fixa Corporativa, hem assistit a un bon exercici en general, ja que el bon ritme en el despalanquejament de les empreses ha ajudat a abaratir els costos de finançament mesurats pels spreads de crèdit. La liquiditat àmplia del sistema ha aportat dinamisme en els mercats primaris. Aquest dinamisme l'ha aprofitat perfectament l'univers empresarial-corporatiu per tal d'accelerar els refinançaments dels deutes a tipus en nivells mínims.

Bon comportament de la renda variable a escala internacional

En els mercats de renda variable, el 2012 ha estat un exercici que va registrar una tendència oposada a l'any 2011, ja que s'ha comportat de menys a més. Tot i que en el primer trimestre els principals índexs regionals van assolir rendibilitats entorn del 10%, les tensions a Europa, amb uns mercats centrats en la situació fiscal de països com Espanya i Itàlia, van comportar un increment de les primes de risc i, per tant, una major aversion al risc, que es va traduir en un descens dels actius borsaris en el segon trimestre.

No obstant això, el període estival va representar un punt d'inflexió després de la major predisposició del BCE a contenir la crisi europea a través d'un programa de compra d'actius de deute públic de quantia il·limitada i atemporal. El mercat va reaccionar de manera positiva i va recuperar el terreny perdut per acabar l'exercici amb una revaloració superior al 10%.

A Europa, el selectiu espanyol IBEX 35 va ser una de les borses més il·lustrades el 2012, tot i que va aconseguir tancar l'exercici amb un descens del 4,66% després de la forta revaloració registrada des del mes agost. El rescat del sector financer espanyol durant la primera part de l'any va generar fortes tensions, fins al punt que l'índex va arribar a caure fins a un 30% induït per un sector financer el pes del qual es situa entorn del 37% de l'índex.

A la resta del continent, el DAX alemany va aconseguir despuntar un 29% i es va erigir en un mercat refugi per als inversors que buscaven mantenir posicions en renda variable europea, que estava liderat principalment per autos i químiques. Per la seva part, a l'Eurostoxx 50, el retorn anual del qual va assolir pràcticament el 14%, el sector financer francès va copar les primeres posicions entre les companyies amb més alces, mentre que, al contrari, altres sectors de valor com utilities, energia i telecomunicacions van estar entre els més penalitzats.

Com va passar el 2011, novament EUA va tornar a superar Europa en l'àmbit de beneficis corporatius. En aquest sentit, el Benefici Per Acció (BPA) de l'S&P 500 va millorar un 5,16% en el còmput anual, la qual cosa va mostrar la solidesa dels beneficis empresarials i va impulsar les cotitzacions de les principals borses mundials. A EUA els marges es van mantenir estables en zona de màxims, mentre que en el cas europeu se'n va observar un retrocés lleuger.

Amb tot, l'índex S&P 500 va millorar un 13,41%, el quart any consecutiu sense registrar descensos, un fet que comporta que en l'última dècada només hi hagi hagut un exercici amb rendibilitat negativa. Les cotitzacions van estar emparades per una FED que va renovar i va ampliar els seus programes de flexibilització quantitativa amb la finalitat de millorar el mercat de treball i va establir un objectiu de taxa de desocupació del

6,5% per iniciar l'abandonament d'aquestes polítiques. En termes sectorials, els sectors vinculats a la construcció domèstica van ser els grups amb més pujades, mentre que components elèctrics i educació van registrar els descensos més significatius.

En aquest sentit, cal destacar que menys del 15% dels valors de l'S&P 500 van tenir un còmput anual negatiu. Pel que al Dow Jones d'Industrials, aquest índex va avançar poc més del 7%, fet que denota que el vol cap a la qualitat observat el 2011, traduït en una major pujada de les empreses de major capitalització respecte a índexs en què la presència de firmes de capitalització mitjana i petita és més alta, no va tenir lloc el 2012, un símptoma del major desig pel risc.

Evolució positiva dels mercats emergents

Els índexs borsaris dels mercats emergents es van comportar entre els millors selectius a escala mundial, tot i que amb una representació geogràfica dispar. En aquest sentit, va destacar de nou el bon resultat dels índexs del sud-est asiàtic, una de les àrees emergents amb creixements econòmics més consolidats, amb menys endeutament privat i amb millores de productivitat significatives. Entre les borses amb pujades més altes destaquen l'índex tailandès, amb una alça del 35,76%, i el filipí, amb una apreciació del 32,95%.

El creixement regional a la zona i l'augment de les inversions estrangeres fan que el mercat filipí hagi encadenat tres exercicis consecutius entre les deu borses amb millors retorns.

Les matèries primeres, impulsades pels actius refugi

Entre els països BRIC, tant l'Índia com l'índex Hang Seng van aconseguir pujades per sobre del 20% en les seves respectives divises. Brasil es va quedar amb una revaloració del 7,40%, mentre que Rússia, malgrat tenir les valoracions més atractives de l'univers borsari, va descendir un 3,19%.

Els paquets agressius d'estímul monetari introduïts pels bancs centrals amb l'objectiu de reactivar les economies depreciades van actuar com a revulsiu dels actius de risc atesos els rendiments baixos dels actius refugi i les incògnites sobre les conseqüències inflacionistes que es deriven d'aquestes polítiques monetàries. Així, les matèries primeres van aconseguir de forma majoritària rendibilitats positives.

Els metalls preciosos van aconseguir alces en les seves cotitzacions com a cobertura davant de possibles futurs escenaris inflacionistes. El platí va liderar els avenços amb una pujada anual del 10,43%, seguit de la plata amb una revaloració del 9,02% i de l'or amb un 7,14%.

Per la seva part, les matèries primeres energètiques també van obtenir comportaments positius malgrat els dubtes sobre el creixement global i la rebaixa en les tensions geopolítiques en zones com l'Orient Mitjà. El petroli, mesurat per la seva variant Brent, va tancar l'any amb una pujada lleugera del 3,47% i va tancar l'any per sobre dels 111 USD/barril. El gas natural, per la seva part, va deixar enrere diversos anys de caigudes per les expectatives de sobre capacitat i d'excés d'oferta, derivades bàsicament dels enormes jaciments de gas pissarra trobats, i es va apreciar un 12,11% per tancar el 2012 en els 3,35 USD/MMBtu.

Les matèries primeres agrícoles van tancar l'any de manera positiva malgrat les dures condicions climàtiques viscudes especialment a Àsia. El creixement demogràfic mundial -la població mundial supera els 7.000 milions de persones i creix a un ritme de 135 milions cada any- i les restriccions en les exportacions de determinats països per fer front a possibles déficits de subministrament i potencials revoltes socials van actuar de suport en els preus. Així, la soja va liderar els avenços amb una pujada del 14,25%, seguida de la llet amb una apreciació del 7,76% i del blat amb una alça del 6%.

El comportament de les divises, reflex de la incertesa

Finalment, pel que fa al mercat de divises, el dòlar va actuar de nou com a termòmetre del desig pel risc per part dels inversors. En aquest sentit, després d'un primer trimestre tranquil, la creixent tensió sobre la capacitat de retornar el

deute espanyol va portar la divisa de referència als nivells mínims de l'any, al voltant dels 1,20 USD/EUR. No obstant això, després dels comentaris de Draghi donant suport al projecte comú i eliminant part de la incertesa, l'euro va girar el seu mal comportament per tancar en nivells d'1,32 USD/EUR.

La política monetària ultraexpansiva per part de la FED i la menor aversió al risc van pesar sobre la divisa principal de reserva mundial. Sorprenentment, després de diversos anys apreciànt-se davant la cistella de divises de referència pel seu superàvit en la balança per compte corrent i per la seva economia basada en les exportacions, el ien va perdre un 12,90% davant de l'euro i va tancar l'any en els 114,46 JPY/EUR. L'elecció del nou primer ministre Shinzo Abe i les seves declaracions sobre la intenció de dur a terme el que calgui per tornar l'economia nipona a la senda del creixement i d'establir objectius d'inflació van impactar de manera brusca en la seva cotització.

Entre les monedes amb pitjor comportament també va sobresortir el real brasiler, el qual continua molt vinculat al cicle econòmic mundial.

4.2. Sistema financer espanyol

Test d'estrès i Memoràndum d'Enteniment

Durant l'any 2012 hem assistit a importants avenços en el procés de reestructuració i de recapitalització d'un sistema financer espanyol malmès, el qual, com a fites més destacades, ha tingut, d'una banda, la injecció de capital públic procedent de la UE per tal de recapitalitzar el sector partint d'uns exigents test d'estrès i, d'altra banda, la creació de la SAREB o "Societat de Gestió d'Actius Immobiliàries procedents de la Reestructuració Bancària" amb l'objectiu d'absorbir part de les carteres d'adjudicats i de préstecs de les entitats recapitalitzades.

La difícil situació macroeconòmica del nostre país, unida a un sector privat sobreendeutat i a un sector bancari sobredimensionat, es va veure reflectida després dels resultats dels test d'estrès que el Govern Espanyol va encarregar a Olyver Wyman i Roland Berger, que van mostrar unes necessitats de capital addicionals del sistema financer espanyol d'entre 50-60 mil milions d'euros per assumir unes pèrdues esperades d'entre 250-270 mil milions d'euros.

Després de conèixer les xifres, i en un exercici sense precedents, es va accelerar el procés de recapitalització del sistema i es va acordar que fos la UE, a través de l'ESM "European Stability Mechanism", qui posés aquest capital necessari amb la creació d'una línia de crèdit de fins a 100.000 milions d'euros (dels quals, fins al moment, s'han utilitzat uns 40.000 milions d'euros). Després d'una negociació complicada, que va acabar amb la firma d'un Memoràndum d'Enteniment (MoU) de condicions, es va establir l'esquema general i el marc legislatiu del procés. Aquest es va concretar en 32 mesures a aplicar, que s'han anat implementant en el sistema jurídic espanyol a través del RDL 24/2012, la Circular BdE 6/2012 i la Llei 09/2012, i entre les quals destaquen:

- Presentar els plans de reestructuració de les entitats situades en els Grups 1 i 2, és a dir, les entitats amb capital públic.
- Traspasar les facultats sancionadores i d'autorització del Ministeri d'Economia al Banc d'Espanya
- Requerir a totes les entitats de crèdit espanyoles que assumeixin un coeficient de capital princiial de, com a mínim, un 9% fins a, almenys, finals de 2014.
- Realitzar els procediments en l'absorció de pèrdues o *burden sharing* dels accionistes antics i tenidors d'instruments híbrids (preferents i subordinats).
- Crear l'entitat de gestió d'actius (SAREB) i traspasar-hi actius.

Tot aquest ardu procés de recapitalització i despalanquejament, juntament amb un entorn macro recessiu, ha repercutit en els comptes de balanç amb la continuació de la tendència de caigudes netes en la concessió de crèdits, la disminució i encariment del passiu i les dificultats de recuperar la normalitat al negoci bancari a Espanya.

Durant el 2012 ha seguit la tendència agregada de caigudes del passiu detallista en el sistema financer espanyol, resultant un retrocés del 4% interanual als dipòsits a termini, mentre que les xifres de dipòsits a la vista es van mantenir en nivells agregats similars als del tancament del 2011.

Les decisions legals afecten el passiu

El propòsit del Govern de posar fre a la "guerra de passiu" desencadenada, i evitar així polítiques de tipus agressives que poguessin desestabilitzar el mercat, va tenir un efecte directe en una moderació del cost mitjà de finançament detallista de les entitats. Aquesta mateixa tendència s'ha observat en el passiu majorista, amb caigudes del saldo viu emès properes al 10%. Els mercats primaris han estat tancats durant pràcticament tot l'any, a causa de l'acceleració de la crisi de deute públic espanyol i del consegüent contagi cap al sector financer espanyol. En diseg inversor internacional en actius espanyols ha estat molt baix durant pràcticament tot l'any; si n'hi ha hagut, exigia interessos impossibles d'assumir per les entitats en el cicle actual.

Els descensos anteriors s'han vist compensats pel paper subministrador de liquiditat a llarg termini pres pel BCE amb les denominades LTRO "Long-Term Refinancing Operation" o subhastes il·limitades de 3 anys, que han servit per alleugerir el finançament i el cost del passiu de les entitats financeres perifèriques, i en especial, de les italianes i espanyoles.

Continua la disminució de la inversió creditícia i l'augment de la morositat

El despalanquejament del sistema financer espanyol té en la disgregació de les xifres de l'activitat creditícia el seu màxim exponent, amb caigudes netes del 10% en el saldo viu de crèdits cap als sectors residents privats, destacant novament caigudes superiors al 24% en el segment de promoció immobiliària i construcció. Tot i que aquest descens estigui una mica esbiaixat a la baixa a causa del traspàs d'actius de les entitats amb ajuts públics cap al SAREB (50.000 milions d'euros), mostra el deteriorament de la transmissió del crèdit cap a l'economia real. Una economia real en procés de contracció i despalanquejament, en vista de les xifres d'ocupació i de sobre capacitat instal·lades, i que es reflecteixen en la debilitat de la oferta creditícia domèstica que a més de les condicions adverses estructurals dels balanços bancaris, acusen l'increment del risc creditici global percebut pel sistema financer.

La taula següent recull la descomposició de l'activitat creditícia per segments (2010-2012):

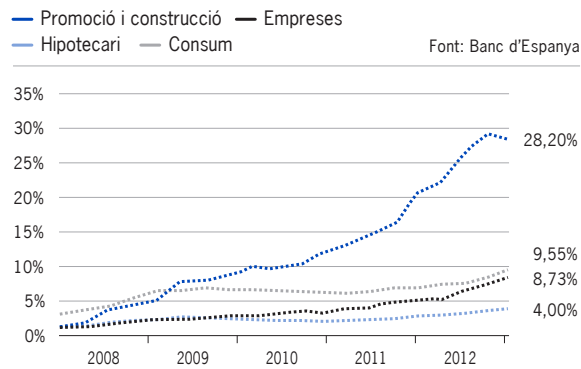
Descomposició de la inversió creditícia al sector privat resident

Segment	2012	2011	2010
Empreses (no relacionades amb la construcció)			
Milers de milions d'euros	499	547	555
Variació anual (%)	-8,8%	-1,4%	—
Llars: habitatge			
Milers de milions d'euros	633	656	663
Variació anual (%)	-3,5%	-0,9%	—
Llars: consum			
Milers de milions d'euros	123	137	150
Variació anual (%)	-10,5%	-8,7%	—
Promoció immobiliària i construcció			
Milers de milions d'euros	300	397	430
Variació anual (%)	-24,3%	-7,8%	—
Total inversió creditícia			
Milers de milions d'euros	1.604	1.782	1.843
Variació anual (%)	-10,0%	-3,3%	—

Font: Banc d'Espanya

La delicada situació macroeconòmica espanyola no només ha afectat el volum de l'actiu, sinó també la qualitat de les carteres creditícies, que han empitjorat durant el 2012. Si desglossem per sectors, tornen a destacar, amb taxes de morositat properes al 30%, els segments de promoció immobiliària i construcció, com reflecteix el gràfic següent de l'evolució dels actius no productius del sistema classificats per sectors.

Evolució de la taxa de morositat per segments

Resultats del negoci: retrocés dels marges d'interessos i ajust en les despeses d'explotació

En un entorn molt poc favorable per generar resultats, el sistema financer espanyol ha obtingut unes pèrdues agregades de 70.600 milions d'euros (-2% de la mitjana dels actius totals).

Els marges d'interessos han seguit a la baixa a causa dels mínims dels tipus de referència normalment utilitzats en les carteres hipotecàries per la part de l'actiu, juntament amb uns costos del passiu que tot i que s'han abaratit, es mantenen cars en comparació de les corbes de tipus d'interès de l'Eurozona.

Els esforços que s'han fet en els ajustos d'un sector financer sobredimensionat han tingut el seu reflex en unes menors despeses d'explotació. Tot i que les pèrdues per deteriorament dels actius tornen a formar el gruix dels comptes de resultats de les entitats espanyoles, amb unes dotacions totals de 118.000 milions d'euros, a causa principalment de l'evolució final dels comptes de pèrdues i guanys.

2012 INFORME ANUAL

Estats Financers Individuals i Consolidats

BALANÇOS DE SITUACIÓ DE CAIXA D'ENGINYERS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2012

ACTIU	2012	2011
1 Caixa i dipòsits en bancs centrals	20.039	27.089
2 Cartera de negociació	99.385	45.598
2.1 Dipòsits en entitats de crèdit	—	—
2.2 Crèdit a la clientela	—	—
2.3 Valors representatius de deute	99.054	45.138
2.4 Instruments de capital	257	258
2.5 Derivats de negociació	74	202
Promemòria: Prestats o en garantia	20.804	31.367
3 Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
3.1 Dipòsits en entitats de crèdit	—	—
3.2 Crèdit a la clientela	—	—
3.3 Valors representatius de deute	—	—
3.4 Instruments de capital	—	—
Promemòria: Prestats o en garantia	—	—
4 Actius financers disponibles per a la venda	534.084	397.528
4.1 Valors representatius de deute	525.444	389.694
4.2 Altres instruments de capital	8.640	7.834
Promemòria: Prestats o en garantia	186.313	266.227
5 Inversions creditícies	1.445.792	1.431.388
5.1 Dipòsits en entitats de crèdit	19.385	16.138
5.2 Crèdit a la clientela	1.406.295	1.394.042
5.3 Valors representatius de deute	20.112	21.208
Promemòria: Prestats o en garantia	1.498	—
6 Cartera d'inversió al venciment	59.850	67.167
Promemòria: Prestats o en garantia	18.473	8.460
7 Ajustaments a actius financers per macrocobertures	—	—
8 Derivats de cobertura	761	667
9 Actius no corrents en venda	1.393	471
10 Participacions	14.153	13.976
10.1 Entitats associades	3.177	3.000
10.2 Entitats multigrup	—	—
10.3 Entitats del Grup	10.976	10.976
11 Contractes d'assegurances vinculats a pensions	—	—
13 Actiu material	14.280	13.444
13.1 Immobilitzat material	14.280	13.444
13.1.1 D'ús propi	12.399	11.539
13.1.2 Cedit en arrendament operatiu	1.878	1.890
13.1.3 Afecte a la obra social	3	15
13.2 Inversions immobiliàries	—	—
Promemòria: adquirit en arrendament financer	—	—

Milers d'euros

BALANÇOS DE SITUACIÓ DE CAIXA D'ENGINYERS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2012

ACTIU		2012	2011
14	Actiu intangible	7.639	7.019
14.1	Fons de comerç	—	—
14.2	Altres actius intangibles	7.639	7.019
15	Actius fiscals	8.358	8.462
15.1	Corrents	308	354
15.2	Diferits	8.050	8.108
16	Restes d'actius	4.817	2.758
Total actiu		2.210.551	2.015.567
Promemòria			
1	Riscos contingents	138.105	117.787
2	Compromisos contingents	194.859	176.769

Milers d'euros

BALANÇOS DE SITUACIÓ DE CAIXA D'ENGINYERS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2011

PASSIU	2012	2011
1 Cartera de negociació	1.484	1.015
1.1 Dipòsits de bancs centrals	—	—
1.2 Dipòsits d'entitats de crèdit	—	—
1.3 Dipòsits de la clientela	—	—
1.4 Dèbits representats per valors negociables	—	—
1.5 Derivats de negociació	1.484	1.015
1.6 Posicions curtes de valors	—	—
1.7 Altres passius financers	—	—
2 Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
2.1 Dipòsits de bancs centrals	—	—
2.2 Dipòsits d'entitats de crèdit	—	—
2.3 Dipòsits de la clientela	—	—
2.4 Dèbits representats per valors negociables	—	—
2.5 Passius subordinats	—	—
2.6 Altres passius financers	—	—
3 Passius financers a cost amortitzat	2.079.527	1.898.882
3.1 Dipòsits de bancs centrals	403.016	288.801
3.2 Dipòsits d'entitats de crèdit	4.562	17.062
3.3 Dipòsits de la clientela	1.651.241	1.573.518
3.4 Dèbits representats per valors negociables	—	—
3.5 Passius subordinats	—	—
3.6 Altres passius financers	20.708	19.501
4 Ajustaments a passius financers per macrocobertures	—	—
5 Derivats de cobertura	—	—
6 Passius associats amb actius no corrents en venda	—	—
8 Provisions	1.556	760
8.1 Fons per a pensions i obligacions similars	—	—
8.2 Provisions per a impostos i altres contingències legals	—	—
8.3 Provisions per a riscos i compromisos contingents	171	209
8.4 Altres provisions	1.385	551
9 Passius fiscals	2.492	1.009
9.1 Corrents	615	—
9.1 Diferits	1.877	1.009
10 Fons de l'obra social	155	102
11 Resta de passius	5.423	5.340
12 Capital reemborsable a la vista	—	—
Total passiu	2.090.637	1.907.108

Milers d'euros

BALANÇOS DE SITUACIÓ DE CAIXA D'ENGINYERS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2011

	2012	2011
1 Fons propis	125.022	119.750
1.1 Capital	63.997	62.534
1.1.1 Escripturat	63.997	62.534
1.1.2 Menys: Capital no exigit	—	—
1.2 Prima d'emissió	—	—
1.3 Reserves	53.657	51.065
1.4 Altres instruments de capital	—	—
1.4.1 D'instruments financers compostos	—	—
1.4.2 Quotes participatives i fons associats	—	—
1.4.3 Resta d'instruments de capital	—	—
1.5 Menys: Valors propis	—	—
1.6 Resultat de l'exercici	7.368	6.151
1.7 Menys: Dividends i retribucions	—	—
2 Ajustaments per valoració	-5.108	-11.291
2.1 Actius financers disponibles per a la venda	-5.108	-11.291
2.2 Cobertures dels fluxos d'efectiu	—	—
2.3 Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger	—	—
2.4 Diferències de canvi	—	—
2.5 Actius no corrents en venda	—	—
2.7 Restes d'ajustaments per valoració	—	—
Total patrimoni net	119.914	108.459
Total passiu i patrimoni net	2.210.551	2.015.567

Milers d'euros

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYES DE CAIXA D'ENGINYERS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
1 Interessos i rendiments assimilats	67.367	48.474
2 Interessos i càrregues assimilades	-28.643	-26.626
3 Remuneració de capital reemborsable a la vista	—	—
a) Marge d'interessos	38.724	21.848
5 Rendiment d'instruments de capital	53	1.608
6 Comissions percebudes	17.894	20.926
7 Comissions pagades	-2.014	-2.129
8 Resultats d'operacions financeres (net)	2.736	1.033
8.1 Cartera de negociació	1.507	-443
8.2 Altres instruments financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
8.3 Instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	2.478	2.460
8.4 Altres	-1.249	-984
9 Diferències de canvi (net)	82	-84
10 Altres productes d'explotació	953	1.232
11 Altres càrregues d'explotació	-3.132	-1.277
b) Marge brut	55.296	43.157
12 Despeses d'administració	-30.570	-28.932
12.1 Despeses de personal	-18.057	-17.627
12.2 Altres despeses generals d'administració	-12.513	-11.305
13 Amortització	-2.684	-2.256
14 Dotacions a provisions (net)	-863	-180
15 Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)	-12.152	-4.315
15.1 Inversions creditícies	-11.919	-4.847
15.2 Instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	-233	532
c) Resultat de les activitats d'explotació	9.027	7.474
16 Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)	-6	-427
16.1 Fons de comerç i altre actiu intangible	—	—
16.2 Altres actius	-6	-427
17 Guanys (pèrdues) a la baixa d'actius no class. com a no corrents en venda	-1	—
18 Diferència negativa en combinacions de negocis	—	—
19 Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no class. com a operinterrompudes	-109	—
d) Resultat abans d'impostos	8.911	7.047
20 Impostos sobre beneficis	-1.077	-437
21 Dotació obligatòria a obres i fons socials	-466	-459
e) Resultat de l'exercici procedent d'operacions continuades	7.368	6.151
22 Resultat d'operacions interrompudes (net)	—	—
f) Resultat exercici	7.368	6.151

Milers d'euros

ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS DE CAIXA D'ENGINYERS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
a) Resultat de l'exercici	7.368	6.151
b) Altres ingressos i despeses reconeguts	6.183	-2.203
1 Actius financers disponibles per a la venda	8.302	-2.973
1.1 Guanys (pèrdues) per valoració	9.774	-780
1.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-1.472	-2.193
1.3 Altres reclassificacions	—	—
2 Cobertures de fluxes d'efectiu	—	—
2.1 Guanys (pèrdues) per valoració	—	—
2.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
2.3 Imports transferits al valor inicial de les partides cobertes	—	—
2.4 Altres reclassificacions	—	—
3 Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger	—	—
3.1 Guanys (pèrdues) per valoració	—	—
3.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
3.3 Altres reclassificacions	—	—
4 Diferències de canvi	—	—
4.1 Guanys (pèrdues) per valoració	—	—
4.2 Imports transferits al compte de	—	—
4.3 Altres reclassificacions	—	—
5 Actius no corrents en venda	—	—
5.1 Guanys (pèrdues) per valoració	—	—
5.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
5.3 Altres reclassificacions	—	—
6 Guanys (pèrdues) actuariais a plans de pensions	—	—
8 Resta d'ingressos i despeses reconegudes	—	—
9 Impost sobre beneficis	-2.119	770
c) Total ingressos i despeses reconegudes	13.551	3.948

Milers d'euros

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET DE CAIXA D'ENGINYERS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	Capital	Prima d'emissió	Reserves
1 Saldo final el 31 de desembre de 2011	62.534	—	51.065
1.1 Ajustaments per canvi de criteri comptable	—	—	—
1.2 Ajustaments per errors	—	—	—
2 Saldo inicial ajustat	62.534	—	51.065
3 Total ingressos i despeses reconeguts	—	—	—
4 Altres variacions en el patrimoni net	1.463	—	2.592
4.1 Augments de capital	1.463	—	-1.387
4.2 Reduccions de capital	—	—	—
4.3 Conversió de passius financers en capital	—	—	—
4.4 Incrementos d'altres instruments de capital	—	—	—
4.5 Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	—	—	—
4.6 Reclassificació d'altres instruments de capital a passius financers	—	—	—
4.7 Distribució de dividends / Remuneració als socis	—	—	—
4.8 Operacions amb instruments de capital propi (net)	—	—	—
4.9 Traspasos entre partides de patrimoni net	—	—	3.979
4.10 Incrementos (reduccions) per combinacions de risc	—	—	—
4.11 Dotació discrecional a obres i fons socials	—	—	—
4.12 Pagaments amb instruments de capital	—	—	—
4.13 Resta d'incrementos (reduccions) de patrimoni net	—	—	—
5 Saldo final el 31 de desembre de 2012	63.997	—	53.657
1 Saldo final el 31 de desembre de 2010	39.872	—	48.738
1.1 Ajustaments per canvi de criteri comptable	—	—	—
1.2 Ajustaments per errors	—	—	—
2 Saldo inicial ajustat	39.872	—	48.738
3 Total ingressos i despeses reconeguts	—	—	—
4 Altres variacions en el patrimoni net	22.662	—	2.327
4.1 Augments de capital	21.103	—	-936
4.2 Reduccions de capital	—	—	—
4.3 Conversió de passius financers en capital	1.559	—	—
4.4 Incrementos d'altres instruments de capital	—	—	—
4.5 Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	—	—	—
4.6 Reclassificació d'altres instruments de capital a passius financers	—	—	—
4.7 Distribució de dividends / Remuneració als socis	—	—	—
4.8 Operacions amb instruments de capital propi (net)	—	—	—
4.9 Traspasos entre partides de patrimoni net	—	—	3.263
4.10 Incrementos (reduccions) per combinacions de risc	—	—	—
4.11 Dotació discrecional a obres i fons socials	—	—	—
4.12 Pagaments amb instruments de capital	—	—	—
4.13 Resta d'incrementos (reduccions) de patrimoni net	—	—	—
5 Saldo final el 31 de desembre de 2011	62.534	—	51.065

Milers d'euros

Patrimoni net					
Altres instruments de capital	Resultat de l'exercici	Menys: dividends i retribucions	Total Fons propis	Ajustaments per valoració	Total patrimoni net
—	6.151	—	119.750	-11.291	108.459
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	6.151	—	119.750	-11.291	108.459
—	7.368	—	7.368	6.183	13.551
—	-6.151	—	-2.096	—	-2.096
—	—	—	76	—	76
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	-2.022	—	-2.022	—	-2.022
—	—	—	—	—	—
—	-3.979	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	-150	—	-150	—	-150
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	7.368	—	125.022	-5.108	119.914
—	5.008	—	93.618	-9.088	84.530
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	5.008	—	93.618	-9.088	84.530
—	6.151	—	6.151	-2.203	3.948
—	-5.008	—	19.981	—	19.981
—	—	—	20.167	—	20.167
—	—	—	—	—	—
—	—	—	1.559	—	1.559
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	-1.595	—	-1.595	—	-1.595
—	—	—	—	—	—
—	-3.263	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	-150	—	-150	—	-150
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	6.151	—	119.750	-11.291	108.459

ESTATS FLUXES D'EFFECTIU DE CAIXA D'ENGINYERS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
a) Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	-9.194	9.956
1 Resultat de l'exercici	7.368	6.151
2 Ajustaments per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explot.	9.028	4.536
2.1 Amortització	2.684	2.256
2.2 Altres ajustaments	6.344	2.280
3 Augment (disminució) net dels actius d'explotació	-208.440	-225.848
3.1 Cartera de negociació	-52.280	-22.267
3.2 Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
3.3 Actius financers disponibles per a la venda	-128.632	-214.558
3.4 Inversions creditícies	-27.434	11.927
3.5 Altres actius d'explotació	-94	-950
4 Augment (disminució) net dels passius d'explotació	181.114	225.873
4.1 Cartera de negociació	469	121
4.2 Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
4.3 Passius financers a cost amortitzat	180.645	225.752
4.4 Altres passius d'explotació	—	—
5 Cobraments (pagaments) per impost sobre beneficis	1.736	-756
b) Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió	4.092	-32.301
6 Pagaments	-6.063	-34.326
6.1 Actius materials	-1.758	-722
6.2 Actius intangibles	-2.401	-2.287
6.3 Participacions	-177	-3.000
6.4 Entitats depenents i altres unitats de negoci	—	—
6.5 Actius no corrents i passius associats en venda	—	—
6.6 Cartera d'inversió al venciment	—	-27.550
6.7 Altres pagaments relacionats amb activitats d'inversió	-1.727	-767
7 Cobraments	10.155	2.025
7.1 Actius materials	—	—
7.2 Actius intangibles	—	—
7.3 Participacions	—	—
7.4 Entitats depenents i altres unitats de negoci	—	—
7.5 Actius no corrents i passius associats en venda	77	—
7.6 Cartera d'inversió al venciment	7.354	—
7.7 Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	2.724	2.025
c) Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament	-1.946	18.564
8 Pagaments	-2.022	-1.595
8.1 Dividends	-2.022	-1.595
8.2 Passius subordinats	—	—
8.3 Amortització d'instruments de capital propi	—	—
8.4 Adquisició d'instruments de capital propi	—	—
8.5 Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	—	—

Milers d'euros

ESTATS FLUXES D'EFFECTIU DE CAIXA D'ENGINYERS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
9 Cobraments	76	20.159
9.1 Passius subordinats	—	—
9.2 Emissió d'instruments de capital propi	76	20.159
9.3 Alienació d'instruments de capital propi	—	—
9.4 Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	—	—
d) Efecte de les variacions dels tipus de canvi	—	—
e) Augment (disminució) net de l'efectiu i equivalents (A+B+C+D)	-7.048	-3.781
f) Efectiu i equivalents a l'inici del període	27.089	30.870
g) Efectiu i equivalents al final del període	20.039	27.089
Promemòria		
Components de l'efectiu i equivalents al final del període		
1.1 Caixa	6.169	4.850
1.2 Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals	13.870	22.239
1.3 Altres actius financers	—	—
1.4 Menys: Descoberts bancaris reintegrables a la vista	—	—
Total efectiu i equivalents al final del període	20.039	27.089

Milers d'euros

BALANÇOS CONSOLIDATS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2011

ACTIU	2012	2011
1 Caixa i dipòsits en bancs centrals	20.039	27.090
2 Cartera de negociació	99.385	45.598
2.1 Dipòsits en entitats de crèdit	—	—
2.2 Crèdit a la clientela	—	—
2.3 Valors representatius de deute	99.054	45.138
2.4 Instruments de capital	257	258
2.5 Derivats de negociació	74	202
Promemòria: Prestats o en garantia	20.804	31.367
3 Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
3.1 Dipòsits en entitats de crèdit	—	—
3.2 Crèdit a la clientela	—	—
3.3 Valors representatius de deute	—	—
3.4 Instruments de capital	—	—
Promemòria: Prestats o en garantia	—	—
4 Actius financers disponibles per a la venda	636.857	476.266
4.1 Valors representatius en deute	626.465	466.231
4.2 Instruments de capital	10.392	10.035
Promemòria: Prestats o en garantia	186.313	266.227
5 Inversions creditícies	1.444.945	1.431.502
5.1 Dipòsits en entitats de crèdit	19.838	16.249
5.2 Crèdit a la clientela	1.404.995	1.394.045
5.3 Valors representatius de deute	20.112	21.208
Promemòria: Prestats o en garantia	1.498	—
6 Cartera d'inversió al venciment	59.850	67.167
Promemòria: Prestats o en garantia	18.473	8.460
7 Ajustaments a actius financers per macrocobertures	—	—
8 Derivats de cobertura	761	667
9 Actius no corrents en venda	1.393	471
10 Participacions	3.138	3.005
10.1 Entitats associades	3.138	3.005
10.2 Entitats multigrup	—	—
11 Contractes d'assegurances vinculats a pensions	—	—
12 Actius per reassegurança	123	96
13 Actiu material	13.613	12.827
13.1 Immobilitzat material	13.613	12.827
13.1.1 D'ús propi	13.610	12.809
13.1.2 Cedit en arrendament operatiu	—	—
13.1.3 Afecte a l'Obra Social	3	18
13.2 Inversions immobiliàries	—	—
Promemòria: Adquirit en arrendament financer	—	—

Milers d'euros

BALANÇOS CONSOLIDATS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2011

ACTIU	2012	2011
14 Actiu intangible	8.161	7.376
14.1 Fons de comerç	—	—
14.2 Altre actiu intangible	8.161	7.376
15 Actius fiscals	9.692	9.980
15.1 Corrents	373	407
15.2 Diferits	9.319	9.573
16 Resta d'actius	4.923	3.055
16.1 Existències	—	—
16.2 Altres	4.923	3.055
Total actiu	2.302.880	2.085.100
Promemòria		
1 Riscos contingents	137.821	117.727
2 Compromisos contingents	194.859	176.769

Milers d'euros

BALANÇOS CONSOLIDATS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2011

PASSIU	2012	2011
1 Cartera de negociació	1.484	1.015
1.1 Dipòsits de bancs centrals	—	—
1.2 Dipòsits d'entitats de crèdit	—	—
1.3 Dipòsits de la clientela	—	—
1.4 Dèbits representats per valors negociables	—	—
1.5 Derivats de negociació	1.484	1.015
1.6 Posicions curtes de valors	—	—
1.7 Altres passius financers	—	—
2 Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
2.1 Dipòsits de bancs centrals	—	—
2.2 Dipòsits d'entitats de crèdit	—	—
2.3 Dipòsits de la clientela	—	—
2.4 Dèbits representats per valors negociables	—	—
2.5 Passius subordinats	—	—
2.6 Altres passius financers	—	—
3 Passius financers a cost amortitzat	2.010.477	1.891.545
3.1 Dipòsits de bancs centrals	403.016	288.801
3.2 Dipòsits d'entitats de crèdit	4.562	17.062
3.3 Dipòsits de la clientela	1.581.509	1.564.774
3.4 Dèbits representats per valors negociables	—	—
3.5 Passius subordinats	—	—
3.6 Altres passius financers	21.390	20.908
4 Ajustaments a passius financers per macrocobertures	—	—
5 Derivats de cobertura	—	—
6 Passius associats amb actius no corrents en venda	—	—
7 Passius per contractes d'assegurances	156.739	74.266
8 Provisions	1.856	924
8.1 Fons per a pensions i obligacions similars	—	—
8.2 Provisions per a impostos i altres contingències legals	—	—
8.3 Provisions per a riscos i compromisos contingents	171	209
8.4 Altres provisions	1.685	715
9 Passius fiscals	2.953	1.460
9.1 Corrents	712	237
9.2 Diferits	2.241	1.223
10 Fons de l'obra social	4.551	4.071
11 Resta de passius	5.490	5.759
12 Capital reemborsable a la vista	—	—
Total passiu	2.183.550	1.979.040

Milers d'euros

BALANÇOS CONSOLIDATS EL 31 DE DESEMBRE DE 2012 I 2011

	2012	2011
1 Fons propis	125.005	118.666
1.1 Capital	63.997	62.534
1.1.1 Escripturat	63.997	62.534
1.1.2 Menys: Capital no exigit	—	—
1.2 Prima d'emissió	—	—
1.3 Reserves	56.575	54.374
1.3.1 Reserves (pèrdues) acumulades	56.570	54.374
1.3.2 Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de la participació	5	—
1.4 Altres instruments de capital	—	—
1.4.1 D'instruments financers compostos	—	—
1.4.2 Quotes participatives i fons associats	—	—
1.4.3 Resta d'instruments de capital	—	—
1.5 Menys: Valors propis	-4.078	-3.989
1.6 Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	8.511	5.747
1.7 Menys: Dividends i retribucions	—	—
2 Ajustaments per valoració	-6.523	-13.446
2.1 Actius financers disponibles per a la venda	-6.448	-13.446
2.2 Cobertures dels fluxos d'efectiu	—	—
2.3 Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger	—	—
2.4 Diferències de canvi	—	—
2.5 Actius no corrents en venda	—	—
2.6 Entitats valorades pel mètode de la participació	-75	—
2.7 Resta d'ajustaments per valoració	—	—
3 Interessos minoritaris	848	840
3.1 Ajustaments per valoració	-4	-8
3.2 Resta	852	848
Total patrimoni net	119.330	106.060
Total patrimoni net i passiu	2.302.880	2.085.100

Milers d'euros

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS CONSOLIDADES DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
1 Interessos i rendiments assimilats	71.727	51.571
2 Interessos i càrregues assimilades	-27.856	-26.578
3 Remuneració de capital reemborsable a la vista	—	—
a) Marge d'interessos	43.871	24.993
4 Rendiment d'instruments de capital	53	96
5 Resultat d'entitats valorades pel mètode de la participació	31	5
6 Comissions percebudes	18.893	22.705
7 Comissions pagades	-1.794	-2.045
8 Resultat d'operacions financeres (net)	2.828	1.869
8.1 Cartera de negociació	1.507	-443
8.2 Altres instruments financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
8.3 Instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	2.570	3.296
8.4 Altres	-1.249	-984
9 Diferències de canvi (net)	82	-84
10 Altres productes d'explotació	100.693	33.197
10.1 Ingressos de contractes d'assegurances i reassegurances emesos	100.129	32.371
10.2 Vendes i ingressos per prestació de serveis no financers	3	92
10.3 Resta de productes d'explotació	561	734
11 Altres càrregues d'explotació	-105.329	-34.433
11.1 Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances	-102.172	-33.156
11.2 Variació d'existències	—	—
11.3 Resta de càrregues d'explotació	-3.157	-1.277
b) Marge brut	59.328	46.303
12 Despeses d'administració	-33.109	-32.353
12.1 Despeses de personal	-19.829	-19.965
12.2 Altres despeses generals d'administració	-13.280	-12.388
13 Amortització	-2.838	-2.422
14 Dotacions a provisions (net)	-999	-344
15 Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)	-12.165	-4.129
15.1 Inversions creditícies	-11.919	-4.847
15.2 Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	-246	718
c) Resultat de l'activitat d'explotació	10.217	7.055
16 Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)	-6	—
16.1 Fons de comerç i altre actiu intangible	—	—
16.2 Altres actius	-6	—

Milers d'euros

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYS CONSOLIDADES DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
17 Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no clas. com a no corrents en venda	299	2
18 Diferència negativa en combinacions de negocis	—	—
19 Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no class. com a operacions interrompudes	-109	—
d) Resultat abans d'impostos	10.401	7.057
20 Impost sobre beneficis	-1.479	-922
21 Dotació obligatòria a obres i fons socials	-466	-459
e) Resultat de l'exercici procedent d'operacions continuades	8.456	5.676
22 Resultat d'operacions interrompudes (net)	—	—
f) Resultat consolidat de l'exercici	8.456	5.676
f1) Resultat atribuït a l'entitat dominant	8.511	5.747
f2) Resultat atribuït a interessos minoritaris	-55	-71

Milers d'euros

ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS CONSOLIDATS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
a) Resultat consolidat de l'exercici	8.456	5.676
b) Altres ingressos i despeses reconeguts	6.927	-4.001
1 Actius financers disponibles per a la venda	9.471	-5.586
1.1 Guany (pèrdua) per valoració	11.827	-2.667
1.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-2.356	-2.919
1.3 Altres reclassificacions	—	—
2 Cobertures dels fluxos d'efectiu	—	—
2.1 Guany (pèrdua) per valoració	—	—
2.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
2.3 Imports transferits al valor inicial de les partides cobertes	—	—
2.4 Altres reclassificacions	—	—
3 Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger	—	—
3.1 Guany (pèrdua) per valoració	—	—
3.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
3.3 Altres reclassificacions	—	—
4 Diferències de canvi	—	—
4.1 Guany (pèrdua) per valoració	—	—
4.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
4.3 Altres reclassificacions	—	—
5 Actius no corrents en venda	—	—
5.1 Guany (pèrdua) per valoració	—	—
5.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
5.3 Altres reclassificacions	—	—
6 Guanys (pèrdues) actuarials en plans de pensions	—	—
7 Entitats valorades pel mètode de la participació	-75	—
7.1 Guany (pèrdua) per valoració	-75	—
7.2 Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	—	—
7.3 Altres reclassificacions	—	—
8 Resta d'ingressos i despeses reconeguts	—	—
9 Impost sobre beneficis	-2.469	1.585
c) Total ingressos i despeses reconeguts (A+B)	15.383	1.675
c1) Atribuïts a l'entitat dominant	15.434	1.641
c2) Atribuïts a interessos minoritaris	-51	34

Milers d'euros

ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CONSOLIDATS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	Capital	Reserves	Menys: Valors propis
1 Saldo final el 31 de desembre de 2011	62.534	54.374	-3.989
1.1 Ajustaments per canvi de criteri comptable	—	—	—
1.2 Ajustaments per errors	—	—	—
2 Saldo inicial ajustat	62.534	54.374	-3.989
3 Total ingressos i despeses reconeguts	—	—	—
4 Altres variacions en el patrimoni net	1.463	2.201	-89
4.1 Augments de capital	1.463	-1.387	—
4.2 Reduccions de capital	—	—	—
4.3 Conversió de passius financers en capital	—	—	—
4.4 Incrementos d'altres instruments de capital	—	—	—
4.5 Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	—	—	—
4.6 Reclassificació d'altres instruments de capital a passius financers	—	—	—
4.7 Distribució de dividends / Remuneració als socis	—	—	—
4.8 Operacions amb instruments de capital propi (net)	—	—	—
4.9 Traspasos entre partides de patrimoni net	—	3.588	-89
4.10 Incrementos (reduccions) per combinacions de risc	—	—	—
4.11 Dotació discrecional a obres i fons socials	—	—	—
4.12 Pagaments amb instruments de capital	—	—	—
4.13 Resta d'incrementos (reduccions) de patrimoni net	—	—	—
5 Saldo final el 31 de desembre de 2012	63.997	56.575	-4.078
1 Saldo final el 31 de desembre de 2010	39.872	51.672	-3.608
1.1 Ajustaments per canvi de criteri comptable	—	—	—
1.2 Ajustaments per errors	—	—	—
2 Saldo inicial ajustat	39.872	51.672	-3.608
3 Total ingressos i despeses reconeguts	—	—	—
4 Altres variacions en el patrimoni net	22.662	2.702	-381
4.1 Augments de capital	21.103	-937	—
4.2 Reduccions de capital	—	—	—
4.3 Conversió de passius financers en capital	1.559	—	—
4.4 Incrementos d'altres instruments de capital	—	—	—
4.5 Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	—	—	—
4.6 Reclassificació d'altres instruments de capital a passius financers	—	—	—
4.7 Distribució de dividends / Remuneració als socis	—	—	—
4.8 Operacions amb instruments de capital propi (net)	—	—	—
4.9 Traspasos entre partides de patrimoni net	—	3.639	-381
4.10 Incrementos (reduccions) per combinacions de risc	—	—	—
4.11 Dotació discrecional a obres i fons socials	—	—	—
4.12 Pagaments amb instruments de capital	—	—	—
4.13 Resta d'incrementos (reduccions) de patrimoni net	—	—	—
5 Saldo final el 31 de desembre de 2011	62.534	54.374	-3.989

Milers d'euros

Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant						
Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	Menys: dividends i retribucions	Total Fons propis	Ajustaments per valoració	Total	Interessos minoritaris	Total patrimoni net
5.747	—	118.666	-13.446	105.220	840	106.060
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
5.747	—	118.666	-13.446	105.220	840	106.060
8.511	—	8.511	6.923	15.434	-51	15.383
-5.747	—	-2.172	—	-2.172	59	-2.113
—	—	76	—	76	—	76
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
-2.022	—	-2.022	—	-2.022	—	-2.022
—	—	—	—	—	—	—
-3.575	—	-76	—	-76	59	-17
—	—	—	—	—	—	—
-150	—	-150	—	-150	—	-150
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
8.511	—	125.005	-6.523	118.482	848	119.330
5.477	—	93.413	-9.340	84.073	806	84.879
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
5.477	—	93.413	-9.340	84.073	806	84.879
5.747	—	5.747	-4.106	1.641	34	1.675
-5.477	—	19.506	—	19.506	—	19.506
—	—	20.166	—	20.166	—	20.166
—	—	—	—	—	—	—
—	—	1.559	—	1.559	—	1.559
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
-1.595	—	-1.595	—	-1.595	—	-1.595
—	—	—	—	—	—	—
-3.732	—	-474	—	-474	—	-474
—	—	—	—	—	—	—
-150	—	-150	—	-150	—	-150
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
5.747	—	118.666	-13.446	105.220	840	106.060

ESTATS DE FLUXOS D'EFFECTIU CONSOLIDATS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
a) Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	-6.992	10.815
1 Resultat consolidat de l'exercici	8.456	5.676
2 Ajustaments per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explot.	16.311	6.906
2.1 Amortització	2.839	2.422
2.2 Altres ajustaments	13.472	4.484
3 Augment (disminució) net dels actius d'explotació	-234.248	-246.296
3.1 Cartera de negociació	-53.788	-21.824
3.2 Altres actius financers al valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
3.3 Actius financers disponibles per a la venda	-153.951	-237.043
3.4 Inversions creditícies	-26.388	12.468
3.5 Altres actius d'explotació	-121	103
4 Augment (disminució) net dels passius d'explotació	201.980	245.433
4.1 Cartera de negociació	469	121
4.2 Altres passius financers al valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—
4.3 Passius financers a cost amortitzat	119.038	224.908
4.4 Altres passius d'explotació	82.473	20.404
5 Cobraments (pagaments) per impost sobre beneficis	509	-904
b) Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió	1.980	-34.104
6 Pagaments	-6.679	-35.040
6.1 Actius materials	-1.742	-705
6.2 Actius intangibles	-2.667	-2.333
6.3 Participacions	-133	-3.000
6.4 Entitats depenents i altres unitats de negoci	—	—
6.5 Actius no corrents i passius associats en venda	—	—
6.6 Cartera d'inversió al venciment	—	-27.550
6.7 Altres pagaments relacionats amb activitats d'inversió	-2.137	-1.452
7 Cobraments	8.659	936
7.1 Actius materials	—	—
7.2 Actius intangibles	—	—
7.3 Participacions	—	—
7.4 Entitats depenents i altres unitats de negoci	—	—
7.5 Actius no corrents i passius associats en venda	80	—
7.6 Cartera d'inversió al venciment	7.354	—
7.7 Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	1.225	936
c) Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament	-2.037	19.508
8 Pagaments	-2.110	-1.595
8.1 Dividends	-2.022	-1.595
8.2 Passius subordinats	—	—
8.3 Amortització d'instruments de capital propi	—	—
8.4 Adquisició d'instruments de capital propi	-88	—
8.5 Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	—	—

Milers d'euros

ESTATS DE FLUXOS D'EFFECTIU CONSOLIDATS DELS EXERCICIS 2012 I 2011

	2012	2011
9 Cobraments	73	21.103
9.1 Passius subordinats	—	—
9.2 Emissió d'instruments de capital propi	73	—
9.3 Alienació d'instruments de capital propi	—	—
9.4 Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	—	21.103
d) Efecte de les variacions dels tipus de canvi	—	—
e) Augment (disminució) net de l'efectiu i equivalents (A+B+C+D)	-7.049	-3.781
f) Efectiu i equivalents a l'inici del període	27.090	30.871
g) Efectiu i equivalents al final del període	20.039	27.090
Promemòria		
Components de l'efectiu i equivalents al final del període		
1.1 Caixa	6.169	4.851
1.2 Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals	13.870	22.239
1.3 Altres actius financers	—	—
1.4 Menys: Descoberts bancaris reintegrables a la vista	—	—
Total efectiu i equivalents al final del període	20.039	27.090

Milers d'euros

2012 INFORME ANUAL

Informe financer del Grup Caixa d'Enginyers

6.1. Informe de l'Activitat

6.1.1. Actiu

Durant l'exercici 2012, i malgrat les fortes pressions que s'han viscut al sector financer, el Grup ha continuat augmentant les seves xifres d'activitat, volum de negoci i base dels socis que mantenen dipositada la seva confiança en el Grup Caixa d'Enginyers.

L'**actiu total** del Grup, en data 31 de desembre de 2012, és de 2.302.880 milers d'euros, la qual cosa representa un increment del 10,44% respecte al tancament de l'exercici 2011. En aquest sentit, la principal variació correspon a les inversions en valors representatius de deute, que han passat de 599.744 milers d'euros a 805.481 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, la qual cosa representa un increment de 205.737 milers d'euros (34,30%, en termes relatius).

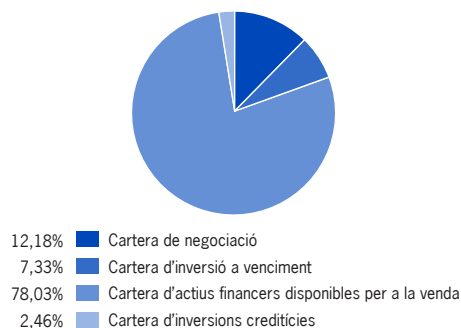
Evolució de l'actiu (en milions d'euros)

2012		2.303
2011		2.085
2010		1.819
2009		1.811
2008		1.554

Els **valors representatius de deute, altres instruments de capital i derivats de negociació** han passat de 610.239 milers d'euros a 816.204 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, i representen un 35,44% de l'actiu total.

Com es detalla a continuació, aquest substancial increment respon, bàsicament, a inversions en actius de deute públic de bona qualitat creditícia. Tot seguit s'analitzen els diferents tipus de carteres en què es distribueixen aquestes inversions:

Distribució de les inversions per tipus de cartera

La **cartera de negociació** engloba les posicions en valors i altres instruments financers adquirides amb finalitats de negociació, i el 31 de desembre de 2012 té 99.385 milers d'euros, distribuïts en 99.054 milers d'euros de deute públic i renda fixa corporativa, 257 milers d'euros de fons d'inversió i renda variable i 74 milers d'euros en derivats de negociació. El 31 de desembre de 2011 aquesta cartera tenia 45.598 milers d'euros, la qual cosa representa un increment de 53.787 milers d'euros (117,96%, en termes relatius).

La **cartera d'inversió a venciment**, la finalitat bàsica de la qual és la cobertura de passius per matching de venciments entre actius i passius, té, en data 31 de desembre de 2012, 59.850 milers d'euros davant dels 67.167 milers d'euros que tenia al tancament de l'exercici 2011, la qual cosa significa un decrement de 7.317 milers d'euros (-10,89%, en termes relatius). La TIR mitjana de compra dels actius integrats a aquesta cartera, en data 31 de desembre de 2012, ha estat del 3,85%.

La **cartera d'actius financers disponibles per a la venda** engloba, bàsicament, posicions en actius de renda fixa. El 31 de desembre de 2012 aquesta cartera té 636.857 milers d'euros, distribuïts en 626.465 milers d'euros de deute públic, renda fixa corporativa i bons de titulització d'actius i 10.392 milers d'euros de fons d'inversió i renda variable. El 31 de desembre de 2011 aquesta cartera tenia 476.266 milers d'euros, la qual cosa vol dir que ha experimentat un increment de 160.591 milers d'euros (33,72%, en termes relatius).

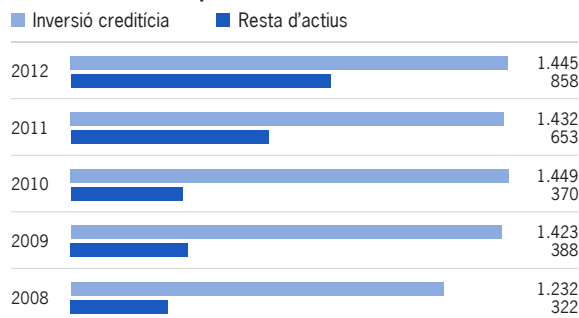
Si ens centrem en els valors representatius de deute que formen part de la **cartera d'inversions creditícies**, han sofert

una disminució del 5,17%, en termes relatius, i al tancament de l'exercici 2012 s'han situat en 20.112 milers d'euros davant dels 21.208 milers d'euros registrats al tancament de l'exercici anterior. Aquesta disminució respon a les amortitzacions dels valors que formen part d'aquesta cartera, constituïda, íntegrament, per bons de titulització hipotecària en què l'Entitat ha participat com a cedent.

En conjunt, la cartera d'**inversió creditícia** s'ha situat, al tancament de l'exercici 2012, en 1.444.945 milers d'euros, i ha registrat un increment del 0,94%, en termes relatius, respecte al tancament de l'exercici anterior, com a resultat, bàsicament, de l'increment del crèdit a la clientela, segons s'analitza a continuació.

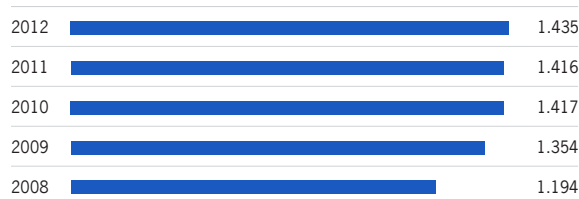
Tot seguit es mostra l'evolució del pes de la inversió creditícia respecte a la resta de l'actiu en els darrers cinc exercicis:

Inversió creditícia respecte a la resta de l'actiu (en milions d'euros)

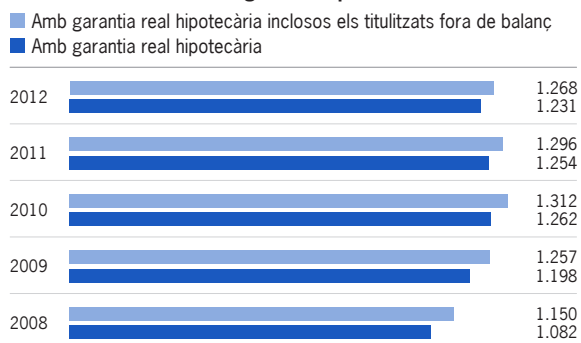
El **crèdit a la clientela brut** ha registrat un increment de l'1,39% respecte a l'exercici anterior, amb la qual cosa ha assolit la xifra d'1.435.437 milers d'euros, al tancament de l'exercici 2012, i ha mantingut una elevada qualitat de la cartera creditícia en un entorn caracteritzat pel deteriorament dels actius crediticis del sistema financer.

Evolució del crèdit a la clientela brut (en milions d'euros)

Dins del crèdit a la clientela, el crèdit a **deutors amb garantia hipotecària** és d'1.231.472 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2012, la qual cosa representa un 85,79% del total del crèdit a la clientela brut i un 53,48% de l'actiu total.

Evolució dels deutors amb garantia hipotecària (en milions d'euros)

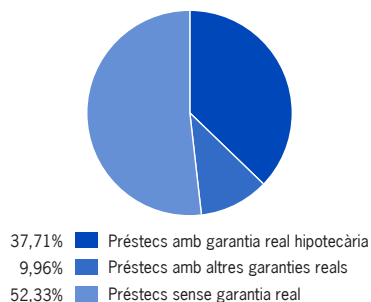

Cal assenyalar que el nombre d'operacions de crèdit amb garantia hipotecària formalitzades durant l'exercici 2012 ha ascendit a 428, la qual cosa representa un import total de nou finançament atorgat de 64.043 milers d'euros. Si considerem el finançament total concedit, el nombre d'operacions formalitzades durant aquest exercici ha estat de 1.135, amb un import de 79.955 milers d'euros.

Aquestes xifres són el resultat de l'aposta de l'Entitat per mantenir el flux de finançament als socis, malgrat la conjuntura complexa que s'ha viscut al llarg de l'exercici 2012.

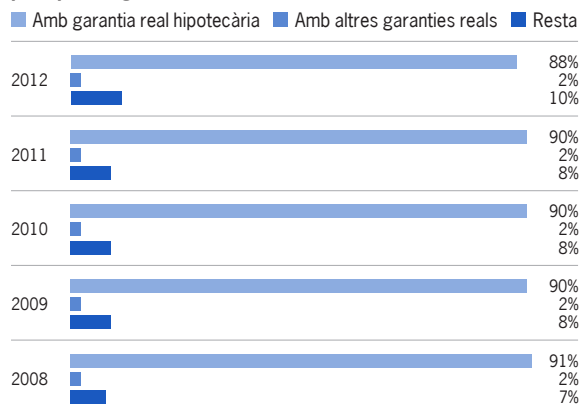
Caixa d'Enginyers ha mantingut una política prudent i estricta de concessió creditícia i ha dut a terme un seguiment intens de la qualitat de la cartera de crèdit

Distribució d'altres de préstecs

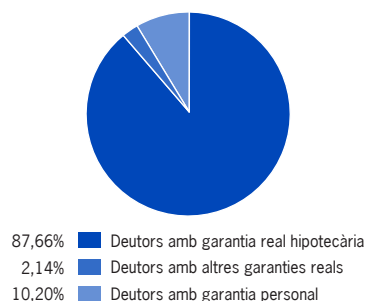
Pel que fa a l'evolució de la [distribució de la cartera creditícia](#), cal destacar-ne el manteniment de l'elevada qualitat, ja que una gran part dels actius s'empara amb garanties reals, la majoria de les quals són hipotecàries.

Evolució de la distribució del crèdit a la clientela amb risc normal per tipus de garantia

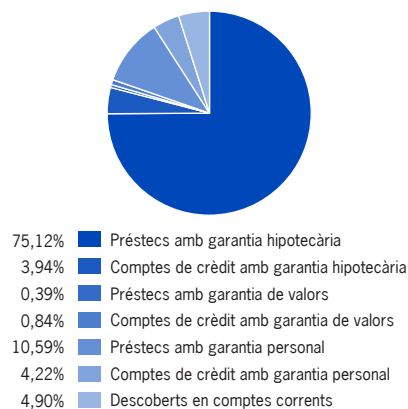
En el cas del crèdit a la clientela classificat com a risc normal, els actius amb garantia real representen el 89,80% de la cartera, i un 87,66% tenen garanties hipotecàries.

Distribució del crèdit a la clientela amb risc normal per tipus de garantia

Així mateix, els crèdits dubtosos estan constituïts per un 79,06% d'actius coberts amb garantia real hipotecària, per un 1,23% amb altres garanties reals i únicament el 19,71% que resta correspon a actius amb garantia personal.

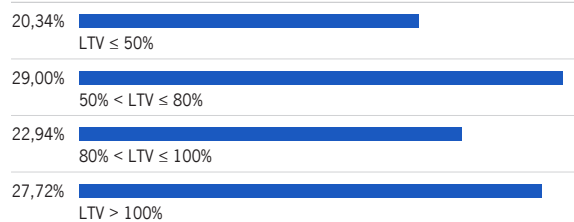
Distribució del risc dubtós per tipus de garantia i de producte

Més d'un 74% del crèdit amb garantia hipotecària correspon a operacions de finançament per a l'adquisició i la rehabilitació de l'habitatge. Cal destacar que el 49,34% del crèdit amb garantia hipotecària a les llars per a l'adquisició d'habitatge presenta un *Loan To Value* (LTV) inferior o igual al 80%, partint de taxacions convenientment actualitzades en l'exercici 2012.

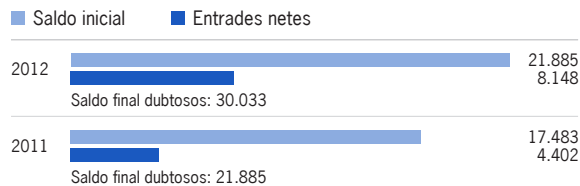
Distribució per LTV del crèdit hipotecari a les llars per a l'adquisició d'habitatge

Saldo pendent (risc normal més risc dubtós)

El 31 de desembre de 2012, els **actius dubtosos** de la cartera d'inversió creditícia s'han situat en 30.033 milers d'euros, que es distribueixen en 23.745 milers d'euros corresponents a la cartera de préstecs i crèdits amb garantia hipotecària i 6.288 milers d'euros a la resta de préstecs i crèdits. El 31 de desembre de 2011, els actius dubtosos pujaven a 21.885 milers d'euros, la qual cosa significa que, durant l'exercici 2012, s'ha produït un augment de 8.148 milers d'euros (37,23%, en termes relatius).

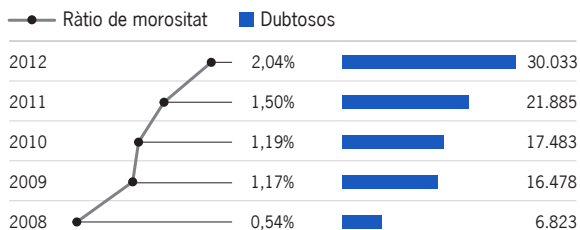
Moviment de dubtosos (en milers d'euros)

Una de les ràtios de morositat més baixes del sector financer

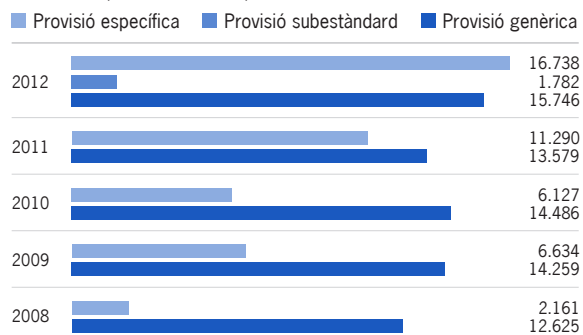
La **ràtio de morositat** de la cartera d'inversió creditícia, en data 31 de desembre de 2012, és del 2,04% davant de l'1,50% del 31 de desembre de 2011. Si ens centrem en l'àmbit hipotecari, la ràtio de morositat s'ha situat, en data 31 de desembre de 2012, en l'1,84% davant de l'1,27% registrat al tancament de l'exercici 2011. Cal destacar que, malgrat la conjuntura econòmica negativa, l'Entitat ha mantingut la ràtio de morositat substancialment per sota de la mitjana del sector financer, que s'ha situat, al tancament de 2012, en el 10,44%.

Ràtio de morositat (%) i dubtosos (en milers d'euros)

Les **provisions de la cartera d'inversió creditícia** han augmentat de 24.869 milers d'euros a 34.266 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, com a resultat de l'aplicació de criteris estrictes de prudència valorativa del risc de crèdit contret per l'Entitat (vegeu l'anàlisi de les dotacions a l'apartat «6.2.1. Resultat consolidat» d'aquest informe).

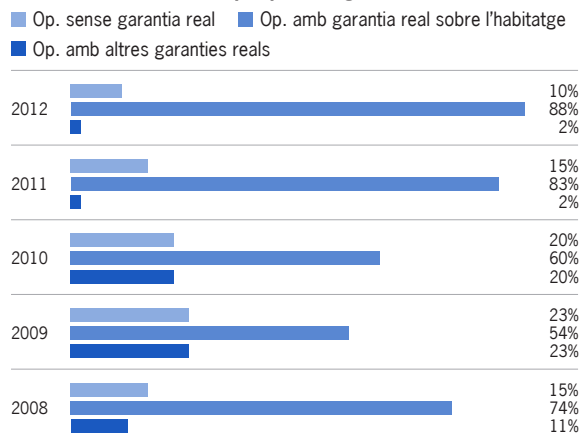
Provisions (en milers d'euros)

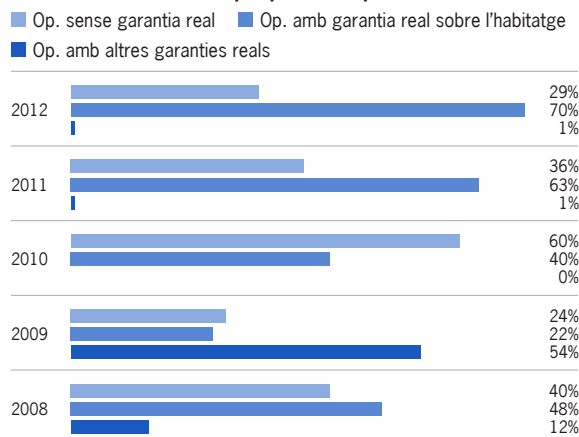
Cal assenyalar que el 88,26% i el 70,36% de les **provisions genèriques** i de les **provisions específiques**, respectivament, estan cobrint actius emparats per garantia hipotecària.

Així mateix, el 29,15% de les **provisions específiques** està destinat a cobrir el risc d'insolvències d'actius dubtosos sense garantia real, seguint criteris d'estricta prudència en la classificació dels actius, així com en la cobertura del risc de crèdit.

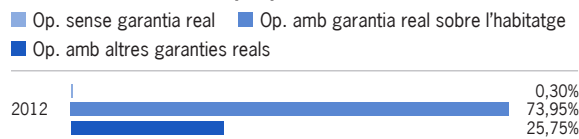
Evolució de la distribució per provisió genèrica

Evolució de la distribució per provisió específica

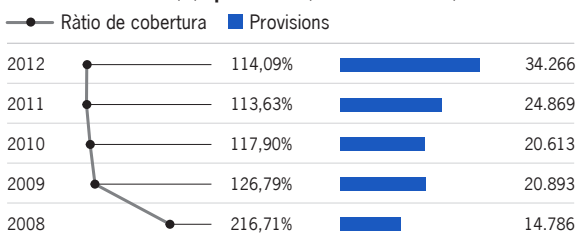
Evolució de la distribució per provisió subestàndard

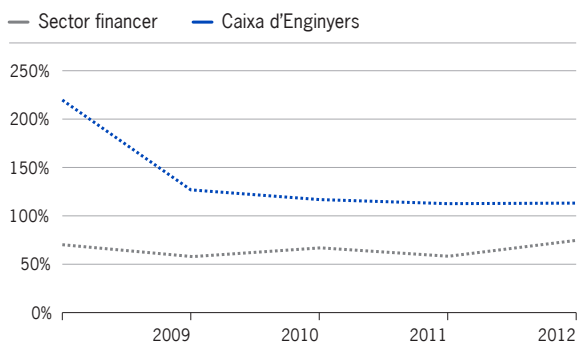
La política estricta en la concessió de crèdits adoptada per l'Entitat, que comporta saldos dubtosos reduïts, combinada amb l'aplicació de criteris de màxima prudència valorativa en la determinació de les necessitats de cobertura del risc de crèdit,

es tradueix en una **ràtio de cobertura** elevada de la cartera d'inversió creditícia deteriorada, que s'ha situat en el 114,09%, en data 31 de desembre de 2012, en contrast amb la mitjana del sector, que ha tancat l'exercici 2012 en el 74,30%.

Ràtio de cobertura (%) i provisions (en milers d'euros)

Comparativa de la ràtio de cobertura de Caixa d'Enginyers amb la del sector financer

Cal assenyalar, adicionalment, que els **actius no corrents en venda**, tots ells corresponents a actius rebuts per l'Entitat en pagament de deutes, s'han situat, en data 31 de desembre de 2012, en 1.393 milers d'euros davant dels 471 milers d'euros del tancament de l'exercici anterior.

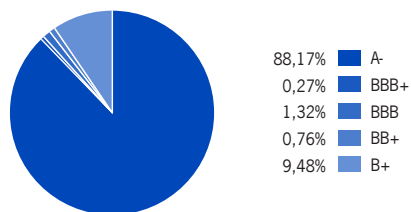
La **titulització hipotecària** és el procés mitjançant el qual una entitat financera cedeix els drets de crèdit hipotecari que té en l'actiu del seu balanç per transformar-los en actius financers negociables en mercats organitzats. Per tant, és un instrument de finançament pel qual s'utilitzen drets de crèdit il·líquids com a element col·lateral per convertir-se en actius financers líquids negociables.

Caixa d'Enginyers ha participat en cinc programes de titulització hipotecària multicedents, dels quals, actualment, quatre continuen vigents amb un import pendent d'amortitzar, en data 31 de desembre de 2012, de 89.531 milers d'euros davant d'un import inicial de 281 milions d'euros.

Addicionalment, l'Entitat ha fet, com a cedent única, dos programes de titulització d'actius hipotecaris, el fons Caixa Enginyers TDA 1, Fons de Titulització d'Actius i el fons Caixa Enginyers AyT 2, Fons de Titulització d'Actius, per un import inicial de 270 milions i 450 milions d'euros, respectivament, aquest últim constituït al començament de l'exercici 2012. En data 31 de desembre de 2012, l'import pendent d'amortització per a totes dues titulitzacions ha estat de 639.904 milers d'euros.

Tot seguit s'inclou la distribució per qualificació creditícia dels bons emesos pels sis programes de titulització d'actius abans esmentats, que l'Entitat manté en cartera, en data 31 de desembre de 2012, per un import total de 712.336 milers d'euros.

Distribució per qualificació creditícia

Vegeu l'apartat «6.3. Gestió del risc» d'aquest informe, en el qual s'analitzen de manera exhaustiva els diferents riscos assumits pel Grup.

6.1.2. Passiu i altres recursos gestionats

Volum de negoci

El **volum de negoci**, definit, en l'àmbit de gestió, com la suma dels recursos de tercers gestionats i de la cartera d'inversió creditícia, és de 4.465.289 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2012, davant dels 4.247.326 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment de 217.963 milers d'euros (5,13%, en termes relatius).

Recursos gestionats

El total de **recursos de tercers gestionats i fons propis**, en data 31 de desembre de 2012, és de 3.146.346 milers d'euros davant dels 2.944.518 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment de 201.828 milers d'euros (6,85%, en termes relatius).

Tot seguit es detalla la distribució dels recursos gestionats esmentats:

Recursos totals gestionats (en milions d'euros)

	2012	2011	2010	2009	2008
Fons propis	116.494	112.919	93.103	90.539	88.026
Recursos de balanç	1.980.478	1.864.017	1.650.209	1.632.556	1.392.418
Recursos fora de balanç	1.049.374	967.582	985.330	862.853	722.752
Volum de negoci	3.146.346	2.944.518	2.728.642	2.585.948	2.203.196

(cifres econòmiques en milers d'euros)

Si ens centrem en els **recursos totals de tercers gestionats**, el 31 de desembre de 2012 són de 3.029.852 milers d'euros davant dels 2.831.599 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment de 198.253 milers d'euros (7,00%, en termes relatius), com a resultat de l'estratègia que continua adoptant el Grup de mantenir-se al marge de la guerra de passiu i de potenciar l'oferta de productes alternatius d'alta rendibilitat amb una adequada qualitat creditícia.

Recursos gestionats del passiu

Els **recursos gestionats del passiu** s'han situat, en data 31 de desembre de 2012, en 1.980.478 milers d'euros en comparació dels 1.864.017 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment de 116.461 milers d'euros (6,25%, en termes relatius). Tot seguit s'analitzen les partides que justifiquen aquest increment.

Els **dipòsits de la clientela** s'han incrementat en 16.735 milers d'euros (1,07%, en termes relatius) i són, en data 31 de desembre de 2012, 1.581.509 milers d'euros enfront de l'1.564.774 milers d'euros del tancament de l'exercici 2011.

Evolució dels dipòsits de la clientela (en milions d'euros)

2012		1.582
2011		1.565
2010		1.354
2009		1.450
2008		1.382

La composició dels **dipòsits de la clientela** segons la seva naturalesa es distribueix així:

	2012	2011	Variació (abs)	Variació (%)
Dipòsits a la vista	576.852	546.397	30.455	5,57%
Dipòsits a termini	769.736	803.168	-33.432	-4,16%
Dels quals són				
imposicions a termini	710.918	732.925	-22.007	-3,00%
Cessions temporals				
d'actius	227.081	210.053	17.028	8,11%
Ajustos per valoració	7.840	5.156	2.684	52,06%
Total dipòsits de clients	1.581.509	1.564.774	16.735	1,07%

(xifres econòmiques en milers d'euros)

Els **dipòsits a la vista** han experimentat un increment de 30.455 milers d'euros (5,57%, en termes relatius) i han passat de 546.397 milers d'euros a 576.852 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament.

Les **imposicions a termini** han passat de 732.925 milers d'euros al tancament de 2011 a 710.918 milers d'euros el 31 de desembre de 2012, la qual cosa es tradueix en una disminució de 22.007 milers d'euros (-3,00%, en termes relatius).

Les **cessions temporals de lletres, bons i obligacions, atesa** la recuperació de la rendibilitat que ofereix el mercat monetari, han incrementat en 17.028 milers d'euros (8,11%, en termes relatius), i se situen en 227.081 milers d'euros i 210.053 milers d'euros el 31 de desembre de 2012 i 2011, respectivament.

La disponibilitat d'actius cedibles com a garantia de les operacions de **finançament del Banc Central Europeu** ha permès a l'Entitat disposar de finançament per un import de 403.016 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012.

Finalment, cal destacar que el Grup ha mantingut una ràtio de **liquiditat estructural** del 102,55% al tancament de l'exercici 2012, cosa que consolida la capacitat per generar liquiditat i fer front als canvis de l'entorn financer (vegeu l'apartat «6.3.6. Gestió del risc-Risc estructural de liquiditat» d'aquest informe).

Recursos gestionats de fora de balanç

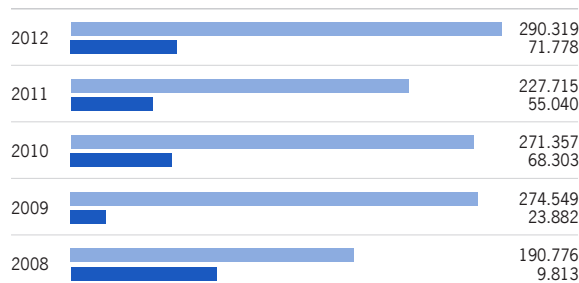
Els **recursos gestionats de fora de balanç** han ascendit a 1.049.374 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2012, en comparació dels 967.582 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa suposa un increment del 8,45% en termes relatius. Aquestes dades reflecteixen l'estratègia adoptada pel Grup en l'oferta als socis d'inversions, la ràtio rendibilitat-risc de la qual és interessant atesa l'especial situació que, al llarg de l'exercici, s'ha registrat en els mercats financers.

L'arquitectura oberta amb què treballa el Grup ha permès assolir un patrimoni comercialitzat en **fons d'inversió**, en data 31 de desembre de 2012, de 362.097 milers d'euros.

Tot seguit es mostra l'evolució dels fons d'inversió comercialitzats pel Grup en els darrers cinc exercicis:

Evolució dels fons d'inversió comercialitzats (en milers d'euros)

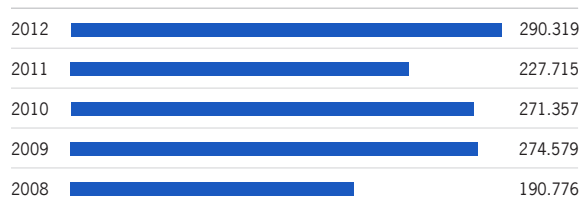
■ FI Caixa d'Enginyers ■ FI externs

El Grup comercialitza fons d'inversió gestionats per la filial Caixa d'Enginyers Gestió i fons d'inversió gestionats per entitats externes al Grup. Els primers representen un 80,18% del patrimoni total comercialitzat en data 31 de desembre de 2012. Pel que fa als fons d'inversió comercialitzats de tercers, el seu patrimoni, al tancament de 2012, s'ha situat en 71.778 milers d'euros.

Si ens centrem en els fons d'inversió gestionats per Caixa d'Enginyers Gestió, la seva evolució en els darrers cinc exercicis és la següent:

Evolució dels fons d'inversió Caixa d'Enginyers Gestió (en milers d'euros)

El patrimoni dels 19 fons d'inversió gestionats per Caixa d'Enginyers Gestió, al tancament de l'exercici 2012, és de 290.319 milers d'euros davant dels 227.715 milers d'euros de 2011, la qual cosa representa un significatiu increment del 27,49%, en termes relatius, molt superior al conjunt del sector, que ha incrementat en un 0,49%. La bona acollida dels nous fons d'inversió garantits i la rendibilitat positiva dels fons d'inversió expliquen l'evolució d'aquesta línia de negoci.

A més, el nombre total de comptes de partícips dels fons d'inversió gestionats, s'ha situat en 14.999 i 13.267 comptes, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, respectivament. Aquestes dades reflecteixen una confiança positiva del soci en aquest tipus de productes del Grup, ja que el nombre total de contractes ha incrementat un 13,05% respecte al 31 de desembre de 2011, en contraposició amb les dades del sector, que han disminuït un 7,71% durant mateix període.

Tot seguit s'indica la distribució dels fons d'inversió gestionats per Caixa d'Enginyers Gestió per tipus de fons:

	2012	2011	Variació
FI de Renda Variable	62.503	56.042	11,53%
FI de RV Mixta	14.780	11.423	29,39%
FI de RF Mixta	18.800	19.331	-2,75%
FI de Renda Fixa	17.848	23.560	-24,24%
FI Garantits	150.278	85.421	75,93%
Altres fons	26.110	31.938	-18,25%
Total fons d'inversió	290.319	227.715	27,49%

(xifres econòmiques en milers d'euros)

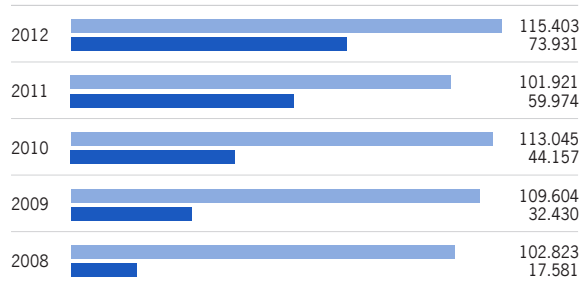
El servei de [gestió discrecional de carteres](#) de Caixa d'Enginyers ha tancat l'exercici 2012 amb un patrimoni gestionat de 47.739 milers d'euros. A través d'aquest servei, l'equip de gestors de Caixa d'Enginyers, en contacte permanent amb els mercats financers, pren decisions per compte del soci, d'acord amb la situació dels mercats financers i seguint les indicacions segons el nivell de risc i els objectius de rendibilitat definits prèviament pel soci.

La previsió social complementària, corresponent als drets consolidats dels 14 [fons de pensions](#) i a la provisió matemàtica del [pla de previsió assegurat](#), gestionada per la filial Caixa d'Enginyers Vida, s'ha situat, en data 31 de desembre de 2012, en 189.334 milers d'euros davant dels 161.895 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa suposa un increment del 16,95%.

Tot seguit es mostra l'evolució dels fons de pensions i del pla de previsió assegurat en els darrers cinc exercicis:

Fons de Pensions i Pla de Previsió Assegurat (total patrimoni gestionat en milers d'euros)

■ Fons de Pensions ■ Pla de Previsió Assegurat

La distribució per tipus dels fons de pensions i del pla de previsió assegurat, tots dos gestionats per Caixa d'Enginyers Vida, és la següent:

	2012	2011	Variació
FP de Renda Variable	19.680	15.443	27,44%
FP de RV Mixta	33.114	30.567	8,33%
FP de RF Mixta	18.954	20.165	-6,01%
FP de Renda Fixa	6.403	7.465	-14,23%
FP Garantits	29.077	20.125	44,48%
Ocupació	2.431	1.949	24,73%
Altres FP	5.744	6.207	-7,46%
PPA	73.931	59.937	23,27%
TOTAL	189.334	161.858	16,95%

(xifres econòmiques en milers d'euros)

A més, el nombre total de comptes de participants dels fons de pensions, s'ha situat en 9.638 i 9.817 comptes, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, la qual cosa ha suposat un increment de l'1,86%, en termes relatius, fet que contrasta amb el descens del 2,7% que ha experimentat el sector.

Per la seva banda, la provisió matemàtica del **pla individual d'estalvi sistemàtic**, gestionat per Caixa d'Enginyers Vida, ha augmentat un 54,98% i ha passat de 13.795 a 21.379 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament. A més, el nombre total de contractes s'ha incrementat en 1.298 (45,42%, en termes relatius) i s'ha passat de 2.858 a

4.156 contractes en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament.

Així mateix, la provisió matemàtica de la **renda vitalícia**, gestionada per Caixa d'Enginyers Vida i Caixa d'Enginyers Bancassegurances, han ascendit a 60.291 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012 davant dels 47.839 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment del 26,03%.

Les **assegurances de vida** vinculades a actius financers, gestionades per Caixa d'Enginyers Vida i Caixa d'Enginyers Bancassegurances, han ascendit a 60.291 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012 davant dels 47.839 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment del 26,03%.

L'import total de valors de **renda fixa de socis dipositats** en l'Entitat, formats per Bons i Obligacions de l'Estat, Lletres del Tresor i renda fixa corporativa, ha disminuït en 47.071 milers d'euros (-20,64%, en termes relatius) i ha assolit 180.983 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012.

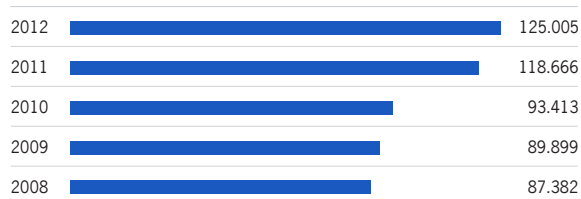
Els valors de **renda variable** custodiats per l'Entitat han incrementat durant l'exercici 2012. L'import total de valors dipositats, en data 31 de desembre de 2012, és de 335.378 milers d'euros davant dels 307.627 milers d'euros del 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment del 9,02%, en termes relatius.

Vegeu l'apartat «3.6. Productes i serveis» d'aquest informe, en què s'amplia la informació relativa als productes gestionats pel Grup.

6.1.3. Fons propis

Els **fons propis** del Grup, en data 31 de desembre de 2012, pugen a 125.005 milers d'euros davant dels 118.666 milers d'euros al tancament de l'exercici anterior.

Evolució dels fons propis (en milers d'euros)

Així mateix, en data 31 de desembre de 2012, el **capital social** ha ascendit a 63.997 milers d'euros, distribuïts entre 24.920 socis.

Evolució del capital (en milers d'euros)

2012		63.997
2011		62.534
2010		39.872
2009		39.342
2008		38.791

En data 31 de desembre de 2012, les entitats dependents del Grup Caixa d'Enginyers mantenen 44.325 títols cooperatius per un valor nominal de 4.078 milers d'euros, la qual cosa representava un 6,37% del total del capital de l'Entitat.

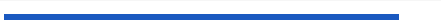
Com a cooperativa de crèdit, Caixa d'Enginyers manté una estructura de capital molt atomitzada, que compleix en tot moment els límits que determinen els estatuts, de manera que no hi ha cap persona que tingui títols cooperatius per un import superior al 2,5% del capital social, en el cas de persones físiques, o superior al 10%, en el cas de persones jurídiques.

Les participacions més significatives en el capital social de l'Entitat, per part de persones jurídiques, corresponen a la Fundació Privada de la Caixa d'Enginyers i a Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda., amb el 4,92% i l'1,11%, respectivament, en data 31 de desembre 2012. Pel que fa a les participacions per part de persones físiques, el

grau elevat d'atomització en socis de l'Entitat comporta que el 31 de desembre de 2012 la participació individual més elevada representi el 2,32%.

Cal assenyalar que, durant l'exercici 2012, la base social del Grup Caixa d'Enginyers ha augmentat en 5.759 socis (5,34%, en termes relatius), la qual cosa representa un total de 113.691 el 31 de desembre 2012. Tot seguit es mostra l'evolució de la base social en els darrers cinc exercicis:

Evolució del nombre de socis

2012		113.691
2011		107.932
2010		104.151
2009		98.865
2008		93.097

Caixa d'Enginyers és una entitat financera especialitzada en banca detallista, per la qual cosa el 92,55% dels socis del Grup són persones físiques i el 7,45% són persones jurídiques. En data 31 de desembre de 2012, la xifra de socis, persones físiques i jurídiques, és de 105.218 i 8.473, respectivament.

Les **reserves** del Grup s'han situat, en data 31 de desembre de 2012, en 56.575 milers d'euros, una xifra que suposa un augment del 4,05% respecte a la mateixa data de l'exercici anterior. Les reserves representen el 45,26% dels fons propis.

Evolució de les reserves (en milers d'euros)

2012		56.575
2011		54.374
2010		51.672
2009		49.644
2008		47.675

El **coeficient de solvència** mesura la relació entre els requisits de capital i els recursos propis i, d'acord amb la legislació vigent, ha de ser superior al 8%. El 31 de desembre de 2012, se situa molt per sobre del mínim exigít legalment, en el 13,27% i el 12,71% a nivell individual i consolidat, respectivament (vegeu l'apartat «6.4. Solvència» d'aquest informe).

6.2. Resultats

6.2.1. Resultat consolidat

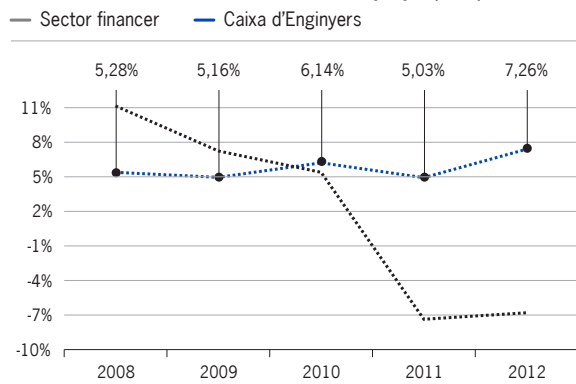
El **resultat de l'exercici del Grup**, en data 31 de desembre de 2012, és de 8.456 milers d'euros, la qual cosa representa un increment d'un 48,98% respecte als 5.676 milers d'euros amb què es va tancar l'exercici 2011. Si es consideren els **beneficis abans d'impostos** i abans de l'aportació al fons de l'Obra Social, aquest augment és d'un 47,39%; s'ha passat de 7.057 milers d'euros al tancament de l'exercici 2011 a 10.401 milers d'euros el 31 de desembre de 2012.

Evolució del resultat consolidat (en milers d'euros)

2012	8.456
2011	5.676
2010	5.395
2009	4.411
2008	4.381

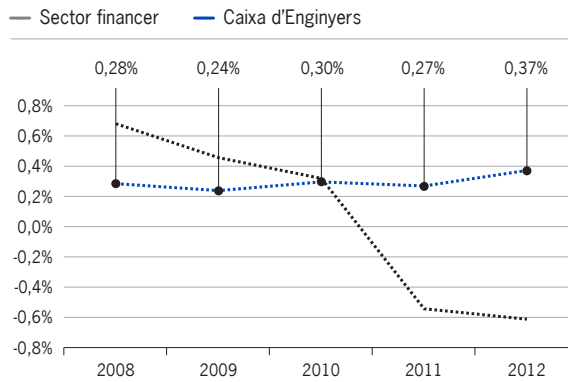
En termes de rendibilitat, la **rendibilitat sobre recursos propis (ROE)** ha incrementat respecte a l'exercici anterior, i se situa al tancament de l'exercici 2012 en el 7,26% davant del 5,03% aconseguit el 31 de desembre de 2011.

Evolució de la rendibilitat sobre recursos propis (ROE)

Així mateix, la **rendibilitat sobre actius (ROA)** ha incrementat del 0,27% al 0,37%, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament.

Evolució de la rendibilitat sobre actius (ROA)

El **marge d'interessos** ha experimentat un substancial increment del 75,53% respecte a l'exercici 2011, i s'ha situat en 43.871 milers d'euros el 31 de desembre de 2012 davant dels 24.993 milers d'euros del 31 de desembre de 2011.

Aquesta millora respon, bàsicament, al creixement del volum de negoci; al retard, en termes generals, de l'efecte de la disminució dels tipus d'interès de l'actiu creditici respecte als del passiu; a l'increment de la rendibilitat del deute públic i de la renda fixa en general per la situació dels mercats financers; a la política prudent pel que fa a la retribució del passiu, atesa la forta posició de tresoreria de l'Entitat; i a la no necessitat d'acudir als mercats d'emissió per part de Caixa d'Enginyers.

Evolució del marge d'interessos (en milers d'euros)

2012	43.871
2011	24.993
2010	25.106
2009	33.131
2008	29.286

El **net entre comissions percebudes i comissions pagades** durant l'exercici 2012 és de 17.099 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2012, respecte als 20.660 milers d'euros registrats el desembre de 2011, la qual cosa representa una disminució de 3.561 milers d'euros (-17,24%, en termes relatius).

Concretament, les **comissions percebudes** han passat de 22.705 milers d'euros a 18.893 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, la qual cosa representa una reducció del 16,79% (-3.812 milers d'euros, en termes absoluts), a conseqüència, bàsicament, de la disminució en el volum de comissions per assegurament i la col·locació de valors en emissions en el mercat primari en què l'Entitat ha participat.

El **resultat net d'operacions financeres** ha pujat a 2.828 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012 davant dels 1.869 milers d'euros acumulats l'exercici passat, la qual cosa representa un increment del 51,31% (959 milers d'euros, en termes absoluts).

El **net entre altres productes i altres càrregues d'explotació**, durant l'exercici 2012, ha experimentat una disminució de 3.400 milers d'euros, que respon, d'una banda, a l'increment a l'aportació al Fons de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit en què l'Entitat participa, derivat, bàsicament, de l'augment al 2 per mil de l'aportació real per als dipòsits garantits davant del 0,8 per mil aplicable el 2011, i, d'altra banda, a l'increment de la dotació neta a les provisions d'assegurances de vida (net dels ingressos per primes), realitzada per la filial Caixa d'Enginyers Vida, derivat de l'augment en el volum de productes d'assegurament.

Les diferents evolucions exposades es tradueixen en un increment del 28,13% del **marge brut**, que ha passat de 46.303 milers d'euros a 59.328 milers d'euros al tancament dels exercicis 2011 i 2012, respectivament.

Evolució del marge brut (en milers d'euros)

2012	59.328
2011	46.303
2010	41.138
2009	48.161
2008	41.454

Resultats positius que enforteixen l'estructura

El **resultat de l'activitat d'explotació** ha augmentat 3.162 milers d'euros (44,82%, en termes relatius), i ha passat de 7.055 milers d'euros a 10.217 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, que ha estat compatible, d'una banda, amb l'increment de la dotació a la provisió genèrica, resultat de l'actualització de les taxacions dels actius immobiliaris que actuen com a garantia dels préstecs i dels crèdits hipotecaris concedits per l'Entitat, i, d'altra banda, amb l'important esforç fet en la dotació a les provisions per criteris subjectius, la finalitat de la qual és mantenir una ràtio de cobertura adequada que garanteixi un correcte sanejament dels actius de la cartera de crèdit a la clientela de l'Entitat (vegeu l'anàlisi de la inversió creditícia desenvolupada a l'apartat «6.1.1. Actiu» d'aquest informe). En aquest sentit, s'han fet unes dotacions totals netes de 12.165 milers d'euros en l'exercici 2012, la qual cosa representa un increment del 194,62%, en termes relatius, respecte a les dotacions de l'exercici anterior.

Evolució dels resultats de l'activitat d'explotació (en milers d'euros)

2012	10.217
2011	7.055
2010	6.816
2009	5.689
2008	5.600

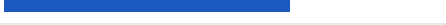
Cal destacar, d'altra banda, el lleuger increment de les **despeses d'administració** de l'exercici 2012 respecte a les de l'exercici anterior, amb un increment del 2,34%, en termes relatius, resultat de l'important esforç de contenció i racionalització de la despesa ja iniciat pel Grup en exercicis anteriors.

En aquest sentit, la combinació amb l'increment substancial del marge brut es tradueix en una millora considerable de la **ràtio d'eficiència**, que passa del 69,87% al 55,81%, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament.

6.2.2. Resultats individuals de les entitats del Grup

Caixa de Crèdit dels Enginyers, S. Coop. de Crèdit, ha tancat l'exercici 2012 amb uns beneficis de 7.368 milers d'euros, la qual cosa representa un increment d'un 19,79% respecte als 6.151 milers d'euros amb què va tancar l'exercici 2011.

Evolució del resultat Caixa d'Enginyers (en milers d'euros)

2012		7.368
2011		6.151
2010		5.008
2009		4.858
2008		4.425

Les **filials** Caixa Enginyers Gestió, SGIC, SAU, Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU, i Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU, han tancat l'exercici 2012 amb uns beneficis de 125 milers d'euros, 806 milers d'euros i 288 milers d'euros, respectivament, la qual cosa posa fa palès de nou la forta aposta del Grup en el sector d'assegurances, plans de pensions i fons d'inversió (vegeu els recursos gestionats de fora de balanç de l'apartat «6.1.2. Passiu i altres recursos gestionats» d'aquest informe).

Cal assenyalar que, dins de l'estratègia del Grup d'expansió del sector assegurador, durant l'exercici 2012 s'ha finalitzat el profund procés de reestructuració de Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances, iniciat en l'exercici 2011, que ha consistit, d'una banda, en la venda, signada amb data 4 de gener de 2012, per un import de 300 milers d'euros, del negoci de mediació de pòlisses de l'àmbit d'assegurances, que no es considerava estratègic per al Grup, i, d'altra banda, en la fusió per absorció de Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances per Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU, que s'ha inscrit en el Registre Mercantil amb data 29 d'octubre de 2012. En tractar-se d'una operació entre empreses del Grup i d'acord amb la normativa vigent, aquesta fusió s'ha fet utilitzant valors comptables, amb efectes a 1 de gener de 2012.

Finalment, cal destacar que, amb data 12 de juny de 2012, Caixa d'Enginyers ha acudit a l'ampliació de capital de l'entitat associada, Norbolsa, Societat de Valors, SA, amb l'objectiu de mantenir la participació del 10%.

La participació de Caixa d'Enginyers a Norbolsa permet consolidar i potenciar els serveis prestats actualment als socis en l'àmbit dels mercats de valors, una línia de negoci estratègica del Grup.

6.2.3. Retribució dels òrgans de govern

Totes les remuneracions percebudes pel Consell Rector i les comissions delegades de l'Entitat i pels Consells d'Administració de les filials del Grup corresponen exclusivament a dietes per assistència a reunions i desplaçaments. Els òrgans de govern no perceben cap altra retribució pel desenvolupament de les seves funcions com a membres dels dits consells i comissions.

Les remuneracions dels membres del Consell Rector i dels Consells d'Administració de les filials han pujat a 89 milers d'euros, la qual cosa representa un increment del 17,11% respecte els 76 milers d'euros amb què va tancar l'exercici anterior.

El Grup no ha cregut obligacions en matèria de pensions o pagaments de primes d'assegurances de vida respecte als membres dels òrgans de govern esmentats.

6.2.4. Proposta de distribució de resultats

El resultat de Caixa d'Enginyers, en data 31 de desembre del 2012, és de 7.368 milers d'euros.

Tot seguit es detalla la proposta de distribució del resultat de l'exercici 2012 que el Consell Rector de l'Entitat sotmet a l'aprovació de l'Assemblea General de socis:

Distribució del resultat	2012
A fons d'educació i promoció	—
Interessos per pagar als socis per aportacions al capital	3.173
A reserva obligatòria	932
A reserva voluntària	3.263
TOTAL	7.368

(xifres econòmiques en milers d'euros)

El repartiment dels 3.173 milers d'euros en concepte d'interessos que cal pagar als socis per aportacions al capital comporta l'aplicació d'un tipus d'interès nominal del 5%.

El Consell Rector sotmet, així mateix, a l'aprovació de l'Assemblea de socis l'augment del valor nominal del títol cooperatiu a 93,5 euros davant dels 92 euros actuals. L'augment del valor nominal del títol cooperatiu requerirà l'autorització del Banc d'Espanya. Aquesta revaloració del títol es farà sense que el soci hagi de fer cap desemborsament i amb càrrec a reserves. Aquest increment representa un rendiment de l'1,63%.

El tipus d'interès nominal del 5% i la revaloració del títol sense desemborsament de l'1,63% representen un rendiment conjunt del títol cooperatiu del 6,63% per a l'exercici 2012.

6.3. Gestió del risc

6.3.1. Introducció

En els darrers exercicis s'ha fet palesa la importància crucial que té la gestió adequada dels seus riscos per a les entitats financeres. Per al Grup Caixa d'Enginyers, la gestió del risc constitueix un dels pilars principals, i el Grup es caracteritza per tenir un perfil de risc conservador.

El Consell Rector de l'Entitat, per mitjà dels diferents comitès, defineix i actualitza les polítiques, els sistemes i els procediments de control intern òptims en relació amb tots els riscos de l'activitat del Grup i en supervisa el compliment de manera contínua.

La coordinació d'unes polítiques prudentes i l'ús de mètodes i tècniques de gestió i control homogenis i efectius permeten al Grup Caixa d'Enginyers obtenir resultats sanejats de manera recurrent i també gaudir d'una posició folgada de solvència. La situació econòmicofinancera actual ha posat a prova l'efectivitat d'aquestes polítiques de gestió de riscos i la seva aplicació s'ha traduït en una exposició controlada i limitada al tipus d'instruments i operatives més afectats per la crisi financera en curs i amb major risc.

La identificació, el mesurament i la gestió, així com el control i el seguiment de tots els riscos propis de l'activitat del Grup, es constitueixen en objectiu fonamental, sempre dins d'un marc d'optimització de la gestió global de tots els riscos, i comprenen principalment el risc de crèdit i de concentració, els riscos estructurals de tipus d'interès i de liquiditat, els riscos de mercat i contrapart, i els riscos operacionals.

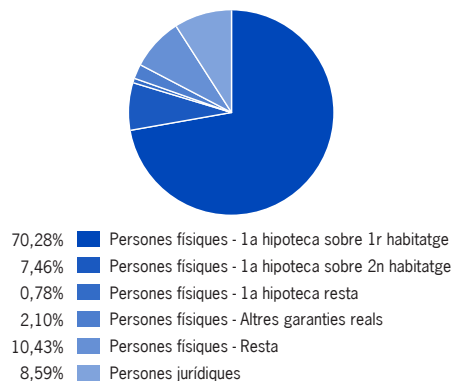
6.3.2. Risc de crèdit

El **risc de crèdit** té l'origen en la possibilitat de pèrdues derivades de l'incompliment, total o parcial, de les obligacions financeres contraïdes per socis, clients o contrapartides amb el Grup Caixa d'Enginyers. La prudència elevada de les polítiques relatives al risc de crèdit del Grup li permet mantenir una qualitat excel·lent de l'actiu i uns nivells de morositat significativament per sota de la mitjana del sector.

D'acord amb la normativa actual de solvència, el risc de crèdit es cobreix per mitjà de l'existència i el control d'uns recursos propis capaços d'absorbir els riscos assumits, i també per mitjà de la constitució de provisions destinades a la cobertura d'insolvències. Aquestes provisions se separen en provisions específiques, l'objectiu de les quals és cobrir les possibles insolvències dels actius classificats com a dubtosos i com a risc subestàndard, i provisions genèriques, destinades a la cobertura de possibles pèrdues inherents als instruments de deute i riscos contingents, incloses les possibles pèrdues a causa del canvi de cicle econòmic.

Cal assenyalar l'elevada col·lateralització de tota la cartera creditícia del Grup, que contribueix a millorar les ràtios de gestió. El percentatge d'operacions amb garantia real representa un 88,10% del crèdit a la clientela total al tancament de l'exercici 2012, amb la qual cosa es mantenen els nivells històrics elevats de garanties reals.

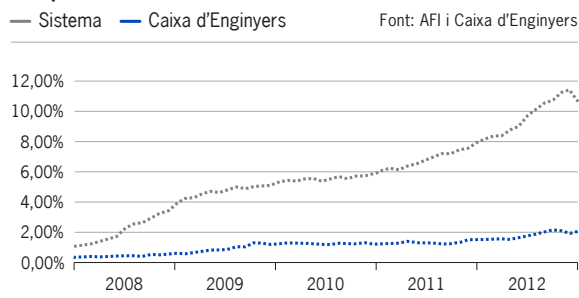
Distribució de l'inversió creditícia per tipus de garantia i de prestatari

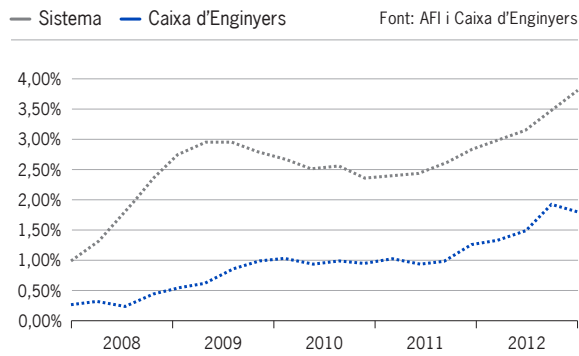
Seguint la línia de diversificació i col·lateralització en la concessió de préstecs amb garantia hipotecària característica de l'Entitat, cal destacar que, durant l'exercici 2012, s'han concedit 427 operacions vives en data 31 de desembre (422 a l'exercici 2011) per un import mitjà de 150 milers d'euros (164 milers d'euros el 2011) i amb un Loan To Value mitjà del 60,55% (60,86% el 2011).

La taxa de morositat de Caixa d'Enginyers se situa en el 2,04%, en data 31 de desembre de 2012, en contrast amb els nivells elevats de morositat del sector, la qual cosa corrobora la gestió adequada del risc de crèdit que duu a terme l'Entitat.

Comparativa evolució morositat

Comparativa evolució morositat hipotecària

Al tancament de l'exercici 2012, el total de provisions del Grup per a possibles pèrdues per deteriorament del crèdit a la clientela i dels valors representatius de deute s'ha situat en 35.044 milers d'euros, dels quals 16.383 milers d'euros corresponen a provisions genèriques, 16.879 milers d'euros a provisions específiques

d'actius dubtosos i 1.782 milers d'euros a provisions específiques d'actius subestàndard.

El total de provisions associades a la cartera d'inversió creditícia mantingut el 31 de desembre de 2012, que és de 34.266 milers d'euros, representa una ràtio de cobertura del 114,09%, significativament superior a la mitjana del sector, que ha tancat l'exercici 2012 en el 74,30%.

Vegeu l'apartat «6.1.1. Informe de l'activitat-Actiu» d'aquest informe, en què es fa una anàlisi exhaustiva de l'activitat creditícia.

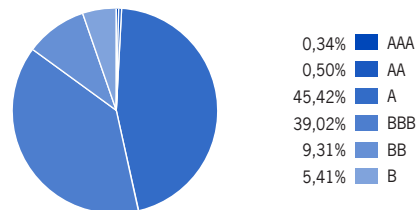
6.3.3. Risc de contrapart

El **risc de contrapart** és el risc que les contrapartides no compleixin els seus compromisos amb el Grup. En l'operativa dels mercats financers, aquest risc es produeix, entre altres situacions, quan una entitat deixa diners, inverteix en actius financers o formalitza operacions bilaterals de derivats financers amb una contrapartida.

Caixa d'Enginyers revisa permanentment el compliment dels límits de contrapart en el Mercat Interbancari, les operacions simultànies i les operacions de derivats, així com els límits per qualificació creditícia de l'emissor en el mercat de renda fixa. El seguiment i el compliment de l'estructura de límits permeten evitar concentracions de risc que puguin afectar els recursos propis del Grup. El nivell de risc assumit en aquest àmbit es considera baix.

Cal assenyalar que una gran part de les inversions en cartera es troba en actius amb bona qualificació creditícia, superior o igual a la del Regne d'Espanya, segons es pot observar en el gràfic següent.

Qualificació de les carteres de renda fixa

6.3.4. Risc de concentració

El risc de concentració constitueix un element essencial en la gestió del risc de crèdit. Amb l'objectiu de limitar la concentració sectorial, Caixa d'Enginyers ha adoptat, d'una banda, una política de concessió de crèdit molt conservadora, enfocada bàsicament a particulars, sense donar cabuda a la concessió de crèdit al sector de la promoció immobiliària, la qual cosa dona com a resultat una cartera d'inversió creditícia altament diversificada, i, d'altra banda, una política d'inversions financeres, en l'àmbit del Grup, en què s'estableixen límits prudents al conjunt de les inversions en cada sector econòmic.

A més, aquestes polítiques de concessió de crèdit i d'inversions financeres estableixen uns límits d'import i de jerarquia en la presa de decisions de concessió que permeten minimitzar la concentració individual o de grup empresarial.

Pel que fa al crèdit a la clientela, està altament diversificat, i el nombre d'operacions de préstecs i de comptes de crèdit amb un import inferior a 150 milers d'euros és superior al 75%.

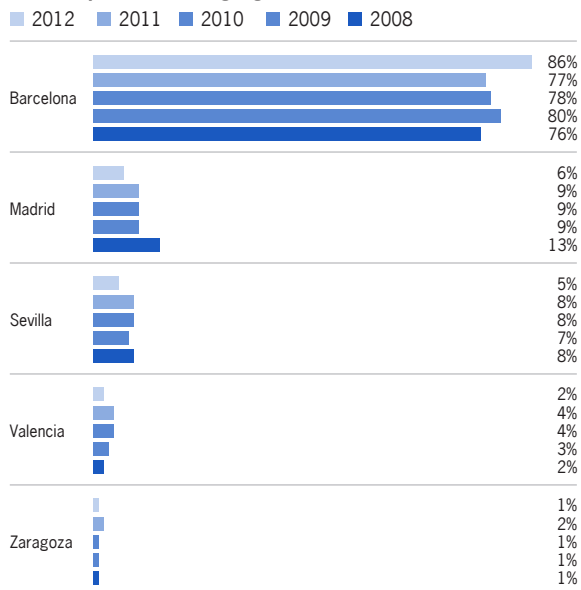
Diversificació

Operacions per un import inferior a 150.000 euros

77%

En l'àmbit geogràfic, el Grup desenvolupa la seva activitat a tot l'Estat espanyol i, principalment, a Catalunya, la qual cosa es reflecteix en la distribució geogràfica del crèdit a la clientela

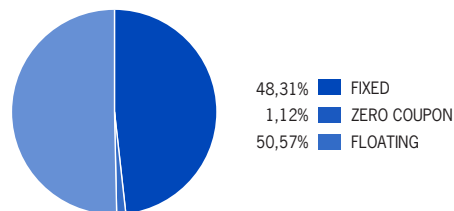
Evolució per distribució geogràfica del crèdit a la clientela

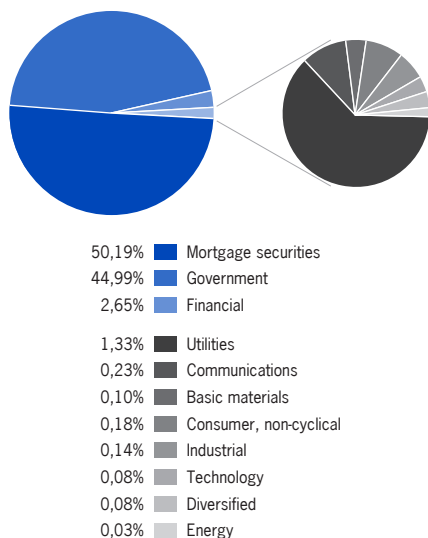
Pel que fa a les carteres de renda fixa corporativa del Grup, estan ben diversificades, ja que estan distribuïdes en 60 grups emissors de bona qualitat creditícia (vegeu apartat «6.3.3. Risc de contrapart» d'aquest informe).

Tot seguit es mostra la diversificació de les carteres de renda fixa del Grup quant a tipus de cupó i de distribució sectorial:

Distribució per tipus de cupó de les carteres de renda fixa

Distribució sectorial de les carteres de renda fixa

6.3.5. Risc estructural de tipus d'interès

Els **riscos estructurals de tipus d'interès** s'associen principalment a l'exposició de les posicions en actius i passius del balanç a les fluctuacions dels tipus d'interès. Aquest risc varia d'acord amb l'estructura de repreciaació dels actius i dels passius sensibles. Caixa d'Enginyers disposa d'eines de càlcul de la seva exposició al risc de tipus d'interès, com les anàlisis de gaps entre actius i passius, la simulació del valor econòmic del capital i la simulació del marge financer.

La sensibilitat del valor econòmic i del marge financer als tipus d'interès se situa, en data 31 de desembre de 2012, partint de l'escenari d'estrès més desfavorable d'aquells que regula la Circular 3/2008, en un -3,02% i un -2,66% respectivament, uns nivells considerablement inferiors als límits reguladors.

El grau de risc assumit pel Grup en aquest àmbit es considera baix, la qual cosa es posa de manifest tant en l'avaluació de les simulacions esmentades com per mitjà de l'experiència històrica del Grup, que acredita un impacte advers potencialment baix de les variacions de tipus d'interès sobre el valor econòmic, els recursos propis mínims i el marge financer.

6.3.6. Risc estructural de liquiditat

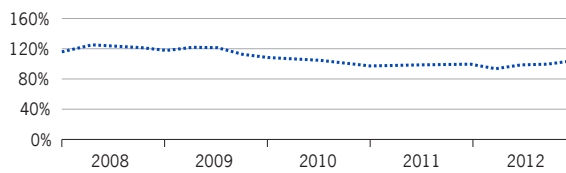
Per **risc de liquiditat** s'entén la possible pèrdua en una situació en què sigui impossible aconseguir, a preus raonables, fons per fer front a pagaments, tant pel reintegrament de recursos de clients com per compromisos que el Grup hagi contraet amb altres entitats financeres.

L'objectiu de les polítiques de gestió de la liquiditat del Grup és assegurar els fons necessaris per cobrir les necessitats del negoci, diversificant les fonts de finançament i minimitzant-ne el cost. El Grup, a través de Caixa d'Enginyers, supervisa la seva posició de liquiditat i les seves estratègies de finançament de manera contínua. A més, disposa d'un Pla de Contingències de Liquiditat que permet gestionar els possibles esdeveniments inesperats, condicions econòmiques o de mercat o altres situacions fora del control directe de Caixa d'Enginyers que podrien causar dificultats de liquiditat a curt o a llarg termini.

El Grup Caixa d'Enginyers manté una situació folgada de liquiditat, fruit de la bona evolució històrica en la captació de dipòsits i del manteniment del gap comercial, entre crèdit a la clientela i dipòsits de la clientela, i també de la bona qualitat creditícia de les seves carteres d'actius financers, que li atorguen finançament a mitjà i llarg termini.

Les dificultats de liquiditat en els mercats financers no han afectat la bona evolució de la ràtio de liquiditat estructural del balanç del Grup, que mesura la relació entre dipòsits i crèdits dels socis i se situa en el 102,55% al tancament de l'exercici 2012.

Evolució de la ràtio de liquiditat estructural del Grup Caixa d'Enginyers

6.3.7. Risc de mercat

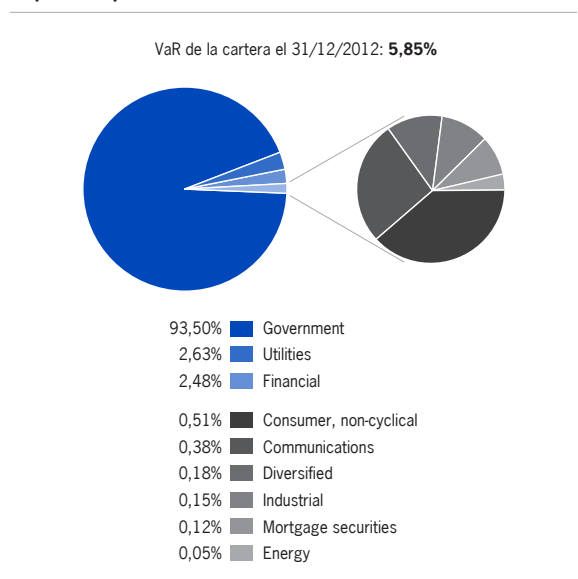
El **risc de mercat** és el risc associat a la possibilitat d'experimentar pèrdues a les carteres d'inversió motivades per moviments adversos en els preus de les variables de mercat.

Per a la gestió del risc de mercat de les carteres d'inversions financeres s'aplica com a sistema de mesurament el Valor en Risc (VaR, per les seves sigles en anglès), un mètode de càlcul que permet determinar la pèrdua màxima esperada d'acord amb una probabilitat i un horitzó temporal.

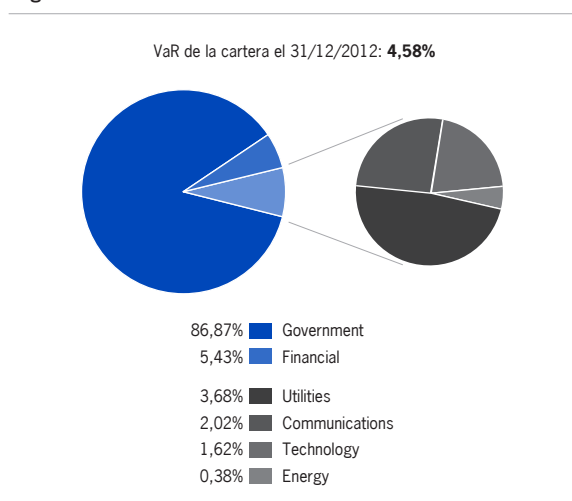
El Grup Caixa d'Enginyers, seguint criteris de prudència, ha establert en la seva política d'inversions financeres uns límits màxims en els nivells de VaR assumits a les carteres d'actius financers disponibles per a la venda i de negociació.

Els límits establerts fan referència a un VaR calculat per a un horitzó temporal d'un any i un grau de confiança del 95%.

Contribució per sectors al VaR de la cartera de renda fixa de valors disponibles per a la venda

Contribució per sectors al VaR de la cartera de renda fixa de negociació

6.3.8. Risc operacional

Finalment, el **risc operacional** està constituït per tots els esdeveniments que puguin generar pèrdues a conseqüència de processos interns inadequats, errors humans, funcionament incorrecte dels sistemes d'informació o esdeveniments externs.

Responsabilitat en la gestió del risc operacional

Aquest risc és inherent a l'operativa diària de qualsevol entitat, per la qual cosa el seu control ha de ser objecte de consideració en tots els àmbits.

El model organitzatiu adoptat pel Grup Caixa d'Enginyers, definit i implantat durant l'exercici 2012, es basa en tres pilars o nivells de responsabilitat independents:

- **Funcions de Negoci i Suport:** són responsables d'identificar, avaluar, gestionar, controlar i informar els riscos operacionals de la seva activitat.
- **Funció de Risc Operacional:** és l'encarregada de definir la metodologia i les solucions per a la identificació correcta, el mesurament, el control i la gestió del risc operacional del Grup i, a més, de controlar el seu correcte desplegament en el Grup. Dóna suport a les Àrees de Negoci i Suport i consolida la informació sobre els riscos operacionals de tot el Grup per al reporting a l'Alta Direcció i als comitès de gestió de riscos que hi estan implicats.
- **Funció d'Auditoria Interna:** en relació amb el risc operacional, és l'àrea responsable de revisar el compliment del model d'identificació, de mesurament, de control i de gestió del risc operacional que s'ha establert.

La Funció de Risc Operacional defineix les polítiques i les metodologies, analitza, informa i assessora les Àrees de Negoci i Suport sobre la millor manera de gestionar el risc operacional, amb el suport de les àrees amb funcions especialitzades (Seguretat, Assessoria Jurídica, Sistemes d'Informació i Tecnologia, etc.), i informa la Direcció de Gestió Global del Risc de manera contínua.

La gestió diària del risc operacional recau en les Àrees de Negoci i Suport i en les àrees amb funcions especialitzades, que mantenen línies de comunicació amb la Funció de Risc Operacional. Aquesta última treballa amb elles en l'aplicació de les polítiques, obtenció d'informació i implantació d'accions per a la gestió del risc.

6.3.9. Direcció de Gestió Global del Risc

La Direcció de **Gestió Global del Risc**, que en l'organigrama de l'Entitat depèn jeràrquicament de la Direcció General, d'acord amb el principi d'independència de la funció de riscos, és la que integra el control de tots els riscos inherents al negoci del Grup.

Les seves funcions principals es resumeixen segons el detall següent:

- Assegurar que els nivells de risc assumits pel Grup són adequats al perfil de riscos establert i estan alineats amb els seus objectius estratègics.

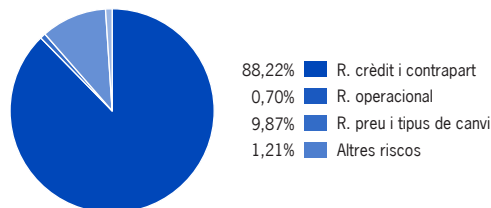
- Proporcionar una visió integral de tots els riscos del Grup Caixa d'Enginyers.
- Identificar tota l'exposició a riscos assumits pel Grup Caixa d'Enginyers, inclosos els que es puguin estar desenvolupant, les concentracions que puguin haver-hi i altres situacions que s'hagin d'examinar.
- Analitzar els nous productes i les modificacions substancials de la gamma de productes existents, en especial si es tracta de productes complexos. En particular, a partir d'aquesta anàlisi es determinarà explícitament si s'accepten els aspectes contractuals que suposin riscos no controlables per l'Àrea d'Assessoria Jurídica del Grup i els aspectes complexos de la comunicació efectuada sobre aquests riscos tant en el vessant intern com en l'extern.

El control i la gestió de riscos en el Grup Caixa d'Enginyers s'estableixen en un cos de documentació que defineix les polítiques, els límits, les metodologies i les normatives aplicables i que permeten transmetre el perfil i els objectius a tota l'organització.

6.4. Solvència

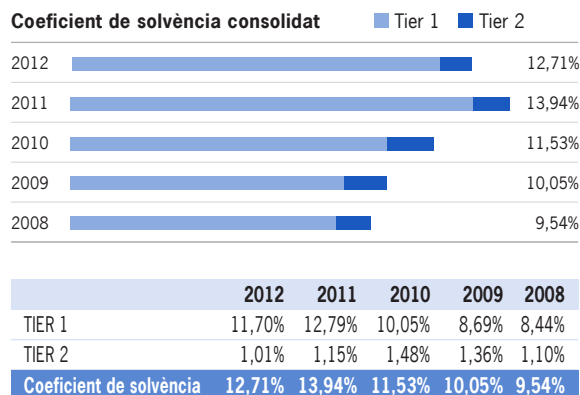
La taxa de morositat reduïda, la exposició nul·la en el sector promotor, la col·lateralització elevada del crèdit, la fortalesa de les provisions constituïdes i l'exposició reduïda a altres riscos, juntament amb una estructura adequada de recursos propis, es tradueixen en l'elevat nivell de **solvència** del Grup.

Requisits de capital per tipologies de riscos

El coeficient de solvència, que mesura la relació entre els requisits de capital i els recursos propis i que, d'acord amb la legislació vigent, ha de ser superior al 8%, se situa, el 31 de desembre de 2012, molt per sobre del mínim exigit legalment, tant en l'àmbit individual com en el consolidat.

Així mateix, els superàvits individual i consolidat s'han situat, al tancament de l'exercici 2012, en 48.853 i 43.942 milers d'euros, respectivament.

Segons el Reial Decret-Ilei 2/2011, de 18 de febrer, per al reforçament del sistema financer, el coeficient de capital principal s'ha de situar, com a mínim, en el 8% de les seves exposicions totals ponderades per risc en el cas del Grup Caixa d'Enginyers.

El capital principal del Grup Caixa d'Enginyers, d'acord amb les directrius que estableix aquest Reial Decret, amb dades del tancament de l'exercici 2012, és de 105.735 milers d'euros, la qual cosa situa el coeficient de capital principal en l'11,34%, substancialment per sobre de l'exigit legalment.

Finalment, cal assenyalar que, durant l'exercici 2012, s'han publicat el Reial Decret-Ilei 24/2012, de 31 d'agost, de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, i la Circular 7/2012, de 30 de novembre, del Banc d'Espanya, de requeriments mínims de capital principal, en virtut dels quals s'ha elevat el nivell mínim del 8%, en el cas del Grup, al 9% dels actius ponderats per risc, a més d'establir nous paràmetres de càlcul del capital principal. Aquestes modificacions normatives s'apliquen a partir de l'1 de gener de 2013, tot i que l'Entitat i el Grup ja complien, el 31 de desembre de 2012, amb els nous requisits.

2012 INFORME ANUAL

INFORME D'AUDITORIA DE COMPTES ANUALS CONSOLIDATS

Als Cooperativistes de
Caixa de Crèdit dels Enginyers - Caja de Crédito de los Ingenieros, S. Coop. de Crèdit:

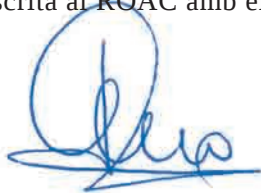
Hem auditat els comptes anuals consolidats de Caixa de Crèdit dels Enginyers - Caja de Crédito de los Ingenieros, S. Coop. de Crèdit (l'Entitat Dominant), i les Entitats Dependents que integren el Grup Caixa d'Enginyers (el Grup). Els dits comptes anuals comprenen el balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2012 i el compte de pèrdues i guanys, l'estat dels ingressos i despeses reconeguts, l'estat total de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria, consolidats, corresponents al exercici anual acabat en aquesta data. Com indica la Nota 1 de la memòria consolidada adjunta, els Administradors de l'Entitat Dominant són els responsables de la formulació dels comptes anuals consolidats del Grup, d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea i la resta de disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup. La nostra responsabilitat és expressar una opinió sobre els dits comptes anuals consolidats, en conjunt, basada en la tasca duta a terme d'acord amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, que requereix l'examen, mitjançant la realització de proves selectives, de l'evidència que justifica els comptes anuals consolidats i l'avaluació de l'adequació de la seva presentació, els principis i criteris comptables utilitzats i les estimacions fetes al marc normatiu d'informació financera aplicables.

Al nostre parer, els comptes anuals consolidats adjunts de l'exercici 2012 expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni consolidat i de la situació financera consolidada de Caixa de Crèdit dels Enginyers - Caja de Crédito de los Ingenieros, S. Coop. de Crèdit, i de les Entitats Dependents que integren el Grup Caixa d'Enginyers en data 31 de desembre de 2012, així com dels resultats consolidats de les seves operacions i els seus fluxos d'efectiu consolidats corresponents a l'exercici anual acabat en aquesta data, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea i la resta de disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicables.

L'informe de gestió consolidat adjunt de l'exercici 2012 conté les explicacions que els Administradors de l'Entitat Dominant consideren oportunes sobre la situació del Grup, l'evolució dels seus negocis i sobre altres assumptes i no forma part integrant dels comptes anuals consolidats. Hem verificat que la informació comptable que conté el citat informe de gestió consolidat esmentat concorda amb la dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2012. La nostra feina com a auditors es limita a la verificació de l'informe de gestió consolidat amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de Caixa de Crèdit dels Enginyers - Caixa de Crédito de los Ingenieros, S. Coop. de Crèdit, i de les Entitats Dependents que integren el Grup Caixa d'Enginyers.

DELOITTE, S.L.

Inscrita al ROAC amb el núm. S0692

Francisco García-Valdecasas

19 d'abril de 2013

2012 INFORME ANUAL

Comptes Anuals i Informe de Gestió

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

1. INTRODUCCIÓ, BASES DE PRESENTACIÓ DELS COMPTES ANUALS CONSOLIDATS I INFORMACIÓ ADDICIONAL

1.1. Ressenya del Grup

Caixa de Crèdit dels Enginyers-Caja de Crédito de los Ingenieros, S. Coop. de Crèdit (d'ara endavant, "l'Entitat Dominant") és una cooperativa de crèdit constituïda el 29 de setembre de 1967 i inscrita al Ministeri de Treball i Seguretat Social amb el número 14.651, clau 1698 SMT, i al Registre Especial de Cooperatives de Crèdit del Banc d'Espanya amb el número 3.025. Es regeix per la Llei 13/1989, de 26 de maig, modificada parcialment, entre d'altres, per la Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre el Règim Fiscal de les Cooperatives, i desenvolupada pel Reial Decret 84/1993, de 22 de gener. També està subjecta a les normes que, amb caràcter general, regulen l'activitat de les entitats de crèdit i, amb caràcter supletori, a la Legislació de les Cooperatives.

El seu objecte social consisteix a rebre fons del públic en forma de dipòsits, préstecs, cessió temporal d'actius financers o altres anàlogues que comportin l'obligació de restituir-los, aplicant-los per compte propi a la concessió de préstecs, crèdits o altres operacions de naturalesa anàloga que permetin atendre les necessitats financeres dels seus socis, dels socis de les cooperatives associades i de tercers. Amb aquesta finalitat, podrà realitzar tot tipus d'operacions actives, passives i de serveis permeses a les altres entitats de crèdit, amb atenció preferent a les necessitats financeres dels seus socis.

Actualment, té el seu domicili social a Via Laietana, núm. 39, de Barcelona. L'àmbit territorial de l'activitat de l'Entitat Dominant s'estén a l'Estat espanyol, amb un total de quinze oficines, sense perjudici que es puguin dur a terme les operacions legalment permeses fora de l'Estat. L'Entitat Dominant desenvolupa una activitat comercial a través de la seva xarxa d'oficines i no utilitza agents comercials independents.

(En milers d'euros)						
Denominació social	Domicili social	Objecte social	Participació a 31/12/2012	Capital social	Reserves i prima d'emissió	Resultats (a)
Caixa Enginyers Gestió, SGIC, SAU	Aragó, 141-143, Entlo. 08015 Barcelona	Administració i representació d'institucions d'inversió col·lectiva	100%	1.800	961	125
Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU	Potosí, 22 08030 Barcelona	Pràctica de l'assegurança i la reassegurança en el ram de vida i en totes les modalitats autoritzades per la legislació vigent. Exercici de les activitats preparatòries, complementàries i auxiliars que siguin necessàries per a la pràctica de l'assegurança i la reassegurança privades o que tinguin com a finalitat la inversió dels fons socials, i també l'exercici de l'activitat de l'administració de fons de pensions	100%	9.016	1.972	806
Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda.	Via Laietana, 39, 08003 Barcelona	Prestació de serveis i venda d'articles i subministraments per al consum	Inferior al 0,01% (b)	680	298	11
Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU (c)	Potosí, 22 08030 Barcelona	Realització de l'activitat d'agent d'assegurances privades com a Operador de Bancassegurances Vinculat	100%	30	589	288
Caixa Enginyers Serveis Integrats, AIE	Potosí, 22 08030 Barcelona	Gestió i direcció dels serveis administratius auxiliars de les societats que la componen	100%	2	-	-

(a) Tancaments comptables provisionals no auditats. (b) L'Entitat Dominant manté una participació minoritària a Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda. No obstant això, els membres del Consell Rector de la Societat Cooperativa esmentada són, al seu torn, membres del Consell Rector de l'Entitat Dominant, la qual cosa significa que es compleix amb les condicions que estableixen les normes internacionals de comptabilitat per a la seva consideració com a empresa que forma part del Grup Caixa d'Enginyers. (c) El 4 de gener de 2012, Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances, societat que formava part del Grup Caixa d'Enginyers en l'esmentada data, va signar la venda, per un import de 300 milers d'euros (Nota 46), del negoci de mediació de pólisses de l'àmbit de les assegurances, que no es considerava estratègic per al Grup Caixa d'Enginyers. Addicionalment, el 29 d'octubre de 2012, s'ha inscrit al Registre Mercantil la fusió per absorció de Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances, per Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU. En tractar-se d'una operació entre empreses del Grup i d'acord amb la normativa vigent, l'esmentada fusió s'ha realitzat utilitzant valors comptables, amb efectes a 1 de gener de 2012.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

L'Entitat Dominant té, a més, participacions en cinc societats, que realitzen activitats complementàries i/o auxiliars a les de la pròpia Entitat Dominant, amb les quals constitueix el Grup Caixa d'Enginyers (d'ara endavant, "el Grup" o "Grup Caixa d'Enginyers"), el detall de les seves principals dades, en data 31 de desembre de 2012, així com l'activitat que desenvolupen, es mostren en el quadre següent:

En data 13 de desembre de 2011, el Grup va adquirir una participació del 10% a Norbolsa, SV, SA, societat no cotitzada en borsa, per un import de 3 milions d'euros. Tot i que la participació és inferior al 20% del capital social, la influència significativa en aquesta participada s'evidencia en tenir representació en el seu Consell d'Administració.

Així mateix, en data 12 de juny de 2012, aquesta societat ha realitzat una ampliació de capital a la qual el Grup ha acudit, amb l'objectiu de mantenir el percentatge de participació del 10%.

El detall de les dades principals en data 31 de desembre de 2012, així com l'activitat que desenvolupa, es mostra en el quadre següent:

(En milers d'euros)						
Denominació social	Domicili social	Objecte social	Participació a 31/12/2012	Capital social	Reserves i prima d'emissió	Resultats
Norbolsa, SV, SA	Plaça Euskadi, 5 48009 Bilbao	Empresa de Serveis d'Inversió	10%	14.187	6.133	310

El valor comptable de Norbolsa en data 31 de desembre de 2012 en el balanç de situació consolidat adjunt és de 3.138 milers d'euros.

La gestió i la utilització dels recursos propis i aliens captats pel Grup estan subjectes a normes legals determinades que regulen, entre d'altres, els aspectes següents:

- El compliment d'uns coeficients de reserves mínimes i de recursos propis mínims.
- L'obligatorietat de dotar percentatges determinats de l'excedent de l'exercici al "Fons d'Educació i Promoció" i al "Fons de Reserva Obligatori", els quals no són de lliure disposició.
- La limitació de concessió d'inversions creditícies a socis de l'Entitat Dominant i als membres singulars de les entitats que hi estan associades, així com a tercers no socis, en els límits establerts a l'article quart de la Llei 13/1989, de 26 de maig, de Cooperatives de Crèdit, i en el seu desenvolupament reglamentari posterior, concretament a la disposició addicional tercera del Reial Decret 84/1993, de 22 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 13/1989, de 26 de maig, de Cooperatives de Crèdit.
- La participació en el Fons de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit, que té per finalitat garantir fins a 100.000 euros els dipòsits realitzats a l'Entitat Dominant, d'acord amb allò que disposa el Reial Decret 628/2010, de 14 de maig, pel qual es modifica el Reial Decret 2606/1996, de 20 de desembre, sobre fons de garantia de dipòsits d'entitats de crèdit, i el Reial Decret 948/2001, de 3 d'agost (Nota 1.10).

1.2. Bases de presentació dels comptes anuals consolidats i informació referent a l'exercici 2011

Els comptes anuals consolidats del Grup Caixa d'Enginyers de l'exercici 2012 han estat formulats pel Consell Rector de l'Entitat Dominant a la reunió celebrada el dia 21 de març de 2013. Els comptes anuals consolidats del Grup i els comptes anuals de les entitats integrades al Grup, corresponents a l'exercici 2012, se sotmetran a l'aprovació de les seves respectives Assemblees i Junes Generals de Socis o Accionistes durant el primer semestre de l'exercici 2013. No obstant això, el Consell Rector de l'Entitat Dominant estima que aquests comptes anuals s'aprovaran sense cap modificació. Els comptes anuals consolidats del Grup de l'exercici 2011 els va aprovar l'Assemblea General de Socis de l'Entitat Dominant, celebrada el 17 de maig de 2012.

El marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup és el que s'estableix a:

- el Codi de Comerç i a la legislació mercantil restant;
- les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea el 31 de desembre de 2012 (d'ara endavant, "NIIF-UE"), prenent en consideració la Circular 4/2004 i les seves modificacions successives, que constitueixen el desenvolupament i l'adaptació al sector d'entitats de crèdit espanyoles de les Normes Internacionals d'Informació Financera aprovades per la Unió Europea;
- les normes de compliment obligatori, aprovades per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes;
- la resta de la normativa comptable espanyola que sigui aplicable.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Els comptes anuals consolidats del Grup es presenten d'acord amb allò que estableixen les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea el 31 de desembre de 2012 (d'ara endavant, "NIIF-UE"), prenent en consideració la Circular 4/2004 i les seves modificacions successives, que constitueixen el desenvolupament i l'adaptació al sector d'entitats de crèdit espanyoles de les Normes Internacionals d'Informació Financera aprovades per la Unió Europea.

En aquesta memòria s'utilitzen les sigles "NIC" i "NIIF" per fer referència a les Normes Internacionals de Comptabilitat i a les Normes Internacionals d'Informació Financera, respectivament, aprovades per la Unió Europea, sobre la base de les quals s'han elaborat aquests comptes anuals consolidats. També s'utilitzen les sigles "CNIIF" i "IFRIC" per fer referència al Comitè d'Interpretacions de Normes Internacionals d'Informació Financera i a l'International Financial Reporting Standards Committee, respectivament.

Els comptes anuals consolidats s'han elaborat prenent en consideració tots els principis i normes comptables i els criteris de valoració, d'aplicació obligatòria, que hi tenen un efecte significatiu, de manera que mostren la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera, consolidats, del Grup a 31 de desembre de 2012 i dels resultats de les seves operacions, dels ingressos i despeses reconeguts, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, consolidats, que s'han produït en el Grup durant l'exercici anual acabat en aquesta data.

La Nota 2 resumeix els principis i les polítiques comptables i els criteris de valoració més significatius aplicats a la preparació dels comptes anuals consolidats del Grup corresponents a l'exercici 2012.

Els comptes anuals consolidats s'han elaborat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts per l'Entitat Dominant i per les societats restants integrades al Grup. No obstant això, atès que els principis comptables i els criteris de valoració aplicats a la preparació dels comptes anuals consolidats del Grup, de l'exercici 2012, poden diferir dels utilitzats per algunes de les entitats integrades al Grup, en el procés de consolidació s'han introduït els ajustos i les reclassificacions necessaris per homogeneïtzar aquests principis i criteris entre si i per adequar-los als aplicats per l'Entitat Dominant.

Aquests comptes anuals consolidats, excepte si s'indica el contrari, es presenten en milers d'euros.

De conformitat amb la NIC 1, la informació inclosa en aquesta memòria, referent a l'exercici 2011, es presenta, exclusivament, a efectes comparatius amb la informació relativa a l'exercici 2012 i, per tant, no constitueix els comptes anuals consolidats de l'exercici 2012.

Durant l'exercici 2012 no s'ha produït cap modificació rellevant en els criteris comptables aplicables que afecti la comparació de la informació entre exercicis. A la Nota 1.4 es detallen les noves normes, modificacions i interpretacions d'aplicació obligatòria a l'exercici 2012 i posteriors, l'adopció de les quals per part del Grup no ha tingut un impacte significatiu en aquests comptes anuals consolidats. Així mateix, en l'elaboració d'aquests comptes anuals consolidats no s'ha detectat cap error significatiu que hagi suposat la reexpressió dels imports inclosos en els comptes anuals consolidats de l'exercici 2011.

1.3. Responsabilitat de la informació i les estimacions realitzades

La informació continguda en aquests comptes anuals consolidats és responsabilitat dels Administradors de l'Entitat Dominant.

En els comptes anuals consolidats del Grup corresponents a l'exercici 2012 s'han utilitzat, ocasionalment, estimacions realitzades pels Administradors de l'Entitat Dominant per quantificar alguns dels actius, passius, ingressos, despeses i compromisos que hi figuren registrats. Bàsicament, aquestes estimacions fan referència a:

- les pèrdues per deteriorament d'actius determinats (Notes 2.9, 2.15, 2.16, 2.17, 8 a 10 i 12 a 14);
- les hipòtesis utilitzades en el càlcul actuarial dels passius i els compromisos per retribucions postocupació i altres compromisos a llarg termini mantinguts amb els empleats (Notes 2.13 i 41);
- la vida útil dels actius materials i intangibles (Notes 2.15 i 2.16);
- la valoració de la participació en entitats associades (Nota 2.1.3);
- el valor raonable de determinats actius no cotitzats;
- la valoració de fons específics i estimació de provisions (Notes 2.19 i 18);
- la recuperabilitat dels actius fiscals (Notes 2.14 i 25).

Per bé que les estimacions descrites anteriorment s'han realitzat d'acord amb la millor informació disponible el 31 de desembre de 2012 sobre els fets analitzats, és possible que en el futur es produeixin esdeveniments que obliguin a modificar-les (a l'alça o a la baixa) en els propers exercicis. Això es faria, si escau, de conformitat amb allò que estableix la NIC 8, de manera prospectiva, reconeixent els efectes del canvi d'estimació en el compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis afectats.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

1.4 Adopció de noves normes i interpretacions emeses

A continuació es detallen les noves normes, modificacions i interpretacions d'aplicació obligatòria, a l'exercici 2012 i posteriors, l'adopció de les qual per part del Grup no ha tingut un impacte significatiu en aquests comptes anuals consolidats:

- *Modificació de la NIIF 7 'Instruments financers-Transferències d'actius'*: aquesta NIIF s'ha modificat per ampliar i reforçar els desglossaments sobre transferències d'actius, tant pel que fa referència a les transferències en què els actius no es donen de baixa de balanç com, i especialment, pel que fa referència a aquelles transferències en què els actius es donen de baixa de balanç.
- *Modificació de la NIC 12 'Impostos'*: aquesta NIC s'ha modificat amb la finalitat d'introduir la presumpció, en el càlcul dels impostos diferits afectes a les propietats immobiliàries que es valorin d'acord al model de valor raonable de la NIC 40, que el valor comptable d'aquests actius es recuperarà totalment mitjançant la seva alienació.

Així mateix, a la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats, les normes i interpretacions més significatives que havien estat publicades per l'International Accounting Standards Board (IASB), però no havien entrat encara en vigor, bé perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels comptes anuals consolidats, o bé perquè no han estat encara adoptats per la Unió Europea, són les que es detallen a continuació:

Normes i interpretacions aprovades per a la seva aplicació a l'Unió Europea		Aplicació obligatòria exercicis iniciats a partir de:
Modificació de la NIC 1	Presentació d'estats financers	1 de juliol de 2012
Modificació de la NIC 19	Retribucions als empleats	1 de gener de 2013
NIIF 10	Estats financers consolidats	1 de gener de 2014
NIIF 11	Acords conjunts	1 de gener de 2014
NIIF 12	Desglossaments d'informació de participacions en altres entitats	1 de gener de 2014
Modificació de la NIC 27	Estats financers separats	1 de gener de 2014
Modificació de la NIC 28	Inversions en associades	1 de gener de 2014
NIIF 13	Mesurament del valor raonable	1 de gener de 2013
Modificació de la NIC 32	Instruments financers: presentació	1 de gener de 2014
Modificació de la NIIF 7	Instruments financers: informació que cal revelar	1 de gener de 2013
Normes i interpretacions no aprovades per a la seva aplicació a l'Unió Europea		Aplicació obligatòria exercicis iniciats a partir de:
NIIF 9	Instruments financers: classificació i valoració	1 de gener de 2015
Modificació de les NIIF 10 i 12 i de la NIC 27	Entitats d'inversió	1 de gener de 2014

El Grup ha decidit, si s'escau, no exercir l'aplicació anticipada, estiment que la seva aplicació no tindrà impactes significatius.

Modificació de la NIC 1: presentació d'estats financers

La modificació canvia el desglossament dels conceptes presentats al capítol "Altres ingressos i despeses reconeguts" de l'estat d'ingressos i despeses reconeguts i exigeix la separació de les partides presentades d'acord amb si permeten o no transferències futures en el compte de pèrdues i guany consolidat.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

D'altra banda, i contràriament a allò que s'indicava en esborranys previs, la modificació no exigeix presentar els ingressos i despeses reconeguts de forma conjunta en un únic estat. La redacció final permet utilitzar l'esquema utilitzat pel Grup en els seus estats financers.

Aquesta norma ha entrat en vigor durant l'exercici 2012, afectarà els períodes anuals iniciats a partir de l'1 de juliol de 2012 i s'aplicarà a l'exercici 2013. No obstant això, no constituirà una modificació rellevant en la presentació de la informació financera de l'estat d'ingressos i despeses reconeguts.

Modificació de la NIC 19: retribucions als empleats

La modificació suposa introduir els següents aspectes més rellevants que afecten, fonamentalment, els plans de prestació definida:

- L'eliminació de la "banda de fluctuació", segons la qual les companyies poden triar diferir una determinada porció dels guanys i pèrdues actuàries. A partir de l'entrada en vigor de la modificació, tots els guanys i les pèrdues actuàries es reconeixeran immediatament en el patrimoni net.
- Canvis rellevants d'agrupació i presentació dels components del cost en l'estat de resultat integral. El total del cost relacionat amb l'obligació es presentarà en tres conceptes diferents: component de cost del servei, component d'interès net i component de revaloració.

NIIF 10: estats financers consolidats

Aquesta norma s'emet conjuntament amb la NIIF 11, la NIIF 12 i la modificació de la NIC 27 i la NIC 28 (es descriuen a continuació), en substitució de les normes actuals relatives a la consolidació i a la comptabilització d'entitats dependents, associades i negocis conjunts, així com als desglossaments d'informació que cal revelar.

La novetat principal que planteja la NIIF 10 és la modificació de la definició de control existent actualment. La definició de control nova consta de tres elements que cal complir: el poder sobre la participada, l'exposició o el dret als resultats variables de la inversió i la capacitat d'utilitzar aquest poder per influir en els mateixos.

L'entrada en vigor d'aquesta norma suposarà la substitució, en la part corresponent a estats consolidats, de l'actual NIC 27: estats financers consolidats i separats, així com la interpretació de la SIC 12: consolidació: entitats amb comesa especial.

NIIF 11: acords conjunts

L'entrada en vigor d'aquesta norma suposarà la substitució de l'actual NIC 31: negocis conjunts. El canvi fonamental que planteja respecte a la norma actual és l'eliminació de l'opció de consolidació proporcional per a les entitats que es controlen conjuntament, que passaran a incorporar-se pel mètode de la participació. Així mateix, es modifica, en certs matisos, l'enfocament de l'anàlisi dels acords conjunts i se centra aquesta anàlisi en si l'acord conjunt està estructurat o no per mitjà d'un vehicle separat. D'altra banda, la norma defineix dos únics tipus d'acord conjunt: operació conjunta o entitat participada conjuntament.

NIIF 12: desglossaments d'informació de participacions en altres entitats

L'entrada en vigor d'aquesta norma suposa agrupar en una única norma, i alhora ampliar, tots els requisits de desglossament relatius a participacions en entitats dependents, associades, negocis conjunts o altres participacions, i una de les seves novetats respecte als desglossaments actuals és la introducció de l'obligació de proporcionar informació sobre entitats estructurades no consolidades.

L'aplicació d'aquesta norma nova exigirà incrementar els desglossaments en relació amb entitats associades i multigrup, especialment en relació amb les reconciliacions entre els resultats aportats per les entitats i els atribuïts.

Modificació de la NIC 27: estats financers separats

Aquesta modificació suposa reemetre la norma de manera que, a partir de la seva entrada en vigor, el seu contingut només farà referència als estats financers individuals.

Modificació de la NIC 28: inversions en associades

Aquesta modificació suposa reemetre la norma per passar a contenir també el tractament de les entitats participades conjuntament, ja que s'incorporaran al consolidat, sense cap opció possible, mitjançant l'aplicació del mètode de la participació.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

NIIF 13: mesurament del valor raonable

Aquesta norma s'emet amb l'objectiu de ser la font normativa única per calcular el valor raonable d'elements d'actiu o de passiu, quan aquesta sigui la forma de valoració requerida per les altres normes vigents. No modifica els criteris de valoració actuals establerts per altres normes i és aplicable a les valoracions d'elements tant financers com no financers.

No obstant això, la norma canvia la definició actual de valor raonable, introduint matisos nous que cal considerar, i enfoca el seu càlcul adoptant el que denomina la "Jerarquia de valor raonable", que, conceptualment, és similar a la ja que utilitza la NIIF 7: instruments financers: informació que cal revelar per a certs desglossaments d'instruments financers.

Modificació de la NIC 32: instruments financers: presentació

La modificació introdueix una sèrie d'aclariments addicionals en la guia d'implementació sobre els requisits de la norma per poder compensar un actiu i un passiu financer quan es presenta en el balanç. Específicament indica, entre d'altres aspectes, que el dret de compensació no ha de dependre d'esdeveniments futurs i ha de ser legalment exigible, tant en el curs normal dels negocis com en cas d'incompliment, insolvència o fallida de l'entitat i totes les contraparts.

Modificació de la NIIF 7: instruments financers: informació que cal revelar

La modificació introdueix requisits nous de desglossament per a aquells actius i passius financers que es presenten compensats en el balanç, així com per a aquells altres instruments financers que estan subjectes a un acord exigible de compensació neta o similar, independentment que s'estiguin presentant en els estats financers compensats o no compensats d'acord amb la NIC 32: instruments financers: presentació.

NIIF 9: instruments financers: classificació i valoració

Aquesta norma substituirà, en el futur, la part de classificació i valoració de la NIC 39 actual. Hi ha diferències molt rellevants amb la norma actual:

- En relació amb els actius financers, l'aprovació d'un model de classificació nou basat en dues úniques categories de cost amortitzat i valor raonable, la desaparició de les actuals classificacions d'"Inversions mantingudes fins al venciment" i "Actius financers disponibles per a la venda", l'anàlisi de deteriorament només per als actius que es valoren a cost amortitzat i la no-bifurcació de derivats implícits en contractes d'actius financers.
- En relació amb els passius financers, les categories de classificació proposades per la NIIF 9 són similars a les que ja existeixen actualment a la NIC 39, de manera que no haurien d'existir diferències gaire rellevants llevat del requisit de registre de les variacions del valor raonable relacionat amb el risc de crèdit com un component del patrimoni, en el cas dels passius financers valorats al seu valor raonable.

Modificació de la NIIF 10, NIIF 12 i NIC 27: entitats d'inversió

La modificació d'aquestes normes introdueix la definició d'"Entitat d'inversió" i fixa excepcions sota les quals les participacions amb control que es defineixen com a "Entitat d'inversió" no es consolidaran i, al seu lloc, hauran de registrar-se a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Així mateix, s'introdueixen requeriments de desglossament sobre les entitats definides com a "Entitat d'inversió".

1.5. Participacions en el capital d'entitats de crèdit

D'acord amb allò que disposa l'article 20 del Reial Decret 1245/1995, de 14 de juliol, que regula qüestions relatives al Règim Jurídic de les Entitats de Crèdit, el 31 de desembre de 2012 no hi ha participacions mantingudes per cap entitat del Grup que superin el 5% del capital o dels drets de vot en entitats de crèdit nacionals o estrangeres.

El 31 de desembre de 2012, cap entitat de crèdit, nacional o estrangera, ni cap grup, en el sentit de l'article 4 de la Llei del Mercat de Valors, en què s'integri alguna entitat de crèdit, nacional o estrangera, té una participació superior al 5% del capital o dels drets de vot de l'Entitat Dominant.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

1.6. Impacte mediambiental

Tenint en compte les activitats a les quals es dediquen les entitats que formen el Grup, aquestes entitats no tenen responsabilitats, despeses, actius, provisions ni contingències de naturalesa mediambiental que puguin ser significatius en relació amb el patrimoni, la situació financera i els resultats d'aquestes. Per aquest motiu, no s'inclouen desglossaments específics en aquesta memòria dels comptes anuals consolidats respecte a informació de qüestions mediambientals.

1.7. Objectius, polítiques i processos de gestió de capital

La Circular 3/2008, de 22 de maig, del Banc d'Espanya, sobre determinació i control dels recursos propis mínims (d'ara endavant, "la Circular 3/2008"), regula els recursos propis mínims que han de mantenir les entitats de crèdit espanyoles (tant individualment com a escala de grup consolidat) i la forma en què cal determinar aquests, així com els diferents processos d'autoavaluació del capital que han de realitzar les entitats esmentades i la informació de caràcter públic que han de remetre al mercat.

El marc normatiu es troba en ple procés de reforma, atès que la crisi financera internacional ha posat de manifest la necessitat de modificar la regulació del sistema financer, amb l'objectiu de reforçar-la. El gener de 2011, el Ministeri d'Economia i Hisenda va publicar el seu projecte d'elaboració de l'anomenat "Pla de reforçament del Sector Financer", que, entre altres objectius, preveia avançar els requisits de solvència establerts a Basilea III, establint determinats requeriments mínims de capital bàsic.

En aquest sentit, el Reial Decret-ley 2/2011, de 18 de febrer, per al reforçament del sistema financer, definia una magnitud nova, el Capital Principal, per al qual s'establí un nivell mínim que, en el cas del Grup Caixa d'Enginyers, se situava en el 8% dels actius ponderats per risc. El 31 de desembre de 2012, el Grup compleix amb aquest requisit i situa la seva ràtio de Capital Principal en un 11,34% (11,78% durant l'exercici 2011).

Així mateix, durant l'exercici 2012, s'han publicat el Reial Decret-ley 24/2012, de 31 d'agost, de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, i la Circular 7/2012, de 30 de novembre, del Banc d'Espanya, de requeriments mínims de capital principal, en virtut dels quals s'ha elevat aquest nivell mínim del 8%, en el cas del Grup, al 9% dels actius ponderats per risc, a més d'establir nous paràmetres de càlcul del Capital Principal. Aquestes modificacions normatives seran d'aplicació a partir de l'1 de gener de 2013, si bé el Grup ja complia, el 31 de desembre de 2012, amb els requisits nous.

Els objectius estratègics marcats per la Direcció del Grup en relació amb la gestió que es realitza dels seus recursos propis són els següents:

- Complir en tot moment, tant a escala individual com consolidada, amb la normativa aplicable en matèria de requeriments de recursos propis mínims.
- Cercar la eficiència màxima en la gestió dels recursos propis, considerant el consum de recursos propis, juntament amb altres variables de rendibilitat i risc, com a aspecte fonamental en les anàlisis associades a la presa de decisions d'inversió del Grup.
- Mantenir el pes predominant que tenen els recursos propis de primera categoria sobre el total dels recursos propis del Grup.

Per complir amb aquests objectius, el Grup disposa d'una sèrie de polítiques i processos de gestió dels recursos propis, les directrius principals dels quals es detallen a continuació:

- En la planificació estratègica i comercial del Grup, així com en el procés d'anàlisi i seguiment de les seves operacions, l'impacte d'aquestes operacions sobre els recursos propis computables del Grup i la relació consum-rendibilitat-risc es consideren com un factor clau en la presa de decisions. En aquest sentit, l'Entitat Dominant disposa de manuals en què s'estableixen els paràmetres que han de servir de guia per a la presa de decisions, per garantir en tot moment el compliment dels requeriments de recursos propis mínims.
- El Departament de Gestió Global del Risc, que depèn jeràrquicament de la Direcció General de l'Entitat Dominant, analitza els nivells de compliment de la normativa vigent en matèria de recursos propis. Per aquest motiu, ha desenvolupat una sèrie de controls que aplica amb una periodicitat suficient per garantir en tot moment el compliment d'aquesta normativa, així com que les decisions preses per les diferents àrees i unitats del Grup siguin coherents amb els objectius marcats a efectes de compliment de recursos propis mínims. En aquest sentit, existeixen plans de contingències per assegurar el compliment dels límits establerts a la normativa aplicable.

En resum, el Grup considera els recursos propis i els requeriments de recursos propis establerts per la normativa indicada anteriorment com a elements fonamentals de la seva gestió, que afecten tant les decisions d'inversió del Grup i l'anàlisi de la viabilitat d'operacions com l'estratègia de distribució de resultats.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

La Circular 3/2008 estableix quins elements cal computar com a recursos propis a efectes del compliment dels requeriments mínims que s'hi estableixen. Els recursos propis, a efectes d'allò que disposa aquesta Circular, es classifiquen en recursos propis bàsics i de segona categoria, i difereixen dels recursos propis calculats d'acord amb allò que disposa la normativa comptable vigent, ja que consideren com a tals partides determinades i incorporen l'obligació de deduir altres partides que no preveu la normativa comptable esmentada.

La gestió que fa el Grup dels seus recursos propis s'ajusta, pel que fa a definicions conceptuals, a allò que disposa la Circular 3/2008. En aquest sentit, el Grup considera com a recursos propis computables els que s'indiquen a la norma 8a de la Circular 3/2008.

El Grup calcula els requeriments de recursos propis mínims que estableix la Circular esmentada seguint el Mètode Estàndard, sobre la base del qual estima la seva exposició al risc de crèdit i contrapart (d'acord amb els actius, compromisos i altres comptes d'ordre que presentin aquests riscos, atenent els seus imports, característiques, contraparts, garanties, etc.), al risc de posició i liquidació corresponent a la cartera de negociació i al risc operacional (per a l'avaluació del qual utilitza el Mètode de l'Indicador Bàsic).

A més, el Grup està subjecte, segons el que estableix la Circular 3/2008 esmentada, al compliment dels límits de concentració de riscos i al compliment de les obligacions de Govern Corporatiu, a mantenir un procés d'autoavaluació del capital i mesurament del risc de tipus d'interès, així com a les obligacions d'informació pública que cal rendir al mercat.

De cara a garantir el compliment dels objectius indicats anteriorment, el Grup realitza una gestió integrada d'aquests riscos, d'acord amb les polítiques esmentades abans.

A continuació s'inclou un detall dels recursos propis del Grup a 31 de desembre de 2012 i 2011, considerats com a "capital a efectes de gestió", classificats en recursos propis bàsics i de segona categoria:

(En milers d'euros)	2012	2011
Recursos propis bàsics a efectes generals de solvència		
+ Capital computable	60.031	58.654
+ Reserves	54.931	50.154
+ Interessos minoritaris	852	848
+ Resultat computable de l'exercici	4.195	3.979
- Ajustos de valoració per actius disponibles per a la venda	(356)	(847)
- Altres deduccions dels recursos propis bàsics	(8.478)	(7.857)
- Participacions en entitats asseguradores	(2.027)	(1.550)
	109.148	103.381
Recursos propis de segona categoria a efectes generals de solvència		
+ Reserves de revaloració	1.714	1.739
+ Fons computables de cobertura per pèrdues inherents	9.703	9.080
- Participacions en entitats asseguradores	(2.027)	(1.550)
	9.390	9.269
Total recursos propis computables	118.538	112.650

El 31 de desembre de 2012 i 2011, i durant aquests exercicis, els recursos propis computables del Grup excedien els que requereix la normativa exposada prèviament.

1.8. Determinació del patrimoni consolidat

Aquests comptes anuals consolidats s'han elaborat d'acord amb els models establerts per la normativa vigent per a les entitats de crèdit.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A causa de l'aplicació de les normes en vigor per a la presentació dels comptes anuals consolidats, per efectuar una avaluació del patrimoni net del Grup a 31 de desembre de 2012 i 2011, cal considerar els següents saldos i conceptes dels balanços de situació consolidats adjunts:

(En milers d'euros)	2012	2011
Fons de dotació (Nota 21)	63.997	62.534
Reserves (Nota 22)	56.575	54.374
Resultat de l'exercici atribuït a l'Entitat Dominant	8.511	5.747
Ajustos per valoració	(6.523)	(13.446)
Interessos minoritaris (Nota 24)	848	840
Menys: valors propis (Nota 21)	(4.078)	(3.989)
Aplicacions previstes en la distribució de resultats que minoren el patrimoni net (Nota 3)		
- Interessos per pagar als socis per aportacions al capital	(3.173)	(2.022)
Patrimoni net després de l'aplicació dels resultats de cada exercici	116.157	104.038

1.9. Coeficient de reserves mínimes

El 31 de desembre de 2012 i 2011, així com al llarg dels exercicis 2012 i 2011, l'Entitat Dominant complia amb els requisits mínims que exigeix la normativa vigent per a aquest coeficient.

1.10. Fons de Garantia de Dipòsits

L'Entitat Dominant està integrada al Fons de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit i hi realitza les aportacions anuals que li corresponen. En virtut del Reial Decret-Ilei 19/2011, de 2 de desembre, que modificava el Reial Decret-Ilei 16/2011, de 14 d'octubre, que crea el Fons de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit (d'ara endavant, "FGDEC"), fruit de la integració dels tres fons de garantia de dipòsits existents fins al moment, el límit legal de l'aportació anual se situa en un 3 per mil i l'aportació real per als dipòsits garantits de totes les entitats se situa en el 2 per mil.

Durant l'exercici 2012, la despesa en què va incórrer a causa de les contribucions realitzades al FGDEC va ser de 2.855 milers d'euros (1.046 milers d'euros durant l'exercici 2011), que s'han registrat en el capítol "Altres càrregues d'explotació" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (Nota 40).

La Circular 3/2011 del Banc d'Espanya, de 30 de juny, va establir l'obligació de realitzar aportacions addicionals per a les entitats que concertin dipòsits a termini o que liquidin comptes a la vista amb remuneracions que superin determinats tipus d'interès establerts pel Banc d'Espanya. Posteriorment, el Reial Decret-Ilei 24/2012, de 31 d'agost, de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, en la seva disposició derogatòria única, anul·la l'exigència d'aquestes aportacions addicionals. Durant l'exercici 2012, l'Entitat Dominant ha efectuat liquidacions per aquest concepte, fins a la data de la seva derogació, per un import de 101 milers d'euros (104 milers d'euros, a l'exercici 2011), que s'han registrat en el capítol "Altres càrregues d'explotació" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt.

Així mateix, la Comissió Gestora del Fons de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit, en la seva sessió del 30 de juliol de 2012, amb la finalitat de restaurar la suficiència patrimonial del FGDEC conforme a allò que preveu l'article 6.2 del Reial Decret-Ilei 16/2011, de 14 d'octubre, va acordar realitzar una derrama entre les entitats adscrites al fons. En el cas de l'Entitat Dominant, la derrama corresponent és de 3.366 milers d'euros, pagable en deu quotes anuals de 337 milers d'euros cadascuna. La quota que en cada data hagi d'ingressar l'Entitat Dominant podrà ser deduïda de l'aportació ordinària anual que, si escau, satisfaci en aquesta mateixa data, i fins a l'import d'aquesta aportació ordinària.

El compromís de pagament per aquesta derrama s'ha registrat, pel seu valor actual, en l'epígraf "Passius financers a cost amortitzat-Altres passius financers" del passiu del balanç de situació consolidat adjunt.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El saldo d'aquest concepte, el 31 de desembre de 2012, és de 2.942 milers d'euros i inclou 36 milers d'euros en concepte d'interessos financers meritats des de la data de l'acord (Notes 16.4 i 40).

D'altra banda, la despesa anticipada que suposa aquesta derrama s'ha registrat en l'epígraf "Inversions creditícies-Crèdit a la clientela" de l'actiu del balanç de situació consolidat adjunt pel seu valor actual. El saldo d'aquest concepte, el 31 de desembre de 2012, és de 2.906 milers d'euros i iniciarà la seva meritació en l'exercici 2013, coincidint amb el període de liquidació i meritació de les aportacions anuals al FGDEC (Nota 9.1).

1.11. Contractes d'agència

Ni al tancament de l'exercici 2012 ni en cap moment d'aquest exercici, l'Entitat Dominant i les entitats dependents no han mantingut en vigor "contractes d'agència" en la forma en què aquests es preveuen a l'article 22 del Reial Decret 1245/1995, de 14 de juliol.

1.12. Informació requerida per la Llei 2/1981, de 25 de març, de Regulació del Mercat Hipotecari, i pel Reial Decret 716/2009, de 24 d'abril, en virtut del qual es desenvolupen aspectes determinats d'aquesta llei

El Grup no té emissions de cèdules hipotecàries ni de bons hipotecaris subjectes a la informació que requereix aquesta llei.

No obstant això, el Consell Rector manifesta que el Grup disposa de les polítiques i els procediments expressos relacionats amb les seves activitats en el mercat hipotecari, els quals garanteixen el compliment de la normativa que regula aquest mercat. Aquestes polítiques i aquests procediments inclouen aspectes com els següents:

- La relació entre l'import de préstecs i crèdits i el valor de la taxació del bé immoble hipotecat.
- La relació entre el deute i els ingressos del prestatari, així com la verificació de la informació que faciliti el prestatari i de la seva solvència.
- Procediments sobre la selecció de societats taxadores.

1.13. Informació sobre els ajornaments de pagament efectuats a proveïdors

L'entrada en vigor de la Llei 15/2010, de 5 de juliol, que va modificar la Llei 3/2004, de 29 de desembre, en virtut de la qual s'establien mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, estableix l'obligació per a les entitats de publicar de manera expressa la informació sobre els terminis de pagament als seus proveïdors a la memòria dels comptes anuals. En relació amb aquesta obligació d'informació, el 31 de desembre de 2010 es va publicar al BOE la resolució corresponent emesa per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC).

D'acord amb allò que indica la disposició transitòria segona de la resolució esmentada, a continuació es desglossa la informació que es requereix en relació amb els pagaments realitzats i els pagaments pendents de realitzar a la data del tancament del balanç de situació consolidat:

(En milers d'euros)	2012	
	Import	%
Pagaments dins del termini màxim legal	20.460	100%
Resta de pagaments	—	—
Total de pagaments de l'exercici	20.460	100%
Termini mitjà de pagament (PMP) fora del termini màxim legal (dies)	—	—
Termini mitjà de pagament excedit (PMPE) (dies)	—	—
Ajornaments que a la data de tancament sobrepassaven el termini màxim legal	—	—

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	2011	
	Import	%
Pagaments dins del termini màxim legal	16.343	100%
Resta de pagaments	—	—
Total de pagaments de l'exercici	16.343	100%
Termini mitjà de pagament (PMP) fora del termini màxim legal (dies)	—	—
Termini mitjà de pagament excedit (PMPE) (dies)	—	—
Ajornaments que a la data de tancament sobrepassaven el termini màxim legal	—	—

El 31 de desembre de 2012 i 2011, no hi havia imports pendents de pagament a proveïdors que acumulessin un ajornament superior al termini legal de pagament.

1.14. Fets posteriors

Entre la data de tancament i la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats no s'ha produït cap esdeveniment, no especificat en les Notes d'aquesta memòria, que els afecti de manera significativa.

2. PRINCIPIS I POLÍTIQUES COMPTABLES I CRITERIS DE VALORACIÓ APLICATS

En l'elaboració dels comptes anuals consolidats del Grup corresponents a l'exercici 2012, s'han aplicat els principis i polítiques comptables i els criteris de valoració que es descriuen tot seguit:

2.1. Consolidació

2.1.1. Entitats dependents

Es consideren "entitats dependents" les entitats sobre les quals l'Entitat Dominant té capacitat per exercir control; aquesta capacitat es manifesta, en general però no únicament, per la propietat, directa o indirecta, del 50% o més dels drets de vot de les entitats participades o, tot i que aquest percentatge sigui inferior o nul, en el cas que l'existència d'altres circumstàncies o acords atorguin el control a l'Entitat Dominant.

D'acord amb allò que disposa la NIC 27, s'entén per control el poder de dirigir les polítiques financeres i operatives d'una entitat amb la finalitat d'obtenir beneficis de les seves activitats.

L'Entitat Dominant manté una participació minoritària en la societat cooperativa Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda. No obstant això, els membres del Consell Rector de dita societat són, al seu torn, membres del Consell Rector de l'Entitat Dominant, la qual cosa, d'acord amb allò que estableix la NIC 27, suposa l'existència de control i, en conseqüència, obliga l'Entitat Dominant a consolidar aquesta societat cooperativa pel mètode d'integració global.

Els comptes anuals de les entitats dependents es consoliden amb els de l'Entitat Dominant mitjançant l'aplicació del mètode d'integració global, tal com el defineix la NIC 27. En conseqüència, tots els saldos significatius derivats de les transaccions fetes entre les societats consolidades s'han eliminats en el procés de consolidació mitjançant aquest mètode. Addicionalment, la participació de tercers en el patrimoni net del Grup es presenta en el capítol "Interessos minoritaris" del balanç de situació consolidat i la participació de tercers en els resultats consolidats de l'exercici es presenta en el capítol "Resultat atribuït a interessos minoritaris" del compte de pèrdues i guanys consolidat (Nota 24).

La consolidació dels resultats generats per les societats dependents adquirides en un exercici es fa tenint en compte, únicament, els resultats relatius al període comprès entre la data d'adquisició i el tancament de l'exercici.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

2.1.2. Negocis conjunts

Un "negoci conjunt" és un acord contractual en virtut del qual dues entitats o més, anomenades participants, entrenen una activitat econòmica que se sotmet a un control conjunt, és a dir, a un acord contractual per compartir el poder de dirigir les polítiques financeres i d'explotació d'una entitat, o una altra activitat econòmica, a fi de beneficiar-se de les seves operacions, en el qual es requereix el consentiment unànim de tots els participants per a la presa de decisions estratègiques, tant financeres com operatives.

El 31 de desembre de 2012 i 2011, l'Entitat Dominant no manté participacions en negocis conjunts.

2.1.3. Entitats associades

Es consideren "entitats associades" les societats sobre les quals l'Entitat Dominant té capacitat per exercir una influència significativa, tot i que no constitueixen una unitat de decisió amb l'Entitat Dominant ni es troben sota un control conjunt. L'exercici de la influència significativa es presumeix si es posseeix, directament o indirectament, el 20% o més dels drets de vot de l'entitat participada. Si els drets de vot són inferiors al 20%, la influència significativa s'evidencia si es produeix alguna de les circumstàncies assenyalades a la NIC 28, com la representació en el consell d'administració, la fixació de polítiques o l'existència de transaccions significatives entre l'inversor i la participada.

En els comptes anuals consolidats, les entitats associades es valoren mitjançant el "mètode de la participació", tal com el defineix la NIC 28. En el cas de transaccions significatives amb una entitat associada, les pèrdues i guanys corresponents s'eliminen en el percentatge de participació del Grup en el seu capital.

L'única participació del Grup en entitats associades correspon a la participació a Norbolsa, SV, SA (Nota 1.1). Aquesta participació es va adquirir durant l'exercici 2011 amb un fons de comerç financer de 632 milers d'euros.

El 12 de juny de 2012, aquesta societat ha realitzat una ampliació de capital a la qual el Grup ha acudit mitjançant el desemborsament de 177 milers d'euros, amb l'objectiu de mantenir el percentatge de participació del 10%.

El cost de la participació, el 31 de desembre de 2012, inclou un fons de comerç implícit per un import de 1.114 milers d'euros. El valor d'aquest fons de comerç se suporta per transaccions recents fetes amb tercers independents.

2.2. Instruments financers

Un instrument financer és un contracte que dona lloc a un actiu financer en una entitat i, alhora, a un passiu financer o instrument de capital en una altra entitat.

Un instrument de capital, o de patrimoni net, és un negoci jurídic que evidencia, o reflecteix, una participació residual en els actius de l'entitat que l'emet, una vegada deduïts tots els passius.

2.2.1. Registre inicial d'instruments financers

Els instruments financers es registren inicialment en el balanç de situació consolidat quan el Grup es converteix en una part del contracte que els origina, d'acord amb les condicions d'aquest contracte. En concret, els instruments de deute, com ara els crèdits, i els dipòsits es registren des de la data en què sorgeix el dret legal a rebre o l'obligació legal de pagar, respectivament, efectiu. Per la seva banda, els derivats financers, amb caràcter general, es registren en la data de la seva contractació.

Les operacions de compravenda d'actius financers instrumentades mitjançant contractes convencionals, entesos com a contractes en què les obligacions recíproques de les parts s'han de consumir dins d'un marc temporal establert per la regulació o per les convencions del mercat i que no es poden liquidar per diferències, com ara els contractes borsaris o les compravendes a termini de divises, es registren des de la data en què els beneficis, els riscos, els drets i els deures inherents a tot propietari siguin de la part adquirent; segons el tipus d'actiu financer comprat o venut, pot ser la data de contractació o la data de liquidació o lliurament. En particular, les operacions realitzades en el mercat de divises de comptat es registren en la data de liquidació; les operacions realitzades amb instruments de capital negociats en mercats secundaris de valors espanyols es registren en la data de contractació, i les operacions realitzades amb instruments de deute negociats en mercats secundaris de valors espanyols es registren en la data de liquidació.

2.2.2. Baixa dels instruments financers

Un actiu financer es dona de baixa del balanç de situació consolidat quan es produeix alguna de les següents circumstàncies:

- Els drets contractuals sobre els fluxos d'efectiu que generen han expirat; o
- Es transfereix l'actiu financer i es transmeten substancialment els riscos i els beneficis de l'actiu financer o, encara que no hi hagi ni transmissió ni retenció substancial, es transmet el control de l'actiu financer (Nota 2.7).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Per la seva banda, un passiu financer es dona de baixa del balanç de situació consolidat quan s'han extingit les obligacions que genera o quan el readquireix el Grup, ja sigui amb la intenció de tornar-lo a col·locar o de cancel·lar-lo.

2.2.3. Valor raonable i cost amortitzat dels instruments financers

Quan es registren inicialment en el balanç de situació consolidat, tots els instruments financers es registren pel seu valor raonable que, llevat que hi hagi alguna evidència en contra, és el preu de transacció. Després de la comptabilització inicial, en una data determinada, s'entén per valor raonable d'un instrument financer l'import pel qual podria ser comprat o venut en aquesta data entre dues parts, degudament informades, en una transacció realitzada en condicions d'independència mútua.

No obstant això, en el cas de determinats actius i passius financers, el criteri de reconeixement en el balanç de situació consolidat és el de cost amortitzat. Aquest criteri s'aplica als actius financers inclosos a les carteres "Inversions creditícies" i "Cartera d'inversió a venciment" i, pel que fa als passius financers, als registrats com a "Passius financers a cost amortitzat".

Valor raonable

La referència més objectiva i habitual del valor raonable d'un instrument financer és el preu que se'n pagarà en un mercat organitzat, transparent i profund ("preu de cotització" o "preu de mercat").

Quan no hi ha preu de mercat per a un instrument financer determinat, per estimar el seu valor raonable es recorre al preu establert en transaccions recents d'instruments anàlegs i, si no, a models de valoració prou contrastats per la comunitat financera internacional, i es tenen en compte les peculiaritats específiques de l'instrument per valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos que l'instrument porta associats. No obstant això, les limitacions dels models de valoració desenvolupats i les possibles inexactituds en les assumpcions exigides per aquests models poden fer que el valor raonable calculat així per a un instrument financer no coincideixi exactament amb el preu al qual l'instrument podria ser comprat o venut en la data de la seva valoració. La majoria d'instruments financers registrats a valor raonable, excepte els derivats OTC, estan valorats d'acord amb cotitzacions de mercats actius.

El valor raonable dels derivats financers negociats en mercats organitzats, transparents i profunds, inclosos a la cartera de negociació, s'assimila a la seva cotització diària, i si, per raons excepcionals, no es pot establir la seva cotització en una data concreta, es valora fent servir mètodes similars als utilitzats per valorar els derivats no negociats en mercats organitzats.

El valor raonable dels derivats no negociats en mercats organitzats o negociats en mercats organitzats poc profunds o transparents s'assimila a la suma dels fluxos de caixa futurs amb origen en l'instrument, descomptats en la data de la valoració ("valor actual" o "tancament teòric"), i en el procés de valoració s'utilitzen mètodes reconeguts pels mercats financers: "valor actual net" (VAN), models de determinació de preus d'opcions, etc.

Els instruments financers es classifiquen en una de les següents categories d'acord amb la metodologia utilitzada en l'obtenció del seu valor raonable:

- Nivell 1: instruments financers el valor raonable dels quals s'ha determinat prenent la seva cotització en mercats actius, sense fer-hi cap modificació.
- Nivell 2: instruments financers el valor raonable dels quals s'ha calculat sobre la base de preus cotitzats en mercats organitzats per a instruments similars o mitjançant la utilització d'altres tècniques de valoració en què tots els inputs significatius es basen en dades de mercat observables directament o indirectament.
- Nivell 3: instruments el valor raonable dels quals s'ha calculat utilitzant tècniques de valoració en què algun input significatiu no es basa en dades de mercat observables.

A l'efecte d'allò que disposen els paràgrafs anteriors, es considera que un input és significatiu quan és important en la determinació del valor raonable en conjunt.

La majoria dels instruments financers del Grup registrats a valor raonable tenen com a referència objectiva per determinar aquest valor les cotitzacions de mercats actius (Nivell 1) i, per tant, per determinar el valor raonable el utilitzen el preu que se'n pagaria en un mercat organitzat, transparent i profund (el preu de cotització o el preu de mercat).

Cost amortitzat

S'entén per cost amortitzat el cost d'adquisició d'un actiu o passiu financer corregit (per més o per menys, segons sigui el cas) pels reembossaments de principal i d'interessos i, per més o per menys, segons el cas, la part imputada en el compte de pèrdues i guanys consolidat, mitjançant la utilització del mètode del tipus d'interès efectiu, de la diferència entre l'import inicial i el valor de reembossament d'aquests instruments financers. En el cas dels actius financers, el cost amortitzat inclou, a més, les correccions del valor motivades pel deteriorament que hagin experimentat des de la seva adquisició.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El tipus d'interès efectiu és el tipus d'actualització que iguala exactament el valor inicial d'un instrument financer amb la totalitat dels seus fluxos d'efectiu estimats per tots els conceptes al llarg de la seva vida romanent.

En el cas dels instruments financers amb un tipus d'interès fix, el tipus d'interès efectiu coincideix amb el tipus d'interès contractual establert en el moment de la seva adquisició, ajustat, si escau, per les comissions i pels costos de transacció que, d'acord amb allò que disposa la normativa vigent, s'hagin d'incloure al càlcul d'aquest tipus d'interès efectiu.

En els instruments financers amb un tipus d'interès variable, el tipus d'interès efectiu s'estima de manera anàloga a les operacions de tipus d'interès fix, i es recalcula en cada data de revisió del tipus d'interès contractual de l'operació tenint en compte els canvis que hagin patit els fluxos d'efectiu futurs d'aquests instruments financers.

Una part important dels actius i alguns passius registrats en el balanç de situació consolidat segons el cost amortitzat estan referenciats a tipus d'interès variables i tenen una revisió, com a màxim, anual del tipus d'interès aplicable, de manera que el valor raonable d'aquests actius, obtingut pel descompte de fluxos amb un tipus d'interès de mercat, no serà significativament diferent del valor de cost amortitzat registrat en el balanç de situació consolidat.

La resta d'actius i passius registrats en el balanç de situació consolidat segons el cost amortitzat tenen un tipus d'interès fix, i una part significativa té venciment residual inferior a un any. En conseqüència, el seu valor raonable, obtingut pel descompte de fluxos amb un tipus d'interès de mercat, no és significativament diferent del valor de cost amortitzat registrat en el balanç de situació consolidat.

Els actius i passius registrats en el balanç de situació consolidat segons el cost amortitzat que no s'inclouen en algun dels paràgrafs anteriors, és a dir, els que tenen un tipus fix amb venciment residual superior a un any, són poc significatius en relació amb el total de cada capítol, de manera que el Grup considera que la diferència entre el seu valor raonable, obtingut pel descompte de fluxos amb un tipus d'interès de mercat, i el valor de cost amortitzat registrat en el balanç de situació consolidat no serà significativa.

2.2.4. Classificació i valoració dels actius i els passius financers

Els instruments financers es presenten classificats en el balanç de situació consolidat del Grup, principalment, d'acord amb aquestes categories:

Actius i passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys

En el Grup, aquesta categoria la integren els instruments financers classificats com a "Cartera de negociació":

- Es consideren actius financers inclosos a la "Cartera de negociació" aquells que s'adquireixen amb la intenció de realitzar-los a curt termini o que formen part d'una cartera d'instruments financers, identificats i gestionats conjuntament, per a la qual hi ha evidències d'actuacions recents per obtenir guanys a curt termini, així com els instruments derivats que no hagin estat designats com a instruments de cobertura, incloent-hi els que hagin estat segregats d'instruments financers híbrids en aplicació d'allò que disposa la NIC 39.
- Es consideren passius financers inclosos a la "Cartera de negociació" aquells que s'emeten amb la intenció de readquirir-los en el futur proper o que formen part d'una cartera d'instruments financers, identificats o gestionats conjuntament, per a la qual hi ha evidències d'actuacions recents per obtenir guanys a curt termini, les posicions curtes de valors que són fruit de vendes d'actius adquirits temporalment amb pacte de retrocessió no opcional o de valors rebuts en préstec, i els instruments derivats que no hagin estat designats com a instruments de cobertura, incloent-hi els que hagin estat segregats d'instruments financers híbrids en aplicació d'allò que disposa la NIC 39.

Els instruments financers classificats com a actius o passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys es valoren inicialment pel seu valor raonable i després es registren les variacions produïdes en el dit valor raonable amb contrapartida en l'epígraf "Resultats d'operacions financeres (net)-Cartera de negociació" del compte de pèrdues i guanys consolidat, llevat de les variacions en aquest valor raonable que es deguin als rendiments meritats d'instruments financers diferents dels derivats de negociació, que cal registrar en els capítols "Interessos i rendiments assimilats", "Interessos i càrregues assimilades" o "Rendiment d'instruments de capital" del compte de pèrdues i guanys consolidat, segons quina en sigui la naturalesa. Els rendiments dels instruments de deute inclosos a aquesta categoria es calculen aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Cartera d'inversió a venciment

A aquesta categoria s'inclouen valors representatius de deute negociats en un mercat actiu, amb venciment fix i fluxos d'efectiu d'import determinat o determinable, que el Grup manté, des de l'inici i en qualsevol data posterior, amb la intenció i amb la capacitat financera de mantenir-los fins al venciment.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Els valors representatius de deute que s'inclouen a aquesta categoria es valoren inicialment segons el valor raonable, ajustat amb l'import dels costos de transacció que es puguin atribuir directament a l'adquisició de l'actiu financer, els quals s'imputaran al compte de pèrdues i guanys consolidat mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu que defineix la NIC 39. Posteriorment, es valoren al seu cost amortitzat.

Els interessos reportats per aquests valors, calculats mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu, es registren en el capítol "Interessos i rendiments assimilats" del compte de pèrdues i guanys consolidat. Les diferències de canvi dels valors denominats en divises diferents de l'euro inclosos a aquesta cartera es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.4. Les pèrdues per deteriorament que puguin patir aquests valors es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.9.

Inversions creditícies

A aquesta categoria s'inclouen els valors no cotitzats representatius de deute, el finançament prestat a tercers amb origen en les activitats típiques de crèdit i préstec realitzades pel Grup i els deutes contrets pels compradors de béns i pels usuaris dels serveis que presta. En aquesta categoria també s'inclouen els imports per cobrar per les operacions d'arrendament financer en què el Grup actua com a arrendador.

Els actius financers que s'inclouen a aquesta categoria es valoren inicialment segons el valor raonable, ajustat amb l'import de les comissions i dels costos de transacció que es puguin atribuir directament a l'adquisició de l'actiu financer i que, d'acord amb allò que disposa la normativa vigent, s'hagin d'imputar al compte de pèrdues i guanys consolidat mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu fins al venciment. Després de l'adquisició, els actius inclosos a aquesta categoria es valoren segon el cost amortitzat.

Els actius adquirits amb descompte es comptabilitzen segons l'efectiu desemborsat, i la diferència entre el seu valor de reembossament i aquest efectiu desemborsat es reconeix com a ingrés financer conforme amb el mètode del tipus d'interès efectiu durant el període que resta fins al venciment.

En termes generals, el Grup té la intenció de mantenir els préstecs i crèdits que té concedits fins al seu venciment final, raó per la qual es presenten en el balanç de situació consolidat d'acord amb el cost amortitzat.

Els interessos meritats per aquests actius, calculats mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu, es registren en el capítol "Interessos i rendiments assimilats" del compte de pèrdues i guanys consolidat. Les diferències de canvi dels actius denominats en divises diferents de l'euro inclosos a aquesta cartera es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.4. Les pèrdues per deteriorament que puguin patir aquests actius es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.9. Els instruments de deute inclosos a operacions de cobertura de valor raonable es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.3.

Actius financers disponibles per a la venda

A aquesta categoria s'inclouen els valors representatius de deute que són propietat del Grup i no estan classificats com a inversió a venciment, com les inversions creditícies o amb valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys i els instruments de capital propietat del Grup corresponents a entitats que no siguin del Grup, negocis conjunts o associades i que no s'hagin classificat com a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.

Els instruments que s'inclouen a aquesta categoria es valoren inicialment segons el valor raonable, ajustat amb l'import dels costos de transacció que es puguin atribuir directament a l'adquisició de l'actiu financer, els quals s'imputen al compte de pèrdues i guanys consolidat mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu fins al seu venciment, llevat que els actius financers no tinguin venciment fix. En aquest últim cas, s'imputen al compte de pèrdues i guanys consolidat quan se'n produeix el deteriorament o es donen de baixa del balanç de situació consolidat. Després de la seva adquisició, els actius financers inclosos a aquesta categoria es valoren segons el valor raonable.

No obstant això, en aquests comptes anuals consolidats, els instruments de capital el valor raonable dels quals no es pot determinar de manera prou objectiva es valoren segons el cost, net dels possibles deterioraments del seu valor, calculats d'acord amb els criteris que explica la Nota 2.9.

Les variacions que es produeixen en el valor raonable dels actius financers classificats com a disponibles per a la venda corresponents als seus interessos o dividends meritats es registren amb contrapartida en el capítol "Interessos i rendiments assimilats" (calculats

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu) i en el capítol "Rendiment d'instruments de capital" del compte de pèrdues i guanys consolidat, respectivament. Les diferències de canvi dels actius financers denominats en divises diferents de l'euro es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.4. Les variacions produïdes en el valor raonable dels actius financers inclosos a aquesta categoria coberts a través d'operacions de cobertura de valor raonable es valoren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.3. Les pèrdues per deteriorament que hagin pogut patir aquests instruments es comptabilitzen d'acord amb allò que disposa la Nota 2.9.

La resta de canvis que es produeixen en el valor raonable dels actius financers classificats com a disponibles per a la venda des del moment de la seva adquisició es comptabilitzen amb contrapartida en el patrimoni net consolidat del Grup a l'epígraf "Patrimoni net-Ajustos per valoració-Actius financers disponibles per a la venda", nets de l'efecte fiscal, fins al moment en què es produeix la baixa de l'actiu financer, moment en què el saldo registrat en aquest epígraf es registra en el compte de pèrdues i guanys consolidat, a l'epígraf "Resultats d'operacions financeres (net)-Instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys".

Passius financers a cost amortitzat

A aquesta categoria d'instruments financers s'inclouen els passius financers que no s'han inclòs en la categoria de passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.

Els passius financers que s'inclouen a aquesta categoria es valoren inicialment segons el valor raonable, ajustat amb l'import dels costos de transacció que es puguin atribuir directament a l'emissió o la contractació del passiu financer, els quals s'imputaran al compte de pèrdues i guanys consolidat mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu fins al seu venciment. Posteriorment, es valoren segons el cost amortitzat.

Els interessos meritat per aquests passius, calculats mitjançant l'aplicació del mètode del tipus d'interès efectiu, es registren en el capítol "Interessos i càrregues assimilades" del compte de pèrdues i guanys consolidat. Les diferències de canvi dels passius denominats en divises diferents de l'euro inclosos a aquesta cartera es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.4. Els passius financers inclosos a operacions de cobertura de valor raonable es registren d'acord amb allò que disposa la Nota 2.3.

2.2.5. Reclassificació entre carteres d'instruments financers

Les reclassificacions entre carteres d'instruments financers es realitzen, exclusivament, si s'escau, d'acord amb els supòsits següents:

- Llevat que es donin les circumstàncies excepcionals que s'indiquen a la lletra d) següent, els instruments financers classificats com "A valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" no es poden reclassificar ni dins ni fora d'aquesta categoria d'instruments financers una vegada adquirits, emesos o assumits.
- Si a conseqüència d'un canvi en la intenció o en la capacitat financera, un actiu financer deixa de complir els requisits per estar classificat a la "Cartera d'inversió a venciment", s'ha de reclassificar a la categoria "Actius financers disponibles per a la venda". En aquest cas, cal aplicar el mateix tractament a tots els instruments financers classificats a la "Cartera d'inversió a venciment", llevat que la reclassificació estigui en els supòsits permesos per la normativa aplicable (vendes molt properes al venciment o una vegada cobrat pràcticament tot el principal de l'actiu financer, etc.).

El Grup no podrà classificar ni tenir classificat cap actiu financer com a inversió a venciment si durant l'exercici actual o els dos precedents ha venut o reclassificat actius inclosos a aquesta cartera per més d'un import insignificant en relació amb l'import total dels actius inclosos a aquesta categoria, llevat que la reclassificació respongui als supòsits permesos esmentats.

Durant l'exercici 2012, no s'ha realitzat cap venda no permesa per la normativa aplicable d'actius financers classificats com a "Cartera d'inversió a venciment".

- A conseqüència d'un canvi en la intenció o en la capacitat financera del Grup, o un cop transcorreguts els dos exercicis de penalització establerts per al supòsit de venda d'actius financers classificats a la "Cartera d'inversió a venciment", els actius financers (instruments de deute) de la categoria "Actius financers disponibles per a la venda" es podran reclassificar a la "Cartera d'inversió a venciment". En aquest cas, el valor raonable d'aquests instruments financers en la data de traspàs passarà a convertir-se en el seu nou cost amortitzat i la diferència entre aquest import i el valor de reembossament s'imputarà al compte de pèrdues i guanys consolidat, aplicant-hi el mètode del tipus d'interès efectiu durant la vida residual de l'instrument.

Durant l'exercici 2012, no s'ha realitzat cap reclassificació com les descrites en el paràgraf anterior.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

d) Un actiu financer que no sigui un instrument financer derivat es podrà reclassificar fora de la "Cartera de negociació" si deixa de ser mantingut amb el propòsit de vendre'l o recomprar-lo a curt termini, sempre que es produeixi alguna de les circumstàncies següents:

- En circumstàncies rares i excepcionals (que sorgeixen d'un esdeveniment particular, que és inusual i molt improbable que es repeteixi en un futur previsible), llevat que es tracti d'actius susceptibles d'haver estat inclosos a la categoria "Inversions creditícies".
- Quan el Grup tingui la intenció i la capacitat financera de mantenir l'actiu financer en un futur previsible o fins al seu venciment, sempre que en el reconeixement inicial s'hagi complert amb la definició d'inversió creditícia.

Si es donen aquestes situacions, la reclassificació de l'actiu es fa pel valor raonable del dia de la reclassificació, sense revertir els resultats, i aquest valor es considera al seu cost amortitzat. Els actius reclassificats d'aquesta manera no es poden tornar a reclassificar en la categoria "Cartera de negociació".

Durant l'exercici 2012, s'han reclassificat actius financers inclosos a la "Cartera de negociació" a la "Cartera d'inversió a venciment". La reclassificació s'ha realitzat considerant el valor raonable de l'instrument financer a la data de la reclassificació per un import de 1.756 milers d'euros.

Així mateix, durant l'exercici 2011, es van reclassificar actius financers inclosos a la "Cartera de negociació" a la cartera "Actius financers disponibles per a la venda". La reclassificació es va realitzar considerant el valor raonable de l'instrument financer a la data de la reclassificació per un import de 2.595 milers d'euros.

2.3. Cobertures comptables i mitigació de riscos

El Grup utilitza derivats financers com a part de la seva estratègia per disminuir l'exposició als riscos de tipus d'interès i de tipus de canvi de la moneda estrangera, entre d'altres. Quan aquestes operacions compleixen uns requisits determinats que estableix la NIC 39, aquestes operacions es consideren de "cobertura".

Quan el Grup designa una operació com de cobertura, ho fa des del moment inicial de les operacions o dels instruments inclosos a aquesta cobertura, i documenta la dita operació de manera adequada. En la documentació d'aquestes operacions de cobertura s'identifiquen adequadament l'instrument o els instruments coberts i l'instrument o els instruments de cobertura, a més de la naturalesa del risc que es pretén cobrir, així com els criteris o mètodes seguits pel Grup per valorar l'eficàcia de la cobertura al llarg de tota la seva vida, segons el risc que es vulgui cobrir.

El Grup només considera com a operacions de cobertura les que es consideren altament eficaces al llarg de la seva vida. Una cobertura es considera altament eficaç si, durant el termini de durada previst, les variacions que es produeixen en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu atribuïts al risc cobert en l'operació de cobertura de l'instrument o dels instruments financers coberts són compensades pràcticament totes per les variacions en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu, segons el cas, de l'instrument o dels instruments de cobertura.

Per mesurar l'efectivitat de les operacions de cobertura definides com a tals, el Grup analitza si des de l'inici i fins al final del termini definit per a l'operació de cobertura es pot esperar, prospectivament, que els canvis en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu de la partida coberta que siguin atribuïbles al risc cobert siguin compensats gairebé completament pels canvis en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu, segons el cas, de l'instrument o instruments de cobertura i que, retrospectivament, els resultats de la cobertura hagin oscil·lat dins d'un interval de variació del 80 al 125% respecte del resultat de la partida coberta.

Totes operacions de cobertura realitzades pel Grup corresponen a cobertures de valor raonable, l'objectiu de les quals és cobrir l'exposició a la variació del valor raonable d'actius i passius financers o de compromisos en ferm encara no reconeguts, o d'una porció identificada dels esmentats actius, passius o compromisos en ferm, atribuïble a un risc en particular i sempre que afectin el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Pel que fa específicament als instruments financers designats com a partides cobertes i de cobertura comptable, les diferències de valoració produïdes, tant en els elements de cobertura com en els elements coberts (pel que fa al tipus de risc cobert), es reconeixen directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

El Grup interromp la comptabilització de les operacions de cobertura com a tals quan l'instrument de cobertura venç o és venut,

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

quan l'operació de cobertura deixa de complir els requisits per ser considerada com a tal o quan es procedeix a revocar la consideració de l'operació com de cobertura.

Quan, d'acord amb allò que disposa el paràgraf anterior, es produeixi la interrupció de l'operació de cobertura de valor raonable, en el cas de partides cobertes valorades al seu cost amortitzat, els ajustos del valor realitzats amb motiu de l'aplicació de la comptabilitat de cobertures descrites s'imputen al compte de pèrdues i guanys consolidat fins al venciment dels instruments coberts, i s'aplica el tipus d'interès efectiu recalculat en la data d'interrupció de la dita operació de cobertura.

2.4. Operacions en moneda estrangera

2.4.1. Moneda funcional

La moneda funcional del Grup és l'euro. Així doncs, tots els saldos i transaccions denominats en monedes diferents a l'euro es consideren denominats en "moneda estrangera".

El contravalor en euros dels actius i els passius totals en moneda estrangera, classificats per divisa, mantinguts pel Grup el 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012		2011	
	Actius	Passius	Actius	Passius
Dòlars USA	1.294	10.276	1.602	9.713
Lliures esterlines	741	593	516	421
Franc suís	801	744	113	183
Ien japonès	49	23	126	86
Altres divises	188	99	250	95
TOTAL	3.073	11.735	2.607	10.498

El contravalor en euros dels actius i els passius en moneda estrangera, classificats per naturalesa, mantinguts pel Grup el 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012		2011	
	Actius	Passius	Actius	Passius
Caixa	219	—	196	—
Entitats de crèdit	2.099	1	977	1
Crèdits a altres sectors residents	—	—	—	—
Crèdits a altres sectors no residents	—	—	1	—
Derivats de negociació	74	—	78	—
Resta d'actius	681	—	1.355	—
Dipòsits a altres sectors residents	—	10.816	—	9.881
Dipòsits a altres sectors no residents	—	863	—	588
Resta de passius	—	55	—	28
TOTAL	3.073	11.735	2.607	10.498

2.4.2. Criteris de conversió dels saldos en moneda estrangera

En el reconeixement inicial, els saldos deutors i creditors denominats en moneda estrangera es converteixen a la moneda funcional utilitzant el tipus de canvi de comptat de la data de reconeixement, entès com el tipus de canvi per a lliurament immediat.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Després del reconeixement inicial, s'apliquen les regles següents per a la conversió de saldos denominats en moneda estrangera a la moneda funcional:

- a. Els actius i els passius de caràcter monetari es converteixen al tipus de canvi de tancament, entès com el tipus de canvi mitjà de comptat de la data a la qual es refereixen els estats financers.
- b. Les partides no monetàries valorades al cost històric es converteixen al tipus de canvi de la data d'adquisició.
- c. Les partides no monetàries valorades al valor raonable es converteixen al tipus de canvi de la data en què es determina el valor raonable.
- d. Els ingressos i les despeses es converteixen aplicant el tipus de canvi de la data de l'operació. No obstant això, s'utilitza el tipus de canvi mitjà del període per a totes les operacions realitzades durant el període, llevat que hagi patit variacions significatives. Les amortitzacions es converteixen al tipus de canvi aplicat a l'actiu corresponent.

2.4.3. Tipus de canvi aplicats

Els tipus de canvi utilitzats pel Grup per fer la conversió dels saldos denominats en moneda estrangera a euros, a efectes de l'elaboració dels comptes anuals consolidats i tenint en compte els criteris exposats més amunt, han estat els tipus de canvi publicats pel Banc Central Europeu en la data indicada.

2.4.4. Registre de les diferències de canvi

Les diferències de canvi que es produeixen en convertir els saldos en moneda estrangera a la moneda funcional del Grup es registren, amb caràcter general, pel seu import net, en el capítol "Diferències de canvi (net)" del compte de pèrdues i guanys consolidat, llevat de les diferències de canvi produïdes en instruments financers classificats al seu valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys, les quals es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat sense diferenciar-les de la resta de variacions que pugui patir el seu valor raonable en el capítol "Resultats d'operacions financeres (net)".

No obstant això, es registren a l'epígraf del patrimoni net "Ajustos per valoració-Diferències de canvi" del balanç de situació consolidat, fins al moment en què es realitzin, les diferències de canvi sorgides en partides no monetàries el valor raonable de les quals s'ajusta amb contrapartida en el patrimoni net.

2.5. Reconeixement d'ingressos i de despeses

Tot seguit es resumeixen els criteris comptables més significatius utilitzats pel Grup per al reconeixement dels ingressos i les despeses:

2.5.1. Ingressos i despeses per interessos, dividendes i conceptes assimilats

Amb caràcter general, els ingressos i les despeses per interessos i conceptes assimilats es reconeixen comptablement d'acord amb el seu període de meritació aplicant-hi el mètode del tipus d'interès efectiu, d'acord amb allò que disposa la Nota 2.2. Els interessos meritats per deutors classificats com a dubtosos, inclòs el risc país, s'abonen a resultats en el moment del seu cobrament, la qual cosa és una excepció respecte del criteri general. Els dividends percebuts d'altres societats es reconeixen com a ingrés en el moment en què neix el dret a percebre'ls de les entitats consolidades, que és l'anunci oficial de pagament de dividend per part de l'òrgan corresponent de la societat.

2.5.2. Comissions, honoraris i conceptes assimilats

Els ingressos i les despeses en concepte de comissions i honoraris assimilats, que no hagin de formar part del càlcul del tipus d'interès efectiu de les operacions i/o que no formin part del cost d'adquisició d'actius o passius financers diferents dels classificats com a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat amb criteris diferents segons la seva naturalesa. Els més significatius són els següents:

- a) Els que estan vinculats a l'adquisició d'actius i passius financers valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys, els quals es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el moment de liquidar-los.
- b) Els que tenen l'origen en transaccions o serveis que es prolonguen al llarg del temps, els quals es comptabilitzen en el compte de pèrdues i guanys consolidat durant la vida d'aquestes transaccions o serveis.
- c) Els que responen a un acte singular, els quals s'imputen al compte de pèrdues i guanys consolidat quan es produeix l'acte que els origina.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Les comissions financeres, com ara les comissions d'obertura de préstecs i crèdits, formen part del rendiment o cost efectiu d'una operació financera i es reconeixen en el mateix capítol que els productes o costos financers, és a dir, "Interessos i rendiments assimilats" i "Interessos i càrregues assimilades", respectivament. Aquestes comissions, que es cobren o paguen anticipadament, s'imputen al compte de pèrdues i guanys consolidat, al llarg de la vida de l'operació, excepte en la part que compensen costos directes relacionats (Notes 32 i 33).

Les comissions que compensen costos directes relacionats, entesos com els que no s'haurien produït si no s'hagués concertat l'operació, es registren en el capítol "Altres productes d'explotació" (Nota 39) en el moment de constituir-se l'operació d'actiu. Individualment, l'import d'aquestes comissions no podrà superar el 0,4% del principal de l'instrument financer, amb el límit màxim de 400 euros, i l'excés sobre aquest import s'imputarà al compte de pèrdues i guanys consolidat al llarg de la vida de l'operació. Si l'import d'aquestes comissions no supera els 90 euros, es reconeixen immediatament en el compte de pèrdues i guanys consolidat. En tot cas, l'import dels costos directes relacionats i identificats individualment es podrà registrar directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat en l'inici de l'operació, sempre que no sigui superior a la comissió cobrada.

2.5.3. Ingressos i despeses no financeres

Es reconeixen comptablement d'acord amb el criteri de meritació.

2.5.4. Cobraments i pagaments diferits en el temps

Es reconeixen comptablement per l'import que resulta d'actualitzar financerament a taxes de mercat els fluxos d'efectiu previstos.

2.6. Compensacions de saldos

Només es compensen entre ells (i, per tant, es presenten en el balanç de situació consolidat pel seu import net) els saldos deutors i creditors amb origen en transaccions que, contractualment o per imperatiu d'una norma legal, preveuen la possibilitat de compensació i que es té la intenció de liquidar pel seu import net o de realitzar l'actiu i procedir al pagament del passiu simultàniament.

A aquest efecte, la presentació d'acord amb les NIF-UE en aquests comptes anuals consolidats dels actius financers subjectes a correccions valoratives per depreciació o deteriorament, nets d'aquests conceptes, no es considera una "compensació de saldos".

2.7. Transferències d'actius financers

El tractament comptable de les transferències d'actius financers està condicionat per com es traspassen a tercers els riscos i els beneficis associats als actius que es transfereixen:

- Si els riscos i els beneficis dels actius transferits es traspassen substancialment a tercers (com seria el cas de les vendes incondicionals, les vendes amb pacte de recompra pel seu valor raonable en la data de la recompra, les vendes d'actius financers amb una opció de compra adquirida o de venda emesa profundament fora de diner, les titulitzacions d'actius en què el cedent no reté finançaments subordinats ni concedeix cap tipus de millora creditícia als nous titulars i altres casos similars), l'actiu financer transferit es dona de baixa del balanç de situació consolidat i, simultàniament, es reconeix qualsevol dret o obligació retingut o creat a conseqüència de la transferència.
- Si es retenen substancialment els riscos i els beneficis associats a l'actiu financer transferit (com seria el cas de les vendes d'actius financers amb pacte de recompra per un preu fix o pel preu de venda més un interès, els contractes de préstec de valors en què el prestatari té l'obligació de retornar els mateixos actius o similars, les titulitzacions d'actius financers en què es mantinguin finançaments subordinats o altres tipus de millores creditícies que absorbeixen substancialment les pèrdues creditícies esperades per als actius titulitzats i altres casos anàlegs), l'actiu financer transferit no es dona de baixa del balanç de situació consolidat i es continua valorant amb els mateixos criteris utilitzats abans de la transferència. Per contra, es reconeixen comptablement, sense compensar-se entre si:
 - Un passiu financer associat per un import igual al de la contraprestació rebuda, el qual es valora posteriorment al seu cost amortitzat o, en cas que es compleixin els requisits indicats anteriorment perquè sigui classificat com altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys, al seu valor raonable, d'acord amb els criteris indicats anteriorment per a aquesta categoria de passius financers.
 - Tant els ingressos de l'actiu financer transferit, però no donat de baixa, com les despeses del nou passiu financer.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

- Si ni es transfereixen ni es retenen substancialment els riscos i beneficis associats a l'actiu financer transferit (com és el cas de les vendes d'actius financers amb una opció de compra adquirida o de venda emesa que no estan profundament dins ni fora de diner, les titulitzacions d'actius financers en què el cedent assumeix un finançament subordinat o altres tipus de millores creditícies per una part de l'actiu transferit i altres casos semblants), es distingeix entre:
 - Si el Grup no conserva el control de l'actiu financer transferit: en aquest cas, l'actiu transferit es dona de baixa del balanç de situació consolidat i es reconeix qualsevol dret o obligació retingut o creat com a conseqüència de la transferència.
 - Si el Grup conserva el control de l'actiu financer transferit: el continua reconeixent en el balanç de situació consolidat amb un import igual a la seva exposició als canvis de valor que pugui experimentar i reconeix un passiu financer associat a l'actiu financer transferit. L'import net de l'actiu transferit i el passiu associat és el cost amortitzat dels drets i les obligacions que es conserven, si l'actiu transferit es mesura segons el cost amortitzat, o el valor raonable dels drets i les obligacions es conserven, si l'actiu transferit es mesura segons el valor raonable.

D'acord amb això, els actius financers només es donen de baixa del balanç de situació consolidat quan s'han extingit els fluxos d'efectiu que generen o quan s'han transferit substancialment a tercers els riscos i beneficis que porten implícits.

No obstant això, i d'acord amb la normativa vigent, el tractament comptable que s'indica només és aplicable a totes les transferències d'actius financers realitzades a partir de l'1 de gener de 2004 i no és vàlid per a les anteriors. Per aquest motiu, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, els comptes anuals consolidats no contenen en el balanç de situació consolidat els actius donats de baixa en aplicació de la normativa comptable derogada i que, amb els criteris de la normativa vigent, s'haurien d'haver mantingut en el balanç de situació consolidat.

A la Nota 31.7 es resumeixen les circumstàncies més significatives de les transferències principals d'actius que es trobaven en vigor al tancament de l'exercici 2012 i que no han suposat la baixa dels actius del balanç de situació consolidat adjunt.

2.8. Permutes d'actius

S'entén per "permuta d'actius" l'adquisició d'actius materials o intangibles en canvi del lliurament d'altres actius no monetaris o d'una combinació d'actius monetaris i no monetaris. A l'efecte d'aquests comptes anuals consolidats, l'adjudicació d'actius que tenen la causa en el procés de recuperació d'imports deguts per tercers al Grup no es considera una permuta d'actius.

Els actius financers que es troben en una permuta d'actius financers es valoren segon el valor raonable, sempre que es pugui entendre que en aquesta operació de permuta hi ha caràcter comercial, tal com el defineixen la NIC 16 i la NIC 38. El valor raonable de l'instrument rebut es determina com a valor raonable de l'actiu lliurat, més, si s'escau, les contrapartides monetàries que s'hagin lliurat en canvi, llevat que es tingui una evidència més clara del valor raonable de l'actiu rebut. Si cap d'aquests valors raonables no es pot mesurar de manera fiable, l'actiu rebut es reconeixerà pel valor comptable de l'actiu lliurat més, si s'escau, les contrapartides monetàries que s'hagin lliurat en canvi.

En les operacions de permuta que no tinguin de caràcter comercial, l'actiu rebut es registra segons el valor comptable de l'actiu lliurat, més l'import de les contraprestacions monetàries pagades o compromeses en la seva adquisició. No obstant això, si el valor raonable de l'actiu rebut fos inferior a l'import establert anteriorment, l'actiu rebut es reconeixerà d'acord amb aquest últim import.

2.9. Deteriorament del valor dels actius financers

Un actiu financer es considera deteriorat i, per tant, se'n corregeix el valor comptable per reflectir l'efecte del deteriorament, quan hi ha una evidència objectiva que s'han produït esdeveniments que donen lloc al següent:

- En el cas d'instruments de deute (crèdits i valors representatius de deute), un impacte negatiu en els fluxos d'efectiu futurs que s'hagin estimat en el moment de formalitzar la transacció.
- En el cas d'instruments de capital, que no pugui recuperar-se'n íntegrament el valor comptable.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Entre les situacions que, si es produeixen, el Grup considera com a indicis que un instrument financer es pot haver deteriorat, i que causen una anàlisi específica d'aquests instruments financers amb vista a determinar l'import del possible deteriorament, hi ha les següents:

- a) Dificultats financeres significatives de l'emissor o de qui està obligat al pagament.
- b) Incompliments de les clàusules contractuals, com ara impagaments o retards en el pagament dels interessos o el principal.
- c) Si el Grup, per raons econòmiques o legals relacionades amb dificultats financeres del prestatari, atorga al prestatari concessions o avantatges que en un altre cas no li hauria atorgat, aplicant en tot cas els requisits que estableix la legislació aplicable al Grup.
- d) Si es considera probable que el prestatari entri en una situació concursal o en qualsevol altra situació de reorganització financera en relació amb dificultats per fer front als seus compromisos de pagament.
- e) La desaparició d'un mercat actiu per a l'actiu financer en qüestió a causa de dificultats financeres del deutor o de la contrapart del risc contret pel Grup.
- f) Si les dades observables indiquen que hi ha una disminució en els fluxos d'efectiu estimats futurs en un grup d'actius financers de característiques homògenes des del reconeixement inicial dels dits fluxos, tot i que la disminució encara no es pugui identificar amb actius financers individuals del Grup. Entre aquestes dades hi ha les següents:
 - i. Canvis adversos de les condicions de pagament dels prestataris del Grup (per exemple, un nombre creixent de retards en els pagaments o un nombre creixent de prestataris per targetes de crèdit que hagin arribat al seu límit de crèdit i estiguin pagant l'import mensual mínim, deutors que presentin una estructura financera inadequada o qualsevol altre tipus de dificultats per fer front als seus compromisos de pagament, etc.).
 - ii. Condicions econòmiques locals o nacionals que es correlacionin amb impagaments en els actius del Grup (per exemple, un increment de la taxa d'atur a l'àrea geogràfica dels prestataris, un descens en el preu de les propietats hipotecades a l'àrea rellevant o canvis adversos de les condicions del sector que afectin els prestataris del Grup, etc.).
- g) En el cas dels instruments de patrimoni cotitzats, els criteris seguits pel Grup per determinar els indicis de deteriorament es basen, en primer lloc, en la determinació de rangs temporals o percentuals de comparació del cost mitjà amb la cotització borsària de l'instrument. En particular, els rangs temporals o percentuals establerts a les polítiques del Grup són una caiguda d'un 40% de la cotització borsària respecte del cost mitjà d'adquisició o una disminució sostinguda de la cotització durant 18 mesos. El Grup considera evidència de deteriorament les situacions en què l'emissor s'ha declarat en concurs, o és probable que l'hi declarin, o té dificultats financeres significatives. Una vegada determinada l'existència d'indici de deteriorament d'acord amb els paràmetres anteriors es realitza una anàlisi específica de les magnituds fonamentals de l'instrument que confirmi o desestimi la necessitat de fer dotacions.

Com a criteri general, la correcció del valor comptable dels instruments financers per causa del seu deteriorament s'efectua amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidat del període en què aquest deteriorament es manifesta i les recuperacions de les pèrdues per deteriorament prèviament registrades, si es produeixen, es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat del període en què el deteriorament s'elimina o es redueix.

Si es considera que la recuperació de qualsevol import registrat és remota, aquest import s'elimina del balanç de situació consolidat, sense perjudici de les actuacions que puguin dur a terme les entitats consolidades per intentar aconseguir-ne el cobrament fins que no s'hagin extingit definitivament els seus drets, sigui per prescripció, condonació o altres causes.

A continuació, es presenten els criteris aplicats pel Grup per determinar les possibles pèrdues per deteriorament existents en cadascuna les diferents categories d'instruments financers, així com el mètode seguit per calcular les cobertures comptabilitzades pel dit deteriorament.

2.9.1. Instruments de deute valorats al cost amortitzat

L'import de les pèrdues per deteriorament experimentades per aquests instruments coincideix amb la diferència positiva entre els respectius valors comptables i els valors actuals dels seus fluxos d'efectiu futurs previstos.

El valor de mercat dels instruments de deute cotitzats es considera una estimació raonable del valor actual dels seus fluxos d'efectiu futurs.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

En l'estimació dels fluxos d'efectiu futurs dels instruments de deute es tenen en compte:

- Tots els imports que està previst obtenir durant la vida romanent de l'instrument, fins i tot, si escau, els que puguin tenir l'origen en les garanties amb què compti (un cop deduïts els costos necessaris per a l'adjudicació i la venda posterior). La pèrdua per deteriorament té en compte l'estimació de la possibilitat de cobrament dels interessos meritats, vençuts i no cobrats.
- Els diferents tipus de risc als quals estigui subjecte cada instrument.
- Les circumstàncies en què es previsible que tinguin lloc els cobraments.

Després, aquests fluxos d'efectiu s'actualitzen al tipus d'interès contractual efectiu de l'instrument (si el tipus contractual fos fix) o al tipus d'interès contractual efectiu en la data de l'actualització (si fos variable).

Pel que fa específicament a les pèrdues per deteriorament que tenen la causa en la materialització del risc d'insolvència de qui està obligat al pagament (risc de crèdit), un instrument de deute pateix deteriorament per insolvència:

- Quan s'evidencia un enviliment en la capacitat de pagament de qui està obligat a pagar, tant si ho fa palès la seva morositat o altres raons diferents.
- Per causa de la materialització del "risc-país", que és el risc que concorre en els deutors residents en un país per circumstàncies diferents del risc comercial habitual.

El procés d'avaluació de les possibles pèrdues per deteriorament d'aquests actius es du a terme de la manera següent:

- Individualment, en el cas dels instruments de deute significatius i dels quals, tot i que no són significatius, no són susceptibles de ser classificats en grups homogenis d'instruments de característiques similars segons el tipus d'instrument, el sector d'activitat del deutor i l'àrea geogràfica de la seva activitat, el tipus de garantia, l'antiguitat dels imports vençuts, etc.
- Col·lectivament, el Grup estableix diferents classificacions de les operacions segons la naturalesa de qui està obligat al pagament i segons les condicions del país en què resideixen, la situació de l'operació i el tipus de garantia amb què compta, l'antiguitat de la morositat, etc., i estableix, per a cada un d'aquests grups de risc, les pèrdues per deteriorament ("pèrdues identificades") que s'han de reconèixer en els comptes anuals consolidats.

A més de les pèrdues identificades, el Grup reconeix una pèrdua global per deteriorament dels riscos classificats en situació de "normalitat" i que, per tant, no hagi estat identificada específicament. Aquesta pèrdua es quantifica amb l'aplicació dels paràmetres establerts pel Banc d'Espanya sobre la base de la seva experiència i de la informació que té del sector bancari espanyol.

Amb data 4 de febrer de 2012, es va aprovar el Reial Decret-Llei 2/2012, de 3 de febrer, de sanejament del sector financer, que preveia, entre altres aspectes, una revisió dels paràmetres per fer el càlcul de les necessitats de provisions i un increment de les necessitats de capital per cobrir les posicions que mantenen les entitats financeres relatives al finançament del crèdit promotor i els actius rebuts com a pagament de deutes. Així mateix, el 12 de maig de 2012, es va publicar en el BOE el Reial Decret-Llei 18/2012, d'11 de maig, sobre sanejament i venda dels actius immobiliaris del sector financer, el qual establia, entre altres aspectes, i en la mateixa línia marcada pel Reial Decret-Llei 2/2012, requeriments de cobertura addicionals als establerts en aquest Reial Decret-Llei pel deteriorament dels finançaments vinculats a l'activitat immobiliària classificats en situació "normal". El Grup no té finançament que hagi concedit al sector constructor o promotor, per la qual cosa aquests requeriments no han tingut un impacte significatiu en els comptes anuals consolidats adjunts.

2.9.2. Instruments de deute classificats com a disponibles per a la venda

La pèrdua per deteriorament dels valors representatius de deute inclosos a la cartera "Actius financers disponibles per a la venda" equival, si s'escau, a la diferència positiva entre el cost mitjà d'adquisició (net de qualsevol amortització de principal) i el valor de recuperació, una vegada deduïda qualsevol pèrdua per deteriorament reconeguda prèviament en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

El valor de mercat dels instruments de deute cotitzats es considera una estimació raonable del valor actual dels seus fluxos d'efectiu futurs, i la disminució del valor raonable per sota del cost d'adquisició no constitueix una evidència de deteriorament per ella mateixa.

En el cas de les pèrdues per deteriorament sorgides per motiu de la insolvència de l'emissor dels títols de deute classificats com a disponibles per a la venda, el procediment que segueix el Grup per calcular les dites pèrdues coincideix amb el criteri explicat anteriorment, a l'apartat 2.9.1, per als instruments de deute valorats al cost amortitzat.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Quan hi ha una evidència objectiva que les minusvàlues sorgides en la valoració d'aquests actius tenen l'origen en un deteriorament d'aquests actius, aquestes minusvàlues deixen de presentar-se a l'epígraf del patrimoni net consolidat del Grup "Ajustos per valoració-Actius financers disponibles per a la venda" i es registren per tot l'import considerat com a deteriorat acumulat fins aleshores en l'epígraf "Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)-Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" del compte de pèrdues i guanys consolidat. Si posteriorment es recuperen totes o una part de les pèrdues per deteriorament, el seu import es reconeixeria en el compte de pèrdues i guanys consolidat del període en què es produís la recuperació. Concretament, entre els esdeveniments principals que poden constituir una evidència de deteriorament hi ha els següents:

- Que l'emissor tingui dificultats financeres significatives, o que s'hagi declarat (o sigui probable que sigui declarat) en concurs.
- Que s'hagin produït incompliments contractuals, com ara l'impagament de principal o d'interessos.
- Que s'hagin atorgat finançaments o reestructuracions a l'emissor perquè té dificultats financeres, llevat que hi hagi una certesa raonable que el client pot fer front al pagament en el calendari previst o que s'aportin garanties addicionals a les existents inicialment.

2.9.3. Instruments de capital classificats com a disponibles per a la venda

El Grup considera que hi ha indicis de deteriorament de valor dels instruments de patrimoni no cotitzats classificats com a actius financers disponibles per a la venda quan es basa en la comparació del cost mitjà d'adquisició de l'instrument amb el valor raonable determinat en base a les millors estimacions d'acord amb la informació disponible.

La pèrdua per deteriorament dels instruments de capital inclosos a la cartera "Actius financers disponibles per a la venda" equival, si s'escau, a la diferència positiva entre el seu cost mitjà d'adquisició (net de qualsevol amortització de principal) i el seu valor raonable, una vegada deduïda qualsevol pèrdua per deteriorament reconeguda en exercicis anteriors en el compte de pèrdues i guanys consolidat; la disminució del valor raonable per sota del cost d'adquisició no constitueix una evidència de deteriorament per ella mateixa. En el seu cas, la pèrdua per deteriorament de l'exercici deixa de presentar-se en l'epígraf del patrimoni net "Ajustos per valoració-Actius financers disponibles per a la venda" i es registra en l'epígraf "Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)-Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Els criteris que s'han seguit per registrar les pèrdues per deteriorament dels instruments de capital classificats com a disponibles per a la venda són similars als aplicables a "Instruments de deute" (Nota 2.9.2), excepte pel fet que qualsevol recuperació d'aquestes pèrdues que es produeixi es reconeix a l'epígraf del patrimoni net consolidat "Ajustos per valoració-Actius financers disponibles per a la venda".

Així mateix, entre els esdeveniments principals que poden constituir una evidència de deteriorament per als instruments de capital hi ha els següents:

- Que l'emissor tingui dificultats financeres significatives o que s'hagi declarat (o sigui probable que sigui declarat) en concurs.
- Que s'hagin produït canvis significatius en l'entorn tecnològic, de mercat, econòmic o legal de l'emissor, que puguin afectar de manera adversa la recuperació de la inversió.
- Que el valor raonable de l'actiu experimenti un descens significatiu i prolongat per sota del seu valor comptable. En aquest sentit, en els instruments que cotitzen en mercats actius, l'evidència objectiva es fonamenta davant una caiguda d'un 40% de la cotització respecte del seu cost mitjà d'adquisició i durant un període continuat d'un any i mig.

2.9.4. Instruments de capital valorats a cost

Les pèrdues per deteriorament dels instruments de capital valorats al seu cost d'adquisició equivalen a la diferència entre el seu valor comptable i el valor actual dels fluxos de caixa futurs esperats, actualitzats al tipus de rendibilitat de mercat per a altres valors similars.

Les pèrdues per deteriorament es registren en l'epígraf "Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)-Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" del compte de pèrdues i guanys consolidat del període en què es manifesten, i minoren directament el cost de l'instrument. Aquestes pèrdues només es poden recuperar posteriorment en el cas de venda dels actius.

L'estimació i la comptabilització de les pèrdues per deteriorament de les participacions en entitats del Grup i associades, les quals, a l'efecte de l'elaboració d'aquests comptes anuals consolidats, no es consideren "Instruments financers", es realitzen per part del Grup d'acord amb els criteris que s'indiquen a la Nota 2.1.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

2.10. Garanties financeres i provisions constituïdes sobre elles

Es consideren "garanties financeres" els contractes en virtut dels quals una entitat s'obliga a pagar quantitats concretes per compte d'un tercer en el supòsit que aquest no ho faci, independentment de la forma en què s'instrumenti l'obligació: fiança, aval financer o tècnic, crèdit documentari irrevocable emès o confirmat pel Grup, etc. El risc de crèdit al qual estan exposades les garanties financeres es registra en el capítol "Riscos contingents" dels comptes d'ordre consolidats.

Quan es formalitzen els contractes, es reconeixen pel seu valor raonable (entès com a valor actual dels fluxos d'efectiu futurs) a l'epígraf de l'actiu "Inversions creditícies-Crèdit a la clientela", amb contrapartida a l'epígraf de passiu "Passius financers a cost amortitzat-Altres passius financers".

Les garanties financeres, independentment del titular, la instrumentació o d'altres circumstàncies s'analitzen periòdicament per tal de determinar el risc de crèdit al qual estan exposades i, si s'escau, estimar les necessitats de constituir provisió corresponent, que es determina mitjançant l'aplicació de criteris similars als establerts per quantificar les pèrdues per deteriorament experimentades pels instruments de deute valorats al seu cost amortitzat que s'han explicat a la Nota 2.9.

Les provisions que es constitueixen sobre aquestes operacions es comptabilitzen a l'epígraf "Provisions-Provisions per a riscos i compromisos contingents" del passiu del balanç de situació consolidat. La dotació i la recuperació d'aquestes provisions es registra amb contrapartida en el capítol "Dotacions a provisions (net)" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

A la Nota 31 es mostra la composició del risc suportat per aquestes operacions d'acord amb la seva forma jurídica.

2.11. Comptabilització de les operacions d'arrendament**2.11.1. Arrendaments financers**

Es consideren operacions d'arrendament financer les operacions en què substancialment tots els riscos i els avantatges que recauen sobre el bé objecte de l'arrendament es transfereixen a l'arrendatari.

Si el Grup actua com a arrendador d'un bé en una operació d'arrendament financer, la suma dels valors actuals dels imports que rebrà de l'arrendatari més el valor residual garantit, habitualment el preu d'exercici de l'opció de compra de l'arrendatari quan finalitzi el contracte, es registra com a finançament prestat a tercers, de manera que s'inclou al capítol "Inversions creditícies" del balanç de situació consolidat, d'acord amb la naturalesa de l'arrendatari.

Si el Grup actua com a arrendatari en una operació d'arrendament financer, presenta el cost dels actius arrendats en el balanç de situació consolidat segons la naturalesa del bé objecte del contracte i, simultàniament, presenta un passiu del mateix import (que ha de ser el menor entre el valor raonable del bé arrendat i la suma dels valors actuals de les quantitats que calgui pagar a l'arrendador més, si escau, el preu d'exercici de l'opció de compra), que es registra en l'epígraf "Passius financers a cost amortitzat-Altres passius financers". Aquests actius s'amortitzen amb uns criteris similars als aplicats al conjunt dels "Actius materials d'ús propi" del Grup (Nota 2.15).

En ambdós casos, els ingressos i les despeses financeres que tenen origen en aquests contractes s'abonen i es carreguen en el compte de pèrdues i guanys consolidat, en els capítols "Interessos i rendiments assimilats" i "Interessos i càrregues assimilades", respectivament, i per estimar-ne la meritació s'hi aplica el mètode del tipus d'interès efectiu de les operacions.

2.11.2. Arrendaments operatius

En les operacions d'arrendament operatiu, la propietat del bé arrendat i, substancialment, tots els riscos i els avantatges que recauen sobre el bé queden en mans de l'arrendador.

Si el Grup actua com a arrendador en operacions d'arrendament operatiu, presenta el cost d'adquisició dels béns arrendats en el capítol "Actiu material", ja sigui com a "Inversions immobiliàries" o com a "Immobilitzat material-Credit en arrendament operatiu", segons la naturalesa dels actius que siguin objecte d'aquest arrendament. Aquests actius s'amortitzen d'acord amb les polítiques adoptades per als actius materials similars d'ús propi (Nota 2.15) i els ingressos procedents dels contractes d'arrendament es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat, de manera lineal, al capítol "Altres productes d'explotació".

Si el Grup actua com a arrendatari en operacions d'arrendament operatiu, les despeses de l'arrendament, incloent els incentius concedits, si escau, per l'arrendador, es carreguen linealment en el compte de pèrdues i guanys consolidat, a l'epígraf "Despeses d'administració-Altres despeses generals d'administració".

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

2.12. Fons d'inversió, fons de pensions i altres patrimonis gestionats

Els fons d'inversió, els fons de pensions i altres patrimonis gestionats pel Grup no es presenten registrats en el balanç de situació consolidat, ja que el seu patrimoni és propietat de tercers (Nota 31.6). Les comissions meritzades durant l'exercici pels diversos serveis prestats a aquests fons pel Grup (serveis de gestió i dipòsit de carteres) estan registrades en el capítol "Comissions percebudes" del compte de pèrdues i guanys consolidat (Nota 35).

2.13. Despeses de personal

Compromisos postocupació i altres retribucions postocupació

El Grup té assumit el compromís de complementar les prestacions dels sistemes públics de Seguretat Social que corresponguin a empleats determinats i als seus drethavents després d'acabar el període d'ocupació.

Els compromisos postocupació que el Grup manté amb els seus empleats es consideren "Plans d'aportació definida" quan el Grup realitza contribucions de caràcter predeterminat a una entitat separada, sense tenir l'obligació legal ni efectiva de fer contribucions addicionals si l'entitat separada no pot atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats durant l'exercici corrent i en els anteriors. Els compromisos postocupació que no compleixin les condicions anteriors es consideren "Plans de prestació definida".

Els compromisos per pensions amb el personal actual i anterior del Grup estan coberts mitjançant un pla de pensions i pòlisses d'assegurances, que s'indiquen a continuació.

Plans d'aportació definida

El Grup té formalitzat un acord amb el seu personal actiu mitjançant el qual es compromet a aportar a "Caixa d'Enginyers Ocupació, Fons de Pensions" una quantitat fixa anual, que s'actualitza anualment sobre la base de l'Índex de Preus de Consum. Aquestes aportacions es fan per a tots els empleats que, el 15 de desembre de cada any, tinguin una antiguitat superior als 18 mesos.

El registre de l'aportació meritada durant l'exercici per aquest concepte es registra en l'epígraf "Despeses d'administració-Despeses de personal" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

En el cas que el 31 de desembre de l'exercici hi hagi algun import pendent d'aportar al pla extern en què estiguin materialitzats els compromisos, aquest import es registra pel seu valor actual en l'epígraf "Provisions-Fons per a pensions i obligacions similars" del balanç de situació consolidat. En data 31 de desembre de 2012 i 2011, no hi havia cap import pendent d'aportació a plans externs d'aportació definida.

Plans de prestació definida

Les retribucions postocupació a plans de prestació definida reconegudes pel Grup són les següents:

a) Premi de dedicació

Tal com s'indica a la Nota 1, l'Entitat Dominant és una cooperativa de crèdit. L'article 26 (premi a la dedicació) del XX Conveni Col·lectiu per a les Societats Cooperatives de Crèdit estableix el pagament de tres mensualitats per a tot el personal que tingui una antiguitat igual o superior a 20 anys i cessi per jubilació, invalidesa permanent total o absoluta o gran invalidesa.

Els beneficiaris d'aquesta prestació són el personal de l'Entitat Dominant i els empleats de la resta de societats del Grup que havien treballat prèviament per a l'Entitat Dominant i que, en el procés de traspàs a la filial, han mantingut aquests beneficis.

Els compromisos per jubilació i invalidesa permanent corresponents al dit article 26 del Conveni Col·lectiu es financen mitjançant una assegurança col·lectiva d'acord amb allò que estableix el Reial Decret 1/2002, de 29 de novembre, en virtut del qual s'aprova el text refós de la Llei de Regulació dels Plans i Fons de Pensions, i el Reial Decret 1588/1999, de 15 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament sobre la instrumentació dels compromisos per pensions de les empreses amb els treballadors i els beneficiaris.

Concretament, la cobertura dels riscos de jubilació meritats per pensions no causades s'instrumenta a través d'una pòlissa d'assegurances que el Grup té contractada amb Rural Vida, SA d'Assegurances i Reassegurances, asseguradora que assumeix els riscos demogràfics i d'interès. Així mateix, el risc d'invalidesa permanent i gran invalidesa s'instrumenten mitjançant una pòlissa d'assegurances contractada, el risc de la qual s'ha transferit totalment a l'asseguradora.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

b) Prestacions per defunció en actiu

Els familiars dels empleats en actiu de l'Entitat Dominant i dels empleats de la resta de societats del Grup que s'han definit a l'apartat a) anterior percebran, en cas de defunció d'aquests empleats, determinades prestacions que recull l'article 40 (viduitat i orfandat) del XX Conveni Col·lectiu per a les Societats Cooperatives de Crèdit:

- Viduitat: s'estableix una pensió complementària a favor del cònjuge vidu dels empleats morts en actiu.
- Orfandat: s'estableix una pensió complementària d'orfandat a favor dels fills dels empleats morts en actiu que reuneixin els requisits que exigeixen la Llei General de la Seguretat Social i les disposicions complementàries.

Els compromisos per defunció corresponents al dit article 40 del Conveni Col·lectiu es financen a través d'una assegurança col·lectiva d'acord amb allò que estableix el Reial Decret 1/2002, de 29 de novembre, en virtut del qual s'aprova el text refós de la Llei de Regulació dels Plans i Fons de Pensions, i el Reial Decret 1588/1999, de 15 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament sobre la instrumentació dels compromisos per pensions de les empreses amb els treballadors i els beneficiaris.

Concretament, la cobertura dels riscos de mort en actiu s'instrumenta a través d'una pòlissa d'assegurances que el Grup té contractada amb Rural Vida, SA d'Assegurances i Reassegurances, asseguradora que assumeix els riscos demogràfics i d'interès.

c) Altres compromisos per defunció, invalidesa i jubilació

El Grup manté uns compromisos determinats amb l'Alta Direcció que cobreixen les contingències de jubilació, invalidesa i defunció.

La cobertura d'aquestes prestacions s'instrumenta mitjançant pòlisses d'assegurances que el Grup té contractades amb Rural Vida, SA d'Assegurances i Reassegurances, asseguradora que assumeix els riscos demogràfics i d'interès. Així mateix, els riscos de defunció i d'invalidesa permanent s'han transferit totalment a l'asseguradora.

A més a més, tal com estableix l'article 59 (assegurances de vida) del Conveni Col·lectiu d'àmbit estatal del sector de la mediació d'assegurances privades, la societat del Grup que és afecte a aquest conveni (Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU) té contractada una pòlissa d'assegurança de vida amb Zurich que cobreix el risc de defunció i la bestreta de capital en cas d'incapacitat permanent del personal.

Els actius nets en plans de pensions, a conseqüència de la instrumentació mitjançant les pòlisses esmentades dels compromisos postocupació pel premi a la dedicació, la prestació per defunció en actiu i els altres compromisos per defunció, invalidesa i jubilació es registren en el capítol "Resta d'actius" del balanç de situació consolidat (Nota 15).

Indemnitzacions per cessament

D'acord amb la legislació vigent, el Grup està obligat a indemnitzar els empleats que siguin acomiadats sense causa justificada.

Els imports meritats en concepte d'indemnitzacions per cessament durant els exercicis 2012 i 2011 són de 633 i 1.268 milers d'euros, respectivament (Nota 41).

Facilitats creditícies per als empleats

Segons la normativa vigent, la concessió de facilitats creditícies per als empleats per sota de les condicions de mercat es considera retribució no monetària i s'estima d'acord amb la diferència entre les condicions de mercat i les pactades. Es registren en l'epígraf "Despeses d'administració-Despeses de personal" amb contrapartida al capítol "Interessos i rendiments assimilats" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

2.14. Impost sobre beneficis

La despesa per l'impost sobre beneficis es reconeix en el compte de pèrdues i guanys consolidat, llevat de si és conseqüència d'una transacció els resultats de la qual es registren directament en el patrimoni net; en aquest cas, l'impost sobre beneficis també es registra amb contrapartida en el patrimoni net del Grup.

La despesa per impost sobre beneficis de l'exercici es calcula com l'impost que cal pagar respecte del resultat fiscal de l'exercici, ajustat amb l'import de les variacions que s'hagin produït durant l'exercici en els actius i els passius registrats que derivin de diferències temporàries, dels crèdits per deduccions i bonificacions fiscals i dels crèdits per bases imposables negatives (Nota 25).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El Grup considera que hi ha una diferència temporal quan hi ha una diferència entre el valor comptable i la base fiscal d'un element patrimonial. Es considera com a base fiscal d'un element patrimonial l'import atribuït al dit element a efectes fiscals. Es considera una diferència temporal imposable la que, en exercicis futurs, hagi de generar l'obligació del Grup de fer algun pagament a l'Administració. Es considera una diferència temporal deduïble la que hagi de generar per al Grup algun dret de reembossament o un pagament menor a fer a l'Administració en exercicis futurs.

Els crèdits per deduccions i bonificacions i els crèdits per bases imposables negatives són imports que, un cop s'hagi produït o dut a terme l'activitat o s'hagi obtingut el resultat per generar el dret corresponent, no s'apliquen fiscalment a la declaració corresponent fins que es compleixin els condicionants que estableix la normativa tributària, i es considera probable que el Grup els apliqui en exercicis futurs.

Es consideren actius i passius per impostos corrents els impostos que es preveu que seran recuperables o pagadors a l'Administració, respectivament, en un termini que no superi els 12 mesos des de la data del registre. Per la seva banda, es consideren actius o passius per impostos diferits els imports que s'espera recuperar o pagar a l'Administració, respectivament, en exercicis futurs.

En el seu cas, les diferències temporàries es registren en el balanç com a actius o passius fiscals diferits, segregats dels actius o passius fiscals corrents que estan formats, bàsicament, per pagaments a compte de l'Impost sobre Societats, retencions que es practiquen en concepte d'IRPF, pagaments a compte de la Seguretat Social i comptes d'Hisenda pública per IVA que cal compensar.

No obstant això, el Grup només registra actius per impostos diferits amb origen en diferències temporàries deduïbles, en crèdits per deduccions o bonificacions o per l'existència de bases imposables negatives si es compleixen les condicions següents:

- Que es consideri probable que les entitats consolidades hagin de tenir guanys fiscals suficients en el futur contra els quals pugui fer-los efectius.
- En el cas d'actius per impostos diferits amb origen en bases imposables negatives, que aquestes diferències es produeixin per causes identificades que és improbable que es repeteixin.

No es registren ni actius ni passius amb origen en impostos diferits quan inicialment es registri un element patrimonial que no sorgeixi en una combinació de negocis i que, en el moment de registrar-lo, no hagi afectat ni el resultat comptable ni el fiscal.

Amb ocasió de cada tancament comptable, es revisen els impostos diferits registrats (tant actius com passius) per tal de comprovar que es mantenen vigents, i es fan les correccions oportunes d'acord amb els resultats de les anàlisis realitzades.

Tal com s'indica a la Nota 1, l'Entitat Dominant és una cooperativa de crèdit. Segons l'article 28 del Reial Decret Legislatiu 4/2004, de 5 de març, en virtut del qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Impost sobre Societats, les cooperatives de crèdit tributen al 25%, excepte pel que fa als resultats extracooperatius, que tributen al tipus general del 30%, igual que els resultats de la resta de societats del Grup.

2.15. Actius materials

2.15.1. Actiu material d'ús propi

L'immobilitzat d'ús propi inclou aquells actius, en propietat o adquirits en règim d'arrendament financer, que el Grup té per usar-los actualment o en el futur amb propòsits administratius diferents dels de l'Obra Social o per a la producció o subministrament de béns, i que s'espera que siguin utilitzats durant més d'un exercici econòmic. Entre d'altres, s'inclouen en aquesta categoria els actius materials rebuts per l'Entitat Dominant per a la liquidació, total o parcial, d'actius financers que representen drets de cobrament davant tercers i als quals es preveu donar un ús continuat i propi. L'immobilitzat material d'ús propi es presenta valorat en el balanç de situació consolidat al seu cost d'adquisició (revalorat en determinats actius d'acord amb allò que estableix la normativa vigent), constituït pel valor raonable de qualsevol contraprestació lliurada, més el conjunt de desemborsaments dineraris realitzats o compromesos, menys:

- L'amortització corresponent acumulada.
- Si s'escau, les pèrdues estimades que resultin de comparar el valor net comptable de cada partida amb l'import recuperable corresponent.

A aquests efectes, el cost d'adquisició dels actius adjudicats, que passen a formar part de l'immobilitzat material d'ús propi de l'Entitat Dominant, es registra inicialment per un import igual al menor dels valors següents:

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

- El valor comptable dels actius financers aplicats, és a dir, el cost amortitzat menys el deteriorament estimat, amb un mínim del 10%.
- El valor de taxació de l'actiu rebut en el seu estat actual menys els costos de venda estimats, que en cap cas no seran inferiors al 10% del valor de taxació en el seu estat actual.

L'amortització de l'actiu material d'ús propi es calcula aplicant el mètode lineal sobre el cost d'adquisició dels actius menys el seu valor residual; s'entén que els terrenys sobre els quals s'assenten els edificis i altres construccions tenen una vida indefinida i que, per tant, no són objecte d'amortització.

Les dotacions anuals en concepte d'amortització dels actius materials es realitzen amb contrapartida en el capítol "Amortització" del compte de pèrdues i guanys consolidat i es calculen, bàsicament, d'acord amb els anys estimats de vida útil dels diferents elements, segons el detall següent:

	Anys de vida útil
Edificis d'ús propi i millores en aquests edificis	De 4 a 70
Aparcaments	40
Equips informàtics	De 4 a 8
Mobiliari, instal·lacions i d'altres	De 3 a 13

En cada tancament comptable, les entitats consolidades analitzen si hi ha indicis, interns o externs, que el valor net comptable dels elements del seu actiu material superi l'import recuperable corresponent; si es dona el cas redueixen el valor comptable de l'actiu que es tracti fins a assolir-ne l'import recuperable i ajusten els càrrecs futurs en concepte d'amortització en proporció al seu valor comptable ajustat i a la seva nova vida útil romanent, en el cas que sigui necessari tornar-la a estimar. Aquesta reducció del valor comptable dels actius materials d'ús propi es fa, en el cas que calgui fer-la, amb càrrec a l'epígraf "Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)-Altres actius" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

De manera similar, si hi ha indicis que s'ha recuperat el valor d'un actiu material deteriorat, les entitats consolidades registren la reversió de la pèrdua per deteriorament comptabilitzada en períodes anteriors mitjançant l'abonament corresponent a l'epígraf "Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)-Altres actius" del compte de pèrdues i guanys consolidat i ajusten, en conseqüència, els càrrecs futurs en concepte de la seva amortització. En cap cas, la reversió de la pèrdua per deteriorament d'un actiu no pot suposar l'increment del seu valor comptable per sobre d'aquell que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

Així mateix, almenys amb una periodicitat anual, es procedeix a revisar les vides útils estimades dels elements de l'immobilitzat material d'ús propi, amb vista de detectar-hi canvis significatius que, si es produeixen, cal ajustar mitjançant la correcció corresponent del càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidat d'exercicis futurs en concepte de la seva amortització en virtut de les noves vides útils.

Les despeses de conservació i manteniment dels actius materials d'ús propi es carreguen als resultats de l'exercici en què es produeixen, a l'epígraf "Despeses d'administració-Altres despeses generals d'administració" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

2.15.2. Actiu material afecte a l'Obra Social

A la partida "Actiu material-Immobilitzat material-Afecte a l'Obra Social" del balanç de situació consolidat, s'inclou el valor net comptable dels actius materials afectes a l'Obra Social del Grup.

Els criteris aplicats per al reconeixement del cost d'adquisició dels actius afectes a l'Obra Social, per a la seva amortització, per a l'estimació de les seves vides útils respectives i per al registre de les pèrdues possibles per deteriorament coincideixen amb els que s'han descrit anteriorment per als actius materials d'ús propi (Nota 2.15.1), excepte pel que fa a la revaloració d'actius determinats, i amb l'única excepció que els càrrecs a que cal fer en concepte d'amortització i el registre de la dotació i de la recuperació del possible deteriorament que puguin patir aquests actius no es comptabilitza en el compte de pèrdues i guanys consolidat, sinó en el capítol "Fons de l'Obra Social" del passiu del balanç de situació consolidat.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

2.16. Actius intangibles

Es consideren actius intangibles els actius no monetaris identificables, encara que no tinguin aparença física, que sorgeixen a conseqüència d'un negoci jurídic o que han estat desenvolupats internament per les entitats consolidades. Només es reconeixen comptablement els actius intangibles amb un cost que es pugui estimar d'una manera raonablement objectiva i que les entitats consolidades considerin que sigui probable que produeixin beneficis econòmics en el futur.

Els actius intangibles es reconeixen inicialment pel cost d'adquisició o producció i, després, es valoren al seu cost menys, segons escaigui, l'amortització corresponent acumulada i les pèrdues per deteriorament que hagin pogut experimentar.

Els actius intangibles poden ser de "vida útil indefinida" si, sobre la base de les anàlisis fetes de tots els factors rellevants, s'arriba a la conclusió que no hi ha un límit previsible del període durant el qual s'espera que generin fluxos d'efectiu nets a favor de les entitats consolidades, o de "vida útil definida" en la resta de casos.

Els actius intangibles de vida útil indefinida no s'amortitzen, tot i que, si s'escau, amb motiu de cada tancament comptable, les entitats consolidades revisen les vides útils romanents respectives a fi d'assegurar-se que continuen essent indefinides.

Els actius intangibles amb vida útil definida s'amortitzen d'acord amb aquesta vida aplicant-hi criteris similars als adoptats per a l'amortització dels actius materials. L'amortització anual dels elements de l'actiu intangible de vida útil definida es registra en el capítol "Amortització" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

La totalitat de l'actiu intangible del Grup té vida útil definida i s'amortitza en un període d'entre 3 i 8 anys.

Les entitats consolidades reconeixen comptablement qualsevol pèrdua que s'hagi pogut produir en el valor registrat d'aquests actius amb origen en el seu deteriorament, i s'utilitza com a contrapartida l'epígraf "Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)- Fons de comerç i altres actius intangibles" del compte de pèrdues i guanys consolidat. Els criteris per al reconeixement de les pèrdues per deteriorament d'aquests actius i, si s'escau, de les recuperacions de les pèrdues per deteriorament registrades en exercicis anteriors són similars als aplicats per als "Actius materials d'ús propi" (Nota 2.15.1).

2.17. Actius no corrents en venda

El capítol "Actius no corrents en venda" del balanç de situació consolidat recull el valor comptable de les partides, que és molt probable que es vinguin en les condicions en què es troben actualment aquests actius, en el termini d'un any a partir de la data de classificació com a no corrents en venda.

Per tant, la recuperació del valor comptable d'aquestes partides tindrà lloc previsiblement a través del preu que se n'obtingui en alienar-les, en lloc de fent-ne ús continuat.

Amb caràcter general, els actius classificats com a actius no corrents en venda es valoren per l'import menor entre el seu valor comptable en el moment en què són considerats com tals i el seu valor raonable, net dels costos de venda estimats d'aquests actius. Mentre estan classificats en aquesta categoria, els actius materials i intangibles amortitzables, per la seva naturalesa, no s'amortitzen.

En el cas que el valor comptable superi el valor raonable dels actius, nets dels costos de venda, el Grup ajusta el valor comptable dels actius per l'import d'aquest excés, amb contrapartida en el capítol "Guanys (Pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes" del compte de pèrdues i guanys consolidat. En el cas que es produeixin increments posteriors del valor raonable dels actius, el Grup reverteix les pèrdues comptabilitzades anteriorment i incrementa el valor comptable dels actius amb el límit de l'import anterior al seu deteriorament, amb contrapartida en el capítol "Guanys (Pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Els resultats procedents de la venda d'actius no corrents en venda es presenten en el capítol "Guanys (Pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

El 31 de desembre de 2012, el saldo del capítol "Actius no corrents en venda" del balanç de situació consolidat adjunt es compon exclusivament d'actius rebuts per al pagament de deutes per l'Entitat Dominant (Nota 12).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Actius rebuts per al pagament de deutes

Els actius immobiliaris o altres de no corrents rebuts per l'Entitat Dominant per satisfer, totalment o parcialment, les obligacions de pagament dels seus deutors es consideren actius no corrents en venda, llevat que el Grup hagi decidit fer-ne un ús continuat o els destini a l'obtenció de rendes i/o plusvàlues futures. Aquests actius es registren inicialment, d'acord amb la normativa vigent, per un import igual al menor dels valors següents:

- El valor comptable dels actius financers aplicats, és a dir, el seu cost amortitzat menys el deteriorament estimat, amb un mínim del 10%.
- El valor de taxació de l'actiu rebut en el seu estat actual menys els costos estimats de venda, que en cap cas no seran inferiors al 10% del valor de taxació en el seu estat actual.

Després del registre inicial, els percentatges descrits inicialment passen a ser del 20% a partir dels 12 mesos següents a l'alta de l'actiu, del 30% a partir dels 24 mesos i del 40% a partir dels 36 mesos. Així mateix, segons la normativa vigent, en el cas d'actius consistents en construccions o promocions immobiliàries, així com d'habitatges, que procedeixin de finançaments a les llars, que no hagin estat residència habitual dels prestataris, el deteriorament mínim s'estableix en el 25% i els percentatges posteriors en el 30%, 40% i 50%, respectivament.

A més, les últimes modificacions legislatives estableixen nous percentatges de deteriorament per als actius rebuts per al pagament de deutes que no estiguin acabats o que siguin sòl immobiliari.

El 31 de desembre de 2012, l'Entitat Dominant no tenia actius rebuts per al pagament de deutes que procedeixin de finançaments concedits per a la construcció ni per a la promoció immobiliària, ni tampoc tenia actius rebuts per al pagament de deutes no acabats o que consistissin en sòl immobiliari no edificat.

2.18. Operacions d'assegurances

D'acord amb les pràctiques comptables d'ús general en el sector assegurador, les entitats d'assegurances consolidades abonem a resultats els imports de les primes que emeten i carreguen als seus comptes de resultats el cost dels sinistres als quals han de fer front quan es produeix la seva liquidació final. Aquestes pràctiques comptables obliguen les entitats asseguradores a periodificar, en el moment de tancar cada exercici, tant els imports abonats als seus comptes de pèrdues i guanys i no meritats en aquesta data com els costos incorreguts no carregats al compte de pèrdues i guanys.

Les periodificacions més significatives que fan les entitats consolidades pel que fa a les assegurances directes que contracten es recullen en les provisions tècniques següents:

- Provisió per a primes no consumides: reflecteix la prima de tarifa cobrada en un exercici imputable a exercicis futurs, un cop deduït el recàrrec de seguretat.
- Provisió per a riscos en curs: complementa la provisió per a primes no consumides en la mesura que el seu import no sigui suficient per reflectir la valoració dels riscos i les despeses que calgui cobrir que corresponguin al període de cobertura no transcorregut en la data del tancament.
- Provisió per a prestacions: reflecteix les valoracions de les obligacions pendents derivades dels sinistres ocorreguts abans del tancament de l'exercici, tant si es tracta de sinistres pendents de liquidació o pagament com de sinistres pendents de declaració, un cop deduïts els pagaments a compte que s'hagin fet i tenint en compte les despeses internes i externes de liquidació dels sinistres i, si escau, les provisions addicionals que siguin necessàries per cobrir desviacions en les valoracions dels sinistres de llarga tramitació.
- Provisió d'assegurances de vida: en les assegurances de vida amb un període de cobertura d'un any o menys, la provisió de primes no consumides reflecteix la prima de tarifa cobrada durant l'exercici, imputable a exercicis futurs. En els casos en què aquesta provisió sigui insuficient, es calcula, de manera complementària, una provisió per a riscos en curs que cobreixi la valoració dels riscos i les despeses previstos en el període no transcorregut en la data del tancament de l'exercici.

En les assegurances de vida amb un període de cobertura superior a l'any, la provisió matemàtica es calcula com a diferència entre el valor actual actuarial de les obligacions futures de les entitats consolidades que operen en aquest ram i les del prenedor o assegurat,

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

prenent com a base de càlcul la prima d'inventari meritada durant l'exercici (constituïda per la prima pura més el recàrrec per a despeses d'administració segons bases tècniques).

- Provisió d'assegurances de vida, quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors de l'assegurança: es determinen d'acord amb els actius afectes específicament per determinar el valor dels drets.
- Provisió per participació en beneficis i per a extorns: recull l'import dels beneficis meritats pels prenedors, els assegurats o els beneficiaris de l'assegurança i el de les primes que sigui procedent restituir als prenedors o assegurats en virtut del comportament experimentat pel risc assegurat, sempre que hagin estat assignats individualment a cadascun.

Les provisions tècniques corresponents a les cessions a reasseguradors, que es calculen d'acord amb els contractes de reassegurança subscrits i aplicant-hi els mateixos criteris que s'utilitzen per a l'assegurança directa, es presenten en el balanç de situació consolidat al capítol "Actius per reassegurances" (Nota 17).

Pel que fa a l'activitat de reassegurança cedida del Grup:

- El benefici reconegut en el resultat de l'exercici per la reassegurança cedida és de 26 milers d'euros (12 milers d'euros durant l'exercici 2011).
- El cedent no difereix ni amortitza pèrdues i guanys procedents de la reassegurança cedida.
- No hi ha hipòtesis que tinguin un efecte més gran sobre la valoració dels imports reconeguts en el aquest apartat. Aquest criteri no ha variat respecte d'exercicis precedents, per tant, no hi ha cap impacte ni en el balanç de situació consolidat ni en el compte de pèrdues i guanys consolidat per canvis d'hipòtesis.

A continuació es detalla la informació sobre el risc d'assegurança, neta de reassegurança:

(En milers d'euros)	Primes (*)	Provisions
VIDA		
Assegurança directa	99.813	156.739
Subtotal vida	99.813	156.739
NO VIDA	—	—
TOTAL	99.813	156.739

(*) Netes de reassegurança.

Quant a la informació referent a la gestió de riscos de la companyia asseguradora del Grup, aquesta tasca està centralitzada a la Unitat de Control i Gestió de Riscos, integrada a l'Àrea de Gestió Global del Risc de l'Entitat Dominant, que depèn jeràrquicament de la Direcció General de l'Entitat Dominant. Aquesta unitat disposa dels mecanismes necessaris per controlar l'exposició a les variacions en els tipus d'interès, així com als riscos de crèdit i liquiditat. Les polítiques d'inversió les estableix el Comitè d'Inversions de la companyia asseguradora, que es reuneix amb una periodicitat no superior al mes. A més a més, qualsevol irregularitat que detecti la Unitat de Control i Gestió de Riscos l'ha de tractar el dit Comitè.

Tot seguit s'indiquen els principals riscos financers que impacten en la companyia asseguradora del Grup:

- Risc de crèdit

En el cas dels saldos que es mantenen per cobrar dels prenedors d'assegurança, no hi ha una concentració significativa del risc de crèdit amb tercers.

Pel que fa al risc de crèdit associat als instruments financers, la política que ha establert la companyia asseguradora es basa en dos principis bàsics:

- Prudència: el ràting mínim per a inversions en renda fixa és BBB-. Qualsevol inversió per sota d'aquesta qualificació requereix l'aprovació expressa del Comitè d'Inversions.
- Diversificació: alta diversificació en sectors i emissors, amb límits màxims de risc per emissor del 5% de les provisions tècniques per cobrir; aquest percentatge es pot incrementar fins al 10% sempre que el conjunt d'inversions que superin el 5% no siguin superiors al 40% de les provisions tècniques per cobrir.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

- Risc de liquiditat

La companyia asseguradora del Grup disposa d'un nivell adequat de tresoreria a fi d'assegurar la liquiditat i de poder atendre tots els compromisos de pagament que es deriven de la seva activitat. A més a més, és important destacar que disposa d'inversions financeres que són títols cotitzats en mercats organitzats, de manera que es podrien realitzar immediatament en el cas que es produís alguna situació de tensió de liquiditat no prevista.

- Risc de mercat (inclou tipus d'interès, tipus de canvi i altres riscos de preu)

El Comitè d'Inversions de la companyia asseguradora, que com a mínim es reuneix un cop al mes, fa una anàlisi de la sensibilitat de les seves carteres al risc de mercat, el qual s'entén com el risc associat a la possibilitat de patir pèrdues motivades per moviments adversos en les variables de mercat. Per les característiques de les carteres d'inversions financeres de la companyia asseguradora, aquestes carteres estan exposades al risc que es deriva de l'evolució dels tipus d'interès i del preu dels actius i no estan exposades al risc de tipus de canvi, perquè la companyia asseguradora del Grup inverteix exclusivament en actius denominats en euros.

2.19. Provisions i passius contingents

En el moment de formular aquests comptes anuals consolidats, els Administradors diferencien entre els conceptes següents:

- Provisions: saldos creditors que cobreixen obligacions presents en la data del balanç de situació consolidat sorgides a conseqüència d'esdeveniments passats dels quals es poden derivar perjudicis patrimonials per a les entitats consolidades, que es considera probable que esdevinguin i es consideren de naturalesa concreta, però indeterminats quant l'import i/o moment de cancel·lació.
- Passius contingents: obligacions possibles sorgides a conseqüència d'esdeveniments passats, la materialització de les quals està condicionada al fet que tinguin lloc, o no, un o més esdeveniments futurs independents de la voluntat de les entitats consolidades.

Els comptes anuals consolidats del Grup recullen totes les provisions significatives respecte de les quals s'estima que la probabilitat que s'hagi d'atendre l'obligació és elevada (Nota 18). Els passius contingents no es reconeixen en el balanç de situació consolidat ni en el compte de pèrdues i guanys consolidat, sinó que se n'informa d'acord amb els requeriments de la NIC 37 en aquesta memòria (Nota 31.5).

Les provisions, que es quantifiquen tenint en compte la millor informació disponible sobre les conseqüències de l'esdeveniment que les originen i es tornen a estimar en cada tancament comptable, s'utilitzen per afrontar les obligacions específiques per a les quals s'havien reconegut originalment i se'n fa la reversió, total o parcial, quan aquestes obligacions deixen d'existir o disminueixen.

La dotació i l'alliberament de les provisions que es consideren necessàries d'acord amb els criteris anteriors es registren amb càrrec o abonament en el capítol "Dotacions a provisions (net)" del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Al tancament de l'exercici 2012, es trobaven en curs, iniciats en exercicis anteriors, diferents procediments judicials i reclamacions entaulats contra les entitats consolidades amb origen en el desenvolupament habitual de les seves activitats. Tant els assessors legals del Grup com els seus Administradors entenen que, tenint en compte els imports aprovisionats a aquest efecte, la conclusió d'aquests procediments i reclamacions no tindrà un efecte significatiu en els estats financers consolidats dels exercicis en què finalitzin.

2.20. Estat de fluxos d'efectiu consolidat

En l'"Estat de fluxos d'efectiu consolidat" s'utilitzen les següents expressions:

- Fluxos d'efectiu: entrades i sortides de diners en efectiu i dels seus equivalents; s'entén per "equivalents" les inversions a curt termini de gran liquiditat i baix risc d'alteracions del valor.
- Activitats d'explotació: activitats típiques dels grups d'entitats de crèdit, i també altres activitats que no es poden qualificar com a activitats d'inversió o de finançament. També es consideren activitats d'explotació els interessos pagats per qualsevol finançament rebut, encara que es considerin com a activitats de finançament. A efectes de l'elaboració d'aquest estat, les activitats realitzades amb les diverses categories d'instruments financers que s'han assenyalat a la Nota 2.2.4 es consideren activitats d'explotació, amb les excepcions de la "Cartera d'inversió a venciment".

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

- Activitats d'inversió: les d'adquisició, alienació o disposició per altres mitjans d'actius a llarg termini i altres inversions no incloses a l'efectiu i els seus equivalents, com ara actius materials, actius intangibles, participacions, actius no corrents en venda i els passius que hi estan associats i instruments de deute inclosos a la "Cartera d'inversió a venciment".
- Activitats de finançament: activitats que produeixen canvis en el volum i la composició del patrimoni net i dels passius que no formen part de les activitats d'explotació.

A efectes de l'elaboració de l'"Estat de fluxos d'efectiu consolidat", el Grup considera efectiu o equivalents d'efectiu els actius financers següents:

- L'efectiu propietat del Grup, que està registrat en el capítol "Caixa i dipòsits en bancs centrals" del balanç de situació consolidat adjunt. L'import de l'efectiu propietat del Grup en data 31 de desembre de 2012 és de 6.169 milers d'euros (4.851 milers d'euros el 31 de desembre de 2011) (Nota 6).
- El saldo deutor mantingut amb bancs centrals, que està registrat en el capítol "Caixa i dipòsits en bancs centrals" del balanç de situació consolidat adjunt, l'import del qual és de 13.870 milers d'euros (22.239 milers d'euros el 31 de desembre de 2011) (Nota 6).

2.21. Estat d'ingressos i despeses reconegudes consolidat i Estat total de canvis en el patrimoni net consolidat

2.21.1 Estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidat

A l'"Estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidat" es presenten els ingressos i les despeses generats pel Grup a conseqüència de la seva activitat durant l'exercici distingint els que s'han registrat com a resultats en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici i els altres ingressos i despeses registrats d'acord amb allò que disposa la normativa vigent, directament en el patrimoni net consolidat.

Per tant, en aquest estat es presenta el següent:

- a) El resultat consolidat de l'exercici.
- b) L'import net dels ingressos i les despeses reconeguts transitòriament com a ajustos per valoració en el patrimoni net consolidat.
- c) L'import net dels ingressos i les despeses reconeguts definitivament en el patrimoni net consolidat.
- d) L'impost sobre beneficis meritat pels conceptes indicats a les lletres b) i c) anteriors, excepte per als ajustos per valoració amb origen en participacions en societats associades o multigrup valorades amb el mètode de la participació, que es presenten en termes nets.
- e) El total dels ingressos i les despeses consolidats reconeguts, calculats com a suma de les lletres anteriors i mostrant de manera separada l'import atribuït a l'Entitat Dominant i el corresponent a interessos minoritaris.

L'import dels ingressos i les despeses que corresponen a entitats valorades amb el mètode de la participació registrats directament contra el patrimoni net es presenten en aquest estat, qualsevol que sigui la seva naturalesa, en la rúbrica "Entitats valorades amb el mètode de la participació".

Les variacions que hi ha hagut en els ingressos i les despeses reconeguts en el patrimoni net com a ajustos per valoració es desglossen en:

- Guanys (Pèrdues) per valoració: recull l'import dels ingressos, nets de les despeses originades durant l'exercici, reconeguts directament en el patrimoni net consolidat. Els imports reconeguts en l'exercici i en aquesta partida es mantenen en aquesta partida, encara que en el mateix exercici es traspassin al compte de pèrdues i guanys consolidat, al valor inicial d'altres actius o passius, o es reclassifiquin en una altra partida.
- Imports transferits al compte de pèrdues i guanys consolidat: recull l'import dels guanys o les pèrdues per valoració reconeguts prèviament en el patrimoni net consolidat, encara que sigui en el mateix exercici, que es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat.
- Imports transferits al valor inicial de les partides cobertes: recull l'import dels guanys o les pèrdues per valoració reconeguts prèviament en el patrimoni net consolidat, encara que sigui en el mateix exercici, que es reconeixin en el valor inicial dels actius o passius a conseqüència de cobertures de fluxos d'efectiu.
- Altres reclassificacions: recull l'import dels traspassos fets durant l'exercici entre partides d'ajustos per valoració de conformitat amb els criteris que estableix la normativa vigent.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Els imports d'aquestes partides es presenten amb l'import brut, i mostren, llevat de les partides corresponents a ajustos per valoració d'entitats valorades amb el mètode de la participació, l'efecte impositiu corresponent a la rúbrica "Impost sobre beneficis" de l'estat.

2.21.2 Estat total de canvis en el patrimoni net

A l'"Estat total de canvis en el patrimoni net" es presenten totes les variacions que hi ha hagut en el patrimoni net consolidat, incloses les que tenen l'origen en canvis en els criteris comptables i en correccions d'errors. Així doncs, aquest estat mostra una conciliació del valor comptable al començament i al final de l'exercici de totes les partides que formen el patrimoni net consolidat i agrupa els moviments que hi ha hagut d'acord amb la seva naturalesa en les partides següents:

- **Ajustos per canvis en criteris comptables i correcció d'errors:** inclou els canvis en el patrimoni net consolidat que sorgeixen a conseqüència de la reexpressió retroactiva dels saldos dels estats financers amb origen en canvis en els criteris comptables o en la correcció d'errors.
- **Ingressos i despeses reconeguts durant l'exercici:** recull, de manera agregada, el total de les partides registrades en l'estat d'ingressos i despeses reconeguts que s'han indicat anteriorment.
- **Altres variacions en el patrimoni net:** recull la resta de partides registrades en el patrimoni net, com poden ser augments o disminucions del fons de dotació, distribució de resultats, operacions amb instruments de capital propis, pagaments amb instruments de capital, traspassos entre partides del patrimoni net i qualsevol altre increment o disminució del patrimoni net consolidat.

2.22. Fons de l'Obra Social: Fons d'Educació i Promoció (FEP)

Les dotacions que fa l'Entitat Dominant al Fons d'Educació i Promoció cooperatiu es reconeixen com una despesa de l'exercici quan són obligatòries. Si es produeixen dotacions addicionals, es reconeixen com a aplicació del benefici (Nota 3).

Adicionalment al FEP, l'Entitat Dominant canalitza activitats determinades de l'Obra Social a través de la Fundació Caixa d'Enginyers (Nota 19). Els membres del Patronat d'aquesta Fundació són, al seu torn, membres del Consell Rector de l'Entitat Dominant, fet que, d'acord amb la normativa vigent, suposa l'existència de control i, en conseqüència, obliga l'Entitat Dominant a consolidar la Fundació amb el mètode d'integració global.

Les subvencions, les donacions i altres ajuts vinculats al Fons d'Educació i Promoció cooperatiu es reconeixen, d'acord amb la legislació vigent, com a ingressos de les cooperatives i, simultàniament, es doten al fons amb el mateix import. Així mateix, les donacions que fa directament l'Entitat Dominant a la Fundació es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat com a despesa, dotant el Fons de l'Obra Social.

L'aplicació d'aquest fons es produeix normalment amb abonament a tresoreria, llevat que l'import del Fons d'Educació i Promoció es materialitzi mitjançant activitats pròpies de l'Entitat Dominant; en aquest cas, es redueix l'import registrat en el capítol "Fons de l'Obra Social" i es reconeix simultàniament un ingressos en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Les despeses derivades del Fons d'Educació i Promoció cooperatiu es presenten en el balanç de situació consolidat deduint-les del capítol "Fons de l'Obra Social", sense que en cap cas s'imputin al compte de pèrdues i guanys consolidat.

Els actius materials (Nota 2.15.2-Actiu material afecte a l'Obra Social) i els passius afectes a l'Obra Social es presenten en partides separades del balanç de situació consolidat.

3. DISTRIBUCIÓ DEL RESULTAT DE L'EXERCICI

La proposta de distribució del resultat de l'Entitat Dominant de l'exercici 2012, que el Consell Rector d'aquesta entitat sotmetrà a l'aprovació de l'Assemblea General de Socis, de conformitat amb allò que disposen els Estatuts Socials, adaptats a la normativa en vigor, en els quals s'estableixen unes dotacions mínimes a la Reserva Obligatòria del 20% de l'excedent disponible de l'exercici i al Fons d'Educació i Promoció del 10% de l'excedent esmentat, és la següent:

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	2012	2011 (*)
Base de repartiment		
Resultat abans d'impostos	8.911	7.047
Impost sobre beneficis	(1.077)	(437)
Al Fons d'Educació i Promoció		
Mínim	(466)	(459)
	7.368	6.151
Distribució		
A Fons d'Educació i Promoció	—	150
Interessos per pagar als socis per aportacions al capital	3.173	2.022
A reserva obligatòria	932	918
A reserva voluntària	3.263	3.061
TOTAL	7.368	6.151

(*) Les dades del 2011, corresponents a la distribució aprovada per l'Assemblea General de Socis, es presenten exclusivament a efectes comparatius.

L'import dels interessos per pagar als socis per aportacions al capital està condicionat a l'obtenció de resultats nets suficients i és determinat per l'Assemblea General, a proposta del Consell Rector, sense que superi el que estableix la legislació reguladora de cooperatives de crèdit. Els resultats de les societats dependents que formen el Grup s'han d'aplicar de la manera que aprovin les Juntes Generals de Socis o Accionistes respectives.

4. INFORMACIÓ PER SEGMENTS DE NEGOCI

4.1. Informació de caràcter general

La informació sobre segments que es presenta a continuació s'ha preparat, d'acord amb allò que disposa la NIIF 8, identificant els segments operatius corresponents sobre la base del tipus de clients i el tipus de productes i serveis que s'ofereixen en cada segment. Així mateix, els segments detallats són els que es consideren més rellevants i són els que es presenten, amb caràcter recurrent, al Consell Rector de l'Entitat Dominant, que avalua el rendiment i assigna recursos a cada un dels segments identificats, sense perjudici que es pugui manejar un altre tipus d'informació per segments desagregada.

Els segments identificats a partir dels quals es presenta la informació que requereix la NIIF 8 són els següents:

- Entitat de crèdit: inclou tant particulars com petites i mitjanes empreses i, bàsicament, per a aquest tipus de clients, productes d'actiu com ara els préstecs hipotecaris, els préstecs de consum amb garantia personal, les adquisicions temporals d'actius a clients, el descompte comercial, les operacions de lasing i confirmació de pagaments, les targetes de crèdit, les comissions d'intermediació, els comptes de crèdit, les operacions de passiu i la gestió d'operacions bancàries a aquest tipus de clients (transferències, domiciliacions, operacions d'intercanvi de moneda, etc.). També inclou el tipus de clients que l'entitat considera "grans empreses", atesa la seva dimensió, i productes com ara les operacions sindicades, els préstecs amb garanties personals o reals a aquest tipus de client, les línies de finançament, les operacions estructurades, les comissions per intermediació, la col·locació i l'assegurament de valors, etc. Així mateix, també inclou els clients amb patrimoni gestionat i la intermediació per venda d'assegurances.
- Assegurances: inclou l'activitat d'assegurances del Grup i comprèn productes com ara les assegurances de vida, les assegurances combinades de vida-termini, l'activitat de reassegurança, etc. Així mateix, com que la companyia asseguradora del Grup realitza la gestió de fons i de plans de pensions, aquesta activitat també s'inclou a aquest segment.
- Gestió d'institucions d'inversió col·lectiva (IIC): inclou l'activitat de gestió de patrimonis que duu a terme la gestora d'institucions d'inversió col·lectiva del Grup.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

4.2. Bases i metodologia utilitzats per elaborar la informació per segments

En l'elaboració de la informació per segments que es presenta a l'apartat 4.3 següent, s'han aplicat els principis i criteris següents:

- Les transaccions entre segments que es presenten en aquesta Nota s'han registrat aplicant les mateixes tarifes i els mateixos costos que s'apliquen per a les transaccions amb segments externs.
- A l'hora de determinar les partides que formen el resultat abans d'impostos de cada segment s'han aplicat els mateixos criteris i les mateixes normes de valoració que s'indiquen a la Nota 2 per a la determinació del resultat abans d'impostos del Grup.
- El valor dels actius i dels passius de cada segment s'ha determinat aplicant els mateixos principis i les mateixes normes de valoració que s'inclouen a la Nota 2.

4.3. Informació per segments operatius

En el següent quadre es mostra la informació per segments operatius dels exercicis 2012 i 2011 que requereix la NIIF 8:

(En milers d'euros)	Entitat de crèdit		Assegurances		Gestió d'IIC		Total	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Compte de pèrdues i guanys consolidat								
Ingressos								
Ingressos externs al Grup	84.500	68.122	107.771	39.973	3.524	3.457	195.795	111.552
	84.500	68.122	107.771	39.973	3.524	3.457	195.795	111.552
Despeses								
Amortització i sanejament immobilitzat	2.711	2.263	97	104	31	17	2.839	2.384
Altres pèrdues per deteriorament	12.215	4.742	12	(175)	1	—	12.228	4.567
Altres despeses	63.528	57.936	106.433	38.790	2.311	2.199	172.272	98.925
	78.454	64.941	106.542	38.719	2.343	2.216	187.339	105.876
Resultat després d'impostos	6.046	3.181	1.229	1.254	1.181	1.241	8.456	5.676
Resultat després d'impostos atribuïble a l'Entitat Dominant	6.101	3.252	1.229	1.254	1.181	1.241	8.511	5.747
Balanç de situació consolidat								
Actiu	2.198.134	1.999.927	103.201	82.866	1.545	2.307	2.302.880	2.085.100
Passiu	2.024.860	1.898.021	158.281	80.449	409	570	2.183.550	1.979.040
Patrimoni net	116.304	105.357	1.955	(230)	1.071	933	119.330	106.060

Per elaborar aquesta informació s'ha repercutit en els segments d'assegurances i de gestió d'institucions d'inversió col·lectiva la part de costos d'estructura que suporta l'Entitat Dominant a causa de la comercialització d'aquests productes.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

4.4. Conciliacions i altres informacions

A continuació es presenten les conciliacions següents entre la informació per segments inclosa a la Nota 4.3 i la informació comptable del Grup:

4.4.1. Conciliació dels ingressos ordinaris per segment i del resultat després d'impostos per segments i del resultat consolidat de l'exercici

No s'inclou la conciliació dels ingressos ordinaris per segment i del resultat després d'impostos per segments ni del resultat consolidat de l'exercici perquè no hi ha partides de conciliació.

4.4.2. Informació sobre productes i serveis

Segons el que estipula la NIIF 8, no s'informa sobre el desglossament d'ingressos de clients externs per productes o serveis perquè aquesta informació ja s'ofereix a les Notes explicatives d'aquesta memòria consolidada.

4.4.3. Informació sobre àrees geogràfiques

No s'inclou informació sobre distribució geogràfica (segment secundari) perquè el Grup duu a terme pràcticament tota la seva activitat a Espanya. Així mateix, a la Nota 29 es detalla informació sobre el risc de crèdit que assumeix el Grup d'acord amb l'àrea geogràfica en què resideixen els titulars de les operacions.

4.4.4. Informació sobre clients principals

D'acord amb la informació que requereix la NIIF 8, relativa al grau de concentració e clients, cal indicar que el Grup no té cap client que representi individualment el 10% dels ingressos ordinaris o més.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

5. RETRIBUCIONS DEL CONSELL RECTOR I AL PERSONAL DE L'ALTA DIRECCIÓ

El "personal clau de l'administració i la direcció" del Grup, que són les persones que tenen autoritat i responsabilitat per planificar, dirigir i controlar les activitats del Grup directament i indirectament, està integrat pels membres del Consell Rector i de l'Alta Direcció. A causa dels càrrecs que té aquest col·lectiu de persones es considera "part vinculada" i, com a tal, està subjecte a uns requeriments d'informació que es recullen en aquesta Nota.

També són parts vinculades el conjunt de persones que mantenen determinades relacions de parentiu o afectivitat amb "el personal clau de l'administració i la direcció", i també les societats controlades amb influència significativa o amb poder de vot important del personal clau o d'algunes de les persones comentades del seu entorn familiar. Les transaccions del Grup amb aquestes altres parts vinculades s'informen a la Nota 48.

5.1. Remuneració al Consell Rector de l'Entitat Dominant

Totes les remuneracions percebudes pel Consell Rector i Comissions Delegades corresponen exclusivament a dietes per l'assistència a reunions i desplaçaments.

En el quadre següent es mostra un detall de les remuneracions meritades a favor dels membres del Consell Rector de l'Entitat Dominant, exclusivament en la seva qualitat de Consellers de l'Entitat Dominant, durant els exercicis 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Membres del Consell Rector		
Manuel Espiau Espiau	11	8
Ramón Ferrer Canela (1)	—	11
Alfredo Ortí Noé (1)	—	6
Antonio Mercadé Santacana (1)	—	7
Pedro Estalella Murtro	5	3
José Aced Villacampa (1)	—	9
Isidoro Murtra Ferré	4	3
Josep Oriol Sala Arlandis	12	4
Carlos Alemany Martínez	—	(*)
Francisco Mor Capell	4	3
Pedro A. Hernández del Santo	5	3
Enric Homs Martínez	5	4
Manuel Bertran Mariné	11	3
Jaime Roure Pagés (2)	5	—
Antoni Sansalvadó Tribó (2)	3	—
Félix Masjuan Teixidó (2)	4	—
José María Pera Abadía (2)	8	—

(1) Membres donats de baixa durant l'exercici 2011. (2) Membres donats d'alta al tancament de l'exercici 2011. El 31 de desembre de 2011 encara no havien meritat remuneracions en qualitat de Consellers del Consell Rector. (*) Remuneració inferior a mil euros.

Així mateix, les remuneracions percebudes pels membres dels Consells d'Administració de les entitats dependents del Grup en concepte de dietes per assistència i desplaçament als consells esmentats han estat de 12 milers d'euros durant els exercicis 2012 i 2011. No hi ha compromisos postocupació ni assegurances de vida amb els membres actuals o anteriors del Consell Rector.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012**5.2. Remuneracions al personal clau de la direcció del Grup**

A l'efecte d'elaborar aquests comptes anuals consolidats, s'ha considerat personal de l'Alta Direcció del Grup 13 persones durant l'exercici 2012 (15 durant l'exercici 2011), que ocupaven els llocs de membres del Comitè de Direcció de l'Entitat Dominant i de la direcció de les societats del Grup.

En el quadre següent es mostra la remuneració meritada pel personal de l'Alta Direcció del Grup corresponent als exercicis 2012 i 2011. Les remuneracions es registren en l'epígraf "Despeses d'administració-Despeses de personal" dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts.

(En milers d'euros)	2012	2011
Retribucions a curt termini	1.946	1.845
Prestacions postocupació	—	—
Altres prestacions a llarg termini	268	380
Indemnitzacions per cessament	—	83
TOTAL	2.214	2.308

Hi ha compromisos postocupació amb els membres de la Direcció actual, els quals es detallen a la Nota 2.13. Aquests compromisos no existeixen amb els membres de la Direcció anterior.

5.3. Altres operacions realitzades amb els Consellers i amb l'Alta Direcció

A continuació s'ofereix un detall dels saldos d'actiu, passiu i comptes d'ordre registrats en els estats financers consolidats adjunts, que corresponen a operacions mantingudes amb el Grup pels membres del Consell Rector de l'Entitat Dominant, els membres dels Consells d'Administració de les societats dependents i de l'Alta Direcció del Grup el 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Actiu-Garantia real	2.350	2.262
Actiu-Garantia personal	63	52
Passiu-Dipòsits a termini	987	1.314
Passiu-Dipòsits a la vista	484	612
Comptes d'ordre-Riscos contingents	—	—
Compromisos postocupació (*)	1.818	1.222

(*) Compromisos coberts mitjançant pòlisses d'assegurances contractades amb Rural Vida, SA (Nota 2.13).

Així mateix, a continuació s'ofereix un detall dels saldos d'ingressos i despeses registrats en els comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts, que corresponen a operacions mantingudes amb el Grup pels membres del Consell Rector de l'Entitat Dominant, els membres dels Consells d'Administració de les societats dependents i de l'Alta Direcció del Grup durant els exercicis 2012 i 2011:

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	2012	2011
Interessos i rendiments assimilats	53	51
Interessos i càrregues assimilades	17	50
Comissions percebudes	6	1

El Grup no té una política concreta o específica per a la concessió de préstecs, dipòsits i operacions de naturalesa anàloga amb el Consell Rector de l'Entitat Dominant ni amb els membres dels Consells d'Administració de les societats dependents ni amb l'Alta Direcció del Grup, i s'apliquen les polítiques generals per a aquest tipus d'operacions.

Durant els exercicis 2012 i 2011 no s'han produït operacions de venda d'actius no corrents en venda amb finançament del Grup a cap membre del Consell Rector de l'Entitat Dominant ni dels Consells d'Administració de les societats dependents ni de l'Alta Direcció del Grup.

6. CAIXA I DIPÒSITS EN BANCS CENTRALS

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació consolidats adjunts el 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Caixa	6.169	4.851
Banc d'Espanya	13.865	22.225
Ajustos per valoració	5	14
TOTAL	20.039	27.090

El saldo del compte corrent amb el Banc d'Espanya és afecte a la cobertura del coeficient de reserves mínimes i ha meritat un tipus d'interès anual mitjà, durant l'exercici 2012, d'aproximadament el 0,62% (1,06% durant l'exercici 2011).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012
7. CARTERA DE NEGOCIACIÓ

A continuació es presenta un desglossament dels actius i passius financers inclosos a aquesta categoria en data 31 de desembre de 2012 i 2011, classificats per àrees geogràfiques, on hi ha localitzat el risc, per tipus de contraparts i per tipus d'instruments:

(En milers d'euros)	2012		2011	
	Saldo deutor	Saldo acreedor	Saldo deutor	Saldo acreedor
Per àrees geogràfiques				
Espanya	98.277	1.484	45.348	1.015
Resta	1.108	—	250	—
	99.385	1.484	45.598	1.015
Per tipus de contraparts				
Administracions Públiques residents	78.599	—	35.903	—
Entitats de crèdit	15.629	762	8.486	665
Altres sectors residents	4.863	722	1.036	350
Altres sectors no residents	294	—	173	—
	99.385	1.484	45.598	1.015
Per tipus d'instruments				
Accions cotitzades	257	—	258	—
Participacions preferents	—	—	—	—
Valors representatius de deute	99.054	—	45.138	—
Derivats negociats en mercats organitzats	7	—	—	—
Derivats negociats en mercats no organitzats				
Opcions venudes	—	762	—	665
Operacions a termini comprades	67	—	78	—
Operacions a termini venudes	—	722	124	350
	99.385	1.484	45.598	1.015

El valor comptable registrat en el quadre anterior representa el nivell màxim d'exposició al risc de crèdit del Grup en relació amb els instruments financers que s'hi inclouen.

El tipus d'interès mitja corresponent als rendiments meritats durant l'exercici 2012 dels valors representatius de deute de la "Cartera de negociació" ha estat del 5% (4,01% durant l'exercici 2011). La TIR mitjana de compra dels actius integrats a aquesta cartera en data 31 de desembre de 2012 és del 5,76% (4,98% en data 31 de desembre de 2011).

En el següent quadre es detalla el nocional dels "Derivats de negociació" en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012		2011	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Nocional	25.056 (*)	103.197	33.963	68.017

(*) Inclou 15.300 milers d'euros corresponents a futurs financers que no tenen cap reflex en el balanç de situació consolidat perquè es liquiden diàriament (19.100 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Així mateix, en el següent quadre es mostra el detall dels terminis dels derivats de negociació en data 31 de desembre de 2012 i 2011, considerant el seu nocial:

En data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	Actiu			Passiu		
	Menys d'1 any	D'1 a 5 anys	Total	Menys d'1 any	D'1 a 5 anys	Total
Compravendes de divises no vençudes	9.756	—	9.756	68	—	68
Derivats sobre valors						
Opcions	—	—	—	21.510	18.657	40.167
Permutes	—	—	—	5.798	10.424	16.222
Derivats sobre tipus d'interès						
Futurs financers	15.300	—	15.300	—	—	—
Resta	—	—	—	46.740	—	46.740
TOTAL	25.056	—	25.056	74.116	29.081	103.197

En data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)	Actiu			Passiu		
	Menys d'1 any	D'1 a 5 anys	Total	Menys d'1 any	D'1 a 5 anys	Total
Compravendes de divises no vençudes	8.563	—	8.563	—	—	—
Derivats sobre valors						
Opcions	—	—	—	13.538	31.757	45.295
Permutes	—	—	—	—	16.222	16.222
Derivats sobre tipus d'interès						
Futurs financers	19.100	—	19.100	—	—	—
Resta	6.300	—	6.300	6.500	—	6.500
TOTAL	33.963	—	33.963	20.038	47.979	68.017

L'import nocial dels contractes formalitzats no suposa el risc real assumit pel Grup en relació amb aquests instruments.

A l'epígraf del passiu "Cartera de negociació-Derivats de negociació", es registra el valor raonable de les opcions implícites en els dipòsits a la clientela la revaloració dels quals està vinculada amb l'evolució de determinats valors o índexs (dipòsits estructurats), així com amb el valor raonable dels compromisos de venda a termini sobre actius de renda fixa.

El desglossament dels actius i els passius financers classificats a la "Cartera de negociació", d'acord amb el mètode de càlcul del valor raonable és el següent (Nota 2.2.3):

(En milers d'euros)	2012		2011	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Nivell 1	99.318	—	45.396	—
Nivell 2	67	1.484	202	1.015
Nivell 3	—	—	—	—
TOTAL	99.385	1.484	45.598	1.015

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Les Notes 27, 28 i 30.1 presenten, respectivament, informació relativa als riscos de tipus d'interès, de liquiditat i de mercat assumits pel Grup en relació amb els instruments inclosos a aquesta categoria. Així mateix, la Nota 26 presenta informació relativa als resultats reconeguts en el compte de pèrdues i guanys consolidat que procedeixen d'actius no realitzats i classificats a la cartera de negociació.

8. ACTIUS FINANCERS DISPONIBLES PER A LA VENDA

8.1. Composició del saldo i risc de crèdit màxim

A continuació es presenta un desglossament dels actius financers inclosos a aquesta categoria en data 31 de desembre de 2012 i 2011, classificats per divisa, per tipus de contraparts i per tipus d'instruments:

(En milers d'euros)	2012	2011
Per divisa		
En euros	645.840	493.899
En moneda estrangera	—	—
Correccions de valor per deteriorament (*)	(894)	(612)
Ajust per valoració	(8.089)	(17.021)
	636.857	476.266
Per tipus de contraparts		
Administracions Públiques residents	518.595	356.265
Administracions Públiques no residents	2.646	2.603
Entitats de crèdit	63.190	79.071
Altres sectors residents	46.537	45.863
Altres sectors no residents	14.731	9.855
Actius dubtosos	141	242
Correccions de valor per deteriorament (*)	(894)	(612)
Ajust per valoració	(8.089)	(17.021)
	636.857	476.266
Per tipus d'instruments		
Obligacions i bons de l'Estat	518.595	356.265
Resta d'obligacions i bons	116.259	126.173
Accions en entitats no cotitzades	44	20
Participacions en institucions d'inversió col·lectiva	9.762	10.176
Accions en empreses cotitzades	1.180	1.265
Correccions de valor per deteriorament (*)	(894)	(612)
Ajust per valoració-Deute	(7.354)	(9.167)
Ajust per valoració-Resta d'obligacions	(346)	(6.428)
Ajust per valoració-Altres instruments de capital	(389)	(1.426)
	636.857	476.266

(*) Per la cobertura del risc de crèdit i altres sanejaments.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El valor comptable indicat en el quadre anterior representa el nivell d'exposició al risc de crèdit del Grup en relació amb els instruments financers que s'hi inclouen.

El tipus d'interès mitjà corresponent als rendiments meritats durant l'exercici 2012 dels valors representatius de deute de la cartera disponible per a la venda ha estat del 4,08% (3,62% durant l'exercici 2011). La TIR mitjana de compra dels actius integrats a aquesta cartera en data 31 de desembre de 2012 és del 4,46% (4,30% en data 31 de desembre de 2011).

El saldo de les "Participacions en institucions d'inversió col·lectiva" del quadre anterior correspon, majoritàriament, a les participacions mantingudes pel Grup en fons d'inversió que gestiona ell mateix (Nota 31.6).

El moviment durant els exercicis 2012 i 2011 de la cartera "Actius financers disponibles per a la venda" és el següent:

(En milers d'euros)	2012 Valors representatius de deute	Instruments de capital	2011 Valors representatius de deute	Instruments de capital
Saldo a l'inici de l'exercici	466.231	10.035	232.359	10.301
Compres i meritació d'interessos	351.295	945	432.990	3.277
Baixes per vendes, amortitzacions i d'altres	(198.879)	(1.420)	(197.020)	(2.839)
Variació d'ajustos per valoració (*)	8.484	1.037	(5.005)	(704)
Variació d'operacions de microcobertura	(589)	—	714	—
Variació per correccions de valor per deteriorament	(77)	(205)	2.193	—
Saldo al final de l'exercici	626.465	10.392	466.231	10.035

(*) Exclosos els de microcobertura.

El desglossament dels actius classificats a la cartera "Actius financers disponibles per a la venda", d'acord amb el mètode de càlcul del valor raonable, és el següent (Nota 2.2.3):

(En milers d'euros)	2012	2011
Nivell 1	636.813	476.246
Nivell 2	—	—
Nivell 3	44	20
TOTAL	636.857	476.266

La Nota 23 inclou el desglossament dels "Ajustos per valoració" registrats en el "Patrimoni net" en data 31 de desembre de 2012 i 2011.

Les Notes 27, 28 i 30.1 presenten, respectivament, informació relativa als riscos de tipus d'interès, de liquiditat i de mercat assumits pel Grup en relació amb els instruments inclosos a aquesta categoria.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

8.2. Cobertura del risc de crèdit

A continuació es mostra el desglossament del saldo de les correccions de valor per deteriorament dels "Actius financers disponibles per a la venda" en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Per tipus d'instrument		
Valors representatius de deute	(689)	(612)
Altres instruments de capital	(205)	—
	(894)	(612)
Per tipus de cobertura		
Pèrdues per deteriorament estimades individualment	(346)	(242)
Pèrdues per deteriorament estimades col·lectivament	(548)	(370)
	(894)	(612)

El moviment del saldo de correccions de valor per deteriorament dels "Actius financers disponibles per a la venda" durant els exercicis 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	Valors representatius de deute Determinats individualment	Valors representatius de deute Determinats colectivament	Altres instruments de capital Determinats individualment
Saldo a l'inici de l'exercici 2011	(2.200)	(605)	—
Dotació/Recuperació amb càrrec/Abonament a resultats (Nota 45)	451	235	—
Altres sectors residents	—	86	—
Altres sectors no residents	451	149	—
Utilització de la provisió	1.507	—	—
Altres sectors no residents	1.507	—	—
Saldo al final de l'exercici 2011	(242)	(370)	—
Dotació/Recuperació amb càrrec/Abonament a resultats (Nota 45)	101	(178)	(205)
Altres sectors residents	—	(76)	(108)
Altres sectors no residents	101	(102)	(97)
Utilització de la provisió	—	—	—
Altres sectors no residents	—	—	—
Saldo al final de l'exercici 2012	(141)	(548)	(205)

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012
9. INVERSIONS CREDITÍCIES
9.1. Composició del saldo i risc de crèdit màxim

A continuació es presenta un desglossament del capítol "Inversions creditícies" en data 31 de desembre de 2012 i 2011 per àrees geogràfiques, on estan localitzats els riscos, per tipus de contraparts, per tipus d'instruments i per tipus d'interès aplicat:

(En milers d'euros)	2012	2011
Per àrees geogràfiques		
Espanya	1.471.711	1.451.769
Resta	9.237	5.850
Correccions de valor per deteriorament (*)	(34.266)	(24.869)
Interessos meritats	1.286	1.934
Comissions	(3.023)	(3.182)
	1.444.945	1.431.502
Per tipus de contraparts		
Entitats de crèdit	19.837	16.228
Altres sectors residents	1.454.057	1.436.180
Altres sectors no residents	7.054	5.211
Correccions de valor per deteriorament (*)	(34.266)	(24.869)
Interessos meritats	1.286	1.934
Comissions	(3.023)	(3.182)
	1.444.945	1.431.502
Per tipus d'instruments		
Deutors amb garantia real	1.261.570	1.286.955
Altres deutors a termini	110.912	78.766
Valors representatius de deute	20.109	21.195
Deutors a la vista i diversos	52.724	43.979
Altres actius financers	5.600	4.839
Actius dubtosos	30.033	21.885
Correccions de valor per deteriorament (*)	(34.266)	(24.869)
Provisió específica	(16.738)	(11.290)
Provisió genèrica	(15.746)	(13.579)
Provisió subestàndard	(1.782)	—
Interessos meritats	1.286	1.934
Comissions	(3.023)	(3.182)
	1.444.945	1.431.502

(*) Per la cobertura del risc de crèdit.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	2012	2011
Per tipus d'interès aplicat		
Tipus d'interès fix	221.411	172.447
Tipus d'interès variable	1.236.194	1.263.597
D'altres (targetes, etc.)	23.343	21.575
Correccions de valor per deteriorament (*)	(34.266)	(24.869)
Interessos meritats	1.286	1.934
Comissions	(3.023)	(3.182)
	1.444.945	1.431.502

(*) Per la cobertura del risc de crèdit.

El valor comptable indicat al quadre anterior representa el nivell màxim d'exposició al risc de crèdit del Grup en relació amb els instruments financers que s'hi inclouen.

Dins de la partida "Altres actius financers", que està compresa dins del detall "Per tipus d'instruments" del quadre anterior, s'inclouen 2.906 milers d'euros corresponents al valor actual de la despesa anticipada en concepte de derrama al FGDEC acordada per la Comissió Gestora d'aquest Fons, amb data 30 de juliol de 2012 (Nota 1.10).

El tipus d'interès efectiu mitjà de les "Inversions creditícies", exclosos els dipòsits en entitats de crèdit, durant l'exercici 2012 ha estat del 2,82% (2,51% durant l'exercici 2011).

A més, el tipus d'interès efectiu mitjà dels dipòsits en entitats de crèdit durant l'exercici 2012 ha estat del 0,45% (1,09% durant l'exercici 2011).

Les Notes 27, 28 i 29 presenten, respectivament, informació relativa als riscos de tipus d'interès, de liquiditat i de crèdit assumits pel Grup en relació amb els instruments inclosos a aquesta categoria.

L'epígraf "Inversions creditícies-Crèdit a la clientela" inclou, en data 31 de desembre de 2012, 11.623 milers d'euros que corresponen a actius classificats com a risc subestàndard, ja que són d'operacions que, tot i estar al corrent de pagament dels seus compromisos, presenten debilitats determinades que indiquen l'existència d'un risc de crèdit inherent superior al normal per a la cartera de crèdits de l'Entitat Dominant.

A més, l'epígraf "Inversions creditícies-Crèdit a la clientela" inclou 693.274 i 285.078 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012 i 2011, respectivament, que corresponen als imports pendents d'amortitzar d'actius titulitzats a partir de l'1 de gener de 2004 (Nota 31.7) que no s'han donat de baixa perquè no s'han transferit substancialment tots els beneficis i els riscos associats a aquests actius. Amb data 10 de febrer de 2012, l'Entitat Dominant ha fet, com a cedent única, una nova titulització d'actius, Caixa Enginyers AyT 2, Fons de Titulització d'Actius, per un import inicial de 450 milions d'euros.

Per contra, les titulitzacions anteriors a l'1 de gener de 2004, amb un import pendent d'amortitzar de 36.161 i 41.128 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012 i 2011, respectivament, es van donar de baixa de l'actiu d'acord amb allò que estableix la Disposició Addicional Transitòria Primera de la Circular 4/2004 (Nota 31.7).

Els valors representatius de deute inclosos a l'epígraf "Inversions creditícies-Valors representatius de deute" del balanç de situació consolidat adjunt corresponen a bons emesos per fons de titulització, en els quals l'Entitat Dominant actua com a cedent, corresponents a les cessions de crèdit anteriors a l'1 de gener de 2004. A més, s'inclouen els bons emesos per fons de titulització corresponents als actius titulitzats posteriors a l'1 de gener de 2004, en la mesura que, a causa de diferències en les dates d'amortització, el seu import supera el dels actius titulitzats (Nota 16.3). El resultat generat per l'adquisició de bons propis s'inclou al capítol "Resultats d'operacions financeres (net)" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (Nota 37).

L'import de les operacions les condicions de les quals s'han renegociat durant l'exercici 2012 és de 3.438 milers d'euros (8.344 milers d'euros durant l'exercici 2011).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El desglossament del valor raonable dels actius classificats a la cartera "Inversions creditícies", d'acord amb el mètode de càlcul utilitzat per determinar-lo, és el següent (Nota 2.2.3):

(En milers d'euros)	2012	2011
Nivell 1	9.676	11.670
Nivell 2	—	—
Nivell 3	1.431.531	1.416.198
TOTAL	1.441.207	1.427.868

9.2. Actius vençuts i no deteriorats

La classificació per tipus d'instruments i garanties dels actius amb saldos vençuts amb antiguitat inferior a tres mesos no considerats com a deteriorats en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és la següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Préstecs amb garantia hipotecària	422	409
Crèdits amb garantia hipotecària	—	—
Préstecs amb garantia de valors	28	15
Crèdits amb garantia de valors	5	18
Préstecs amb garantia personal	126	101
Crèdits amb garantia personal	624	81
Descoberts en comptes corrents i excedits en comptes de crèdit	644	679
TOTAL	1.849	1.303

A continuació es presenta el desglossament per dates dels actius vençuts no deteriorats en data 31 de desembre de 2012 i 2011 per tipus de contraparts i per tipus d'instruments:

Actius vençuts no deteriorats en data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	Fins a 1 mes	Entre 1 i 2 mesos	Entre 2 i 3 mesos	Total
Per tipus de contraparts				
Altres sectors residents	1.392	122	332	1.846
Altres sectors no residents	3	—	—	3
	1.395	122	332	1.849
Per tipus d'instruments				
Préstecs i comptes de crèdit	751	122	332	1.205
Descoberts i excedits	644	—	—	644
	1.395	122	332	1.849

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Actius vençuts no deteriorats en data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)	Fins a 1 mes	Entre 1 i 2 mesos	Entre 2 i 3 mesos	Total
Per tipus de contraparts				
Altres sectors residents	892	144	265	1.301
Altres sectors no residents	2	—	—	2
	894	144	265	1.303
Per tipus d'instruments				
Préstecs i comptes de crèdit	215	144	265	624
Descoberts i excèdits	679	—	—	679
	894	144	265	1.303

A continuació es presenta el detall en data 31 de desembre de 2012 i 2011, d'acord amb les garanties i les millores creditícies que hi havia sobre aquests actius:

En data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	Garanties hipotecàries	Garanties Administracions Públiques	Altres garanties reals	Resta	Total
Instruments de deute					
Crèdit a la clientela	422	—	33	1.394	1.849

En data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)	Garanties hipotecàries	Garanties Administracions Públiques	Altres garanties reals	Resta	Total
Instruments de deute					
Crèdit a la clientela	409	—	33	861	1.303

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

9.3. Actius dubtosos

La classificació per tipus d'instruments i garanties dels actius dubtosos en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és la següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Préstecs amb garantia hipotecària	22.563	16.089
Comptes de crèdit amb garantia hipotecària	1.182	629
Préstecs amb garantia de valors	116	151
Comptes de crèdit amb garantia de valors	251	147
Préstecs amb garantia personal	3.181	2.701
Comptes de crèdit amb garantia personal	1.267	694
Descoberts en comptes corrents	1.450	1.456
Altres	23	18
TOTAL	30.033	21.885

A continuació es detalla el moviment que hi ha hagut durant els exercicis 2012 i 2011 en el saldo d'actius dubtosos:

(En milers d'euros)	2012	2011
Saldo a l'inici de l'exercici	21.885	17.483
Més:		
Addició de nous actius	12.796	8.266
Menys:		
Actius normalitzats	(1.102)	(2.587)
Actius adjudicats	(2.047)	(471)
Actius donats de baixa	(1.499)	(806)
Saldo al final de l'exercici	30.033	21.885

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A continuació es mostra un detall dels actius financers classificats com a "Inversions creditícies" que es consideren deteriorats per motiu del seu risc de crèdit en data 31 de desembre de 2012 i 2011, classificats segons les contraparts i garanties, i també d'acord amb el termini transcorregut des del venciment de l'import impagat fins a les dates esmentades i que sigui més antic de cada operació:

En data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	Fins a 6 mesos	Entre 6 i 9 mesos	Entre 9 i 12 mesos	Més de 12 mesos	Total
Per tipus de contraparts					
Altres sectors residents	9.568	3.440	3.378	13.639	30.025
Altres sectors no residents	8	—	—	—	8
	9.576	3.440	3.378	13.639	30.033
Per garanties					
Operacions amb garantia real sobre habitatges	5.097	2.447	2.984	8.364	18.892
Operacions amb altres garanties reals	3.270	578	60	1.312	5.220
Operacions sense garantia real	1.209	415	334	3.963	5.921
	9.576	3.440	3.378	13.639	30.033

En data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)	Fins a 6 mesos	Entre 6 i 9 mesos	Entre 9 i 12 mesos	Més de 12 mesos	Total
Per tipus de contraparts					
Altres sectors residents	6.048	1.170	780	13.881	21.879
Altres sectors no residents	—	—	—	6	6
	6.048	1.170	780	13.887	21.885
Per garanties					
Operacions amb garantia real sobre habitatges	2.622	551	291	8.801	12.265
Operacions amb altres garanties reals	2.462	159	117	1.714	4.452
Operacions sense garantia real	964	460	372	3.372	5.168
	6.048	1.170	780	13.887	21.885

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

9.4. Cobertura del risc de crèdit

El detall en data 31 de desembre de 2012 i 2011 del saldo de "Correccions de valor per deteriorament dels actius" del capítol "Inversions creditícies" és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Per tipus de cobertura		
Cobertura genèrica	(15.746)	(13.579)
Cobertura subestàndard	(1.782)	—
Cobertura específica	(16.738)	(11.290)
	(34.266)	(24.869)
Cobertura genèrica		
Operacions amb garantia real sobre habitatge acabat	(11.210)	(8.605)
Altres garanties reals	(2.863)	(2.934)
Operacions sense garantia real	(1.673)	(2.040)
	(15.746)	(13.579)
Cobertura subestàndard		
Operacions amb garantia real sobre habitatge acabat	(607)	—
Altres garanties reals	(1.170)	—
Operacions sense garantia real	(5)	—
	(1.782)	—
Cobertura específica		
Operacions amb garantia real sobre habitatge acabat	(9.357)	(5.043)
Altres garanties reals	(2.501)	(2.162)
Operacions sense garantia real	(4.880)	(4.085)
	(16.738)	(11.290)
TOTAL	(34.266)	(24.869)

En data 31 de desembre de 2012, tota la cobertura genèrica s'ha estimat col·lectivament, de la cobertura específica, un import de 3.015 milers d'euros s'ha estimat individualment segons raons diferents de la morositat del client i un import de 13.723 milers d'euros s'ha estimat col·lectivament segons els calendaris de morositat establerts pel Banc d'Espanya (3.451 i 7.839 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011, respectivament). Tota la cobertura dels actius classificats com a subestàndard s'ha estimat individualment (Nota 9.1).

Pràcticament totes les correccions de valor per deteriorament en data 31 de desembre de 2012 i 2011 cobreixen operacions amb contraparts residents a Espanya.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El moviment durant els exercicis 2012 i 2011 del saldo de "Correccions de valor per deteriorament dels actius" del capítol "Inversions creditícies" és el següent:

(En milers d'euros)	Cobertura genèrica	Cobertura subestàndard	Cobertura específica	Total
Saldo a l'inici de l'exercici 2011	(14.486)	—	(6.127)	(20.613)
Dotacions netes amb càrrec a resultats (Nota 45)	(1.540)	—	(7.350)	(8.890)
Recuperació d'importos dotats en exercicis anteriors (Nota 45)	2.447	—	1.562	4.009
Utilitzacions (Nota 9.5)	—	—	625	625
Saldo al tancament de l'exercici 2011	(13.579)	—	(11.290)	(24.869)
Dotacions netes amb càrrec a resultats (Nota 45)	(6.176)	(1.782)	(9.626)	(17.584)
Recuperació d'importos dotats en exercicis anteriors (Nota 45)	4.009	—	2.317	6.326
Utilitzacions (Nota 9.5)	—	—	1.861	1.861
Saldo al tancament de l'exercici 2012	(15.746)	(1.782)	(16.738)	(34.266)

9.5. Actius financers donats de baixa del balanç de situació consolidat pel seu deteriorament

A continuació es mostra el moviment durant els exercicis 2012 i 2011 dels actius financers deteriorats que no estan registrats en els balanços de situació consolidats adjunts perquè la seva recuperació es considera que és remota, encara que l'Entitat Dominant no hagi interromput les accions per aconseguir la recuperació dels imports deguts:

(En milers d'euros)	2012	2011
Saldo d'actius financers la recuperació dels quals es considera remota a l'inici de l'exercici	2.548	2.116
Addicions	2.812	881
Càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius (Nota 9.4)	1.861	625
Càrrec directe al compte de pèrdues i guanys consolidat (Nota 45)	710	181
Productes vençuts i no cobrats	241	75
Altres conceptes	—	—
Recuperacions/Baixes	(904)	(449)
Per cobrament en efectiu (Nota 45)	(44)	(197)
Per cobrament en efectiu de productes vençuts i no cobrats (Nota 45)	(5)	(18)
Per condonació	—	(26)
Per adjudicació d'actiu material	(716)	—
Per altres conceptes	(139)	(208)
Saldo d'actius financers la recuperació dels es considera remota al final de l'exercici	4.456	2.548

En data 31 de desembre de 2012 i 2011, tots els saldos d'actius financers, la recuperació dels quals es considera remota, corresponen íntegrament a crèdit de la clientela.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

10. CARTERA D'INVERSIÓ A VENCIMENT

10.1. Composició del saldo i risc de crèdit màxim

A continuació es presenta un desglossament dels actius financers inclosos a aquesta categoria en data 31 de desembre de 2012 i 2011, classificats per àrees geogràfiques, on estan localitzats els riscos, per tipus de contraparts i per tipus d'instruments:

(En milers d'euros)	2012	2011
Per àrees geogràfiques		
Espanya	59.939	67.292
Resta	—	—
Correccions de valor per deteriorament (*)	(89)	(125)
	59.850	67.167
Per tipus de contraparts		
Administracions Públiques residents	38.318	50.408
Entitats de crèdit	6.675	—
Altres sectors residents	14.946	16.884
Altres sectors no residents	—	—
Correccions de valor per deteriorament (*)	(89)	(125)
	59.850	67.167
Per tipus d'instruments		
Deute Públic Espanyol - Obligacions i bons de l'Estat	6.424	—
Deute de Comunitats Autònomes	31.894	50.408
Altres valors de renda fixa	21.621	16.884
Correccions de valor per deteriorament (*)	(89)	(125)
	59.850	67.167

(*) Per la cobertura del risc de crèdit.

El valor comptable indicat al quadre anterior representa el nivell màxim d'exposició al risc de crèdit del Grup en relació amb els instruments financers que s'hi inclouen.

El tipus d'interès efectiu mitjà corresponent als rendiments meritats durant l'exercici 2012 dels valors representatius de deute de la "Cartera d'inversió a venciment" ha estat del 4,04% (3,02% durant l'exercici 2011). La TIR mitjana de compra dels actius integrats a aquesta cartera en data 31 de desembre de 2012 és del 3,85% (4,13% en data 31 de desembre de 2011).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El moviment de la "Cartera d'inversió a venciment" durant els exercicis 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Saldo a l'inici de l'exercici	67.167	39.586
Compres i meritació d'interessos	20.558	50.408
Baixes per amortitzacions	(29.667)	(22.859)
Traspassos (Nota 2.2)	1.756	—
Variació per correccions de valor per deteriorament	36	32
Saldo al final de l'exercici	59.850	67.167

El desglossament del valor raonable dels actius classificats a la cartera "Cartera d'inversió a venciment", d'acord amb el mètode de càlcul utilitzat per determinar-lo és el següent (Nota 2.2.3):

(En milers d'euros)	2012	2011
Nivell 1	57.647	63.582
Nivell 2	—	—
Nivell 3	—	—
TOTAL	57.647	63.582

Les Notes 27 i 28 presenten, respectivament, informació relativa als riscos de tipus d'interès i de liquiditat assumits pel Grup en relació amb els instruments inclosos a aquesta categoria.

10.2. Cobertura del risc de crèdit

A continuació es mostra el desglossament del saldo de correccions de valor per deteriorament de la "Cartera d'inversió a venciment" en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Per tipus d'instruments		
Valors representatius de deute	(89)	(125)
	(89)	(125)
Per tipus de cobertura		
Cobertura genèrica	(89)	(125)
Cobertura específica	—	—
	(89)	(125)

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El moviment del saldo de correccions de valor per deteriorament de la "Cartera d'inversió a venciment" durant els exercicis 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012 Valors representatius de deute	2011 Valors representatius de deute
Saldo a l'inici de l'exercici	(125)	(157)
(Dotació)/Recuperació amb càrrec/Abonament a resultats (Nota 45)	36	32
Altres sectors residents	36	17
Altres sectors no residents	—	15
Saldo al final de l'exercici	(89)	(125)

11. DERIVATS DE COBERTURA

Els imports registrats en aquest capítol del balanç de situació consolidat adjunt corresponen a opcions OTC comprades i designades com a instruments de cobertura en operacions de cobertura de valor raonable, d'instruments financers classificats en l'epígraf "Passius financers a cost amortitzat-Dipòsits de la clientela" del balanç de situació consolidat adjunt. L'Entitat Dominant ha contractat aquestes operacions amb contraparts de solvència reconeguda.

El valor raonable i el nocional de les opcions OTC comprades és de 761 i 57.086 milers d'euros, respectivament, en data 31 de desembre de 2012 (667 i 61.905 milers d'euros, respectivament, en data 31 de desembre de 2011).

A més a més, l'Entitat Dominant té contractes de futurs de cobertura sobre riscos de tipus d'interès d'instruments financers classificats en l'epígraf "Actius financers disponibles per a la venda-Valors representatius de deute" del balanç de situació consolidat adjunt, per un valor nocional de 21.700 milers d'euros (13.800 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011), que no tenen cap reflex en el balanç de situació consolidat perquè es liquiden diàriament.

L'import nocional i/o contractual dels contractes de "Derivats de cobertura" d'actiu i passiu no suposa el risc assumit per l'Entitat Dominant, ja que la seva posició neta s'obté de la compensació i/o combinació d'aquests instruments.

El desglossament dels actius classificats en "Derivats de cobertura", d'acord amb el mètode de càlcul del valor raonable, és el següent (Nota 2.2.3):

(En milers d'euros)	2012	2011
Nivell 1	—	—
Nivell 2	761	667
Nivell 3	—	—
TOTAL	761	667

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Així mateix, en el següent quadre es mostra el detall dels terminis dels derivats de cobertura en data 31 de desembre de 2012 i 2011, considerant el seu nocional dels mateixos:

En data 31 de desembre de 2012

(En milers de euros)	Menys d'1 any	Actiu	D'1 a 5 anys	Total
Compravendes de divises no vençudes	—		—	—
Derivats sobre valors				
Opcions	22.149		18.677	40.826
Permutes	5.836		10.424	16.260
Derivats sobre tipus d'interès				
Futurs financers	21.700		—	21.700
Resta	—		—	—
	49.685		29.101	78.786

En data 31 de desembre de 2011

(En milers de euros)	Menys d'1 any	Actiu	D'1 a 5 anys	Total
Compravendes de divises no vençudes	—		—	—
Derivats sobre valors				
Opcions	13.644		32.001	45.645
Permutes	—		16.260	16.260
Derivats sobre tipus d'interès				
Futurs financers	13.800		—	13.800
Resta	—		—	—
	27.444		48.261	75.705

La Nota 26 presenta informació relativa als resultats reconeguts en el compte de pèrdues i guanys consolidat procedents de derivats de cobertura no realitzats.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

12. ACTIUS NO CORRENTS EN VENDA

Tot el saldo del capítol "Actius no corrents en venda" del balanç de situació consolidat adjunt es compon d'actius rebuts per l'Entitat Dominant com a pagament de deutes.

Aquests actius estan en aquest capítol del balanç de situació consolidat adjunt des de la seva adjudicació i presenten una antiguitat mitjana ponderada de 9 mesos.

El detall segons la naturalesa dels actius no corrents en venda en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

En data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	Valor brut	Correccions de valor	Valor net contable
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	749	(21)	728
Resta d'actius immobiliaris rebuts com a pagament de deutes (*)	665	—	665
	1.414	(21)	1.393

En data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)	Valor brut	Correccions de valor	Valor net contable
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a l'adquisició d'habitatge	471	—	471
Resta d'actius immobiliaris rebuts com a pagament de deutes (*)	—	—	—
	471	—	471

(*) No procedeixen de finançament a la construcció ni a la promoció immobiliària.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A continuació es presenta el moviment dels actius no corrents en venda dels exercicis 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Cost		
Saldo a l'inici de l'exercici	471	—
Altes	1.108	471
Baixes	(165)	—
Saldo al final de l'exercici	1.414	471
Deteriorament de valor		
Saldo a l'inici de l'exercici	—	—
Altes (Nota 47)	(21)	—
Baixes	—	—
Saldo al final de l'exercici	(21)	—
Saldo net a l'inici de l'exercici	471	—
Saldo net al final de l'exercici	1.393	471

Els actius rebuts com a pagament de deutes es valoren mitjançant taxacions fetes per societats de taxació independents. Els mètodes de valoració que s'utilitzen en les taxacions són els que es descriuen a l'Ordre ECO/0805/2003, de 27 de març, sobre normes de valoració de béns immobles i determinats drets per a certes finalitats financeres, revisada per l'Ordre EHA/3011/2007, de 4 d'octubre. En data 31 de desembre de 2012, el valor de taxació del conjunt d'actius adjudicats és de 1.692 milers d'euros (524 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011).

Les correccions de valor efectuades periòdicament després de l'adjudicació es registren en el capítol "Guanys (Pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (Nota 47).

Durant l'exercici 2012 s'ha produït la venda d'un actiu adjudicat, que ha suposat el registre d'una pèrdua de 88 milers d'euros en el capítol "Guanys (Pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (Nota 47).

L'Entitat Dominant realitza la gestió dels actius rebuts com a pagament de deutes. Amb l'objectiu de realitzar una adequada política de control, gestió i venda dels actius adjudicats, l'Entitat Dominant ha constituït el Comitè de supervisió i seguiment d'immobles adjudicats, que celebra reunions periòdiques per a l'anàlisi i seguiment dels actius adjudicats, i s'empara en la subcontractació d'Agents de la Propietat Immobiliària (API), que s'encarreguen de la seva venda directa.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

13. ACTIU MATERIAL

El saldo, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, i el moviment que hi ha hagut en aquest capítol dels balanços de situació consolidats adjunts durant els exercicis 2012 i 2011 han estat els següents:

(En milers d'euros)	2012	D'ús propi	Fons d'Educació i Promoció (Nota 19)	Actiu material afecte a la Fundació (Nota 19)	Total
Cost					
Saldos en data 31 de desembre de 2011		25.482	191	29	225.702
Addicions		1.766	—	—	1.766
Sanejaments		(6)	—	—	(6)
Traspassos		8	—	—	8
Baixes		(492)	(4)	(25)	(521)
Saldos en data 31 de desembre de 2012		26.758	187	4	26.949
Amortització acumulada					
Saldos en data 31 de desembre de 2011		(12.673)	(176)	(26)	(12.875)
Addicions (Nota 43)		(955)	(12)	—	(967)
Traspassos		(5)	—	—	(5)
Baixes		485	4	22	511
Saldos en data 31 de desembre de 2012		(13.148)	(184)	(4)	(13.336)
Actiu material net					
Saldos en data 31 de desembre de 2011		12.809	15	3	12.827
Saldos en data 31 de desembre de 2012		13.610	3	—	13.613

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	2011	D'ús propi	Fons d'Educació i Promoció (Nota 19)	Actiu material afecte a la Fundació (Nota 19)	Total
Cost					
Saldos en data 31 de desembre de 2010		25.179	191	29	25.399
Addicions		757	—	—	757
Baixes		(454)	—	—	(454)
Saldos en data 31 de desembre de 2011		25.482	191	29	25.702
Amortització acumulada					
Saldos en data 31 de desembre de 2010		(12.021)	(159)	(24)	(12.204)
Addicions (Nota 43)		(1.053)	(17)	(2)	(1.072)
Baixes		401	—	—	401
Saldos en data 31 de desembre de 2011		(12.673)	(176)	(26)	(12.875)
Actiu material net					
Saldos en data 31 de desembre de 2010		13.158	32	5	13.195
Saldos en data 31 de desembre de 2011		12.809	15	3	12.827

Durant l'exercici 2012 s'han generat unes pèrdues de 1.000 euros en l'alienació d'actiu material d'ús propi, registrats en el capítol "Guany (Pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt (Nota 46). Així mateix, durant l'exercici 2012 s'ha produït un sanejament de 6 milers d'euros a la partida "Actiu material-Immobilitzat material-D'ús propi", que s'ha registrat en l'epígraf "Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)-Altres actius" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt.

El desglossament segons la naturalesa de la partida "Actiu material-Immobilitzat material-D'ús propi" dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	Cost	Amortització acumulada	Saldo net
Edificis i construccions	8.164	(1.659)	6.505
Mobiliari, vehicles i resta d'instal·lacions	11.843	(6.742)	5.101
Equips informàtics	4.760	(4.272)	488
Obres en curs	715	—	715
Saldos en data 31 de desembre de 2011	25.482	(12.673)	12.809
Edificis i construccions	8.329	(1.401)	6.928
Mobiliari, vehicles i resta d'instal·lacions	12.208	(7.398)	4.810
Equips informàtics	4.945	(4.349)	596
Obres en curs	1.276	—	1.276
Saldos en data 31 de desembre de 2012	26.758	(13.148)	13.610

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El 31 de desembre de 2012, determinats actius materials d'ús propi, que equivalien a un import de 8.138 milers d'euros (7.442 milers d'euros el 31 de desembre de 2011), estaven totalment amortitzats i en ús.

El valor raonable de tot l'"Immobilitzat material" en data 31 de desembre de 2012 i 2011, tenint en compte el seu valor recuperable, no difereix significativament del registrat en el capítol "Actiu material" del balanç de situació consolidat adjunt.

En data 31 de desembre de 2012 i 2011 no hi ha "Immobilitzat material" que correspongui a adjudicacions en el procés de recuperació de quantitats degudes per tercers.

14. ACTIU INTANGIBLE

El saldo, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, i el moviment que hi ha hagut en l'epígraf "Actiu intangible-Altres actius intangibles" dels balanços de situació consolidats adjunts durant els exercicis 2012 i 2011 han estat els següents:

(En milers d'euros)	2012
Cost	
Saldo en data 31 de desembre de 2011	12.991
Addicions	2.671
Traspassos	(8)
Baixes	(2)
Saldo en data 31 de desembre de 2012	15.652
Amortització acumulada	
Saldo en data 31 de desembre de 2011	(5.615)
Addicions (Nota 43)	(1.883)
Traspassos	5
Baixes	2
Saldo en data 31 de desembre de 2012	(7.491)
Actiu intangible net	
Saldo en data 31 de desembre de 2011	7.376
Saldo en data 31 de desembre de 2012	8.161

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	2011
Cost	
Saldos en data 31 de desembre de 2010	10.658
Addicions	2.333
Baixes	—
Saldos en data 31 de desembre de 2011	12.991
Amortització acumulada	
Saldos en data 31 de desembre de 2010	(4.246)
Addicions (Nota 43)	(1.369)
Baixes	—
Saldos en data 31 de desembre de 2011	(5.615)
Actiu intangible net	
Saldos en data 31 de desembre de 2010	6.412
Saldos en data 31 de desembre de 2011	7.376

Les addicions de l'"Actiu intangible" corresponen a pagaments a tercers en concepte d'adquisició i elaboració de sistemes i programes informàtics per al Grup. Tots els actius intangibles en data 31 de desembre de 2012 i 2011 s'han adquirit a tercers aliens al Grup.

El 31 de desembre de 2012, determinats "Actius intangibles", que equivalien a un import de 2.998 milers d'euros (2.509 milers d'euros el 31 de desembre de 2011), estaven totalment amortitzats i en ús.

15. RESTA D'ACTIUS

La composició dels saldos d'aquest capítol dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és la següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Periodificacions	3.603	1.644
Operacions en camí	149	107
Actius nets en plans de pensions (Nota 41)	479	435
Altres conceptes	692	869
TOTAL	4.923	3.055

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A la partida de periodificacions, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, s'inclou el saldo pendent de cobrament per les comissions de gestió de les institucions d'inversió col·lectiva, fons de pensions, pla de previsió assegurat i la resta de productes que gestiona i comercialitza el Grup.

Tots els imports corresponen a l'operativa habitual del Grup amb els mercats financers i els seus socis.

16. PASSIUS FINANCERS A COST AMORTITZAT

Les Notes 27 i 28 presenten, respectivament, informació relativa als riscos de tipus d'interès i de liquiditat assumits pel Grup en relació amb els instruments inclosos a aquesta categoria.

16.1. Dipòsits de bancs centrals

A continuació es presenta el desglossament del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 segons la naturalesa de la contrapart:

(En milers d'euros)	2012	2011
Banc d'Espanya	400.000	288.000
Ajustos per valoració	3.016	801
TOTAL	403.016	288.801

El tipus d'interès efectiu mitjà dels instruments financers classificats en aquest epígraf durant l'exercici 2012 ha estat del 0,86% (1,29% durant l'exercici 2011).

16.2. Dipòsits d'entitats de crèdit

A continuació es presenta la composició dels saldos d'aquest epígraf, inclosos els ajustos per valoració, dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 segons la naturalesa de les operacions:

(En milers d'euros)	2012	2011
A la vista		
Comptes mutus	21	106
A termini o amb preavis		
Altres comptes	4.541	16.956
TOTAL	4.562	17.062

El tipus d'interès efectiu mitjà dels instruments financers classificats en aquest epígraf durant l'exercici 2012 ha estat del 3,75% (3,75% durant l'exercici 2011).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012**16.3. Dipòsits de la clientela**

A continuació es presenta la composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 segons la situació geogràfica, la naturalesa de les operacions i la contrapart:

(En milers d'euros)	2012	2011
Per situació geogràfica		
Espanya	1.560.898	1.548.574
Resta	12.771	11.044
Ajustos per valoració	7.840	5.156
	1.581.509	1.564.774
Per naturalesa		
Dipòsits a la vista	576.852	546.397
Dipòsits a termini	769.736	803.168
Cessions temporals d'actius	227.081	210.053
Ajustos per valoració	7.840	5.156
	1.581.509	1.564.774
Per contraparts		
Administracions Públiques	6.837	7.520
Altres sectors privats	1.566.832	1.552.098
Ajustos per valoració	7.840	5.156
	1.581.509	1.564.774

El tipus d'interès efectiu mitjà dels instruments financers classificats en aquest epígraf durant l'exercici 2012 ha estat de l'1,60% (1,60% durant l'exercici 2011).

Així mateix, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, la partida "Dipòsits de la clientela-Dipòsits a termini" inclou 693.274 i 285.078 milers d'euros, respectivament, que corresponen a la contrapartida de les titulitzacions posteriors a l'1 de gener de 2004, de les quals no s'ha transferit el risc de forma significativa i que, per tant, no s'han donat de baixa de l'actiu del balanç de situació consolidat adjunt (Nota 31.7). L'Entitat Dominant posseeix la majoria dels bons emesos pels fons de titulització per un import, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, de 693.604 i 282.346 milers d'euros, respectivament, i es presenten en el balanç minorant dels imports comentats anteriorment. En data 31 de desembre de 2012, els bons que va adquirir l'Entitat Dominant eren superiors a la contrapartida dels actius titulitzats a causa de diferències en els venciments. Aquest excés s'ha registrat en l'epígraf "Inversions creditícies-Valors representatius de deute" (Nota 9.1).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

16.4. Altres passius financers

A continuació s'indica la composició del saldo d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 segons la naturalesa de les operacions:

(En milers d'euros)	2012	2011
Obligacions per pagar	2.931	2.764
Fiances rebudes	2	7
Comptes de recaptació	1.842	1.521
Comptes especials	10.160	9.642
Garanties financeres	147	99
Altres conceptes	6.308	6.875
TOTAL	21.390	20.908

La partida "Comptes especials" del quadre anterior recull els imports de les transferències i/o cobraments pendents d'abonar en els comptes de socis i els imports pendents de liquidar als fons de titulització hipotecària dels quals l'Entitat Dominant és la cedent.

Així mateixa la partida "Altres conceptes" es reconeix el compromís de pagament en concepte de la derrama al FGDEC acordada per la Comissió Gestora d'aquest Fons, amb data 30 de juliol de 2012, per un import de 2.942 milers d'euros (Nota 1.10).

16.5. Valor raonable

A continuació es presenta el valor raonable dels instruments financers inclosos a la categoria "Passius financers a cost amortitzat" en data 31 de desembre de 2012 i 2011 d'acord amb el mètode de càlcul utilitzat per determinar-lo (Nota 2.2.3):

(En milers d'euros)	2012	2011
Nivell 1	—	—
Nivell 2	—	—
Nivell 3	2.010.583	1.891.545
TOTAL	2.010.583	1.891.545

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

17. ACTIUS PER REASSEGURANCES I PASSIUS PER CONTRACTES D'ASSEGURANCES

El negoci assegurador del Grup es duu a terme per mitjà de la participada Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU (Nota 1).

Actius per reassegurances

En data 31 de desembre de 2012, tot el capítol "Actius per reassegurances" del balanç de situació consolidat adjunt correspon a assegurances de vida.

Les provisions tècniques de la reassegurança cedida es determinen aplicant els mateixos criteris que s'utilitzen per a l'assegurança directa, tenint en compte els percentatges de cessió que s'estableixen en els contractes en vigor (Nota 2.18).

Passius per contractes d'assegurances

En data 31 de desembre de 2012 i 2011, el desglossament del saldo d'aquest capítol dels balanços de situació consolidats adjunts és el següent:

(En milers d'euros)	Directe	2012 Aceptat	Total	Directe	2011 Aceptat	Total
Provisions tècniques						
Assegurances de vida						
Primes no consumides i riscos en curs	425	—	425	346	—	346
Provisions matemàtiques	156.314	—	156.314	73.920	—	73.920
TOTAL	156.739	—	156.739	74.266	—	74.266

Les provisions d'assegurances de vida representen el valor de les obligacions del Grup, net de les obligacions del prenedor, per motiu d'assegurances de vida, en la data de tancament de l'exercici.

Les provisions d'assegurances de vida per a les assegurances amb un període de cobertura igual o inferior a l'any es mostren com a provisió de primes no consumides i, per a la resta de contractes, a l'epígraf de provisió matemàtica.

La provisió matemàtica representa la diferència entre el valor actual actuarial de les obligacions futures del Grup i les del prenedor o, si s'escau, de l'assegurat. El càlcul es fa pòlissa a pòlissa, d'acord amb les fórmules, les taules de mortalitat i els tipus d'interès tècnic que s'especifiquen a les notes tècniques per a cada modalitat.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Les condicions tècniques principals de les modalitats d'assegurances de vida en vigor en data 31 de desembre de 2012 són les següents:

(En milers d'euros)	Participació en beneficis					
	Interès tècnic	Taula biomètrica (****)	En té? Si/No	Forma de distribució	Primes	Provisions tècniques(*)
Nom de la modalitat						
1) Pla de Previsió Assegurat (PPA)	1,25% (**)	GKM-F/95	No	—	24.300	73.931
2) Pla Individual d'Estalvi Sistemàtic (PIAS)	1,25% (**)	GKM-F/95	No	—	14.693	21.379
3) Assegurança de risc anual renovable (Protecció Personal)	0,50%	GKM-F/95	No	—	920	425
4) Renda Vitalícia (RV)	1,25% (**)	PERMF-2000P	No	—	946	1.098
5) Investsegur	(***)	GKM-F/95	No	—	17.269	17.673
6) Privilege	(***)	GKM-F/95	No	—	2.566	2.596
7) Privilege Plus	(***)	GKM-F/95	No	—	39.435	39.637
					100.129	156.739

(*) Per als productes PPA, PIAS i RV, la provisió tècnica correspon a la provisió matemàtica; per al producte de Protecció Personal, correspon a la provisió per a primes no consumides.

(**) En aquests productes s'estableix una garantia de tipus d'interès tècnic mínim per a tota la seva durada; aquest tipus és el menor entre l'1,25% i el tipus d'interès publicat anualment per la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions com a interès màxim que cal utilitzar en el càlcul de la provisió d'assegurances de vida.

(***) En aquests productes no es garanteix cap tipus d'interès tècnic, per la qual cosa l'Entitat no assumeix cap risc financer. El risc financer de les inversions afectes al contracte l'assumeix íntegrament i exclusivament el prenedor.

(****) Per als productes PPA, PIAS, Protecció Personal i Privilege Plus la taula biomètrica que s'utilitza per als nous contractes des del 21 de desembre de 2012 és la PASEM-2010 UNISEX, mentre que per al producte RV, i des de la mateixa data, la taula biomètrica que s'utilitza és la PERMF-2000P UNISEX.

18. PROVISIONS

El desglossament d'aquest capítol dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Provisions per a riscos i compromisos contingents	171	209
Altres provisions	1.685	715
TOTAL	1.856	924

L'epígraf "Provisions per a riscos i compromisos contingents" correspon a la correcció per deteriorament dels riscos contingents.

L'epígraf "Altres provisions" inclou els fons dotats pel Grup per fer front a imports estimats per a responsabilitats o litigis.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A més a més, durant l'exercici 2012, l'Entitat Dominant ha registrat una provisió de 970 milers d'euros per fer front, si s'escau, a les obligacions del període impositiu acabat el 31 de desembre de 2012 per l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit que estableix el Decret-Ilei 5/2012, de 18 de desembre, de l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit, que va aprovar el Govern de la Generalitat de Catalunya i que ha estat recorregut pel Govern d'Espanya i, per tant, han quedat suspeses les vigències i aplicacions d'aquest Decret-Ilei. Segons aquest Decret-Ilei, la meritació de l'impost es produeix l'últim dia del període impositiu i la seva autoliquidació es realitza trimestralment, sent el primer període afecte al mateix l'últim trimestre de l'exercici 2012. En ser interposat el recurs abans de la finalització del període impositiu, l'Entitat Dominant considera que no s'ha meritat. No obstant això, si la resolució d'aquest recurs no es resol favorablement, l'Entitat Dominant haurà de liquidar aquest impost, per la qual cosa, seguint criteris de prudència, ha dotat aquesta provisió.

Els Administradors del Grup no pensen que es meritin passius addicionals de consideració a conseqüència d'aquests aspectes.

A continuació es mostren els moviments que s'han produït durant els exercicis 2012 i 2011 en el capítol "Provisions":

(En milers d'euros)	2012 Riscos i compromisos contingents	Altres provisions	2011 Riscos i compromisos contingents	Altres provisions
Saldo a l'inici de l'exercici	209	715	175	415
Dotacions netes a provisions amb càrrec a resultats (Nota 44)	31	970	96	300
Recuperació d'imports dotats en exercicis anteriors (Nota 44)	(69)	—	(62)	—
Utilitzacions	—	—	—	—
Saldo al tancament de l'exercici	171	1.685	209	715

19. FONS DE L'OBRA SOCIAL

L'Entitat Dominant està obligada a aplicar un mínim del seu excedent net del període a la creació d'un Fons d'Educació i Promoció seguint el que indica la Llei 13/1989, de 26 de maig, de Cooperatives de Crèdit, modificada parcialment per la Llei 20/1990, de 19 de desembre, sobre Règim Fiscal de les Cooperatives, el qual no és de lliure distribució entre els socis i només s'ha d'aplicar amb fins educatius, socials i al foment del desenvolupament del cooperativisme. En aquesta rúbrica es reflecteix la part d'aquest fons que cobreix les inversions fetes, netes de les despeses de manteniment.

El Fons d'Educació i Promoció es destina a activitats de formació i educació dels socis i dels empleats de l'Entitat Dominant, a la difusió del cooperativisme i a la promoció cultural, professional o existencial de la comunitat en general, i també a la millora de la qualitat de vida i a accions de protecció mediambiental.

Durant l'exercici 2010, l'Entitat Dominant va constituir la Fundació Privada de la Caixa d'Enginyers, amb l'objectiu de vehicular les seves activitats de responsabilitat social corporativa (RSC). La Fundació, de caràcter privat i sense ànim de lucre, sorgeix de la transformació de l'Agrupació Sociocultural i Tecnològica dels Enginyers, constituïda el 13 de novembre del 1980.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

La Fundació Caixa d'Enginyers donarà prioritat a les accions que contribueixin a la millora de la qualitat de vida i del desenvolupament comunitari, a la protecció ambiental, a la difusió i a la promoció del cooperativisme i al compromís amb la millora dels grups d'interès amb què la cooperativa de crèdit duu a terme les seves activitats.

A continuació es presenta un desglossament de les partides dels balanços de situació consolidats adjunts, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, en què s'inclouen els actius i els passius afectes al Fons d'Educació i Promoció (FEP) de l'Entitat Dominant i a la Fundació Privada de la Caixa d'Enginyers (Fundació):

(En milers d'euros)	FEP	2012 Fundació	FEP	2011 Fundació
Actiu				
Dipòsits en entitats de crèdit	152	422	87	68
Altres instruments de capital	—	469	—	440
Valors representatius de deute	—	328	—	224
Altres actius	—	27	—	152
Mobiliari i instal·lacions (Nota 13)	187	4	191	29
Amortització acumulada (Nota 13)	(184)	(4)	(176)	(26)
	155	1.246	102	887
Passiu				
Fons de l'Obra Social	155	4.396	102	3.969
	155	4.396	102	3.969
Patrimoni net-Valors propis (Nota 21)				
	—	3.150	—	3.082

A continuació es presenta el moviment que s'ha produït en l'epígraf "Fons de l'Obra Social" del quadre anterior durant els exercicis 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Saldo a l'inici de l'exercici	4.071	3.976
Aplicació del resultat de l'exercici anterior al FEP (Nota 3)	459	379
Aplicació addicional del resultat de l'exercici anterior al FEP (Nota 3)	150	150
Despeses de manteniment del FEP	(556)	(468)
Donacions i altres ingressos per a activitats de la Fundació	550	225
Ajuts concedits per la Fundació	(150)	(225)
Altres despeses i ingressos de la Fundació	27	34
Saldo al tancament de l'exercici	4.551	4.071

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Durant l'exercici 2012, l'Entitat Dominant ha realitzat un donatiu a la Fundació Caixa d'Enginyers per un import de 300 milers d'euros, amb abonament al capítol "Fons de l'Obra Social", que s'han registrat en l'epígraf "Despeses d'administració-Altres despeses generals d'administració" (Nota 42). Així mateix, el Fons d'Educació i Promoció ha realitzat un donatiu per un import de 250 milers d'euros a la Fundació, a efectes de promocionar a través de la Fundació l'activitat educativa i cultural.

L'aplicació per línies d'actuació de les despeses de manteniment del Fons d'Educació i Promoció dels exercicis 2012 i 2011 ha estat la següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Quotes d'associacions	25	20
Formació i promoció		
Formació	269	206
Promoció educativa i cultural	250	225
Altres despeses de manteniment de l'immobilitzat	12	17
Menys:		
Rendiments de la liquiditat del fons	(*)	(*)
TOTAL	556	468

(*) Import inferior a mil euros.

En els quadres següents es mostren la liquidació del pressupost d'ingressos i despeses del Fons d'Educació i Promoció de l'exercici 2012, que s'ha de sotmetre a aprovació en la propera Assemblea General de Socis de l'Entitat Dominant, i la liquidació del pressupost de l'exercici 2011, que ja va ser aprovada per l'Assemblea General de Socis del 17 de maig de 2012:

(En milers d'euros)	Pressupost	2012 Aplicació	Desviació
Despeses			
Formació de socis i treballadors	300	269	(31)
Promoció de relacions intercooperatives	25	25	—
Promoció cultural de l'entorn	250	250	—
Amortitzacions d'immobilitzat	15	12	(3)
	590	556	(34)

(En milers d'euros)	Pressupost	2011 Aplicació	Desviació
Despeses			
Formació de socis i treballadors	250	206	(44)
Promoció de relacions intercooperatives	25	20	(5)
Promoció cultural de l'entorn	225	225	—
Amortitzacions d'immobilitzat	22	17	(5)
	522	468	(54)

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

20. RESTA DE PASSIUS

El desglossament d'aquest capítol dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Periodificacions	4.676	4.986
Altres	814	773
TOTAL	5.490	5.759

Tots els imports corresponen a l'operativa habitual del Grup amb els mercats financers i els seus socis.

El desglossament de les "Periodificacions" en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Despeses meritades no vençudes	3.255	3.034
Altres periodificacions	1.421	1.952
TOTAL	4.676	4.986

21. FONS DE DOTACIÓ

El moviment que hi ha hagut durant els exercicis 2012 i 2011 en aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Saldo a l'inici de l'exercici	62.534	39.872
Altes netes de socis	73	158
Ampliació de capital amb aportació de socis	—	20.000
Ampliació de capital amb càrrec a reserves (Nota 22)	1.390	945
Classificació de capital reembossable	—	1.559
Saldo al tancament de l'exercici	63.997	62.534

L'Assemblea General Ordinària de l'Entitat Dominant, que es va celebrar el 17 de maig de 2012, va aprovar l'augment del valor nominal del Títol Cooperatiu, que va passar a ser de 92 euros, davant dels 90 euros que tenia en l'exercici anterior. Aquesta revaloració del títol es va fer sense que el soci hagués fet cap desemborsament, amb càrrec a "Reserves voluntàries".

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Les aportacions, segons els estatuts de l'Entitat Dominant, estaran representades per títols nominatius d'un valor únic de 92 euros. Cada persona física ha de tenir, com a mínim, un títol d'aportació. Però si es tracta d'una persona jurídica, el nombre mínim de títols que ha de tenir són dos. L'import total de les aportacions que tingui o controli cada soci, directament o indirectament, no pot superar el 10% del capital social, quan es tracti d'una persona jurídica, ni el 2,5%, quan es tracti d'una persona física.

L'Entitat Dominant compleix amb els mínims que exigeix legalment segons la normativa aplicable pel que fa al capital social en data 31 de desembre de 2012.

En cap cas, el conjunt de les aportacions que tinguin les persones jurídiques que no tinguin la condició de cooperativa podrà representar un import superior al 30% del capital social.

L'interès que es pagui per les aportacions, condicionat al fet que existeixin resultats nets suficients per satisfer-lo, el prefixarà l'Assemblea General de l'Entitat Dominant a proposta del Consell Rector, i no podrà excedir del tipus d'interès màxim previst en la legislació reguladora de les cooperatives de crèdit.

Els socis amb participació superior a l'1% que en data 31 de desembre de 2012 participaven en el capital de l'Entitat Dominant eren els següents:

(En milers d'euros)	Nominal	% s/ capital
Socis		
Fundació Privada de la Caixa d'Enginyers (*)	3.150	4,92%
Ribas Pujol, Miquel	1.487	2,32%
Planes Oliva, Celia	836	1,31%
Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda. (*)	711	1,11%

(*) Els drets de vot que es corresponen amb la participació mantinguda en el capital social no s'exerciten.

Adicionalment, en data 31 de desembre de 2012, les societats que componen el Grup, així com la Fundació Caixa d'Enginyers, mantenen títols cooperatius en cartera d'acord amb el següent detall:

(En milers d'euros)	Nominal	% s/ capital
Entitat		
Fundació Privada de la Caixa d'Enginyers	3.150	4,92%
Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda.	711	1,11%
Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU	112	0,17%
Caixa Enginyers Gestió, SGIC, SAU	25	0,04%
Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU	80	0,13%
	4.078	6,37%

El Reial Decret 84/1993, de 22 de gener, en virtut del qual s'aprova el Reglament de la Llei 13/1989, de 26 de maig, de Cooperatives de Crèdit, estableix, a l'article 10 apartat quart, que l'adquisició per part de les cooperatives de crèdit de les seves pròpies aportacions o la seva acceptació en penyora o una altra forma de garantia estarà sotmesa a les mateixes restriccions i limitacions que prevegi la normativa legal per a les accions de la banca privada. En aquest sentit, la Llei de Societats de Capital estableix que el valor nominal de les accions adquirides, sumat al de les que ja tinguin la societat adquirent i les seves filials i, si s'escau, la societat dominant i les seves filials, no haurà de ser superior del 20% del capital social.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

22. RESERVES

El moviment d'aquest epígraf durant l'exercici 2012 ha estat el següent:

(En milers d'euros)	Reserva obligatòria	Reserva voluntària	Reserva revaloració	Reserva indisponible per accions pròpies	Reserves acumulades de entitats valorades pel mètode de la participació	Total reserves acumulades
Saldo en data 31 de desembre de 2011	22.987	25.658	1.740	3.989	—	54.374
Aportacions de socis	3	—	—	—	—	3
Distribució de l'excedent de l'exercici anterior	1.597	1.986	—	—	5	3.588
Ampliació de capital amb càrrec a reserves (Nota 21)	—	(1.390)	—	—	—	(1.390)
Traspàs a reserves indisponibles per accions pròpies	—	(89)	—	89	—	—
Traspaso reserves de revaloració	—	26	(26)	—	—	—
Saldo en data 31 de desembre de 2012	24.587	26.191	1.714	4.078	5	56.575

D'acord amb l'apartat tercer de l'article 18 de la Llei de Societats de Capital, el Grup ha constituït una reserva indisponible equivalent a l'import de les accions pròpies mantingudes per les societats dependents (Nota 21).

Reserva obligatòria de l'Entitat Dominant

L'Entitat Dominant, d'acord amb allò que estableixen els seus estatuts, haurà de destinar al Fons de Reserva Obligatori, de caràcter irrepartible, com a mínim el 20% de l'excedent disponible de l'exercici, en cas que existeixi, una vegada complertes les obligacions que puguin derivar eventualment de la cobertura del capital social mínim estatutari, del compliment necessari dels recursos propis mínims o del coeficient de solvència. Aquesta dotació compleix amb els mínims establerts en la legislació vigent de cooperatives de crèdit.

Reserves de societats del Grup

A continuació s'indica el desglossament per societats dels saldos de la partida del patrimoni net consolidat "Fons propis-Reserves-Reserves acumulades" dels balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011, en la part d'aquest saldo que té l'origen en el procés de consolidació:

(En milers d'euros)	2012	2011
Reserves acumulades		
Caixa Enginyers Gestió, SGILC, SAU	961	879
Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances	—	(50)
Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU	460	587
Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU	1.894	958
TOTAL	3.315	2.374

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

23. AJUSTOS PER VALORACIÓ

23.1. Actius financers disponibles per a la venda

Aquest epígraf del balanç de situació consolidat adjunt recull l'import net de l'efecte fiscal de les variacions del valor raonable dels actius classificats com a disponibles per a la venda que, d'acord amb allò que disposa la Nota 2.2, s'han de classificar com a part integrant del patrimoni consolidat del Grup, així com els ajustos per valoració generats per les societats integrades a la consolidació valorades pel mètode de la participació. Les variacions del valor raonable dels actius classificats com a disponibles per a la venda es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt quan té lloc la venda dels actius en què tenen el seu origen o quan es produeix el deteriorament d'aquests actius.

A continuació es presenta un desglossament de l'epígraf "Patrimoni net-Ajustos per valoració-Actius financers disponibles per a la venda" en data 31 de desembre de 2012 i 2011, classificats per tipus d'instruments:

(En milers d'euros)	Valors representatius de deute	Altres instruments de capital	Total
31 desembre de 2011			
Valor de cost	482.196	11.461	493.657
Valor de mercat	465.336	10.035	475.371
Ajustos per valoració	(12.490)	(956)	(13.446)
31 desembre de 2012			
Valor de cost	634.713	10.781	645.494
Valor de mercat	626.336	10.392	636.728
Ajustos per valoració	(6.189)	(259)	(6.448)

Els resultats generats pels valors representatius de deute de la cartera "Actius financers disponibles per a la venda" de l'Entitat Dominant formen part de l'activitat cooperativa; per aquest motiu s'aplica un tipus impositiu del 25% per al càlcul dels impostos diferits, d'acord amb allò que estableix l'article 28 del Reial Decret 4/2004, de 5 de març, en virtut del qual s'aprova el text refós de la llei de l'Impost sobre Societats (Nota 2.14).

En els estats d'ingressos i despeses reconeguts consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 es presenten els moviments que hi ha hagut en aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts durant els dos exercicis.

23.2. Entitats valorades pel mètode de la participació

Aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts recull l'import net dels ajustos per valoració de Norbolsa, SV, SA, entitat valorada pel mètode de la participació, i té en compte el percentatge de participació atribuït al Grup.

En els estats d'ingressos i despeses reconeguts consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 es presenten els moviments hi ha hagut en aquest epígraf dels balanços de situació consolidats adjunts durant els dos exercicis.

24. INTERESSOS MINORITARIS

El saldo inclòs en aquest capítol del balanç de situació consolidat adjunt recull la participació dels accionistes minoritaris en el patrimoni de Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda. Així mateix, el saldo que es mostra en el compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt en el capítol "Resultat atribuït a interessos minoritaris" representa la participació d'aquests accionistes en els resultats de l'exercici.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

25. SITUACIÓ FISCAL

25.1. Exercicis subjectes a inspecció fiscal

En data 31 de desembre de 2012, les entitats consolidades tenien pendent d'inspecció els quatre últims exercicis pel que fa a les obligacions i els deures tributaris.

A causa de les diferents interpretacions que es poden donar de les normes fiscals, els resultats de les inspeccions per als anys subjectes o oberts a verificació poden donar lloc a passius fiscals contingents, l'import dels quals no es pot quantificar d'una manera objectiva actualment. No obstant això, segons l'opinió dels assessors fiscals del Grup, dels Administradors de l'Entitat Dominant i dels de la resta de societats integrades al Grup, la possibilitat que es materialitzin passius significatius addicionals als registrats és remota.

25.2. Conciliació dels resultats comptables i fiscals

La conciliació dels resultats comptables dels exercicis 2012 i 2011 i la despesa per l'Impost sobre Societats és la següent:

Exercici 2012

(En milers d'euros)	Resultat cooperatiu	Resultat extracooperatiu	Resultat total
Resultat comptable abans d'impostos	9.338	1.063	10.401
Diferències permanents			
Augment per diferències permanents	455	61	516
Disminució per diferències permanents			
Interessos d'aportacions de capital	(3.173)	—	(3.173)
Dotació al Fons de Reserva Obligatori	(466)	—	(466)
Dotació al Fons d'Educació i Promoció	(466)	—	(466)
Compensació bases imposables negatives	—	(288)	(288)
Altres ajustos permanents negatius	(4)	(2)	(6)
Total disminució per diferències permanents	(4.109)	(290)	(4.399)
Ajustos de consolidació	—	143	143
Resultat comptable ajustat	5.684	977	6.661
Impost sobre beneficis al tipus impositiu	1.421	292	1.713
Donatius	(100)	(13)	(113)
Deducció per doble imposició de dividends	—	(8)	(8)
Altres deduccions	—	—	—
Impost sobre Societats corrent	1.321	271	1.592
Ajustos produïts per la modificació de l'Impost sobre Societats d'exercicis anteriors	(100)	(13)	(113)
Despesa per impost sobre beneficis	1.221	258	1.479

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012
Exercici 2011

(En milers d'euros)	Resultat cooperatiu	Resultat extracooperatiu	Resultat total
Resultat comptable abans d'impostos	7.573	(516)	7.057
Diferències permanents			
Augment per diferències permanents	238	20	258
Disminució per diferències permanents			
Interessos d'aportacions de capital	(2.022)	—	(2.022)
Dotació al Fons de Reserva Obligatori	(449)	(10)	(459)
Dotació al Fons d'Educació i Promoció	(459)	—	(459)
Altres ajustos permanents negatius	(3)	—	(3)
Total disminució per diferències permanents	(2.933)	(10)	(2.943)
Ajustos de consolidació	—	65	65
Resultat comptable ajustat	4.878	(441)	4.437
Impost sobre beneficis al tipus impositiu	1.219	(132)	1.087
Donatius	(9)	(1)	(10)
Deducció per doble imposició de dividends	—	—	—
Altres deduccions	—	—	—
Impost sobre Societats corrent	1.210	(133)	1.077
Ajustos produïts per la modificació de l'Impost sobre Societats d'exercicis anteriors	(144)	(11)	(155)
Despesa per impost sobre beneficis	1.066	(144)	922

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A l'empara de la normativa fiscal vigent, en els exercicis 2012 i 2011 han sorgit unes diferències temporàries que s'han de tenir en compte en el moment d'estimar l'impost sobre beneficis que cal liquidar a l'Administració Pública:

Exercici 2012

(En milers d'euros)	Resultat cooperatiu	Resultat extracooperatiu	Resultat total
Base imposable prèvia	5.684	972	6.656
Diferències temporàries			
Augment per diferències temporàries			
Generades durant l'exercici	3.948	584	4.532
Recuperacions d'exercicis anteriors	30	—	30
Total augment per diferències temporàries	3.978	584	4.562
Disminució per diferències temporàries			
Recuperacions durant l'exercici	—	—	—
Recuperacions d'exercicis anteriors	(225)	(1)	(226)
Total disminució per diferències temporàries	(225)	(1)	(226)
Base imposable	9.437	1.555	10.992
Quota íntegra	2.359	466	2.825
Donatius	(100)	(13)	(113)
Deducció per doble imposició de dividends	—	(8)	(8)
Altres deduccions	—	—	—
Quota reduïda positiva	2.259	445	2.704
Retencions i pagaments a compte			(68)
Pagaments fraccionats			(1.980)
Import quota diferencial (HP creditora) (*)			656

(*) Dels quals, un import de 56 milers d'euros està registrat en l'epígraf "Actius fiscals-Corrents" del balanç de situació consolidat adjunt, en data 31 de desembre de 2012, i un import de 712 milers d'euros està registrat en l'epígraf "Passius fiscals-Corrents" del balanç de situació consolidat adjunt, en data 31 de desembre de 2012.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Exercici 2011

(En milers d'euros)	Resultat cooperatiu	Resultat extracooperatiu	Resultat total
Base imposable prèvia	4.878	(441)	4.437
Diferències temporànies			
Augment per diferències temporànies			
Generades durant l'exercici	282	102	384
Recuperacions d'exercicis anteriors	25	88	113
Total augment per diferències temporànies	307	190	497
Disminució per diferències temporànies			
Recuperacions durant l'exercici	—	—	—
Recuperacions d'exercicis anteriors	(1.012)	(77)	(1.089)
Total disminució per diferències temporànies	(1.012)	(77)	(1.089)
Base imposable	4.173	(328)	3.845
Quota íntegra	1.043	(98)	945
Donatius	(9)	(1)	(10)
Altres deduccions	—	—	—
Quota reduïda positiva	1.034	(99)	935
Retencions i pagaments a compte			(477)
Pagaments fraccionats			(619)
Import quota diferencial (HP creditora) (*)			(161)

(*) Dels quals, un import de 283 milers d'euros està registrat en l'epígraf "Actius fiscals-Corrents" del balanç de situació consolidat adjunt, en data 31 de desembre de 2011, i un import de 122 milers d'euros està registrat en l'epígraf "Passius fiscals-Corrents" del balanç de situació consolidat adjunt, en data 31 de desembre de 2011.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

25.3. Impostos diferits

Les diferències entre els imports de l'impost acreditat i de l'impost per pagar corresponen als impostos diferits originats per diferències temporànies, i es presenten registrats en els epígrafs "Actius fiscals-Diferits" i "Passius fiscals-Diferits", segons el que pertoqui, del balanç de situació consolidat adjunt. En el següent quadre es mostra el detall dels impostos diferits en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Actius Fiscals - Diferits		
Pèrdues per deteriorament	4.415	3.282
Ajustos per valoració-Minusvàlues de cartera	3.786	5.234
Comissions	129	151
Aportacions a plans de pensions i assegurances	857	783
Immobilitzat immaterial	61	56
Altres	71	67
	9.319	9.573
Passius Fiscals - Diferits		
Revaloració d'immobles	704	711
Llibertat amort. Creació d'ocupació 95	52	45
Ajustos per valoració-Plusvàlues de cartera	1.485	464
Cartera d'instruments de patrimoni	—	3
	2.241	1.223

A continuació es presenta el moviment que hi ha hagut en els impostos diferits deutors i creditors comptabilitzats pel Grup en els exercicis 2012 i 2011:

Moviment d'impostos diferits deutors

(En milers d'euros)	2012	2011
Saldo en data 1 de gener	9.573	8.287
Impostos diferits amb origen en l'exercici	1.171	1.563
Reversió d'impostos diferits registrats en exercicis anteriors	(1.425)	(277)
Saldo en data 31 de desembre	9.319	9.573

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Moviment d'impostos diferits creditors

(En milers d'euros)	2012	2011
Saldo en data 1 de gener	1.223	1.395
Impostos diferits amb origen en l'exercici	1.023	194
Reversió d'impostos diferits registrats en exercicis anteriors	(5)	(366)
Saldo en data 31 de desembre	2.241	1.223

25.4. Impostos repercutits en el patrimoni net

Independentment dels impostos sobre beneficis repercutits en el compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt, en els exercicis 2012 i 2011 el Grup ha repercutit en el seu patrimoni net els imports següents en concepte d'ingrés/(despesa) per Impost sobre Societats pels conceptes següents:

(En milers d'euros)	2012	2011
Patrimoni net-Ajustos per valoració		
Actius financers disponibles per a la venda	(2.469)	1.585
Saldo al tancament de l'exercici	(2.469)	1.585

26. VALOR RAONABLE

Valor raonable dels actius i dels passius financers

Tal com s'ha comentat, els actius financers del Grup estan registrats en els balanços de situació consolidats adjunts pel seu valor raonable (excepte les "Inversions creditícies", la "Cartera d'inversió a venciment" i els instruments de capital el valor de mercat dels quals no es pugui estimar de manera fiable i els derivats financers que tinguin aquests instruments com a actiu subjacent i es liquidin mitjançant el seu lliurament).

De la mateixa forma, els passius financers del Grup figuren registrats en els balanços de situació consolidats adjunts pel seu cost amortitzat (excepte els passius financers inclosos a la "Cartera de negociació").

Vegeu l'apartat "Valor raonable i cost amortitzat dels instruments financers" de la Nota 2.2.3, on es desenvolupen els criteris de valoració aplicats.

A més a més, les Notes anteriors indiquen tota la informació rellevant respecte a la metodologia de càlcul del valor raonable de totes les carteres d'actius i passius financers (Notes 7 a 11 i 16).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A continuació es mostra l'import dels resultats no realitzats, és a dir, els que s'han originat per variacions en la valoració dels instruments financers que romanen en el balanç, que s'han reg istrat en el capítol "Resultat d'operacions financeres (net)" dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts, així com l'import dels canvis de valor raonable acumulat des del reconeixement inicial dels instruments financers, en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

En data 31 de desembre de 2012

Actiu (En milers d'euros)	Resultats no realitzats reconeguts en pèrdues i guanys				Variacions de valor acumulades			
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Cartera de negociació	1.113	68	—	1.181	994	68	—	1.062
Derivats de negociació	—	68	—	68	—	68	—	68
Valors representatius en deute	1.100	—	—	1.100	985	—	—	985
Instruments de capital	13	—	—	13	9	—	—	9
Derivats de cobertura	—	(346)	—	(346)	—	(1.574)	—	(1.574)
Total actiu	1.113	(278)	—	835	994	(1.506)	—	(512)

Passiu (En milers d'euros)	Resultats no realitzats reconeguts en pèrdues i guanys			Variacions de valor acumulades		
	Nivell 2	Nivell 3	Total	Nivell 2	Nivell 3	Total
Cartera de negociació						
Derivats de negociació	(390)	—	(390)	(832)	—	(832)
Total passiu	(390)	—	(390)	(832)	—	(832)

En data 31 de desembre de 2011

Actiu (En milers d'euros)	Resultats no realitzats reconeguts en pèrdues i guanys				Variacions de valor acumulades			
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Cartera de negociació	968	201	—	1.169	339	201	—	540
Derivats de negociació	—	201	—	201	—	201	—	201
Valors representatius en deute	993	—	—	993	363	—	—	363
Instruments de capital	(25)	—	—	(25)	(24)	—	—	(24)
Derivats de cobertura	—	(1.127)	—	(1.127)	—	(1.481)	—	(1.481)
Total actiu	968	(926)	—	42	339	(1.280)	—	(941)

Passiu (En milers d'euros)	Resultats no realitzats reconeguts en pèrdues i guanys			Variacions de valor acumulades		
	Nivell 2	Nivell 3	Total	Nivell 2	Nivell 3	Total
Cartera de negociació						
Derivats de negociació	(775)	—	(775)	(1.125)	—	(1.125)
Total passiu	(775)	—	(775)	(1.125)	—	(1.125)

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

27. EXPOSICIÓ AL RISC DE TIPUS D'INTERÈS

El risc de tipus d'interès es defineix com l'exposició i la sensibilitat del balanç i del marge financer del Grup davant les variacions dels tipus d'interès. Aquest risc varia segons la composició de l'estructura de terminis i les dates de repreciació dels actius, els passius i les operacions fora de balanç.

El Comitè ALM (Comitè d'Actius i Passius) de l'Entitat Dominant es reuneix periòdicament amb la finalitat d'analitzar l'exposició al risc de tipus d'interès i planificar i gestionar el balanç. Aquest Comitè estableix les directrius pel que fa a les posicions de risc que cal adoptar en cada moment, amb l'objectiu de maximitzar els resultats financers i assegurar el finançament òptim del balanç.

Els desfasaments temporals de les posicions d'actiu i passiu per terminis de repreciació o venciment poden repercutir en els resultats del Grup.

Per al control d'aquest risc, el Grup disposa d'eines de càlcul de la seva exposició al risc de tipus d'interès, com ara les anàlisis de gaps entre actius i passius, la simulació del valor econòmic del capital i la simulació del marge, ja sigui utilitzant informació certa i coneguda dels contractes signats amb socis o assumint certes hipòtesis per als contractes o les masses de balanç que no tinguin venciment o data de repreciació coneguts.

A aquest efecte, es presenten els actius i els passius sensibles dels balanços de situació de l'Entitat Dominant, perquè representen la major part dels actius i passius consolidats del Grup, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, a través d'una matriu de venciments o revisions, sense tenir en compte els actius dubtosos dels valors representatius de deute ni els ajustos per valoració, i en un escenari de "condicions normals de mercat":

(En milers d'euros)	31 de desembre de 2012				
	Terminis fins a la revisió del tipus d'interès efectiu o de venciment				
	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 6 mesos	Entre 6 i 12 mesos	Més d'1 any
Actius sensibles al risc d'interès					
Dipòsits en bancs centrals	20.034	—	—	—	—
Dipòsits en entitats de crèdit	19.349	—	—	—	—
Crèdit a la clientela	154.938	275.301	360.376	570.429	74.383
Valors representatius en deute	13.812	48.162	45.908	34.697	561.892
Total actius sensibles	208.133	323.463	406.284	605.126	636.275
Passius sensibles al risc d'interès					
Dipòsits de bancs centrals	400.000	—	—	—	—
Dipòsits d'entitats de crèdit	21	—	2.179	—	2.295
Dipòsits de la clientela	356.766	129.181	177.178	369.486	610.061
Total passius sensibles	756.787	129.181	179.357	369.486	612.356
Mesures de sensibilitat					
Diferència actiu-passiu	(548.654)	194.282	226.927	235.640	23.919
% sobre el total d'actiu sensible	(25,18%)	8,91%	10,41%	10,81%	1,10%
Diferència actiu-passiu acumulada	(548.654)	(354.372)	(127.445)	108.195	132.114
% sobre el total d'actiu sensible	(25,18%)	(16,26%)	(5,85%)	4,96%	6,06%

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	31 de desembre de 2011				
	Terminis fins a la revisió del tipus d'interès efectiu o de venciment				
	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 6 mesos	Entre 6 i 12 mesos	Més d'1 any
Actius sensibles al risc d'interès					
Dipòsits en bancs centrals	27.075	—	—	—	—
Dipòsits en entitats de crèdit	15.570	—	—	—	—
Crèdit a la clientela	150.193	245.511	359.152	600.768	60.330
Valors representatius en deute	18.984	66.793	18.384	43.548	374.894
Total actius sensibles	211.822	312.304	377.536	644.316	435.224
Passius sensibles al risc d'interès					
Dipòsits de bancs centrals	74.217	145.456	—	—	68.327
Dipòsits d'entitats de crèdit	182.795	—	—	16.887	—
Dipòsits de la clientela	148.061	136.686	151.042	327.142	622.740
Total passius sensibles	405.073	282.142	151.042	344.029	691.067
Mesures de sensibilitat					
Diferència actiu-passiu	(193.251)	30.162	226.494	300.287	(255.843)
% sobre el total d'actiu sensible	(9,75%)	1,52%	11,43%	15,16%	(12,91%)
Diferència actiu-passiu acumulada	(193.251)	(163.089)	63.405	363.692	107.849
% sobre el total d'actiu sensible	(9,75%)	(8,23%)	3,20%	18,36%	5,44%

28. RISC DE LIQUIDITAT

S'entén per risc de liquiditat la possible pèrdua del Grup en una situació en què sigui impossible aconseguir fons, a preus raonables, per fer front a pagaments, tant pel reintegrament de recursos de socis com per compromisos que el Grup hagi contret amb altres entitats financeres.

L'objectiu de les polítiques de gestió de la liquiditat és assegurar els fons necessaris per cobrir les necessitats del negoci diversificant les fonts de finançament i minimitzant el cost. El Grup controla continuament la seva posició de liquiditat i les estratègies de finançament amb l'objectiu de gestionar els possibles esdeveniments inesperats, condicions econòmiques o de mercat i altres situacions fora del control directe del Grup, que podrien causar dificultats de liquiditat a curt o llarg termini.

El Pla de Contingències de Liquiditat del Grup intenta minimitzar la dependència dels mercats financers per al finançament de l'activitat bancària corrent, i manté de manera excepcional la possibilitat d'accedir als mercats financers en posicions de prenedor. El segment de negoci en què l'Entitat Dominant duu a terme la seva activitat comercial permet obtenir recursos de la clientela i generar actius titulitzables, amb la qual cosa es redueix el nivell de dependència respecte dels mercats financers per a l'obtenció de finançament.

Així mateix, el Pla de Contingències de Liquiditat defineix mesures de control de la liquiditat i fa diferència entre disponibilitat immediata, liquiditat diària i liquiditat potencial.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Tot seguit es presenta el desglossament per terminis de venciments dels saldos de determinats epígrafs dels balanços de situació de l'Entitat Dominant, perquè representen la major part dels actius i passius consolidats del Grup, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, sense tenir en compte els ajustos per valoració, i en un escenari de "condicions normals de mercat":

(En milers d'euros)	31 de desembre de 2012							Total
	A la vista	Fins a 1 mes	Més d'1 mes fins a 3 mesos	Més de 3 mesos fins a 6 mesos	Més de 6 mesos fins a 1 any	Més d'1 any fins a 5 anys	Més de 5 anys	
Caixa i dipòsits en bancs centrals	20.034	—	—	—	—	—	—	20.034
Dipòsits en entitats de crèdit	18.332	634	418	—	—	—	—	19.384
Crèdits a la clientela	4.887	7.228	2.058	26.647	6.166	57.328	1.337.988	1.442.302
Valors representatius de deute	—	683	3.581	44.486	36.796	308.647	310.278	704.471
Actiu	43.253	8.545	6.057	71.133	42.962	365.975	1.648.266	2.186.191
Dipòsits de bancs centrals	—	—	—	—	—	400.000	—	400.000
Dipòsits d'entitats de crèdit	21	—	—	—	—	—	4.474	4.495
Dipòsits de la clientela	583.332	298.569	126.195	175.214	370.404	88.397	561	1.642.672
Resta de passius	—	20.708	—	—	—	—	—	20.708
Passiu	583.353	319.277	126.195	175.214	370.404	488.397	5.035	2.067.875
Gap de liquiditat per tram	(540.100)	(310.732)	(120.138)	(104.081)	(327.442)	(122.422)	1.643.231	118.316
Gap de liquiditat acumulada	(540.100)	(850.832)	(970.970)	(1.075.051)	(1.402.493)	(1.524.915)	118.316	118.316
Gap de liquiditat per tram/total d'actiu	(24,71%)	(14,21%)	(5,50%)	(4,76%)	(14,98%)	(5,60%)	75,16%	5,41%
Gap de liquiditat acumulada/total d'actiu	(24,71%)	(38,92%)	(44,41%)	(49,17%)	(64,15%)	(69,75%)	5,41%	5,41%

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

(En milers d'euros)	31 de desembre de 2011							Total
	A la vista	Fins a 1 mes	Més d'1 mes fins a 3 mesos	Més de 3 mesos fins a 6 mesos	Més de 6 mesos fins a 1 any	Més d'1 any fins a 5 anys	Més de 5 anys	
Caixa i dipòsits en bancs centrals	27.075	—	—	—	—	—	—	27.075
Dipòsits en entitats de crèdit	14.722	1.395	—	—	—	—	—	16.117
Crèdits a la clientela	2.776	5.935	1.378	23.384	5.425	55.907	1.325.388	1.420.193
Valors representatius de deute	—	8.750	8.431	16.851	44.336	205.464	238.771	522.603
Actiu	44.573	16.080	9.809	40.235	49.761	261.371	1.564.159	1.985.988
Dipòsits de bancs centrals	—	75.000	146.000	—	—	67.000	—	288.000
Dipòsits d'entitats de crèdit	106	—	—	—	15.000	—	1.888	16.994
Dipòsits de la clientela	555.184	281.545	132.525	150.820	314.498	130.784	3.003	1.568.359
Resta de passius	—	19.501	—	—	—	—	—	19.501
Passiu	555.290	376.046	278.525	150.820	329.498	197.784	4.891	1.892.854
Gap de liquiditat per tram	(510.717)	(359.966)	(268.716)	(110.585)	(279.737)	63.587	1.559.268	93.134
Gap de liquiditat acumulada	(510.717)	(870.683)	(1.139.399)	(1.249.984)	(1.529.721)	(1.466.134)	93.134	93.134
Gap de liquiditat per tram/total d'actiu	(25,72%)	(18,13%)	(13,53%)	(5,57%)	(14,09%)	3,20%	78,51%	4,69%
Gap de liquiditat acumulada/total d'actiu	(25,72%)	(43,84%)	(57,37%)	(62,94%)	(77,03%)	(73,82%)	4,69%	4,69%

Quant al càlcul del gap del total de balanç inclòs en els quadres anteriors, s'ha de considerar que aquest gap projecta els venciments de les operacions d'acord amb el seu termini residual, sense tenir en compte cap hipòtesi de renovació dels actius i/o passius. Tenint en compte l'elevat finançament minorista del Grup, així com el finançament a través del Banc Central Europeu i les inversions financeres a llarg termini, les durades dels actius són més grans que les dels passius, per la qual cosa es generarà un gap negatiu en el curt termini, tot i que cal tenir en compte que els comptes a la vista de la clientela tenen una durada estable en el temps. De fet, una part dels passius són estables, altres tenen una probabilitat alta de renovar-se i, a més a més, hi ha garanties disponibles amb el Banc Central Europeu, així com capacitat per generar noves garanties instrumentalitzades mitjançant, per exemple, la titulització d'actius hipotecaris. Així mateix, el Grup disposa d'actius líquids que li permetrien obtenir liquiditat addicional. Finalment, cal afegir que el càlcul no té en compte hipòtesis de creixement, de manera que s'ignoren les estratègies internes de captació neta de liquiditat que són especialment importants en el mercat minorista.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Els quadres següents mostren informació relativa a les necessitats i a les fonts de finançament estables de l'Entitat Dominant en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Clients coberts completament pel FGD	828.014	780.718
Clients no coberts completament pel FGD	466.070	521.010
TOTAL dipòsits de la clientela (1)	1.294.084	1.301.728
Titulitzacions venudes a tercers (2)	15.911	18.438
Finançament majorista a llarg termini	15.911	18.438
Patrimoni net	119.914	108.459
Fonts de finançament estables	1.429.909	1.428.625

(1) Dipòsits garantits pel Fons de Garantia de Dipòsits.

(2) Valor nominal. En data 31 de desembre de 2012, de les titulitzacions venudes a tercers, un import de 111 milers d'euros, en valor nominal, pertanyen al Grup.

(En milers d'euros)	2012	2011
Crèdit a la clientela (1)	747.503	1.135.205
Crèdits a entitats del Grup i relacionades	1.525	—
Préstecs titulitzats (Nota 31.7)	729.435	326.206
Fons específics (Nota 9.1)	(16.738)	(11.290)
Actius adjudicats (Nota 12)	1.393	471
TOTAL	1.463.118	1.450.592
Participacions	14.153	13.976
Necessitats de finançament estables	1.477.271	1.464.568

(1) No inclou ajustos per valoració, crèdits a entitats del Grup i relacionades i préstecs titulitzats.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Així mateix, a continuació es presenta informació en data 31 de desembre de 2012 i 2011 relativa als venciments de les emissions majoristes, als actius líquids (cedits i no cedits) i a la capacitat d'emissió de l'Entitat Dominant:

En data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	2013	2014	>2014
Titulitzacions venudes a tercers (1)	—	—	15.911
Total de venciments d'emissions majoristes	—	—	15.911

(1) Segons els venciments finals.

(En milers d'euros)	2012
Actius líquids (valor nominal)	1.229.485
Actius líquids (valor de mercat i retallada del BCE)	868.798
Dels quals: deute de les Administracions Públiques centrals	345.839

En data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)	2012	2013	>2013
Titulitzacions venudes a tercers (1)	—	—	18.438
Total de venciments d'emissions majoristes	—	—	18.438

(1) Segons els venciments finals.

(En milers d'euros)	2011
Actius líquids (valor nominal)	719.476
Actius líquids (valor de mercat i retallada del BCE)	551.133
Dels quals: deute de les Administracions Públiques centrals	215.147

29. EXPOSICIÓ AL RISC DE CRÈDIT

El risc de crèdit és el risc que una de les parts d'un contracte que s'ajusta a la definició d'instrument financer deixi de complir les obligacions i produeixi una pèrdua financera en l'altra part.

Així doncs, el risc de crèdit representa el risc de pèrdua assumit pel Grup en el cas que un soci o alguna contrapart incompleixi les seves obligacions contractuals de pagament. Aquest risc és inherent als productes bancaris tradicionals de les entitats (préstecs, crèdits, garanties financeres prestades, etc.), així com a un altre tipus d'actius financers (cartera de renda fixa del Grup, derivats, etc.).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

L'Entitat Dominant ha establert polítiques, mètodes i procediments que cal aplicar a la concessió, l'estudi i la documentació de les operacions de risc i el càlcul dels imports necessaris per cobrir el risc de crèdit.

Els socis a qui potencialment es pugui concedir crèdit han de ser persones físiques o jurídiques que tinguin les característiques de solvència econòmica establertes per l'Entitat Dominant. Per aconseguir-ho, l'entitat ha desenvolupat un procés d'admissió d'operacions de crèdit basat en l'anàlisi amb suport documental d'aspectes com ara el perfil i la situació socioeconòmics del soci, la informació sobre les fonts de generació d'ingressos, la quantificació dels ingressos periòdics generats i la solvència patrimonial.

D'acord amb l'anàlisi de la solvència del titular, així com del tipus d'operació gestionada, es demanarà l'aportació de garanties per assegurar la recuperació del deute, les quals poden ser:

- Garanties personals basades en la pròpia solvència del sol·licitant i la seva capacitat de generació d'ingressos econòmics en relació amb el calendari d'amortització de l'operació demanada.
- Avals facilitats per terceres persones relacionades amb el sol·licitant, la solvència econòmica de les quals es pugui utilitzar per reforçar la garantia personal del sol·licitant.
- Garanties reals sobre béns de qualsevol mena que siguin propietat del sol·licitant. Per concedir operacions amb aquestes garanties, és imprescindible dur a terme, prèviament, verificacions sobre la titularitat real i el valor econòmic dels béns aportats com a garantia.

L'anàlisi de la solvència dels socis i totes les operacions de crèdit dels productes financers tradicionals les duu a terme i les autoritza el Comitè de Crèdits de l'Entitat Dominant.

D'altra banda, l'operativa interbancària, la renda fixa, els derivats i altres instruments financers també estan exposats al risc de crèdit o de contrapart, que és el risc de pèrdua econòmica a causa de la incapacitat de la contrapart o de l'emissor de complir les seves obligacions. El Grup té una Política d'Inversions Financeres en què s'estableix un sistema de límits, d'acord amb el seu perfil de riscos conservador, el compliment del qual es revisa permanentment i permet evitar concentracions de risc de crèdit.

A més a més, s'ha informat sobre l'exposició màxima al risc de crèdit per a cadascuna de les carteres del Grup (Notes 7 a 10).

Política de reestructuracions i refinançaments

L'impagament d'un préstec o d'un crèdit és un fet d'especial rellevància que requereix l'estudi de l'operació i de la viabilitat del recobriment. En general, a partir dels sis mesos del primer impagament, el Comitè de Crèdits de l'Entitat Dominant i, si escau, el Consell Rector de l'entitat, es basa en l'experiència, en l'anàlisi de la documentació i en l'evolució de la capacitat de pagament del prestatari per tal de considerar les opcions de refinançament, reestructuració o execució de l'operació, sempre a l'empara dels criteris següents:

1. Refinançaments. Els refinançaments de préstecs s'utilitzen a fi de facilitar el pagament del deute, cancel·lar una o diverses operacions concedides, estiguin vençudes o no. També es poden destinar per posar al corrent de pagaments, totalment o parcialment, altres operacions.
2. Reestructuracions. Les reestructuracions de préstecs responen a situacions en què el prestatari manifesta o mostra dificultats en el pagament de les quotes, generalment per motius econòmics o legals relacionats amb dificultats financeres.

Si el prestatari manté un grau suficient de capacitat de pagament, l'Entitat Dominant estudia facilitar la reestructuració del préstec o crèdit mitjançant la seva novació, i modificarà les condicions financeres a fi de facilitar el pagament del deute, allargarà el termini de venciment o establirà un termini de carència per minorar l'import. S'atenen tots els interessos per part del deutor i, en tots els casos, no hi ha cap pràctica per diferir-ne l'import ni per procedir a la seva condonació total o parcial.

Únicament es formalitzen reestructuracions de préstecs amb garantia hipotecària i, en general, es podrà realitzar una sola reestructuració mitjançant novació modificativa del contracte hipotecari durant el seu termini de vigència.

Els refinançaments o reestructuracions d'operacions no interrompen la seva morositat ni produeixen la seva reclassificació a risc normal, llevat que existeixi una raonable certesa de la viabilitat de la nova operació. Els refinançaments o les reestructuracions es formalitzen millorant la qualitat creditícia del risc a refinançar o reestructurar, ampliant o millorant les garanties inicialment aportades, ja siguin hipotecàries, pignoratives o amb incorporació d'avaladors solvents. No obstant això, si no fos possible, a fi de facilitar el pagament del deute, el refinançament o la reestructuració es duria a terme mantenint-se la classificació comptable del préstec com a "dubtós" durant almenys 6 mesos, fins a constatar la evolució positiva de la nova operació. En els dos casos s'hauran de percebre, almenys, els interessos ordinaris pendents de cobrament.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

3. Renovacions. Les operacions de renovació es formalitzen per substituir una altra operació concedida prèviament, només quan no hi ha cap dificultat financera actual o previsible i segons l'experiència amb el prestatari. En cas contrari es formalitza un refinançament.
4. Renegociacions. Les renegociacions s'entenen com a operacions en què el prestatari no presenta cap tipus de dificultat per atendre les seves obligacions i, a diferència de les reestructuracions, no hi ha un deteriorament de la capacitat creditícia, sinó que és una facilitat temporal oferta al deutor en canvi d'una contraprestació econòmica a favor de l'Entitat Dominant, com a atenció comercial, o per no complir-se alguna de les clàusules de les condicions previstes en el contracte.

L'Entitat Dominant, des del passat 21 de març de 2012, està adherida al Codi de Bones Pràctiques inclòs a l'Annex del Reial Decret-llei 6/2012, de 9 de març, de mesures urgents de protecció de deutors hipotecaris sense recursos, mitjançant el qual es regulen i es limiten determinades condicions per a la reestructuració dels préstecs hipotecaris que queden emparats per aquest Codi de Bones Pràctiques.

Quan es descarti la viabilitat o la possibilitat del recobriment de l'operació de forma amistosa, s'optarà per executar l'operació segons les garanties aportades i segons el que hi ha estipulat en el contracte de l'operació.

29.1. Dades de concentració de riscos

Diversificació del crèdit a la clientela i altres riscos de crèdit contingents en persones i grups

L'Entitat Dominant ha establert una sèrie de restriccions que limiten la concentració de riscos en persones i grups. En aquest sentit, totes les operacions de crèdit les ha d'aprovar el Comitè de Crèdits de l'Entitat Dominant i no poden superar aquests límits:

- Risc global: fins a un màxim de 500 milers d'euros.
- Préstecs hipotecaris: fins al 80% del valor de taxació de la garantia, el risc de la qual pot ser de fins a 600 milers d'euros.
- Renda hipotecària: fins a un màxim de 1.000 milers d'euros.

El Consell Rector de l'Entitat Dominant pot aprovar operacions que superin els límits establerts per al Comitè de Crèdits.

Diversificació del crèdit a la clientela i altres riscos de crèdit contingents per productes

	2012	2011
Préstecs hipotecaris	83,0%	85,3%
Altres préstecs	4,1%	4,3%
Crèdits	9,3%	7,0%
Riscos contingents	1,1%	1,2%
Altres	2,5%	2,2%
TOTAL	100%	100%

L'Entitat Dominant té una concentració significativa en els préstecs hipotecaris que correspon, bàsicament, a finançament d'economies domèstiques per comprar habitatge.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Diversificació del crèdit a la clientela i altres riscos per activitat i àrea geogràfica

A continuació es presenta el detall del risc de crèdit al qual està exposat el Grup per sectors productius i per àrea geogràfica en data 31 de desembre de 2012:

(En milers d'euros)	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món	TOTAL
Entitats de crèdit	90.097	14.522	1.064	1.285	106.968
Administracions Públiques	628.160	2.740	—	—	630.900
Administració Central	436.399	2.740	—	—	439.139
Resta	191.761	—	—	—	191.761
Altres institucions financeres	65.198	469	—	—	65.667
Societats no financeres i empresaris individuals	242.739	14.105	1.327	9	258.180
Finalitats diferents a la construcció i la promoció immobiliària	242.739	14.105	1.327	9	258.180
Grans empreses	17.893	8.431	20	9	26.353
Pimes i empresaris individuals	224.846	5.674	1.307	—	231.827
Resta de llars i institucions sense ànim de lucre al servei de les llars	1.331.004	2.509	1.942	2.377	1.337.832
Habitatges	952.655	2.423	1.858	1.594	958.530
Consum	58.916	54	16	776	59.762
Altres finalitats	319.433	32	68	7	319.540
Subtotal	2.357.198	34.345	4.333	3.671	2.399.547
Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes					(16.385)
TOTAL					2.383.162

La determinació de l'àrea geogràfica de les operacions detallades en el quadre anterior s'ha determinat segons el país de residència de les persones titulars de les operacions, de les contraparts dels derivats i dels riscos contingents, tot i que l'operativa del Grup es desenvolupa íntegrament en el territori Espanyol.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

A continuació es presenta el detall del risc de crèdit, els titulars del qual són residents, segons les comunitats autònomes a les quals pertanyen en data 31 de desembre de 2012:

(En milers d'euros)	Catalunya	Madrid	Andalusia	València	Aragó	Pais Basc	Resta	TOTAL Espanya
Entitats de crèdit	6.165	67.222	4.229	—	2.562	7.330	2.589	90.097
Administracions Públiques	132.024	454.391	18.376	13.629	986	5.902	2.852	628.160
Administració Central	—	436.399	—	—	—	—	—	436.399
Resta	132.024	17.992	18.376	13.629	986	5.902	2.852	191.761
Altres institucions financeres	11.521	50.539	—	—	—	3.137	1	65.198
Societats no financeres i empresaris individuals	116.312	103.487	9.902	7.320	5.310	92	316	242.739
Finalitats diferents a la construcció i la promoció immobiliària	116.312	103.487	9.902	7.320	5.310	92	316	242.739
Grans empreses	7.947	9.946	—	—	—	—	—	17.893
Pimes i empresaris individuals	108.365	93.541	9.902	7.320	5.310	92	316	224.846
Resta de llars i institucions sense ànim de lucre al servei de les llars	987.267	151.891	117.164	47.735	14.600	489	11.858	1.331.004
Habitatges	679.034	120.861	98.412	38.175	6.800	461	8.912	952.655
Consum	48.874	4.558	1.379	1.858	1.156	25	1.066	58.916
Altres finalitats	259.359	26.472	17.373	7.702	6.644	3	1.880	319.433
Subtotal	1.253.289	827.530	149.671	68.684	23.458	16.950	17.616	2.357.198
Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes								(16.172)
TOTAL								2.341.026

Qualitat creditícia dels actius financers no deteriorats

Tot seguit es presenta, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, el desglossament dels actius financers que no estan classificats com a dubtosos segons la seva qualitat creditícia. Es pot observar que un 65,88% dels actius financers són sense risc apreciable o risc baix.

(En milers d'euros)	2012	2011	Variació Exposició	% Var.
Sense risc apreciable	734.094	558.351	175.743	31,48%
Risc baix	657.652	1.167.567	(509.915)	(43,67%)
Risc mitjà-baix	318.982	163.954	155.028	94,56%
Risc mitjà	339.081	18.410	320.671	1.741,83%
Risc mitjà-alt	36.820	37.445	(625)	(1,67%)
Risc alt	25.891	22.079	3.812	17,27%
TOTAL	2.112.520	1.967.806	144.714	7,35%

Nota: inclou tots els instruments de deute, corresponents a "Dipòsits en entitats de crèdit", "Crèdit a la clientela" i "Valors representatius de deute" (llevat dels valorats pel seu valor raonable amb registre de les variacions de valor en el compte de pèrdues i guanys consolidat) registrats per l'import comptabilitzat en el balanç de situació consolidat, exclosos els saldos corresponents a "Ajustos per valoració" i a bons de titulitzacions originades per l'Entitat Dominant.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Durant l'exercici 2012, l'Entitat Dominant ha fet una actualització de les taxacions de la majoria de les garanties afectes a les operacions creditícies i ha modificat, en conseqüència, la composició de la cartera dels actius financers d'acord al nivell de risc assignat, així com les cobertures que s'hi associen.

Diversificació del crèdit a la clientela per sectors productius i Loan To Value (LTV)

A continuació es presenta el detall del crèdit a la clientela per sectors productius, net de tots els tipus d'ajustos per valoració, amb el desglossament segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible (LTV) en data 31 de desembre de 2012:

(En milers d'euros)	Total	Del qual: garantia immobiliària	Del qual: resta de garanties reals	Crèdit amb garantia real. Loan To Value (f)				
				Inferior o igual al 40%	Superior al 40% i inferior o igual al 60%	Superior al 60% i inferior o igual al 80%	Superior al 80% i inferior o igual al 100%	Superior al 100%
Administracions Públiques	2	—	—	—	—	—	—	—
Altres institucions financeres	489	—	—	—	—	—	—	—
Societats no financeres i empresaris individuals	220.182	115.957	10.649	24.760	19.587	24.561	28.209	29.489
Pimes i empresaris individuals (*)	220.182	115.957	10.649	24.760	19.587	24.561	28.209	29.489
Resta de llars i institucions sense ànim de lucre al servei de les llars	1.200.174	1.125.460	19.160	177.468	176.910	235.494	249.239	305.509
Habitatges	956.533	949.134	3.419	141.475	149.742	198.490	211.393	251.453
Consum	59.762	16.958	8.932	3.547	2.289	8.306	7.636	4.112
Altres finalitats	183.879	159.368	6.809	32.446	24.879	28.698	30.210	49.944
Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes (Nota 9.4)	(15.746)							
TOTAL	1.405.101							
Pro memòria								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	32.640	22.457	10.072	3.667	4.755	7.129	6.906	10.072

(*) No hi ha operacions destinades al finançament de la construcció ni de la promoció immobiliària.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Crèdit per a l'adquisició d'habitatge

A continuació es presenta el detall de l'import en data 31 de desembre de 2012 i 2011 de les operacions de finançament per a l'adquisició d'habitatges, sense incloure els ajustos per valoració ni els crèdits concedits per a la rehabilitació d'habitatge:

En data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	Import brut	Del qual: dubtosos
Crèdit per a l'adquisició d'habitatge	913.552	6.428
Sense garantia hipotecària	4.935	149
Amb garantia hipotecària	908.617	6.279

En data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)	Import brut	Del qual: dubtosos
Crèdit per a l'adquisició d'habitatge	926.421	2.779
Sense garantia hipotecària	7.012	111
Amb garantia hipotecària	919.409	2.668

A més a més, a continuació es presenta el detall del crèdit amb garantia hipotecària per a l'adquisició d'habitatge en data 31 de desembre de 2012 i 2011, segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible (LTV):

En data 31 de desembre de 2012

(En milers d'euros)	LTV ≤ 40%	40% < LTV ≤ 60%	60% < LTV ≤ 80%	80% < LTV ≤ 100%	LTV > 100%
Import brut	117.342	136.389	189.973	209.910	255.003
Del qual: dubtosos	234	97	1.019	1.296	3.632

En data 31 de desembre de 2011

(En milers d'euros)

(En milers d'euros)	LTV ≤ 40%	40% < LTV ≤ 60%	60% < LTV ≤ 80%	80% < LTV ≤ 100%	LTV > 100%
Import brut	176.260	250.243	418.014	74.892	—
Del qual: dubtosos	234	—	381	2.054	—

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

29.2. Dades de morositat

Dos dels indicadors més importants sobre la gestió correcta del risc en una entitat financera són la ràtio de morositat i la ràtio de cobertura de dubtosos. L'evolució de totes dues ràtios ha estat la següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Crèdit a la clientela (brut)	1.435.437	1.415.727
Actius dubtosos (Notes 9.1 i 9.3)	30.033	21.885
Ajustos per deteriorament del crèdit a la clientela (Notes 9.1 i 9.4)	(34.266)	(24.869)
% de morositat (amb titulitzats anteriors a l'1 de gener de 2004) (*)	2,04%	1,50%
% de cobertura	114,09%	113,63%

(*) Els imports pendents d'amortitzar de les titulitzacions anteriors a l'1 de gener de 2004, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, són de 36.161 i 41.128 milers d'euros, respectivament (Nota 31.7).

Informació sobre taxes històriques de morositat

A continuació es presenta la mitjana històrica de la ràtio de morositat, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, de cadascun dels tipus d'instruments financers en què el Grup assumeix risc de crèdit:

(En milers d'euros)	2012	2011
Instruments de deute		
Crèdit a la clientela	1,29%	0,94%
Valors representatius de deute	0,48%	0,47%
Riscos contingents		
Avals financers	0,00%	0,00%

La informació anterior s'ha elaborat a partir de la mitjana dels 5 exercicis immediatament anteriors a la data de càlcul.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades

En compliment de la Circular 6/2012, de 28 de setembre, del Banc d'Espanya, per la qual es modifica la Circular 4/004, a continuació es mostra un detall de les operacions de refinançament, operacions refinançades i operacions reestructurades pel seu valor brut, que estan vigents el 31 de desembre de 2012:

(En milers d'euros)	Normal		Subestàndard		Dubtosos		TOTAL	
	Operacions	Import	Operacions	Import	Operacions	Import	Operacions	Import
Garantia hipotecària								
Persones jurídiques i empresaris individuals (*)	14	4.443	10	2.203	3	1.051	27	7.697
Persones físiques	81	15.266	—	—	—	—	81	15.266
	95	19.709	10	2.203	3	1.051	108	22.963
Resta de garanties								
Persones jurídiques i empresaris individuals (*)	4	1.678	6	1.270	2	1.017	12	3.965
Persones físiques	21	6.802	—	—	3	704	24	7.506
	25	8.480	6	1.270	5	1.721	36	11.471
Sense garantia real								
Persones jurídiques i empresaris individuals (*)	—	—	—	—	1	23	1	23
Persones físiques	3	96	—	—	6	159	9	255
	3	96	—	—	7	182	10	278
TOTAL	123	28.285	16	3.473	15	2.954	154	34.712
Cobertura específica				(480)		(1.542)		(2.022)

(*) L'Entitat Dominant no té operacions refinançades ni reestructurades amb la finalitat de finançament a la construcció ni a la promoció immobiliària. Així mateix, totes les persones jurídiques pertanyen al sector privat.

30. EXPOSICIÓ A ALTRES RISCOS

30.1. Risc de mercat

El risc de mercat és el risc d'incórrer en variacions negatives en el valor de les posicions preses pel Grup, causades per les fluctuacions adverses en les variables de mercat.

El Departament de Gestió Global del Risc de l'Entitat Dominant és l'encarregat de mesurar i controlar el risc de mercat assumit per les diferents carteres d'Inversions Financeres del Grup. Cada setmana, aquest departament realitza mesuraments del nivell de risc assumit en cadascuna de les carteres de renda fixa i controla que no superin els límits establerts en les Polítiques d'Inversions Financeres corresponents.

La metodologia utilitzada per fer aquests mesuraments de risc és el Value at Risk (VaR), calculat d'acord amb la metodologia de RiskMetrics, amb un nivell de confiança del 95% i un horitzó temporal d'un dia.

El nivell de risc assumit en la cartera de negociació ha estat baix. El VaR mitjà durant l'exercici 2012 s'ha situat en 150 milers d'euros (0,32% sobre la mitjana de la cartera de negociació mantinguda durant l'exercici), mentre que durant l'exercici 2011 va ser de 63 milers d'euros (0,26% sobre la mitjana de la cartera de negociació mantinguda durant l'exercici).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

30.2. Risc operacional

El risc operacional està constituït per tots els esdeveniments que puguin generar una pèrdua com a conseqüència de processos interns inadequats, errors humans, funcionament incorrecte dels sistemes d'informació o esdeveniments externs. El risc operacional és inherent a totes les activitats de negoci i, encara que no es pot eliminar totalment, es pot gestionar, mitigar i, en alguns casos, assegurar.

Aquest risc es gestiona a través dels controls establerts en els processos operatius dins del sistema general de control intern que hi ha en el model organitzatiu del Grup.

Tradicionalment, el Grup ha gestionat aquest risc basant-se en la seva experiència històrica, establint nous controls i millorant els que ja existien, millorant la qualitat dels processos interns i, quan s'ha considerat necessari, transferint el risc a tercers mitjançant la contractació de pólisses d'assegurances.

La gestió d'aquest risc adquireix especial importància amb l'increment de la dependència del negoci bancari de factors com la utilització intensiva de tecnologies de la informació, la subcontractació d'activitats o la utilització d'instruments financers complexos.

Tot seguit es presenta el detall del consum de recursos propis per risc operacional del Grup:

(En milers d'euros)	2008	2009	2010	2011	2012
Ingressos rellevants	42.486	48.121	41.107	45.719	60.536
Ingressos ponderats	6.373	7.218	6.166	6.858	9.080
Requeriments RRPP	5.784	6.513	6.586	6.747	7.368

30.3. Risc de contrapart

El risc de contrapart és el risc que les contrapartides no compleixin els seus compromisos amb el Grup. En l'operativa en els mercats financers aquest risc es produeix, entre altres situacions, quan una entitat deixa diners, inverteix en actius financers o formalitza operacions bilaterals de derivats financers amb una contrapartida.

La gestió i el control del risc de contrapart del Grup es basen en l'assignació de línies de crèdits, el consum de les quals es mesura globalment per a cadascun dels grups econòmics que actuen com a contrapart. El model d'assignació de les línies es basa en criteris observables i objectius com ara els recursos propis, la qualitat creditícia de la contrapart i el termini en què s'està assumint el risc, i la mesura del consum de línies es duu a terme sobre la base del valor de mercat de les operacions.

El Comitè ALM, el Comitè de Política Creditícia i el Comitè de Mercats Financers de l'Entitat Dominant són els òrgans, segons escaigui, encarregats de l'avaluació dels riscos assumits i del disseny de les estratègies de gestió del risc de contrapart del Grup.

A més a més, s'ha informat sobre el risc amb els diversos tipus de contraparts per a cadascuna de les carteres del Grup (Notes 7 a 11).

30.4. Risc de tipus de canvi

Aquest tipus de risc és poc significatiu per al Grup, atès que els saldos en moneda estrangera representen un 0,13% i un 0,54% del total actiu i del total passiu del balanç consolidat adjunt, en data 31 de desembre de 2012, respectivament (0,13% i 0,50%, respectivament, en data 31 de desembre de 2011)(Nota 2.4).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

31. ALTRE INFORMACIONS SIGNIFICATIVES

31.1. Garanties financeres i altres avals i caucions prestats

S'entén per garanties financeres els imports que les entitats consolidades hauran de pagar per compte de tercers, en el cas que no ho facin els que estan obligats a fer el pagament originalment, en resposta als compromisos que hagin assumit en la seva activitat habitual.

Una part significativa d'aquests imports arribarà al seu venciment sense que es materialitzi cap obligació de pagament per a les societats consolidades, de manera que el saldo conjunt d'aquests compromisos no pot ser considerat com una necessitat futura real de finançament o liquiditat que el Grup hagi de concedir a tercers.

Els ingressos obtinguts dels instruments de garantia es registren en els capítols "Comissions percebudes" i "Interessos i rendiments assimilats" (en aquest últim, per l'import corresponent a les variacions derivades de les actualitzacions del valor de les comissions) del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt i es calculen aplicant el tipus establert en el contracte corresponent sobre l'import nominal de la garantia.

Les provisions registrades per a la cobertura d'aquestes garanties prestades, que s'han calculat aplicant criteris similars als aplicats per calcular el deteriorament d'actius financers valorats al seu cost amortitzat, s'han registrat en l'epígraf "Provisions-Provisions per a riscos i compromisos contingents" del balanç de situació consolidat adjunt (Nota 18).

Tot seguit es mostra el detall de les garanties financeres i dels altres avals i caucions prestats en data 31 de desembre de 2012 i 2011 tenint en compte el risc màxim assumit pel Grup en relació amb aquestes garanties:

(En milers d'euros)	2012	2011
Avals financers	9.449	9.888
Altres avals i caucions	6.094	7.202
TOTAL	15.543	17.090

31.2. Actius afectes a obligacions de tercers

El saldo d'aquest epígraf recull el valor comptable dels actius que són propietat de l'Entitat Dominant i que s'han afectat al bon fi d'operacions de tercers:

(En milers d'euros)	2012	2011
Aval en garantia davant l'Administració	417	717
TOTAL	417	717

31.3. Actius cedits en garantia

En data 31 de desembre de 2012 i 2011, alguns actius propietat de l'Entitat Dominant garantien operacions realitzades per la mateixa entitat, així com diversos passius i passius contingents assumits per l'Entitat Dominant. El valor nominal en data 31 de desembre de 2012 i 2011 dels actius financers de l'Entitat Dominant bloquejats com a garantia dels dits passius o passius contingents era de 844.998 i 339.527 milers d'euros, respectivament. Tots els actius bloquejats eren valors de deute públic i bons de titulització.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012**31.4. Altres riscos contingents**

El saldo en data 31 de desembre de 2012 i 2011 dels "Altres riscos contingents" correspon, principalment, al patrimoni dels fons d'inversió i de pensions garantits, gestionats per Caixa Enginyers Gestió, SGIC, SAU, i Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU, respectivament, i comercialitzats per l'Entitat Dominant.

El desglossament d'aquest epígraf en data 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Import contingent per IIC i FP	121.861	99.920
Altres garanties	—	—
TOTAL	121.861	99.920

31.5. Compromisos contingents

El saldo d'aquest capítol integra aquells compromisos irrevocables que podrien donar lloc al reconeixement d'actius financers.

Tot seguit se'n mostra la composició en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Disponibles per tercers	126.748	136.496
Altres compromisos contingents	68.111	40.273
TOTAL	194.859	176.769

En data 31 de desembre de 2012 i 2011, els imports de contractes de finançament concedits respecte dels quals el Grup havia assumit algun compromís de crèdit superior a l'import registrat en l'actiu dels balanços de situació consolidats adjunts a aquestes dates eren els següents:

(En milers d'euros)	2012	2011
Altres sectors residents		
Per targetes de crèdit	66.009	71.252
Altres productes amb disponibilitat immediata	60.739	65.244
TOTAL	126.748	136.496

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

31.6. Recursos de tercers gestionats i comercialitzats pel Grup i dipositaria de valors

En data 31 de desembre de 2012 i 2011 el detall del valor raonable dels recursos de tercers registrats fora de balanç per als quals l'Entitat Dominant actua com a dipositària és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Valors representatius de deute	525.041	486.299
Instruments de capital	469.977	467.412
Altres instruments financers	939	2.146
TOTAL	995.957	955.857

Així mateix, a continuació es mostra el detall dels recursos registrats fora de balanç comercialitzats per l'Entitat Dominant en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012 Comercialitzats i gestionats pel Grup	2012 Comercialitzats però no gestionats pel Grup	2011 Comercialitzats i gestionats pel Grup	2011 Comercialitzats però no gestionats pel Grup
Plans d'estalvi	156.699	—	121.696	—
Plans de pensions	115.403	—	101.921	—
Fons d'inversió	279.378	35.165	216.949	22.736
Carteres gestionades	36.612	—	32.304	—
Altres	—	15.912	—	18.438
TOTAL	588.092	51.077	472.870	41.174

31.7. Titulització d'actius

Durant l'exercici 2003 i altres d'anteriors, l'Entitat Dominant va dur a terme diverses operacions de titulització d'actius mitjançant les quals ha procedit a cedir préstecs i crèdits de la seva cartera a diversos fons de titulització d'actius.

A continuació es mostra un detall del valor dels actius titulitzats abans de l'1 de gener de 2004, que es van donar de baixa del balanç de situació consolidat i que continuaven vius el 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
AYT HIPOTECARI IV, Fons de Titulització Hipotecària	11.345	13.196
TDA 15080-MIXT, Fons de Titulització d'Actius	12.729	14.254
TDA 15100-MIXT, Fons de Titulització d'Actius	12.087	13.678
TOTAL	36.161	41.128

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Així mateix, després de l'1 de gener de 2004, l'Entitat Dominant ha dut a terme diverses operacions de titulització d'actius mitjançant la cessió de préstecs i crèdits de la seva cartera a diversos fons de titulització. En aquestes operacions, a conseqüència de les condicions acordades per a la transferència d'aquests actius, l'entitat va conservar riscos i avantatges substancials (bàsicament, risc de crèdit de les operacions transferides). Tot seguit es mostra un detall dels saldos registrats en els balanços de situació consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 que estan associats amb aquestes operacions:

(En milers d'euros)	2012	2011
CAIXA ENGINEERS TDA 1, Fons de Titulització d'Actius	210.476	224.892
TDA 20-MIXT, Fons de Titulització d'Actius	28.220	31.330
AYT HIPOTECARI IV-MIXT, Fons de Titulització Hipotecària	25.150	28.856
CAIXA ENGINEERS AyT 2, Fons de Titulització d'Actius	429.428	—
TOTAL	693.274	285.078

32. INTERESSOS I RENDIMENTS ASSIMILATS

Aquest capítol del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt recull els interessos meritats durant l'exercici pels actius financers amb rendiment (implícit o explícit), que s'obtenen d'aplicar el mètode del tipus d'interès efectiu, així com les rectificacions de productes a conseqüència de cobertures comptables.

Tot seguit es desglossa l'origen dels "Interessos i rendiments assimilats" meritats a favor del Grup durant els exercicis 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Dipòsits en bancs centrals	109	304
Dipòsits en entitats de crèdit	39	124
Crèdit a la clientela	40.144	35.149
Valors representatius de deute	31.185	15.766
Rendiment de contractes d'assegurances vinculats a pensions i obligacions	47	69
Actius dubtosos	203	159
TOTAL	71.727	51.571

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Així mateix, tot seguit es desglossa el saldo del capítol classificat segons la cartera d'instruments financers que els han originat:

(En milers d'euros)	2012	2011
Cartera de negociació	4.956	1.416
Actius financers disponibles per a la venda	25.822	13.019
Cartera a venciment	407	1.016
Inversió creditícia	40.347	35.622
Altres interessos	195	498
TOTAL	71.727	51.571

En data 31 de desembre de 2012, l'import de les comissions financeres imputades al compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt com a "Interessos i rendiments assimilats" aplicant el que disposa la Nota 2.5.2 és de 1.134 milers d'euros (1.322 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011).

33. INTERESSOS I CÀRREGUES ASSIMILADES

Aquest capítol del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt recull els interessos meritats a l'exercici pels passius financers amb rendiment (implícit o explícit), que s'obtenen després d'aplicar el mètode del tipus d'interès efectiu.

Tot seguit es desglossa l'origen dels interessos i les càrregues assimilades meritats durant els exercicis 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Dipòsits de bancs centrals	3.570	3.188
Dipòsits d'entitats de crèdit	786	1.987
Dipòsits de la clientela	23.425	21.334
Altres interessos	75	69
TOTAL	27.856	26.578

Pràcticament tot el saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts que s'ha meritat durant els exercicis 2012 i 2011 correspon a la cartera "Passius financers a cost amortitzat".

34. RENDIMENT D'INSTRUMENTS DE CAPITAL

El saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 correspon al rendiment d'accions incloses a les carteres "Actius financers disponibles per a la venda" i "Cartera de negociació".

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

El desglossament d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Actius financers disponibles per a la venda	48	94
Cartera de negociació	5	2
TOTAL	53	96

35. COMISSIONS PERCEBUES

Tot seguit es presenta el desglossament dels ingressos per comissions meritades durant els exercicis 2012 i 2011, classificats segons els conceptes principals que els han originat:

(En milers d'euros)	2012	2011
Comissions per riscos contingents	196	179
Comissions per canvi de divises i bitllets estrangers	14	3
Comissions per serveis de cobraments i pagaments	4.244	3.629
Comissions per serveis de valors (*)	6.788	10.786
Comissions per comercialització de productes financers no bancaris	324	954
Altres comissions	7.327	7.154
TOTAL	18.893	22.705

(*) Aquesta partida inclou 792 milers d'euros (519 milers d'euros durant l'exercici 2011) de comissions percebudes en concepte de prestació del servei de gestió discrecional de carteres (Nota 31.6).

A la partida "Altres comissions" del quadre anterior es registren, principalment, les comissions percebudes pel Grup en concepte de comissions de gestió d'institucions d'inversió col·lectiva i fons de pensions i per l'activitat de comercialització d'assegurances.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

36. COMISSIONS PAGADES

Tot seguit es presenta l'import de la despesa per comissions meritades durant els exercicis 2012 i 2011, classificades segons els conceptes principals que l'han originat:

(En milers d'euros)	2012	2011
Corretatge amb operacions actives i passives	56	37
Comissions cedides a altres entitats i corresponsals	1.254	1.227
Comissions pagades per operacions amb valors	335	556
Altres comissions	149	225
TOTAL	1.794	2.045

37. RESULTATS D'OPERACIONS FINANCERES (NET)

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts corresponents als exercicis 2012 i 2011 segons les carteres d'instruments financers que els originen és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Cartera de negociació	1.507	(443)
Actius financers disponibles per a la venda	2.358	3.029
Inversions creditícies	44	70
Cartera d'inversió a venciment	168	197
Altres	(1.249)	(984)
TOTAL	2.828	1.869

38. DIFERÈNCIES DE CANVI (NET)

Els imports registrats en aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2012 i 2011, que corresponen a un benefici de 82 milers d'euros i a unes pèrdues de 84 milers d'euros, respectivament, corresponen a diferències sorgides en la conversió a la moneda funcional de les partides monetàries expressades en moneda estrangera.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

39. ALTRES PRODUCTES D'EXPLOTACIÓ

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Ingressos de contractes d'assegurances i reassegurances emeses (Nota 17)	100.129	32.371
Comissions financeres compensadores de costos directes	263	266
Indemnització d'entitats asseguradores	100	233
Altres productes recurrents	180	310
Altres productes no recurrents	21	17
TOTAL	100.693	33.197

Els "Ingressos de contractes d'assegurances i reassegurances emeses" corresponen a les primes d'assegurances de vida cobrades per Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU.

40. ALTRES CÀRREGUES D'EXPLOTACIÓ

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances emeses	102.172	33.156
Contribució al Fons de Garantia de Dipòsits (Nota 1.10)	2.855	1.046
Altres conceptes	302	231
TOTAL	105.329	34.433

Les "Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances emeses" corresponen a la dotació neta a les provisions d'assegurances de vida, realitzada per Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU.

Dins de la partida "Altres conceptes" del quadre anterior, s'inclouen 36 milers d'euros en concepte d'interessos meritats en el passiu financer associat a la derrama al FGDEC acordada per la Comissió Gestora d'aquest Fons amb data 30 de juliol de 2012 (Nota 1.10).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

41. DESPESES D'ADMINISTRACIÓ-DESPESES DE PERSONAL

La composició d'aquest epígraf dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 és la següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Sous i gratificacions al personal actiu	15.152	14.864
Quotes de la Seguretat Social	3.363	3.216
Dotacions a plans de prestació definida	205	209
Indemnització per acomiadaments (Nota 2.13)	633	1.268
Despeses de formació	24	10
Altres despeses de personal	452	398
TOTAL	19.829	19.965

En data 31 de desembre de 2012 i 2011, la distribució per categories del Grup era la següent:

	Homes	2012 Dones	Total	Homes	2011 Dones	Total
Consell Rector de l'Entitat Dominant	13	—	13	13	—	13
Caps, titulats i tècnics	125	55	180	115	51	166
Oficials i auxiliars administratius	59	97	156	57	103	160
Ajudants i altres	3	—	3	3	3	6
	200	152	352	188	157	345

El nombre mitjà d'empleats durant els exercicis 2012 i 2011 i la seva distribució per categoria i sexe no difereixen significativament del nombre d'empleats i la distribució corresponent, en data 31 de desembre de 2012 i 2011, respectivament, que s'han presentat en el quadre anterior.

Retribucions postocupació

Plans d'aportació definida

Tal com s'ha descrit a la Nota 2.13, l'Entitat Dominant i les societats del Grup tenen formalitzat un acord amb el seu personal actiu a través del qual es compromet a aportar al "Pla de Pensions d'Ocupació del Grup Caixa d'Enginyers" (únic pla integrat a "Caixa d'Enginyers Ocupació, Fons de Pensions") una quantitat anual fixa, que s'actualitza anualment sobre la base de l'Índex de Preus de Consum. Aquestes aportacions es fan per a tots els empleats que, el 15 de desembre de cada any, tinguin una antiguitat superior als 18 mesos.

L'entitat gestora de "Caixa d'Enginyers Ocupació, Fons de Pensions" és Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU, i la seva dipositària és Caixa de Crèdit dels Enginyers, S. Coop. de Crèdit.

Les aportacions fetes pel Grup durant l'exercici 2012 al "Pla de Pensions d'Ocupació del Grup Caixa d'Enginyers" han estat de 246 milers d'euros (240 milers d'euros el 2011), que estan comptabilitzades a la partida "Despeses d'administració-Despeses de personal-Sous i gratificacions al personal actiu" del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt.

En data 31 de desembre de 2012 no hi havia aportacions meritades pendents de realitzar per plans d'aportació definida.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Plans de prestació definida

Tal com hem descrit a la Nota 2.13, el Grup té els compromisos de postocupació següents amb els seus empleats per plans de prestació definida:

- a) Premi de dedicació
- b) Prestacions per defunció en actiu
- c) Altres compromisos per defunció, invalidesa i jubilació

Tot seguit es mostra el valor raonable dels compromisos propis o de tercers i els actius associats agrupats en data 31 de desembre de 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Actius del pla		
Contractes d'assegurances	2.746	1.955
Total actius	2.746	1.955
Valor dels compromisos propis o de tercers		
Compromisos per pensions meritades	2.267	1.520
Total compromisos per cobrir	2.267	1.520
VAN compromisos per pensions	479	435

En el capítol "Resta d'actius" es registra el valor actual net dels compromisos per pensions meritades per l'import de 479 milers d'euros (Nota 15).

A continuació es mostra el detall de la variació experimentada pel valor actual net dels compromisos per pensions en els exercicis 2012 i 2011:

(En milers d'euros)	2012	2011
Valor actual net dels compromisos per pensions a l'inici de l'exercici	435	255
Cost pel servei de l'exercici corrent	(205)	(130)
Rendiment esperat dels contractes d'assegurances	(7)	19
Guanys/(Pèrdues) actuàrials (Nota 44)	(67)	(9)
Aportacions (primes netes pagades)	323	300
Valor actual net dels compromisos per pensions al tancament de l'exercici	479	435

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Així mateix, l'impacte que ha tingut la variació del valor actual net dels compromisos per pensions en els comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 es compon de les partides següents:

(En milers d'euros)	2012	2011
Cost pel servei de l'exercici corrent	(205)	(130)
Rendiment esperat dels contractes d'assegurances	(7)	19
Guanys/(Pèrdues) actuàrials (Nota 44)	(67)	(9)
TOTAL	(279)	(120)

El valor actual dels compromisos l'han determinat actuaris qualificats, que han aplicat els criteris següents per quantificar-los:

- Mètode de càlcul "de la unitat de crèdit projectada", que preveu cada any de servei com a generador d'una unitat addicional de dret a les prestacions i valora cada unitat de manera separada.

Per al col·lectiu de pensionistes, el procés consisteix, simplement, a determinar actuarialment el valor present de les pensions en curs de pagament i de les prestacions que se'n puguin derivar.

- Hipòtesis actuàrials utilitzades: les hipòtesis actuàrials més significatives que van tenir en compte en els seus càlculs van ser les següents:

	2012	2011
Tipus d'interès de descompte	2,80%	4,60%
Taules de mortalitat	PERM/F2000p	PERM/F2000p
Tipus anual de revaloració de pensions	2%	2%
Tipus anual de creixement dels salaris	3%	3%

- L'edat de jubilació estimada dels empleats actius és de 65 anys.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

42. DESPESES D'ADMINISTRACIÓ-ALTRES DESPESES GENERALS D'ADMINISTRACIÓ

El desglossament del saldo d'aquest epígraf dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Immobles, instal·lacions i material	2.978	2.948
Informàtica	884	927
Comunicacions	1.180	1.259
Publicitat i propaganda	1.110	1.069
Despeses judicials i d'advocats	141	215
Informes tècnics	3.470	2.869
Serveis de vigilància i trasllat de fons	444	405
Primes d'assegurança i autoassegurança	416	272
Per òrgans de govern i control	200	115
Despeses de representació i desplaçament del personal	186	177
Quotes d'associacions	147	104
Serveis administratius subcontractats	1.332	1.479
Contribucions i impostos	308	338
Altres despeses	484	211
TOTAL	13.280	12.388

En el saldo de la partida "Altres despeses generals d'administració-Informes tècnics" del detall anterior s'inclouen els honoraris per serveis que, durant els exercicis 2012 i 2011, el Grup ha contractat amb Deloitte, SL, i les seves persones o entitats vinculades. A continuació es presenta un detall d'aquests honoraris (IVA no inclòs), classificats per tipus de servei:

Tipus de serveis (euros)	2012	2011
Serveis d'auditoria de comptes i altres serveis relacionats amb l'auditoria	88.525	94.655
Altres tasques de revisió	77.980	66.300
Total de serveis d'auditoria i revisió realitzats	166.505	160.955
Altres serveis (*)	28.086	62.089

(*) Ni l'auditor ni entitats vinculades no han meritat honoraris relatius a altres tasques de revisió i verificació comptable diferents d'aquells que preveu l'article 2 del Reglament d'Auditoria de Comptes, ni per assessorament fiscal.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

43. AMORTITZACIÓ

El desglossament d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Actiu material		
D'ús propi (Nota 13)	955	1.053
Actiu intangible (Nota 14)	1.883	1.369
TOTAL	2.838	2.422

44. DOTACIONS A PROVISIONS (NET)

El desglossament d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent (Nota 18):

(En milers d'euros)	2012	2011
Provisions per a riscos i compromisos contingents	(38)	34
Altres provisions (*)	1.037	310
TOTAL	999	344

(*) Aquesta partida inclou 67 milers d'euros de pèrdues i guanys actuàrials imputats a resultats pels compromisos postocupació assumits pel Grup (Nota 41).

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012
45. PÈRDUES PER DETERIORAMENT D'ACTIUS FINANCERS (NET)

El desglossament d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Inversions creditícies	11.919	4.847
Dotacions netes als fons de cobertura (Nota 9.4)	17.584	8.890
Amortització de préstecs sense fons (Nota 9.5)	710	181
Recuperacions dels fons de cobertura (Nota 9.4)	(6.326)	(4.009)
Recuperacions de fallits (Nota 9.5)	(49)	(215)
Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	246	(718)
Cobertura genèrica-Cartera disponible per a la venda (Nota 8.2)	178	(235)
Cobertura específica-Cartera disponible per a la venda (Nota 8.2)	(101)	(451)
Deteriorament-Cartera disponible per a la venda (Nota 8.2)	205	—
Cobertura genèrica-Cartera d'inversió a venciment (Nota 10.2)	(36)	(32)
TOTAL	12.165	4.129

46. GUANYS (PÈRDUES) EN LA BAIXA D'ACTIUS NO CLASSIFICATS COM A NO CORRENTS EN VENDA

En aquest capítol del compte de pèrdues i guanys consolidat adjunt de l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2012 s'inclouen unes pèrdues de 1.000 euros procedents de l'alienació d'immobilitzat immaterial (Nota 13) i un benefici de 300 milers d'euros procedent de la venda del negoci de mediació de pòlisses de l'àmbit d'assegurances, que no es considerava estratègic per al Grup Caixa d'Enginyers, per part de Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances (Nota 1.1).

47. GUANYS (PÈRDUES) D'ACTIUS NO CORRENTS EN VENDA NO CLASSIFICATS COM A OPERACIONS INTERROMPUDES

El desglossament del saldo d'aquest capítol dels comptes de pèrdues i guanys consolidats adjunts, dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2012 i 2011 es mostra en el quadre següent:

(En milers d'euros)	2012	2011
Sanejaments nets d'actius no corrents en venda (Nota 12)	(21)	—
Pèrdues per venda d'actius no corrents en venda (Nota 12)	(88)	—
TOTAL	(109)	—

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

48. PARTS VINCULADES

Tot seguit es presenten els saldos registrats en els comptes anuals consolidats adjunts en data 31 de desembre de 2012 i 2011 que tenen l'origen en operacions amb les entitats associades del Grup i altres parts vinculades diferents de les incloses a la Nota 5:

(En milers d'euros)	2012 Entitats associades	Altres parts vinculades	2011 Entitats associades	Altres parts vinculades
D'ACTIU				
Crèdits a la clientela	—	6.388	—	8.823
DE PASSIU				
Dipòsits de la clientela	3.018	8.742	3.054	9.343
Altres passius financers	19	—	—	—
DE COMPTES D'ORDRE				
Riscos contingents	—	350	—	307
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES CONSOLIDAT				
Interessos i rendiments assimilats	—	180	—	254
Interessos i càrregues assimilades	—	144	—	179
Comissions percebudes / (pagades)	(239)	31	(12)	7

49. SERVEI D'ATENCIÓ AL SOCI/CLIENT

Durant l'exercici 2012, les societats que formen el Grup Caixa d'Enginyers han complert amb allò que estableix l'ordre ECO/734/2004, d'11 de març, sobre els Departaments i Serveis d'Atenció al Client i Defensor del Client de les Entitats Financeres. Un cop aprovat pel Consell Rector de l'Entitat Dominant en la seva reunió del 8 de juliol de 2004 i modificat en la seva reunió del 28 d'abril de 2005 i en la seva redacció actual en la seva reunió del dia 17 de març de 2011, així com pel Consell d'Administració de cadascuna de la resta de societats del Grup Caixa d'Enginyers, el Reglament del Departament o Servei d'Atenció al soci/client, juntament amb l'annex I, i, com a part integrant, el Reglament del Servei de Defensa del Client de la UNACC, a la qual està adherida l'Entitat Dominant, regulen les relacions entre ambdues parts.

En aquest servei s'inclouen les queixes o les reclamacions rebudes pels socis/clientes i que s'han adreçat al dit servei. Aquestes queixes o reclamacions s'han de basar en contractes, operacions o serveis de caràcter financer del Grup respecte dels quals s'hagi donat un tractament que el soci/client considera contrari als bons usos i pràctiques bancàries i que afectin els interessos i els drets legalment adquirits, tant si deriven de contractes, de la normativa de transparència i protecció de la clientela com de les bones pràctiques bancàries i els usos financers, especialment el principi d'equitat.

Els criteris generals d'actuació del departament han estat els següents:

- Atendre i resoldre les queixes i les reclamacions presentades a aquest servei, assegurant una atenció correcta al soci/client mitjançant l'establiment de canals de recepció, registre i resolucions adequades.
- La presentació de les queixes o reclamacions s'han d'acollir a l'article 16 del Reglament per a la Defensa del Client.
- Exclusió de la competència del servei de les queixes i les reclamacions formulades pels socis/clientes un cop hagin passat dos anys des que van tenir coneixements dels fets que van causar la reclamació.

MEMÒRIA CONSOLIDADA CORRESPONENT A L'EXERCICI ANUAL ACABAT EL 31 DE DESEMBRE DE 2012

Per tal de detallar i de conèixer els conceptes indicats s'han de tenir en compte les definicions següents:

- **Queixes:** les queixes que facin referència al funcionament dels serveis financers prestats a socis/clientes del Grup i que s'hagin presentat per causa de tardances, desatencions o qualsevol altre tipus d'actuació que s'observi en el funcionament del servei.
- **Reclamacions:** reclamacions presentades pels socis/clientes que tinguin la pretensió d'obtenir la restitució del seu interès o dret i posin de manifest fets concrets referits a accions o omissions de les entitats que suposin, per a qui les formula, un perjudici per als seus interessos o drets per incompliment de contractes, de la normativa de transparència i protecció de la clientela o de les bones pràctiques i els usos bancaris.

Durant l'exercici 2012 s'han admès a tràmit, per part del Servei d'Atenció al soci/client, 11 reclamacions/queixes (13 durant l'exercici 2011), de les quals 7 s'han resolt durant el mateix exercici (8 durant l'exercici 2011). Del total registrat, 3 han estat favorables al client (2 durant l'exercici 2011) i totes han reconegut els seus drets econòmics. Les 4 restants han estat resoltes de manera favorable al Grup Caixa d'Enginyers (6 durant l'exercici 2011). Al tancament de l'últim semestre de l'exercici 2012, queden 4 reclamacions/queixes pendents de resolució (5 durant l'exercici 2011).

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

Entorn econòmic

Al final de l'any 2012, l'activitat econòmica mundial ha tendit a estabilitzar-se després de la desacceleració experimentada en els trimestres precedents. Dins d'aquest comportament global, s'han mantingut discrepàncies entre les economies emergents i les avançades. Les economies emergents, en conjunt, han experimentat un major dinamisme, que ha permès aturar el ritme de desacceleració de la primera meitat de l'any. Tanmateix, les economies avançades, concretament l'àrea de l'euro i el seu entorn més pròxim, han continuat el to recessiu, mentre que a la resta de països desenvolupats ha persistit el baix creixement, destacant l'economia d'Estats Units, que ha mostrat una evolució més favorable.

A Europa, durant l'últim trimestre, s'han pres decisions importants que han contribuït a aclarir la incertesa entorn del projecte de l'euro. S'ha avançat en la resolució de les dificultats financeres gregues. Així mateix, s'han adoptat passos molt importants en l'avenç cap a la unió bancària europea; concretament, el Consell Europeu ha assolit un consens entorn de les bases per a l'establiment d'un Mecanisme Únic de Supervisió.

Per la seva banda, l'**economia espanyola** ha donat nous passos per intentar superar els problemes principals en l'àmbit financer, que han permès avançar en el procés de sanejament, recapitalització i reestructuració del sistema bancari, d'acord amb els paràmetres que fixa el Memoràndum d'Enteniment sobre la condicionalitat de les polítiques del sector financer acordat amb la resta de socis europeus. En aquest sentit, el 31 d'agost es va aprovar el Reial Decret- llei 24/2012, de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, i el 28 de setembre es van publicar els resultats de les proves de resistència individualitzades, que van donar com a resultat unes necessitats agregades de capital de 54 milers de milions d'euros, a l'escenari més advers, concentrades en un nombre relativament limitat de bancs. A finals de novembre, la Comissió Europea va donar a conèixer els plans d'ajustament que cal que emprenguin les entitats amb necessitats d'ajuda, la qual cosa suposa ajustos importants en les activitats, les xarxes comercials, l'ocupació i el volum dels seus balanços. D'altra banda, després de l'avaluació positiva del grau de compliment dels compromisos del Memoràndum, es va produir el primer desemborsament de 37 milers de milions d'euros acordats per part del Mecanisme Europeu d'Estabilitat (MEDE). Finalment, a finals de desembre, la Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària (SAREB) ha començat la seva activitat com a gestora dels actius cedits pels bancs nacionalitzats.

En els **mercats interbancaris**, els tipus d'interès han seguit una trajectòria a la baixa durant tot l'any 2012 en tots els terminis. L'euríbor a 12 mesos ha acabat l'any 2012 en el 0,542%, per sota de l'1,947% assolit a finals de 2011. Així mateix, l'euríbor a 3 mesos s'ha situat, a finals de desembre de 2012, en el 0,187% enfront de l'1,356% de finals de l'any anterior. Per la seva banda, el Banc Central Europeu, en el segon semestre de l'any, va rebaixar el tipus d'interès de referència al 0,75% respecte a l'1% fixat al final de l'any 2011. Pel que fa als tipus a llarg termini, la rendibilitat del bo alemany a 10 anys, en data 31 de desembre de 2012, ha estat de l'1,316%. Per la seva banda, i en la mateixa data, el rendiment del bo espanyol a 10 anys ha pagat un interès, en els mercats secundaris, del 5,265%, fet que ha comportat una prima de risc espanyola de 395 p.b. al final de l'any 2012, per sobre dels 326 p.b. assolits l'any 2011.

Cal assenyalar que, durant aquest any, les agències principals de qualificació creditícia han reduït la qualificació del deute sobirà espanyol a llarg termini a l'escala més baixa de la categoria de "grau d'inversió".

La **inflació**, mesurada per l'IPC en variació interanual, ha acabat l'any 2012 en el 2,9%, per sobre del 2,4% assolit l'any 2011, a conseqüència, bàsicament, de les pujades en els preus de l'energia i de l'efecte de l'increment de l'IVA.

Durant l'últim trimestre de l'any 2012, la majoria dels **mercats borsaris** s'han recuperat, llevat dels països perifèrics de la zona euro. En aquest sentit, el DJ EuroStoxx-50, el S&P 500 i el MSCI Emerging Markets han incrementat un 13,79%, un 13,41% i un 15,15%, respectivament, mentre que l'IBEX 35 ha tancat l'any 2012 amb un descens del 4,66% respecte a finals de 2011.

El **mercado de divises** ha estat molt volàtil durant l'any 2012. Tot i que l'euro va començar l'any continuant amb la mateixa tendència a la depreciació enfront de les principals divises, iniciada al final de l'any 2011 a conseqüència de la fragilitat política i econòmica de l'Eurozona, a finals d'any ha iniciat una forta recuperació, que l'ha situat, en data 31 de desembre de 2012, respecte a la resta de divises amb un tipus de canvi d'1,3194 dòlars per euro, 0,8161 lliures esterlines per euro, 113,61 iens per euro i 1,2072 francs suïssos per euro.

Durant l'any 2012, l'economia espanyola ha registrat un descens en el creixement de l'1,4%, mesurat com la variació interanual del PIB, i ha continuat amb la trajectòria contractiva ja iniciada durant el quart trimestre de l'any anterior. Aquesta evolució és el resultat de la contribució negativa de la demanda nacional, tant en consum com en inversió, superior a la de l'any precedent, tot i que atenuada, un any més, per la demanda exterior neta, la qual està suportada per l'avenç de les exportacions i pel descens de les importacions.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

A l'entorn econòmic mundial, l'any 2012, cal destacar el creixement d'Estats Units i Japó, que han assolit unes taxes interanuals del PIB en el quart trimestre de l'1,6% i 0,3%, respectivament, mentre que l'Eurozona ha registrat un decreixement del 0,9%, totes superades per les economies emergents com ara Rússia, Xina i Índia, que han crescut a un ritme molt superior.

Resultats

Comparativa del compte de resultats consolidat del Grup Caixa d'Enginyers

(En milers d'euros)	2012	2011	Variació	% Var.
Marge interès	43.871	24.993	18.878	75,53%
Rendiment d'instruments de capital	53	96	(43)	(44,79%)
Resultat d'entitats valorades pel mètode de la participació	31	5	26	520,00%
Comissions netes	17.099	20.660	(3.561)	(17,24%)
Resultat d'operacions financeres (net)	2.828	1.869	959	51,31%
Diferències de canvi (net)	82	(84)	166	197,62%
Altres productes i càrregues d'explotació	(4.636)	(1.236)	(3.400)	(275,08%)
Marge brut	59.328	46.303	13.025	28,13%
Despeses d'administració (-)	33.109	32.353	756	2,34%
Despeses de personal (-)	19.829	19.965	(136)	(0,68%)
Altres despeses generals d'administració (-)	13.280	12.388	892	7,20%
Amortització (-)	2.838	2.422	416	17,18%
Dotacions a provisions (net) (-)	999	344	655	190,41%
Pèrdues per deteriorament d'actius financers (-)	12.165	4.129	8.036	194,62%
Resultat de l'activitat d'explotació	10.217	7.055	3.162	44,82%
Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) (-)	6	—	6	100,00%
Guany (Pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda	299	2	297	14.850,00%
Diferència negativa en combinacions de negocis (-)	—	—	—	—
Guany (Pèrdues) en actius no corrents en venda no classificats com a operacions interrompudes	(109)	—	(109)	(100%)
Resultat abans d'impostos	10.401	7.057	3.344	47,39%
Impost sobre beneficis (-)	1.479	922	557	60,41%
Dotació obligatòria a obres i fons socials (-)	466	459	7	1,53%
Resultat de l'exercici	8.456	5.676	2.780	48,98%
Resultat atribuït a l'Entitat Dominant	8.511	5.747	2.764	48,09%
Resultat atribuït a interessos minoritaris	(55)	(71)	16	22,54%

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

El **resultat de l'exercici** del Grup en data 31 de desembre de 2012 és de 8.456 milers d'euros, la qual cosa representa un increment del 48,98% respecte als 5.676 milers d'euros amb què es va tancar l'exercici 2011. Si es consideren els **beneficis abans d'impostos** i abans de l'aportació al Fons de l'Obra Social, aquest augment és del 47,39%: s'ha passat de 7.057 milers d'euros al tancament de l'exercici 2011 a 10.401 milers d'euros el 31 de desembre de 2012.

En termes de rendibilitat, la **rendibilitat sobre recursos propis (ROE)** ha incrementat respecte a l'exercici anterior, i s'ha situat al tancament de l'exercici 2012 en el 7,26% enfront del 5,03% assolit el 31 de desembre de 2011. Així mateix, la **rendibilitat sobre actius (ROA)** ha incrementat del 0,27% al 0,37% en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament.

El **marge d'interessos** de l'exercici 2012 ha experimentat un increment substancial del 75,53% respecte a l'exercici 2011, i s'ha situat en 43.871 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012 enfront dels 24.993 milers d'euros del 31 de desembre de 2011. Aquesta millora respon, bàsicament, al creixement del volum de negoci; al retard, en termes generals, de l'efecte de la disminució dels tipus en l'actiu (vegeu l'anàlisi de l'entorn econòmic d'aquest informe) respecte a l'efecte en el passiu, a l'augment de la rendibilitat del deute públic i a la política prudent quant a la retribució del passiu tenint en compte la forta posició de tresoreria de l'Entitat Dominant.

El **net entre comissions percebudes i comissions pagades** és de 17.099 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012 respecte als 20.660 milers d'euros registrats el desembre de 2011; això representa una disminució de 3.561 milers d'euros (-17,24%, en termes relatius).

Concretament, les **comissions percebudes** han passat de 22.705 milers d'euros a 18.893 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, fet que representa una reducció del 16,79% (-3.812 milers d'euros, en termes absoluts), conseqüència, bàsicament, de la disminució en el volum de comissions per assegurement i col·locació de valors en emissions en el mercat primari en què l'Entitat Dominant ha participat.

El **resultat net d'operacions financeres** ha estat de 2.828 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012 enfront dels 1.869 milers d'euros acumulats durant l'exercici passat, la qual cosa representa un increment del 51,31% (959 milers d'euros, en termes absoluts).

El **net entre altres productes i altres càrregues d'explotació** durant l'exercici 2012 ha experimentat una disminució de 3.400 milers d'euros, que respon, d'una banda, a l'increment a l'aportació al Fons de Garantia de Dipòsits d'Entitats de Crèdit en què l'Entitat Dominant participa, a causa, bàsicament, de l'augment al 2 per mil de l'aportació real per als dipòsits garantits enfront del 0,8 per mil aplicable en el 2011 i, d'altra banda, a l'increment de la dotació neta a les provisions d'assegurances de vida (net dels ingressos per primes), que va realitzar la filial Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SA, a causa de l'augment en el volum de productes d'assegurement.

Com a resultat de les diferents evolucions exposades, el **marge brut** ha incrementat un 28,13% i ha passat de 46.303 milers d'euros a 59.328 milers d'euros al tancament dels exercicis 2011 i 2012, respectivament.

D'altra banda, el **resultat de les activitats d'explotació** ha augmentat 3.162 milers d'euros (44,82%, en termes relatius) i ha passat de 7.055 milers d'euros a 10.217 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, que ha estat compatible, d'una banda, amb l'increment de la dotació a la provisió genèrica, com a resultat de l'actualització de les taxacions dels actius immobiliaris que actuen com a garantia dels préstecs i crèdits hipotecaris concedits per l'Entitat Dominant i, d'altra banda, amb l'important esforç que s'ha fet en la dotació a les provisions per criteris subjectius, la finalitat dels quals ha estat mantenir una ràtio de cobertura adequada que garanteixi un sanejament correcte dels actius de la cartera de crèdit a la clientela de l'Entitat Dominant. En aquest sentit, s'han fet unes dotacions totals netes de 12.165 milers d'euros durant l'exercici 2012, la qual cosa representa un increment del 194,62%, en termes relatius, respecte a les dotacions de l'exercici anterior.

Cal destacar, d'altra banda, l'increment lleuger de les **despeses d'administració** de l'exercici 2012 respecte a les de l'exercici anterior. Han variat en un 2,34%, en termes relatius, com a resultat de l'important esforç de contenció i racionalització de la despesa que ja va iniciar el Grup en exercicis anteriors. En aquest sentit, la combinació amb l'increment substancial del marge brut es tradueix en una millora considerable de la **ràtio d'eficiència**, que passa del 69,87% al 55,81% en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

Resultats individuals de les entitats del Grup

(En milers d'euros)	2012(*)	2011	Variació	% Var.
Resultats de les entitats del Grup				
Caixa de Crèdit dels Enginyers, S. Coop. de Crèdit	7.368	6.151	1.217	19,79%
Caixa Enginyers Gestió, SGIIC, SAU	125	82	43	52,44%
Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances (**)	NA	(792)	NA	NA
Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU	806	761	45	5,91%
Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU	288	308	(20)	(6,49%)
Resultats de les entitats associades				
Norbolsa, SV, SA	310	1.602	(1.292)	(80,65%)

(*) Tancaments comptables provisionals no auditats de les entitats del Grup.

(**) Amb data 1 de gener de 2012, l'entitat Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances, ha estat integrada a l'entitat Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances, SLU mitjançant fusió per absorció.

Caixa de Crèdit dels Enginyers, S. Coop. de Crèdit ha tancat l'exercici 2012 amb uns beneficis de 7.368 milers d'euros, la qual cosa representa un increment del 19,79% respecte als 6.151 milers d'euros amb què va tancar l'exercici 2011.

Les filials Caixa Enginyers Gestió, SGIIC, SAU, Caixa Enginyers Vida, Companyia d'Assegurances i Reassegurances, SAU i Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU han tancat l'exercici 2012 amb uns beneficis de 125 milers d'euros, 806 milers d'euros i 288 milers d'euros, respectivament, la qual cosa posa de manifest novament la forta aposta realitzada pel Grup en el sector d'assegurances, els plans de pensions i els fons d'inversió (vegeu l'anàlisi dels recursos gestionats de fora de balanç d'aquest informe).

Cal assenyalar que, dins de l'estratègia d'expansió del sector assegurador del Grup Caixa d'Enginyers, durant l'exercici 2012 s'ha finalitzat el profund procés de reestructuració de Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances iniciat l'exercici 2011, que ha consistit, d'una banda, a la venda, signada amb data 4 de gener de 2012, per un import de 300 milers d'euros, del negoci de mediació de pòlisses de l'àmbit d'assegurances, que no es considerava estratègic per al Grup Caixa d'Enginyers, i, d'altra banda, a la fusió per absorció de Segurengin, SAU, Corredoria d'Assegurances per Caixa Enginyers, Operador de Bancassegurances Vinculat, SLU, que s'ha inscrit en el Registre Mercantil amb data 29 d'octubre de 2012. En tractar-se d'una operació entre empreses del Grup i d'acord amb la normativa vigent, aquesta fusió s'ha realitzat utilitzant valors comptables, amb efecte 1 de gener de 2012.

Finalment, cal destacar que, en data 12 de juny de 2012, Caixa d'Enginyers ha anat a l'ampliació de capital de l'entitat associada, Norbolsa, Societat de Valors, SA, amb l'objectiu de mantenir el percentatge de participació del 10%. La participació de Caixa d'Enginyers a Norbolsa permet consolidar i potenciar els serveis que es presten actualment als socis en l'àmbit dels mercats de valors, una línia de negoci estratègica del Grup.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012
Informe d'activitat

Comparativa del balanç de situació consolidat del Grup Caixa d'Enginyers

(En milers d'euros)	2012	2011	Variació	% Var.
Caixa i dipòsits en bancs centrals	20.039	27.090	(7.051)	(26,03%)
Cartera de negociació	99.385	45.598	53.787	117,96%
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—	—	—
Actius financers disponibles per a la venda	636.857	476.266	160.591	33,72%
Inversions creditícies	1.444.945	1.431.502	13.443	0,94%
Cartera d'inversió a venciment	59.850	67.167	(7.317)	(10,89%)
Ajustos a actius financers per macrocobertures	—	—	—	—
Derivats de cobertura	761	667	94	14,09%
Actius no corrents en venda	1.393	471	922	195,75%
Participacions	3.138	3.005	133	4,43%
Contractes d'assegurances vinculats a pensions	—	—	—	—
Actius per reassegurances	123	96	27	28,13%
Actiu material	13.613	12.827	786	6,13%
Actiu intangible	8.161	7.376	785	10,64%
Actius fiscals	9.692	9.980	(288)	(2,89%)
Resta d'actius	4.923	3.055	1.868	61,15%
Total actiu	2.302.880	2.085.100	217.780	10,44%
Cartera de negociació	1.484	1.015	469	46,21%
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	—	—	—	—
Passius financers a cost amortitzat	2.010.477	1.891.545	118.932	6,29%
Ajustos a passius financers per macrocobertures	—	—	—	—
Derivats de cobertura	—	—	—	—
Passius associats amb actius no corrents en venda	—	—	—	—
Passius per contractes d'assegurances	156.739	74.266	82.473	111,05%
Provisions	1.856	924	932	100,87%
Passius fiscals	2.953	1.460	1.493	102,26%
Fons de l'Obra Social	4.551	4.071	480	11,79%
Resta de passius	5.490	5.759	(269)	(4,67%)
Capital reembossable a la vista	—	—	—	—
Total passiu	2.183.550	1.979.040	204.510	10,33%

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

(En milers de euros)	2012	2011	Variació	% Var.
Fons propis	125.005	118.666	6.339	5,34%
Capital o fons de dotació	63.997	62.534	1.463	2,34%
Reserves	56.575	54.374	2.201	4,05%
Menys: valors propis	(4.078)	(3.989)	(89)	(2,23%)
Resultat de l'exercici atribuït a l'Entitat Dominant	8.511	5.747	2.764	48,09%
Menys: dividends i retribucions	—	—	—	—
Ajustos per valoració	(6.523)	(13.446)	6.923	51,49%
Interessos minoritaris	848	840	8	0,95%
Total patrimoni net	119.330	106.060	13.270	12,51%
Total passiu i patrimoni net	2.302.880	2.085.100	217.780	10,44%

Activo

L'**actiu total** del **Grup** en data 31 de desembre de 2012 se situa en 2.302.880 milers d'euros, la qual cosa representa un increment del 10,44% respecte al tancament de l'exercici 2011 (217.780 milers d'euros, en termes absoluts). La variació principal correspon a les inversions en **valors representatius de deute**, distribuïdes entre les diferents tipologies de carteres d'inversions financeres, que han passat de 599.744 milers d'euros a 805.481 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, la qual cosa representa un increment de 205.737 milers d'euros (34,30%, en termes relatius).

En conjunt, els **valors representatius de deute, altres instruments de capital i derivats de negociació** han passat de 610.239 milers d'euros a 816.204 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, i passen a representar un 35,44% sobre l'actiu total. Tal com es detalla a continuació, aquest increment substancial respon, bàsicament, a inversions en actius de deute públic de bona qualitat creditícia. Tot seguit s'analitzen les diferents tipologies de carteres, en què es distribueixen les inversions esmentades:

La **cartera de negociació** engloba les posicions en valors i altres instruments financers adquirits amb finalitats de negociació, i el 31 de desembre de 2012 té 99.385 milers d'euros, distribuïts en 99.054 milers d'euros de deute públic i renda fixa corporativa, 257 milers d'euros de fons d'inversió i renda variable i 74 milers d'euros en derivats de negociació. El 31 de desembre de 2011, aquesta cartera tenia 45.598 milers d'euros, la qual cosa representa un increment de 53.787 milers d'euros (117,96%, en termes relatius).

La **cartera d'inversió a venciment**, la finalitat bàsica de la qual és la cobertura de passius per matching de venciments entre actius i passius, té 59.850 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012 enfront dels 67.167 milers d'euros que tenia al tancament de l'exercici 2011, la qual cosa significa una disminució de 7.317 milers d'euros (-10,89%, en termes relatius). La TIR mitjana de compra dels actius integrats en aquesta cartera en data 31 de desembre de 2012 és del 3,85%.

La **cartera d'actius financers disponibles per a la venda** engloba bàsicament posicions en actius de renda fixa. El 31 de desembre de 2012, aquesta cartera tenia 636.857 milers d'euros, distribuïts en 626.465 milers d'euros de deute públic, renda fixa corporativa i bons de titulització d'actius i 10.392 milers d'euros de fons d'inversió i renda variable. El 31 de desembre de 2011, aquesta cartera tenia 476.266 milers d'euros, la qual cosa representa que ha experimentat durant l'exercici 2012 un increment de 160.591 milers d'euros (33,72%, en termes relatius).

Si ens centrem en els valors representatius de deute que formen part de la **cartera d'inversions creditícies**, aquests han sofert una disminució del 5,17%, en termes relatius, i, al tancament de l'exercici 2012, s'han situat en 20.112 milers d'euros enfront dels 21.208 milers d'euros registrats al tancament de l'exercici anterior. Aquesta disminució respon a les amortitzacions dels valors que formen part d'aquesta cartera, constituïda íntegrament per bons de titulització hipotecària en què l'Entitat Dominant ha participat com a cedent.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

El crèdit a la clientela (brut), que forma part de la cartera d'inversions creditícies, s'ha situat en data 31 de desembre de 2012 en 1.435.437 milers d'euros enfront dels 1.415.727 milers d'euros que tenia al tancament de l'exercici 2011, la qual cosa comporta un increment de 19.710 milers d'euros (1,39%, en termes relatius). El crèdit amb **garantia hipotecària** representa un 85,79% del total del crèdit a la clientela brut i un 53,48% de l'actiu total. Cal assenyalar que el nombre d'operacions amb garantia hipotecària formalitzades durant l'exercici 2012 ha estat de 428 i l'import total de nou finançament atorgat és de 64.043 milers d'euros.

També cal assenyalar l'increment registrat en el **crèdit sense garantia real** en un 41,11%, que ha assolit 109.715 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012 enfront dels 77.751 milers d'euros de l'exercici anterior. Aquest increment correspon, bàsicament, a la concessió d'un préstec subordinat per a la dotació del fons de reserva, atorgat com a millora creditícia, al fons de titulització, Caixa Enginyers AyT 2, Fons de Titulització de Actius, que l'Entitat Dominant ha originat com a cedent únic.

Aquesta evolució positiva de la inversió creditícia és el resultat de l'esforç de l'Entitat Dominant per mantenir el flux de finançament als socis, malgrat la complexa conjuntura financera i econòmica de l'exercici 2012.

Els **actius dubtosos** de la cartera d'inversió creditícia en data 31 de desembre de 2012 s'han situat en 30.033 milers d'euros, que es distribueixen en 23.745 milers d'euros corresponents a la cartera de préstecs i crèdits amb garantia hipotecària i 6.288 milers d'euros a la resta de préstecs i crèdits. En data 31 de desembre de 2011 els dubtosos ascendien a 21.885 milers d'euros, la qual cosa significa que durant l'exercici 2012 s'han incrementat en 8.148 milers d'euros (37,23%, en termes relatius).

La **ràtio de morositat** de la cartera d'inversió creditícia, en data 31 de desembre de 2012, és del 2,04% enfront de l'1,50% del 31 de desembre de 2011. Si ens centrem en l'àmbit hipotecari, la ràtio de morositat, en data 31 de desembre de 2012, és de l'1,84% enfront de l'1,27% registrat al tancament de l'exercici 2011. Cal destacar que, malgrat la conjuntura econòmica negativa, l'Entitat Dominant ha mantingut la ràtio de morositat substancialment per sota de la mitjana del sector financer, que s'ha situat en el 10,44% al tancament de 2012.. Aquesta evolució és el resultat de la aplicació rigorosa d'una política estricta de concessió creditícia i la qualitat excel·lent dels actius.

Les provisions de la cartera d'inversió creditícia han augmentat de 24.869 milers d'euros a 34.266 milers d'euros, en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament, tenint en compte criteris de màxima prudència valorativa i en línia amb la resta del sector financer (vegeu l'evolució de les dotacions a l'anàlisi del compte de resultats d'aquest informe). Aquesta política d'aprovisionament ha permès que la ràtio de cobertura associada a la cartera d'inversió creditícia s'hagi situat en el 114,09%, per sobre del 113,63% assolit al tancament de l'exercici anterior i, així mateix, superior a la mitjana del sector, que ha tancat l'exercici 2012 en el 74,30%.

Els **actius no corrents en venda**, que corresponen tots a actius rebuts per l'Entitat Dominant en pagament de deutes, s'han situat en 1.393 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012 enfront dels 471 milers d'euros registrats al tancament de l'exercici anterior. Cal assenyalar que la gestió dels actius rebuts en pagament de deutes la realitza la pròpia Entitat Dominant. Amb l'objectiu de fer una adequada política de control, gestió i venda dels actius adjudicats, l'Entitat Dominant ha constituït el Comitè de supervisió i seguiment d'immobles adjudicats, que celebra reunions periòdiques per a l'anàlisi i el seguiment dels actius adjudicats, i s'empara en la subcontractació d'Agents de Propietat Immobiliària (API), que se n'encarreguen de la venda directa.

Volum de negoci

El **volum de negoci bancari**, que es defineix definit a escala de gestió com la suma dels recursos de tercers gestionats i de la cartera d'inversió creditícia, és de 4.465.289 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012 enfront dels 4.247.326 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment del 5,13%, en termes relatius.

Recursos gestionats

El total de **recursos de tercers gestionats i fons propis** en data 31 de desembre de 2012 és de 3.146.346 milers d'euros enfront dels 2.944.518 milers d'euros de 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment de 201.828 milers d'euros (6,85%, en termes relatius).

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

Si ens centrem en els **recursos totals de tercers gestionats**, aquests s'han situat, en data 31 de desembre de 2012, en 3.029.852 milers d'euros enfront dels 2.831.599 milers d'euros de 31 de desembre de 2011, la qual cosa representa un increment de 198.253 milers d'euros (7,00%, en termes relatius). Concretament, els recursos de balanç i els recursos de fora de balanç gestionats han incrementat un 6,25% i un 8,45%, respectivament, com a resultat de l'estratègia que continua adoptant el Grup de mantenir-se al marge de la guerra de passiu i de potenciar l'oferta de productes alternatius d'alta rendibilitat amb una qualitat creditícia adequada.

Recursos gestionats de passiu

Els **dipòsits de la clientela** han incrementat en 16.735 milers d'euros (1,07%, en termes relatius) i se situen, en data 31 de desembre de 2012, en 1.581.509 milers d'euros enfront d'1.564.774 milers d'euros del tancament de l'exercici 2011. Tot seguit s'analitzen les partides principals dels recursos de tercers gestionats que formen part de l'epígraf de **dipòsits de la clientela** del passiu:

Els **dipòsits a la vista** han incrementat en 30.455 milers d'euros (5,57%, en termes relatius), i han passat de 546.397 milers d'euros a 576.852 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 i 2012, respectivament.

Les **imposicions a termini** han passat de 732.925 milers d'euros al tancament de l'exercici 2011 a 710.918 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012, el que es tradueix en una disminució de 22.007 milers d'euros (-3,00%, en termes relatius).

Les **cessions temporals de lletres, bons i obligacions**, tenint en compte la recuperació de la rendibilitat oferta en el mercat monetari, han augmentat en 17.028 milers d'euros (8,11%, en termes relatius), i han passat de 210.053 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 a 227.081 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012.

La disponibilitat d'actius cedibles com a garantia de les operacions de **finançament del Banc Central Europeu** han permès situar aquest epígraf en 403.016 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012.

Finalment, cal destacar que el Grup ha mantingut una **ràtio de liquiditat estructural** del 102,55% al tancament de l'exercici 2012, cosa que consolida la seva capacitat per generar liquiditat i fer front a canvis de l'entorn financer.

Recursos gestionats de fora de balanç

Els **recursos gestionats de fora de balanç** han estat d'1.049.374 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012, en comparació amb els 967.582 milers d'euros en data 31 de desembre de 2011 (un increment del 8,45%, en termes relatius). Aquestes dades reflecteixen l'estratègia que ha adoptat el Grup en l'oferta als socis de les inversions possibles amb rendibilitats elevades, com s'ha comentat anteriorment.

El patrimoni final dels **fons d'inversió** gestionats per Caixa Enginyers Gestió durant l'exercici 2012 ha estat de 290.319 milers d'euros enfront dels 227.715 milers d'euros de 2011, fet que representa un increment del 27,49%, en termes relatius.

Els drets consolidats en els **fons de pensions** i el **Caixa Enginyers Pla de Previsió Assegurat** gestionats per Caixa Enginyers Vida han incrementat un 16,95% i s'han situat en data 31 de desembre de 2012 en 189.334 milers d'euros.

Per la seva banda, el **Caixa Enginyers Pla Individual d'Estalvi Sistemàtic** ha augmentat un 54,98% i s'ha situat en 21.379 milers d'euros en data 31 de desembre de 2012.

Les **assegurances de vida**, vinculades a actius financers, han ascendit a 60.291 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012 enfront dels 47.839 milers d'euros de 31 de desembre de 2011, fet que representa un increment del 26,03%.

L'import total de **renda fixa**, compost pels bons i obligacions de l'Estat, Lletres del Tresor i la renda fixa corporativa, ha disminuït en 47.071 milers d'euros (-20,64%, en termes relatius) i ha arribat a 180.983 milers d'euros al tancament de l'exercici 2012 respecte als 228.054 milers d'euros del tancament de l'exercici anterior.

Els valors de **renda variable** custodiats per l'Entitat Dominant han incrementat durant l'exercici 2012. L'import total de valors dipositats en data 31 de desembre de 2012 és de 335.378 milers d'euros enfront dels 307.627 milers d'euros de 31 de desembre de 2011, fet que representa un increment del 9,02%.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

Passius per contractes d'assegurances

Les provisions tècniques de les assegurances de vida s'han situat, en data 31 de desembre de 2012, en 156.739 milers d'euros respecte als 74.266 milers d'euros del tancament de l'exercici anterior, la qual cosa representa un increment de 82.473 milers d'euros (111,05%, en termes relatius). Aquest increment posa de manifest, tal com hem comentat anteriorment, l'aposta del Grup pels productes d'assegurament (vegeu l'anàlisi dels recursos gestionats de fora de balanç d'aquest informe).

Serveis transaccionals

Durant l'exercici 2012, els serveis transaccionals de l'Entitat Dominant mostren un ús actiu d'aquests serveis, malgrat la disminució general que ha experimentat l'economia espanyola, tant mesurada pel consum privat com per la taxa d'estalvi.

El nombre i l'import dels **abonaments per subsidis d'atur i pensions** han incrementat durant l'exercici 2012 un 12,52% i un 9,56%, respectivament, davant del mateix període de l'exercici anterior, i s'ha situat, en data 31 de desembre de 2012, en 107.552 operacions, de les quals resulta un import total de 128.891 milers d'euros. Per la seva banda, el nombre i l'import dels **abonaments per domiciliació de nòmines** han disminuït durant l'exercici 2012 un 2,89% i un 4,41%, respectivament, davant del mateix període de l'exercici anterior, i s'han situat en data 31 de desembre de 2012 en 350.472 operacions, de les quals resulta un import total de 702.987 milers d'euros.

El nombre i l'import de les **transferències rebudes** a l'Entitat Dominant, en què s'inclouen els **abonaments de traspàs d'efectiu**, han incrementat durant l'exercici 2012 un 5,25% i un 2,24%, respectivament, respecte al mateix període de l'exercici anterior. Per la seva banda, el nombre i l'import de les **transferències emeses**, en què s'inclouen els **càrrecs per traspàs d'efectiu**, han disminuït un 0,88% i han incrementat un 0,73%, respectivament, respecte a les realitzades durant l'exercici 2011.

El nombre d'operacions efectuades als **Terminals de Punt de Venda** (TPV) durant l'exercici 2012 ha estat de 4.827.599, la qual cosa representa un increment d'un 5,37% respecte a l'exercici anterior. Així mateix, l'import d'aquestes operacions en TPV també ha augmentat respecte al mateix període de l'exercici anterior un 3,38% i ha assolit la xifra de 181.912 milers d'euros.

Els **rebuts** de socis atesos amb càrrec en comptes corrents de l'Entitat Dominant, incloses les liquidacions de les targetes VISA, han incrementat un 1,45% respecte al mateix període de l'exercici anterior, i han registrat en data 31 de desembre de 2012 un total de 3.893.544 operacions. Per la seva banda, l'import total assolit ha augmentat un 1,92% respecte a l'exercici 2011, i s'ha situat, el 31 de desembre de 2012, en 655.732 milers d'euros.

Els **apunts** comptabilitzats en extractes de **comptes corrents** han augmentat un 1,03% respecte al tancament de l'exercici 2011, i han arribat a les 15.257.901 operacions en data 31 de desembre 2012.

Finalment, cal assenyalar l'increment substancial dels **usuaris de canals remots**. La consolidació i bona acceptació per part dels socis dels Smart Center i de la Banca Mòbil han reflectit un increment del 135,62% en videoconferències i del 39,44% en usuaris, respectivament. Així mateix, Telenginyers Web i Telenginyers Fono han incrementat un 6,10%, i un 10,79%, respectivament. Les **transaccions de banca electrònica** fetes durant l'exercici 2012 han ascendit a 32.872.121, la qual cosa significa un increment del 14,20% respecte a les de l'exercici anterior.

Fundació Caixa d'Enginyers

L'Entitat Dominant canalitza les seves activitats de responsabilitat social corporativa (RSC) per mitjà de la Fundació Privada de la Caixa d'Enginyers, constituïda el 2010. La Fundació, de caràcter privat i sense ànim de lucre, va sorgir de la transformació de l'Agrupació Sociocultural i Tecnològica dels Enginyers, constituïda el 13 de novembre del 1980.

La Fundació Caixa d'Enginyers dóna prioritat a les accions que contribueixen a la millora de la qualitat de vida i el desenvolupament comunitari, la protecció ambiental, la difusió i la promoció del cooperativisme i el compromís amb la millora dels grups d'interès amb què la cooperativa de crèdit duu a terme les seves activitats.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

Capital social

Les participacions més significatives en el capital social de l'Entitat Dominant, per part de persones jurídiques, corresponen a la Fundació Privada de la Caixa d'Enginyers, amb el 4,92% en data 31 de desembre 2012, i a Consumidors i Usuaris dels Enginyers, S. Coop. C. Ltda., amb l'1,11% en la mateixa data. Pel que fa a les participacions de persones físiques, el grau elevat de desagregació en ocís de Caixa d'Enginyers comporta que la participació individual més elevada representi, en data 31 de desembre de 2012, únicament el 2,32%.

socis

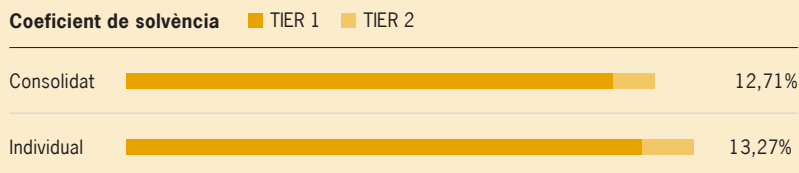
Durant l'exercici 2012, la base social del Grup Caixa d'Enginyers ha augmentat en 5.759 socis, i ha arribat a un total de 113.691 socis en data 31 de desembre de 2012.

El nombre de socis al tancament de l'exercici es distribueix en 105.218 persones físiques i 8.473 persones jurídiques.

Solvència

El **coeficient de solvència** mesura la relació entre els requeriments de capital i els recursos propis i, d'acord amb la legislació vigent, ha de ser superior al 8%.

El coeficient de solvència del Grup Caixa d'Enginyers, en data 31 de desembre de 2012, se situa molt per sobre del mínim exigít legalment, tant a escala individual com consolidada, segons es pot observar en el gràfic següent:

Segons el Reial Decret-Llei 2/2011, de 18 de febrer, per al reforçament del sistema financer (RDL), la **ràtio de capital principal** s'ha de situar en, com a mínim, el 8% de les seves exposicions totals ponderades per risc. El capital principal de l'Entitat Dominant i del Grup Caixa d'Enginyers, d'acord amb les directrius establertes per aquest Reial Decret i amb dades al tancament de l'exercici 2012, és de 107.388 milers d'euros i 105.735 milers d'euros, respectivament, la qual cosa situa la ràtio de capital principal en l'11,59% i l'11,34%, respectivament, substancialment per sobre de l'exigít legalment.

Així mateix, cal assenyalar que durant l'exercici 2012 s'han publicat el Reial Decret-Llei 24/2012, de 31 d'agost, de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit, i la Circular 7/2012, de 30 de novembre, del Banc d'Espanya, de requeriments mínims de capital principal, en virtut dels quals s'ha elevat el nivell mínim esmentat del 8%, en el cas del Grup, al 9% dels actius ponderats per risc, a més d'establir nous paràmetres de càlcul del capital principal. Aquestes modificacions normatives s'aplicaran a partir de l'1 de gener de 2013, tot i que l'Entitat Dominant i el Grup Caixa d'Enginyers ja complien, el 31 de desembre de 2012, amb els nous requisits.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

Accions pròpies

Les entitats dependents del Grup Caixa d'Enginyers van adquirir accions de l'Entitat Dominant amb l'objectiu de ser-ne de socis i, així, complir els requisits estatutaris per poder operar amb l'entitat en el desenvolupament de la seva activitat financera.

En data 31 de desembre de 2012, aquestes entitats dependents mantenien 44.325 títols cooperatius per un valor nominal de 4.078 milers d'euros, la qual cosa suposava un 6,37% del total del capital de l'Entitat Dominant.

Altres aspectes

Ús d'instruments derivats:

Atesa la seva activitat, l'ús d'instruments financers per part del Grup està destinat a aconseguir el seu objecte social, ajustant els objectius i les polítiques de gestió dels riscos de tipus d'interès, de liquiditat, de crèdit i de contrapart, de tipus de canvi i operacional (Notes 27 a 30 de la memòria adjunta).

Esdeveniments importants ocorreguts després del tancament de l'exercici

Entre la data de tancament de l'exercici 2012 i la data de formulació dels comptes anuals no s'ha produït cap altre esdeveniment que afecti de manera significativa al Grup.

Investigació i desenvolupament

Seguint la línia dels últims anys, durant el 2012 el Grup Caixa d'Enginyers ha mantingut una forta inversió en tecnologia, com a factor clau en la personalització dels serveis als seus socis i la millora de la qualitat i l'eficiència de la seva gestió.

L'àrea de Sistemes d'Informació i Tecnologia continua de forma progressiva la implantació del programa de transformació de les tecnologies de la informació del Grup Caixa d'Enginyers, en línia amb el pla estratègic aprovat pel Grup en l'exercici 2012, que té per objectiu aconseguir millores significatives en els sistemes d'informació i innovació en els processos de negoci.

Entre les actuacions més rellevants en tecnologia de l'exercici 2012, cal destacar la renovació integral dels sistemes que gestionen l'accés i la publicació de serveis d'Internet i la posada en marxa d'una granja de servidors i d'una cabina d'emmagatzematge, que constitueixen la nova plataforma de virtualització de servidors i de solucions d'escriptori virtual. Aquesta plataforma nova permet l'evolució progressiva dels serveis d'aplicacions i dels llocs de treball suportats per equips Wintel en serveis gestionats en un núvol privat, per així obtenir una millora significativa en l'eficiència, la ubicïtat i la flexibilitat dels sistemes.

Una gran part de la inversió dedicada als sistemes d'informació durant l'exercici 2012 s'ha utilitzat per adaptar i millorar els productes i serveis als nostres socis i per donar resposta als continus i nous requisits normatius dels organismes reguladors del sector bancari, que requereixen un nivell important d'esforç i recursos per adaptar i evolucionar els sistemes per tal de poder satisfer els nous requisits del marc normatiu, de control i d'informes, com és el cas de la llei de Transparència i la nova CIR del Banc d'Espanya.

D'altra banda, seguint l'estratègia de potenciar la comunicació i l'oferta de serveis als nostres socis a través de canals nous no presencials, durant aquest exercici s'han finalitzat els projectes del portal del Web corporatiu nou del Grup Caixa d'Enginyers i la remodelació de Telenginyers Web, que inclou un disseny nou, una nova operativa i millores en la usabilitat.

INFORME DE GESTIÓ ANUAL DE L'EXERCICI 2012

Tot seguit es relacionen altres projectes destacables desenvolupats durant l'exercici 2012 que, al costat d'un gran nombre de millores efectuades en els sistemes d'informació, tenen per objectiu el compliment normatiu, la reducció del risc operatiu o la millora de l'eficiència operativa:

- Implantació de la segona fase del projecte de Correspondència a socis, que té per objectiu potenciar la comunicació digital i reduir l'ús del paper.
- Finalització del sistema de digitalització i de gestió de documents identificatius requerits per la llei de prevenció de blanqueig de capitals, que representa un primer pas en el tractament digital de documents en el Grup.
- Adquisició i posada en marxa d'una nova aplicació de gestió de participis i fons de pensió i inversió.
- Migració del correu electrònic corporatiu a Microsoft Exchange Outlook 2010 i preparació del desplegament de Windows7 i Office2010 durant el 2013.
- Iniciació de la implantació d'una aplicació de Gestió Discrecional de Cartera de Valors i d'una aplicació de gestió d'ALM bancari (Asset Liability Management).

Evolució previsible del negoci

El Grup afronta l'exercici 2013, un any complex tenint en compte les perspectives negatives de creixement de l'economia i reestructuració del sector financer, amb serenitat i prudència, i també com una oportunitat magnífica per continuar el seu procés de consolidació, ja que es troba en una situació excel·lent per gestionar les incerteses causades per les dificultats que afronta el sector financer i per dur a terme els seus projectes de futur amb èxit.

En aquest sentit, el Grup continuarà prestant la màxima atenció a la gestió global dels riscos inherents a la seva activitat amb l'objectiu de mantenir la notable posició dels seus indicadors bàsics respecte dels del sector, així com els resultats satisfactoris aconseguits en l'exercici 2012. D'altra banda, l'augment de la xifra de negoci i la contenció de la despesa, sense renunciar a potenciar la productivitat del Grup, continuaran essent altres aspectes clau als quals dedicarà els seus esforços.

El Grup es proposa continuar atenent les necessitats financeres dels seus socis en condicions favorables dins dels límits que estableixen els seus objectius de rendibilitat-risc. Així mateix, la situació de liquiditat favorable que manté, fruit de la bona evolució dels dipòsits, l'activitat creditícia, malgrat les dificultats macroeconòmiques, i el manteniment d'una important cartera d'actius financers de qualitat creditícia bona, li atorguen capacitat de finançament a mitjà i llarg termini.

La política conservadora de l'Entitat Dominant en relació amb el risc de crèdit li permetrà mantenir una qualitat excel·lent de l'actiu i uns nivells de morositat significativament per sota de la mitjana del sector.

Així mateix, el Grup disposa d'una sòlida situació de solvència, tant pel seu volum respecte als requeriments de capital com per la seva qualitat, i manté recursos propis de primera categoria en una proporció molt superior a la mitjana del sector.

La qualitat de l'actiu, la disponibilitat de liquiditat i la solvència del Grup, juntament amb la confiança dels seus socis i de l'equip de professionals que l'integren, són els eixos sobre els quals el Grup manté la política actual de consolidació del negoci i gràcies als quals es posiciona amb garanties en un marc de reconsideració del model de creixement del sector financer.

A aquest informe anual s'incorpora l'Informe d'Auditoria emès per la firma d'auditoria Deloitte.

Edició
Caixa d'Enginyers

Disseny Gràfic i Maquetació
www.ramoncarrete.com

